

~~No 407-i.~~
~~A. SUURTÜKIVÄE GRÜPP.~~

3998
52
LNUKKE

ENSV
Riiklik Avalik
Raamatukogu

JALGWÄE TAKTIKA

I. osa

No 107-1

4. SUURTÜKIVÄE GRUPP.

S i s s e j u h a t u s.

Nagu ajaloo kogemused näitavad, võivad riikide vahelises elus
niisugused küsimused ülesse kerkida, missuguste lahendamise ühe riigi
huvide kohaselt samal ajal teisi riigi elulisi huvisid puudutab
Samuti tõendab ajalugu, et hoolimata kõigist püüetest on eramal jaol
juhustel niisuguseid küsimusi sõjaga otsustatud. Seega on sõda riigi
poliitika jätkamine sõjariistus jõuga.

Wõidu saavutamise sõjas oleneb sellest, kuiwõrd otstarbekohaselt
üks või teinepool mõistab kasutada neid materjalseid ja moraalseid
jõude ja abinõusid, mis on määratud sõjariistus võitluseks
või mida võib selleks otstarbeks ära kasutada.

Niisugune jõudude ja abinõude kasutamise oskus sõja otstarbeks
moodustab sõjakunsti.

Nagu iga muu kunst, nii rajaneb ka sõjakunst teatavatele muutumatutele
printsiipidele, millede kogu moodustab sõjakunsti teooria või sõjateaduse +)

Sõjateaduse harusid on palju, mis kõik sisuliselt üksteisega lähedalt seotud. Siia kuuluvad: Strateegia, taktika, sõja ajalugu (vaatleb üksikute sõdade kirjeldusi minewikus), sõjakunsti ajalugu (vaatleb sõjakunsti geneetilist arenemist aastasadade kestwusel), administratsioon, suurtükiteadus, fortifikatsioon, topograafia ja sõjastatistika.

Sõjakunsti tuleb teostada mitmesugustes olukorra tingimustes, milledest tähtsamateks on: jõud, aeg, maastik, waenlase taha ja juhused (Prof. Bajow'i "Лекции по стратегии")

Seega sõjakunsti waldkonnas tegutsemiseks peab

- 1) tundma sõjakunsti printsiipe mis oma sisu järele muutuma-

4) On waielusi küsimuse ümber kas on olemas sõjateadus. Kui võtta mõiste "teadus" (наука) aluseks kanti defininatsioon, siis sõjateadust ei ole. Kui sõna teadus farwitatakse üldiselt laiemalt (näit. etastika teadus) selle järele oleks ka sõjateadus (vaata "Свечин", "Стратегия")

tud, (s o tunda sõjakunsti teooriat).

2) uurima neid olukorra elemente, mis oma loomu poolest kui ka sisuliselt nii üksikult kui ka kombineeritult äärmiselt muutlikud.

3) oskama kasutada muutmatuid printsiipe igasugu võimalikus olukorras, eesmärgiga saavutada võitu vaenlase üle.

Needsamad tingimused on üldjoontes ka sõjaväe rahuaegse väljaõppe alusmüür.

Strateegia uurib küsimusi selle kohta, kuidas juhatada vägesid sõjaväljal (*На театре военных действий*).

Strateegia ülesandeks on:

1) otsustada, kas anda pealahing;

2) koondada otsustavasse punkti otsustavaks momendiks vaenlasest üleolevad jõud;

3) Luua katkestamatu kõigi tarwisminewa materjali (laskemoon, varustus ja täiendus) juurevedu lahingväljale;

4) korraldada õigeaegne kõigi mitte tarviliku materjali ärawedu lahingväljalt (haawatute, ewakuatsioon, vangide, sõjasaagi, rikkiläänud mehaaniliste abinõude ja varustuse ärawedu) ja

5) organiseerida riigi õhukaitset.

Taktika on tihedalt seotud kõigi sõjateadus harudega. Tema uurib seda kuidas juhtida vägesid lahingväljal. Kui strateegia otstarb lõputulemusena "kus lüüa vaenlast", siis õpetab taktika "kuidas lüüa vaenlast". Sõjaline tegewus koosneb operatsioonidest. R. K. K. A. *ВА ПОЛ. УСТАВ* § 3 järele on sõjalise operatsiooni eesmärgiks vaenlase jõudude purustamine. Lahing on mõjuwamaks abinõuks operatsioonide eesmärgi kättesaamiseks, sest lahinguga saab häwitada või wangi- gistada vaenlase elawat jõudu ja häwitada või ärawõtta tehnilisi wõitluse abinõusid. Peale selle võib lahinguga desorganiseerida wastase wäe ühtlust ja teda moraalselt wapustada (§ 4). Prantsuse jalgwäe määrustiku II. csa § 1 ütleb "sõjalise tegewuse eesmärgiks on vaenlase jõudude desorganiseerimine; seda võib saavutada ainult lahingus." Nagu sõja kogemused näitawad, ei ole tarwidust vaenlase jõudusid lõpulikult häwitada, sest juba kuni kõigi jõudude füüsilise purustamiseni katkewad ühepoole moraalsed jõud ja ta annab alla. Sel-

lest järgneb, et tuleb desorganiseerida waenlase moraalne jõud. Sel -
lest ka prantslaste nõudmine " desorganiseerida waenlase jõud " .
Lõpukokkuwõttena võib ütelda, et sõjalise operatsiooni eesmärgiks
peab olema püüda waenlast oma tahte alla paenutada. Mõjuwamaks abi -
nõuks selleks on lahing. Sellest järgnewalt taktika ülesanne uurida
sõjariistus jõudude liikisid, sõjariistu, wõitluse wahendisi ja te -
gewuse meetode, et wäiksema jõu-energia-ja aja kulutamisega waenlast
oma tahte alla paenutada. Peale eelpool toodute kuuluvad taktika waat -
luse alla:

- 1) sõjawäe organisatsioon,
- 2) relwastus,
- 3) wäljaõpe ,
- 4) warustamine,
- 5) toitlustamine ja
- 6) riietega warustamine

Et waenlast oma tahte alla paenutada, selleks on peamiseks abi -
nõuks lahing. Üksikasjalisteks teguriteks on siin:

- 1) waenlase moraalse jõu wapustamine,
- 2) tema materjalsete jõudude purustamine,
- 3) waenlase wäljawiskamine maaalalt, mis ta oma alla wõtnud,
- 4) tagaajamisega lõpulikult desorganiseerida tema jõud.

(Näiteid selle kohta waata IV.osa -otsustaw lөөk)

Näited strateegiliste ülesannete lahendamise kohta waata prantsu -
se ja saksa strateegilised kawad Ilmasõja algul ja nende läbiwiimine.
Wägede esialgne lagnemine ja Marne'i lahingu ajal.

MILLE PEALE ON RAJATUD TAKTIKA.

=====

Taktika aluseks on üheltpoolt eelmiste sõdade kogemused ja tei -
seltpoolt alaliselt arenew sõjatehnika. Taktika kui teadus on empiri -
line - tugenedes eelmiste sõdade kogemustele alates 490 a.en.Kr.

Eelmiste sõdade uurimine on suure tähtsusega taktika põhimõtete
kindlaks määramisel. Endises wene sõjawäes olid moodustatud erilised
komisjonid eelmiste sõdade ja lahingute uurimiseks ja uute wõitlus -
wermatsioonide organisatsiooni ja wõitluswiiside wäljatöötamiseks.

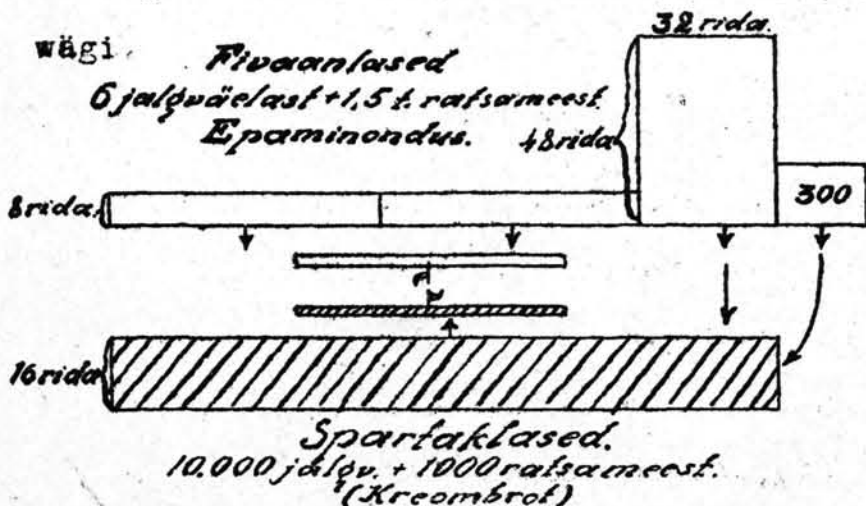
Kuid siin selgus uus ebaloomulik nähtus, nimelt tehnika arenemine liikus edasi kiires tempos, taktika jäi aga maha mille tõttu tuli alaliselt väärtusi ümber hinnata. See asjaolu sundis tegewuse meetode lõpuks taktikast välja jätma ja nende asemele panema printsiipe, mis nii sagadasti ei muutud. Peale Ilmasõja ilmunud määrustikud on rajatud kõik sellele põhimõttele, s.o. nad annavad üldised printsiibid, kuna iga ülema ülesandeks jääb valida tegewuse vormi, korda ja tegewusviisi vastavalt olukorrale.

Taktikas kohtame kaheksuguseid reegleid:

- 1) muutmatud - s.o. printsiibid või sõjakunsti muutmatud seadused. Nad on rajatud inimese ja looduse omadustele, mis muutmatud (hirm, väsimus, külm j.n.e.),
- 2) muutlikud, mis on rajatud relwade, maastiku, tehnika muutlikkusele ja iga riigi erinevale olukorrale.

OSALISE WÕIDU PRINTSIIP
=====

Kauges ajaloolises minewikus walitses arwamine, et waenlast võib võita ainult sellega, kui tema jõudusid lüüa kogu rinde ulatusel. Selle tõttu pidi ka pealetungija rinne mitte lähem olema, kui kaitsja oma, jõud olid jaotatud ühetaoliselt üle kogu rinde; lahingkorra sügavus oli ärarippuw käsutada olewate jõudude arwust. Selle arwamise lõi ümber Greeka wäepäälisk Epominondes. Lewktra lahingus 371 a. en. Kr. Epominondes seadis oma wäe (6.000 jalgwäelast ja 1.500 ratsawäelast) lahingkorda järgmiselt: (joon nr 1.) wasakul tiival löögiosa 32 rida rinnetpidi ja 48 rida sügawusse, keskkocht ja parem tiiw ainult 8 rida sügaw. Peale selle wasakul tiival 300 meheline püha Pelopidose

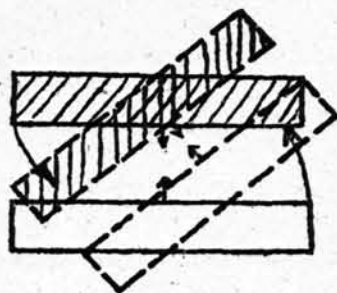
Spartalaste wägi asus lahingkorda endise wiisi järelle, s.o. jõud olid jaotatud ühetasaselt kogu rinde ulatusel.

Epominondes oma lahingkorra aluseks wöttis järgmise asjaolu. Kõigis selleaegsetes

Joon. №1. Lektrahi lahing 371 a. enne Kr. s. (prof. Bajewi järelle).

lahingutes selgus, et edukamalt tegutsesid poolte paremad tiiwad. See oli tingitud asjaolust, et selleaegsete relwade juures sõjamees kaitses ennast kilbiga, mis oli wasakus käes kuna lööke andis mööga (parema käega), sellega awanes paremal tiiwal asuwatel sõjameestel suurem wabadus tegutsemiseks ja selle tõttu ka suurem edu paremal tiiwal. Nii tekkis nähtus, et lahingu kestwusel mõlemate poolte lahingkorrad oma rinnet muutsid (joon.nr.2.)

Joon. Nr. 2.

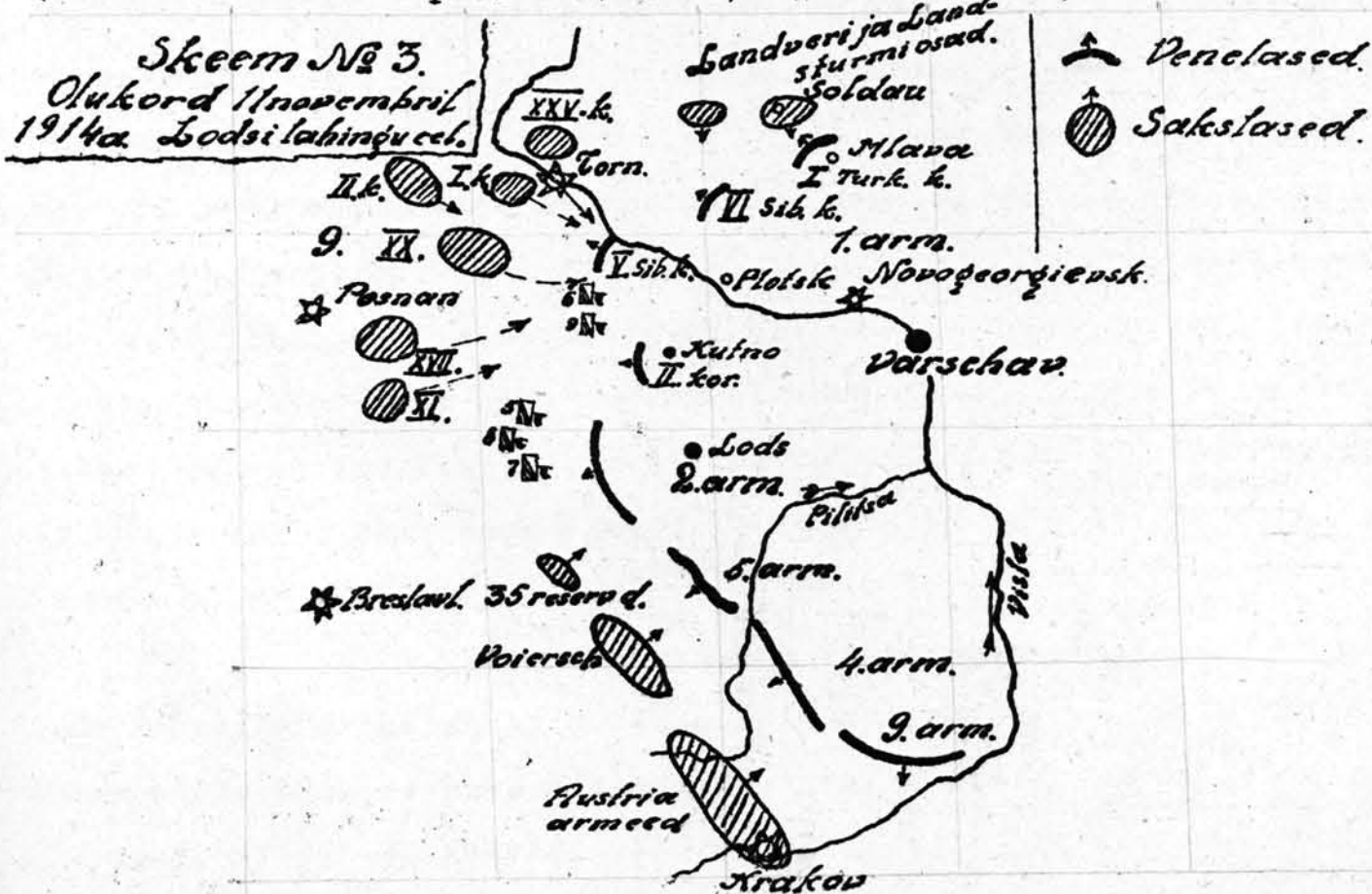

Epominondes otsustas just spartalaste edukama osa, s.o. parema tiiwa tegewust paraliseerida milleks ka löögigrupi oma wasakule tiiwale koondas. Tagajärg: fiwaanlased oma parema tiiwaga löid spar-

laste parema tiiwa puruks, selle tagajärjel oli aga nagu spartalaste wäe tegewus paraliseeritud ja nad kaotasid lahingu.

Osalise wõidu printsiibi aluseks on asjaolu, nagu eeltoodud näide juba tõendab, et küllalt on sellest, kui korda läheb waenlasele mõjuwat hoopu anda tundelikumasse punkti. Ilmasõja ajal awaldus osalise wõidu tähtsus väga tuntawalt, näiteks:

Wenelaste suur pealetungi kawatsus Saksamaale ja Lodzi lahing (Nowembri esimesel poolel 1914 a.) (Skeem Nr 3.)

Nowembri kuu esimestel päewadel algas wene wägede ülemjuhatus oma Saksamaale sissetungimise kawatsust tegutsema. Pealöögi andmiseks olid koondatud: 2., 5. ja 4. armeed Lods-Keltsõ raiooni ülesandega tungida peale Posnani ja Breslau' suunas. Selle löögigrupi tiiwade kaitseks olid: paremal tiiwal I. armee, mille koosseisu kuulusid 4. korpus (I. Turkestani ja VI. Siberi kütikorpused) paremal pool Wisla jõge. Armeed ülesanne-kaitsta II. armee paremat tiiwa, luua side X. armeega (mis tegutses Jda-Preisimaal). Löögigrupi wasaku tiiwa kaitse oli pandud IX. armee peale. See pealetung oli sakslastele väga kardetaw, sest selle korda minekul oleks wene lastel tee awanenud Berliini peale. Selle wene pealetungi purustamiseks oli feldmarschal Hindenburg'i kawa üldjoontes järgmine: haarawlöök wene põhjapoolse kõrge tiiwa pihta ja selle tiiwa häwitamine, mis enesega kogu wene massilise lahingrinda pidi segi ajama. Selle ülesande täitmiseks koondati saksa IX. armee (Makseni) osad ja XXV. ja I. korpus VIII. armeest Toroni raiooni. Wene peajõudude wastu jäeti ainult 5., 8. ratsa-diwiis, 7. austria r/diwiis, 35. reserw-diwiis ja Voierächi landwehri korpus. Sakslased atakeerisid V. sib. kütikorpust ja löid selle puruks. VI. korpus, mis saadeti V. abiks sai sama saatuse osaliseks, selle järele purustati II. korpus ja sakslastel oli tee wene wägede seljataha waba. Seega sai osalise wõiduga wene wäe paremal tiiwal kogu see laiaulatusline wene ülemjuhatus kawatsus nurja aetud.

Samuti otsustas Marne'i lahingu prantslaste osaline wõit sakslaste parema tiiwa üle (prantsuse VI. armee wõit Marwitzi ratsawäe ja IV. reserw-diwiisi üle).

Lahingkorras on palju ühiseid jooni inimese organismiga. Küllalt on löögist südamesse ja inimene langeb surnult maha. Samuti ka lahingkorras, küllalt on ühest löögist, kuid tundelikku ja elulisse waenlase paigunemiskorra punkti, et wõitu temale saawutada.

JÕUDUDE KOONDAMISE PRINTSIIP.

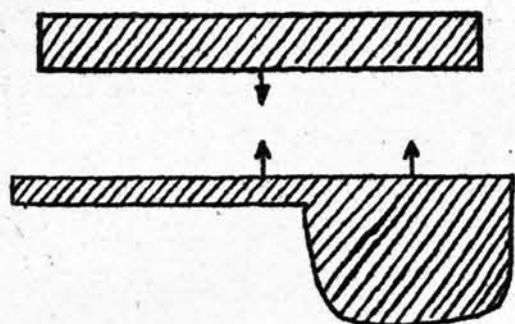
=====

Nagu eelpool näidatud, ei ole tarwidust waenlast kogu rinde ulatusel löüa, waid küllalt sellest, kui temale tundelikus punktis mõju hoop enda. Wastawalt sellele põhimõttele tulewad grupeerida ka jõud.

s o jõudude koondamine läbiwiia. Seda võib teostada väga mitmesugusel viisil:

1) Tugewad jõud koondada ühe tiiwa peale (joon.nr.4.), kuna kesk-

Joon. №4.

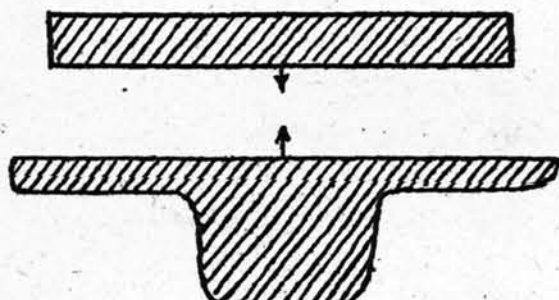

kohal ja teisel tiiwal vähemate jõududega waenlast ainult kinnipidada (Näiteks: Leuktra lahingus Epominondese jõud koondatud wasakule tiiwale; sakslaste pealetungil Ilmasõja algul lääne rindel löögiosa

koondatud paremale tiiwale (skeem nr.) ja lahingutes loode pool Warschawi nowembri esimesel poolel 1914 a. sakslaste wasakul tiiwal (skeem nr.3.)).

2) Tugewad jõud koondada keskkohale kuna tiiwadel kõrgemad osad

Joon. №5.

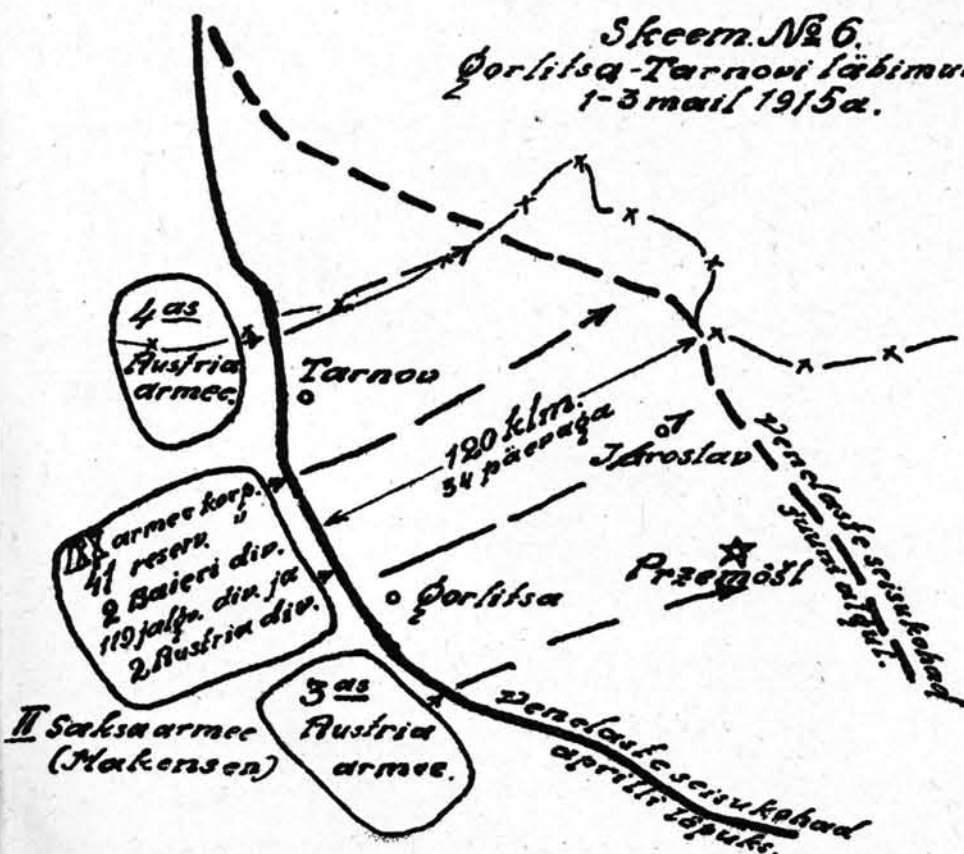

Sarnane jõudude koondamine oli sakslaste poolt läbiwiidud Gorlitsa-Tarnow'i rinde läbimurdmisel 1-3 mail 1915 a. (Skeem Nr.5.)

1915 a.aprilli kuu lõpuks olid wene wäed kaugel Austria territooriumil Gorlitsa-Tarnow'i joonel. Nende wene wõitude likwideerimiseks koondasid sakslased Gorlitsa wastu tugewa löögigrupi, mis 2 mail mur-

dis läbi wenelaste rinde (kesk Dunaitsil) Wene wäed olid sunnitud taganema Ungarist ja Karpaa-tidest. Makensen ajas wenelasi taga kuni juuni alguni. (15.mail wõeti wenelastelt tagasi Jaroslaw, juuni algul Przemöschel).Luden-dorf ütleb oma mälestustes, et wenelased olla küll omadelt seisukohta-

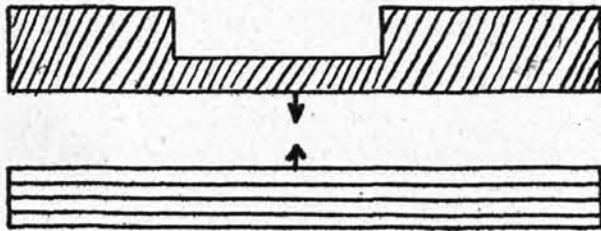
Skeem №6.
Gorlitsa-Tarnowi läbimurre
1-3 mail 1915a.

delt Karpaatide ja Pilitza jõe vahel väljalöödud ja ka suuri kaotusi kannud, kuid hävitada pole wene wäge saadud, sest kogu aeg olnud wõimalus ainult rindelt wenelasi tagaajada, mitte aga haarata)

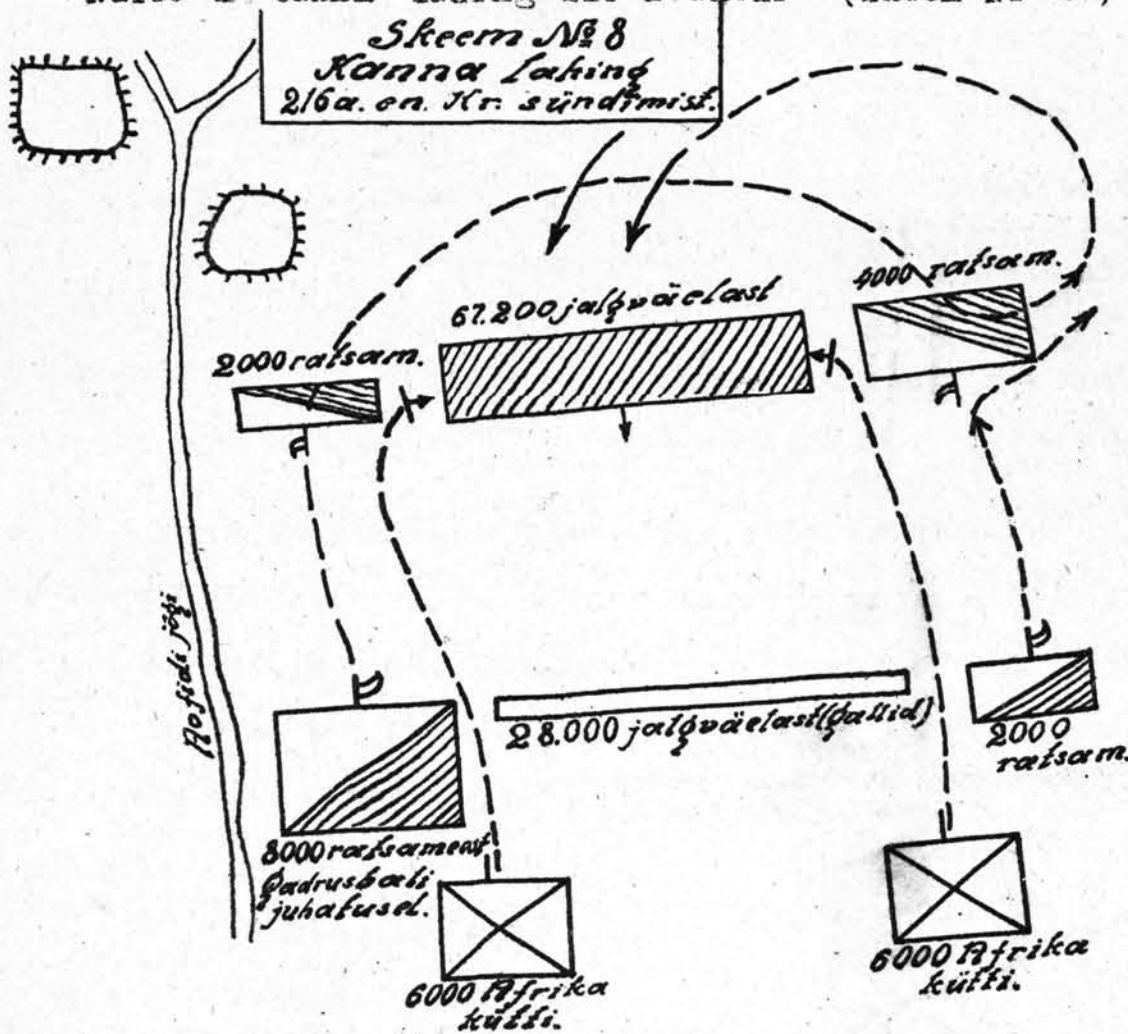
3) Löögiosad on koondatud mõlemile tiiwale (joon nr. 7)

Joon. № 7.

Jõudude koondamine mõlemile tiiwale, nagu sõja ajalugu näitab on alati mõjuwaid tagajärgi annud. Sellest korrast areneb osawal juhusel täielik ümberpiiramine.

Näide 1. Cannä lahing 216 a. en. Kr (Skeem Nr 8)

Hannibal wallutas pea poole selleaegsest Rooma riigist, kuid Rooma linna peale hoidus minemast, pidades omi jõudus selleks veel nõrkadeks. Hannibal koondas omad wäed Cannä lähedusses, et ühendust luua kreeklastega

ühiseks tegewuseks roomlaste wastu. Roomlased omalt poolt suurendasid omi jõudusid uute meeste kutsumisega ja uute leegionide loomisega. Roomlaste sõjawägi lähenes Hannibali seisukohale. Wõitluseks Hannibaliga oli Rooma wägi järgmiselt ülesseatud: keskel selleaegsed Rooma lahingkorras 67.200 jalgwäelast. Paremal tiiwal 2 000 ja wasakul 4.000 ratsameest. Hannibali wägi oli ülesseatud jalgwägi 28.000 meest (Gallid) keskel Paremal tiiwal 2 000 meest ja wasakul tiiwal 8 000 meest ratsawäge Paele selle ratsa- ja jalgwäge walekohtadel

Wene II armee (kindral Samsonow) jõud pealetungil Jda-Preisimaale olid jaotatud järgmiselt: keskel XIII korpus XV korpus ja 2 jalgwäe diw Parema tiiwa kaitseks VI korpus ja wasakul tiiwal I korpus Sakslased koondasid omad jõud wene wägede tiiwade wastu järgmiselt: wene parema tiiwa (VI korp.) wastu XVII korp. I reserw-korp ja 6 landwehri diwiis (kokku 4 1/2 diw.) Wene wasaku tiiwa wastu I korp, XX korp, 3 reserw diw, 1 landwehri diw. (v d Goltz) 2 ja 70 landwehri diw (kokku 8 1/2 diw.) Sakslaste pealesurumisel taganes wene VI korpus ja sellega awanes II armee parem tiiw Wasakul tiiwal pani I korpus esimesel päewal wastu, kuid järgmisel päewal taganes ja sellega awanes sakslastele tee wenelaste seljataha ka wasakul tiiwad Sakslased edasitungides haarasid XIII ja XV korpust tiiwadelt ja ka seljatagant ning Samsonow'i armeed tabas täieline katastroof

Nagu eelpool toodud näidetest juba selgub, on jõudude koondamise põhimõtte läbiwiimine alati häid tagajärgi annud eriti see juhus kui jõud on koondatud mõlemale tiiwale millega awaneb wõimalus waenlast täielikult ümberpiirata

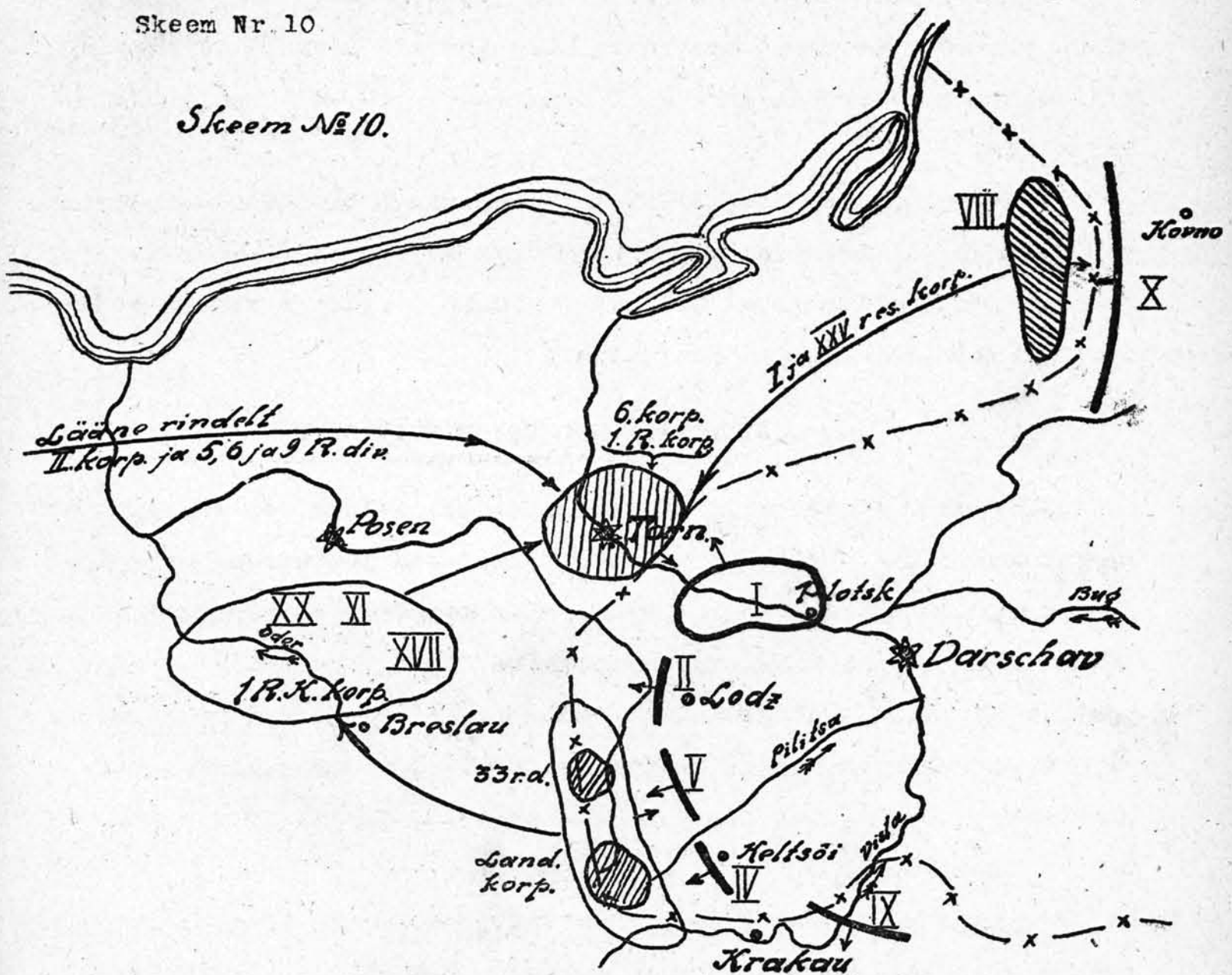
JÕUDUDE KOOKUHOIDMISE PRINTSIIP =====

Jõudude kokkuhoidmise printsiip seisab selles, et teisejärgu tähtsusega rinde osadel tegutsetakse väikeste jõududega et sellega võimaldada pea tähtsusega rindeosale koondada suuremaid jõudusid ülesseatud eesmärkide kättesaamiseks Kuni Ilmasõjani sõjakunsti ajalugu ei tunne seda põhimõtet (wähemalt ei räägi sellest) Suuri tagajärgi selle põhimõtte kasutamise abil saawutas feldmarschal Hindenburg lahingutes nowembri kuu esimesel poolel 1914 a Jda rindel (Skeem nr. 10.)

Nowembri kuu algul 1914 a kawatses wene wägede ülemjuhatus suuremate jõududega Posen-Breslau suunas Saksamaale tungida, selleks olid koondatud II, V, IV armee Lodsi-Keltsõ raiooni Tiiwadel paremal - I armee, wasakul IX armee (waata skeem nr 10) Hindenburg, hinnates olukorda, leidis, et sakslastele on kõige tähtsamaks rindeosaks Torni raioon ja otsustas siin wenelastele pealöögi anda Selleks wöttis ta teise järgu tähtsusega rindeosadelt jõudu-

sid, koondades neid Tornis raiooni, nimelt järgmiselt: a) 8 armeest (Jda-Preisimaalt) võttis Hindenburg I. reserv ja XXV reserv korpuse, b) lääne rindelt II korpuse ja 5., 6., ja 9. ratsadiivi, c) edela poolt Warschawi - XX., XI ja XVII reserv ja ühe kaardiivikorpuse. Kõik need jõud koondati Tornis raiooni. Kolme vene armee vastu (edela pool Warschawi) jätis ainult 33 reservdiivi, Woiterschi landwehri korpuse ja kolm ratsadiivi. Need viimased osad, samuti ka nõrgendatud VIII. armee ei suuda vene suurematele jõududele vastupanna ja taganevad, kuid tähtsamal rindeosal (Tornis raionis) võidab Hindenburg, kus juures selle võidu mõju on nii suur, et venelaste võidud teiste rindeosadel ühehoobiga annuleeritakse.

Skeem Nr. 10.

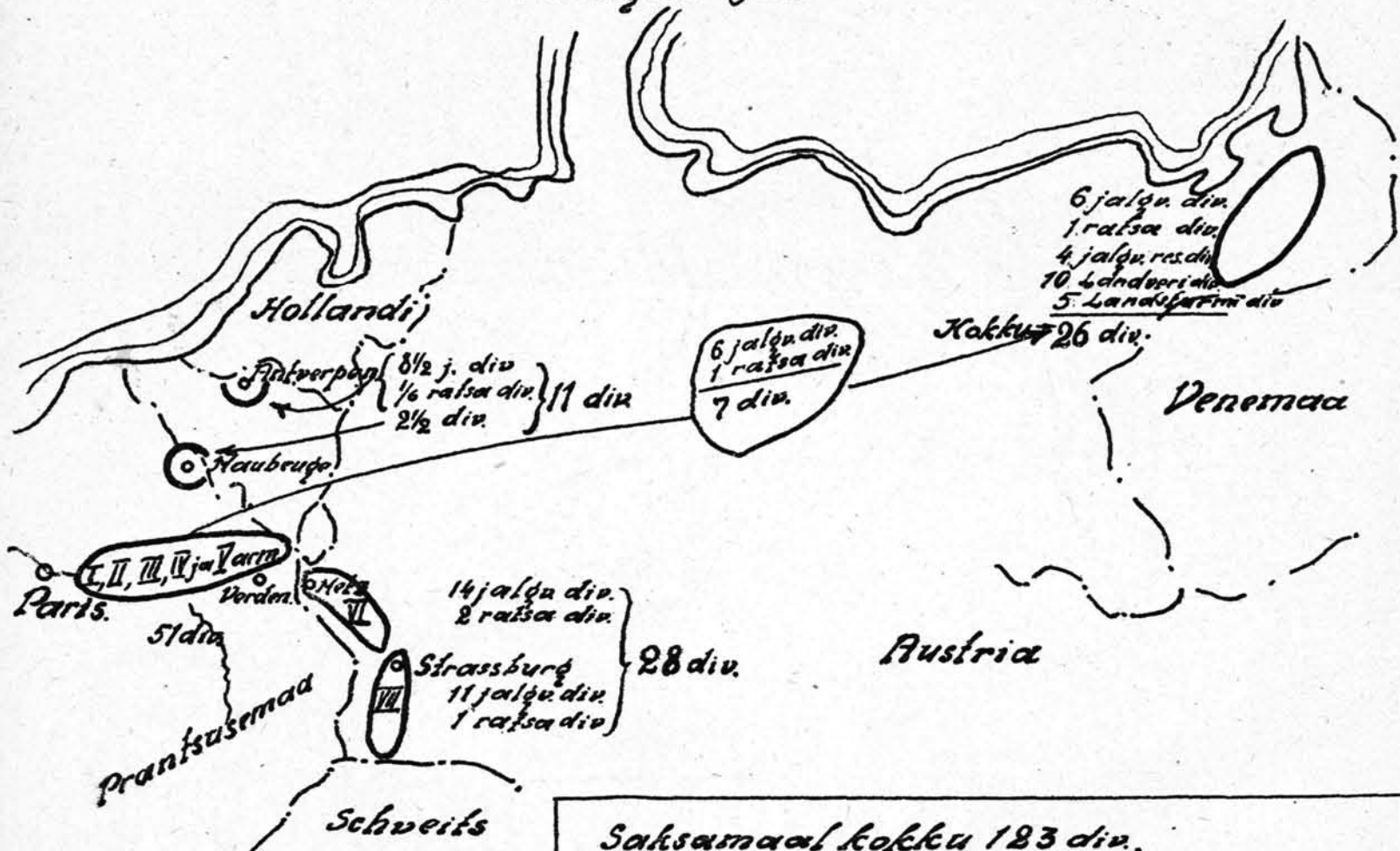

Koguni teise pildi pakub jõudude kokkuhoidmise printsiibi läbi viimine sakslaste poolt 1914 a Marne'i lahingute ajal. (Skeem Nr 11) Marne'i lahingute ajal oli sakslastel üldiselt 123 diivi. Täht-

oli samaks rindeks lääne rinne ja nimelt selle põhjapoolne osa (Marne'i rinne) Kõik teised rinded olid teise järgu tähtsusega Jõudude jaotus oli aga järgmine: a) Jda (wene wastu) rindel 6 jalgwäe diwiisi, 1 ratsa-diwiis, 4 jalgwäe reserw-diwiisi, 10 landwehr ja 5 landsturm-diwiisi - kokku 26 diwiisi, b) Belgias Antwerpeni all 8 1/2 jalgwäe diwiisi ja 1/6 ratsa-diwiisi, Maubege all - 2 1/2 jalgwäe diwiisi, c) Elsassis - 28 diwiisi ja d) teel Jda rindel - 6 jalgwäe ja 1 ratsa-wäe-diwiis - kokku 7 diwiisi

Skeem Nr 11

Skeem №11.
Saksamaa jõudude gruppeerimine Marne'i lahingute ajal.

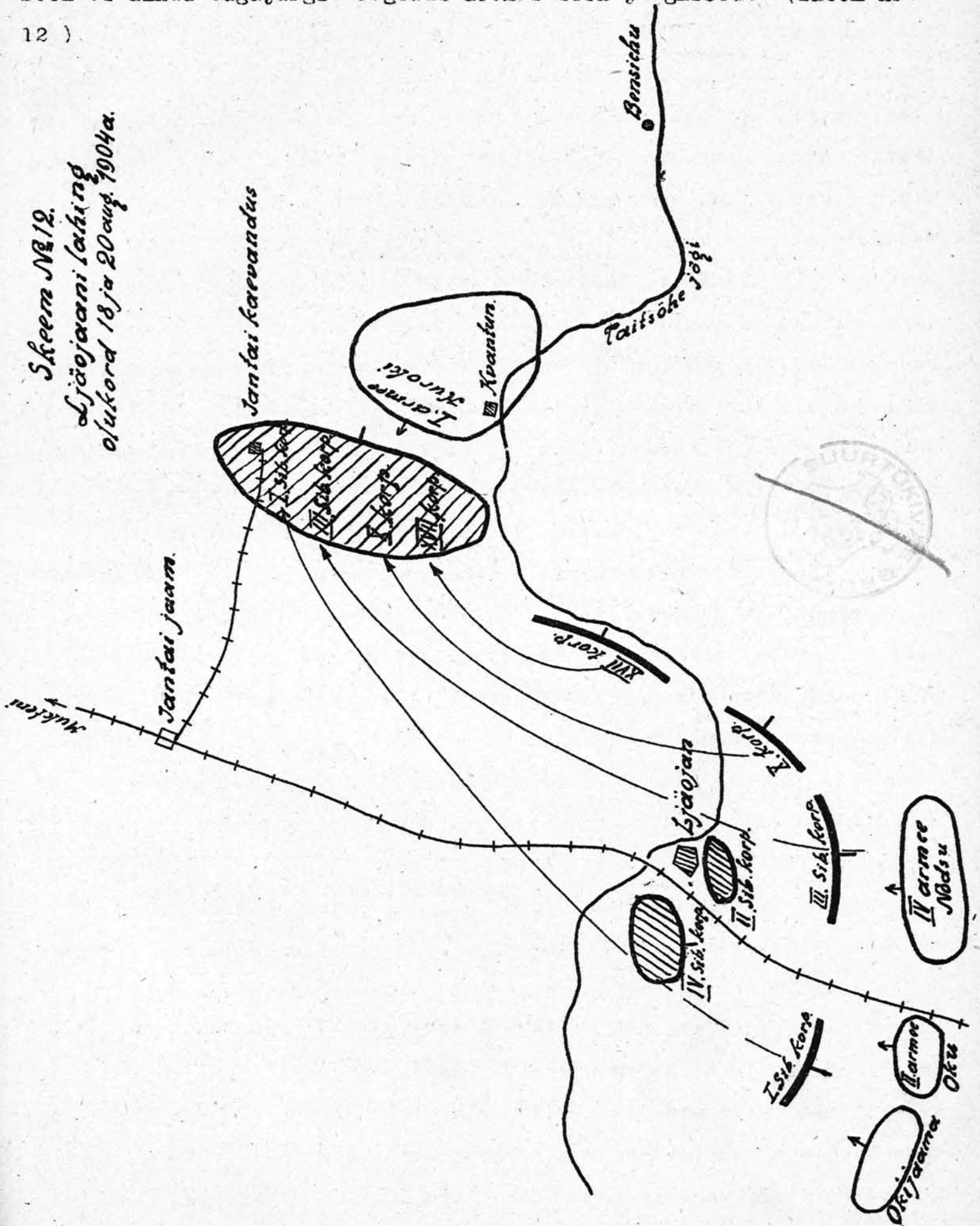
*Saksamaal kokku 123 div.
 Neist peamise tähtsusega rindeosal Marne'il 51 div.
 Kõrvalise tähtsusega rinnetel 72 div.*

Kokku teise järgu tähtsusega rindeosadel 72 diwiisi pearindel (Marne'il) - 51 diwiisi, seega pealöögi kohal võrdlemisi väiksed jõud. Selle tagajärjeks ka asjaolu: teise järgu tähtsusega rindeosadel (näiteks Wenemaa vastu) sakslased võitsid kuid pealöögi kohal (Marne'il) kaotasid. Need näited kinnitavad, et otstarbekohaselt jõudude kokkuvõtte hoidmise põhitõtte läbi viimine võib häid tagajärgi anda kuna sell.

põhimõtte ignoreerimine või mitte täielikult läbi viimine (Marne lahingu ajal) otsustava lahingu katusel võib wia

Ljaojani lahingus katsus kindral Kuropatkin ka jõudude kokkuvõtmise mõtte tavaliselt omi jõudusid grupeerida kuid kawatsetud pealöök ei annud tagajärgi Tegewus arenes siin järgmiselt: (skeem nr 12)

Skeem №12.
Ljaojani lahing
oktoober 18 ja 20 a. 1904a.

18 augustil selgus, et Jaapanlased üle Taitsohe jõe tulewad Kwantun ja Bensichu juures ja jätkavad pealetungi Jantai kaewanduse Jantai jaama ja Mukteni suunades Selle liikimisega wene armee tõiwa peale oli wene wägede üle Taitsohe jõe toomine raskendatud, teiseks wõisid Jaapanlased Ljaojani - Mukteni tee läbi lõigata. Kindral Kuropatkin otsustas: wäed mis weel üle Taitsohe jõe olid paremale kaldale tuua Ljaojani pea kindlustuste joonele ühtlasi oma wasakule tiiwale koguda tugew lüögigruppi, millega pealetungile üleminna ja üle tulnud Jaapani wäed (Kuroki armee) purustada ja üle jõe wisata Ljaojani ette jääwad wäed pidid kindlalt kaitsema Ljaojani Okijama, Oku ja Nodsu armee vastu. Wasakule tiiwale koondati: XVII. ja X armee korpus I ja III sib. korpus ja Mištšenko salk. Kuid selle lüögigrupi koondamine läks aeglaselt ja jaapanlastele awanes sellega wõimalus wene wägesid osade kaupa lüüa. Nii löödi Oilowi salk (ОТРА) Jantai kaewandusest 20 aug. wälja I sib. korpus katsus hiljem kaewandus tagasi wõtta, kuid löödi suurte kaotustega tagasi. Samuti pidi XVII korpus kes tungis peale X korpuse colwäe toetusel sama päewa õhtul wallutatud maaaladelt lahuma. Teised X korpuse osad ja III siberi korpus lahingutest osa ei wõtnud. Ljaojani kindluste peale suunitud jaapanlaste lüögid löödi samal päewal tagasi. Kuropatkin hinnates päewa jooksul selgunud sündmusi ja kartes, et jaapanlased wõiwad Jantai jaama juures raudtee läbi lõigata, andis käsu armeel taganeda 21 aug Mukteni positsioonidele. Nii ei annud jõududa kokkuhoidmise põhimõtte läbiwiimine mingisuguseid tagajärgi. Siin oli muude seas põhjuseks weel asjaolu, et wene wägedes, mis olid pikemat aega kaitsekorras asunud, puudus pealetungihoo ja wastaw meeoleolu ning wägede juhatus ei oskanud seda meeoleolu ka tõsta.

Nagu eelpool toodud näidetest selgub, tuleb jõudude kokku hoidmise põhimõtte läbiwiimisel silmaspidada järgmisi asjaolusid:

- 1) alati seada ülesse ainult üks ja kindla kujuline eesmärk:
- 2) selgitada missugune rindeosa wõi suun on käesolewal otsustawa tähtsusega ja sinna koondada ka waenlasest üleolewad jõud;
- 3) selgitada missuguse rindeosa wõi suun on teise järgu tähtsusega ja sinna suunida minimaalne arw jõudusid;
- 4) mitte kunagi ei tohi ühekorruga hakata läbiwiima kahte wõi

rohkem tähtsat ülesannet, waid järgemööda neid lahendusele wõtta;

5) tuleb arwestada wägede ümberpaigutamise wõimalusega (selleks tarwilik hästi arenenud raudteede wõrk ja autotransport);

6) eriti tuleb tähelpanu pöörda tehniliste abinõude kokkuhoidmisele.

7) Kõik juhid peawad jõudude kokkuhoidmise põhimõttest selgesti arusaama ja kunagi ei tohi omakohalise iseloomuga huwisid üldhuwidest kõrgemale seadida;

8) wägesid tuleb harjutada wahetusi läbiwiima lahingu ajal.

ÜHISTEGEWUSE PRINTSIIP

=====

"
Ühistegewuse tähtsus ja selle tarwilikkus awaldub igal sammul meie igapäewases elus. Jga tähtsama ülesande läbiwiimiseks peab inimene wõi inimgrupp: 1) kõik omad jõud ja wõimed selle ülesande läbiwiimiseks rakendama, 2) kõik tegewusse rakendatud jõud peawad tegutsema ühes suunas. Wastupidise tegewuse tagajärged on käega katsutawalt selged. Sõda on üheks raskemaks katsumiseks rahwa elus. Loomulikult peawad seal, rohkem kui mujal, kõik rahwa jõud ja tegewus olema suunitud ühise eesmärgi - waenlast wõita-kättesaamiseks. Sellest järgnewalt wäejuhi peamine hool, kõik wägede jõupingutused panna tegewusse ühises suunas. Sellest ei järgne, et kõik jõud peaksid ühiselt tegutsema alati aja ja ruumi mõttes, waid alati ühine tegewus ühise eesmärgi mõttes

"
Ühistegewus wanal ajal.

"
Ühistegewuse põhimõtte läbiwiimist lahingwäljal näitasid esimest korda ajalcos Greeklased Marathoni lahingus 490 a enne Kr. (joonistus nr 6 III. osa)

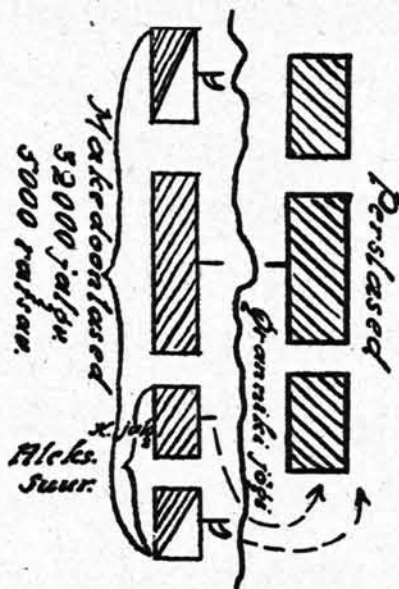
Wäike Greeka wägi (8 000-10 000 meest) ühe isiku (Miltiadesi) juhatusel, ei annud Perslastele wõimalust oma suurearwulist wäge lahingkorda seadida, tormas wiimastele kallale ja wiskas merde. Tolleaegse Greeka sõjawäe jõud oli just nende ühistegewuses. Kogu greeka sõjawägi oli ülesseseatud ühise massina, ilma igasugu jaotuse - ta vähematesse osadesse ja ühe isiku juhatusel anti selle massiga löök waenlasele. Jga üksik greeka sõdur pidi omale kohale (lahingkorras) jääma hoolimata hädaohust, mis ta isikut wõis ähwardada. Sarnane

lahingkord kestis seni ajani, kui greeka vägi oli võrdlemisi väikese arvuline Aleksander Suure ajal oli greeka vägi juba suurema arvuline. Ühise massina oli seda raske kasutada samati ühel isikul neid juhtida. Selle tõttu hakkas Aleksander Suur oma väge jaotama osadesse andes viimaseid vahepealsete ülemate juhatuse alla. Kõik käsud ja korraldused anti kõrgema juhi poolt nüüd vahepealsetele ülematele mitte aga otsekohe väele (sõduritele). Ühistegewust sai Aleksander Suur suurearvulise väe juhatamisel.

- 1) sellega, et kõrgem juht ütles ära vägede vahendita juhatamisest;
- 2) väe juhatamisega osadesse;
- 3) üldise ülesande jaotamisega osalistesse ülesannetesse, kus juures viimased kõik olid suunitud ühise eesmärgi poole;
- 4) ühistegewusega mitte ajas aga eesmärgi järel.

Näiteks: lahingus Graaniki jõel (334 a en Kr.) (joon nr. 13.)

Joon. Nr 13.

oli Makedoonlastel paremal tiiwal ratsawägi ja kerge jalgwägi. Need kaks osa Aleksander Suure juhatuse all tungisid üle Graaniki jõe ja attakeerisid Perslaste wasakut tiiwa. Selle löögi tõttu sattusid perslased segadusse ja jooksid laiali. Siin oli ühistegewus mitte ajas waid eesmärgi järel. Samas korras

purustas Aleksander Suur aasta hiljem Perslaste jõud Jassa juures.

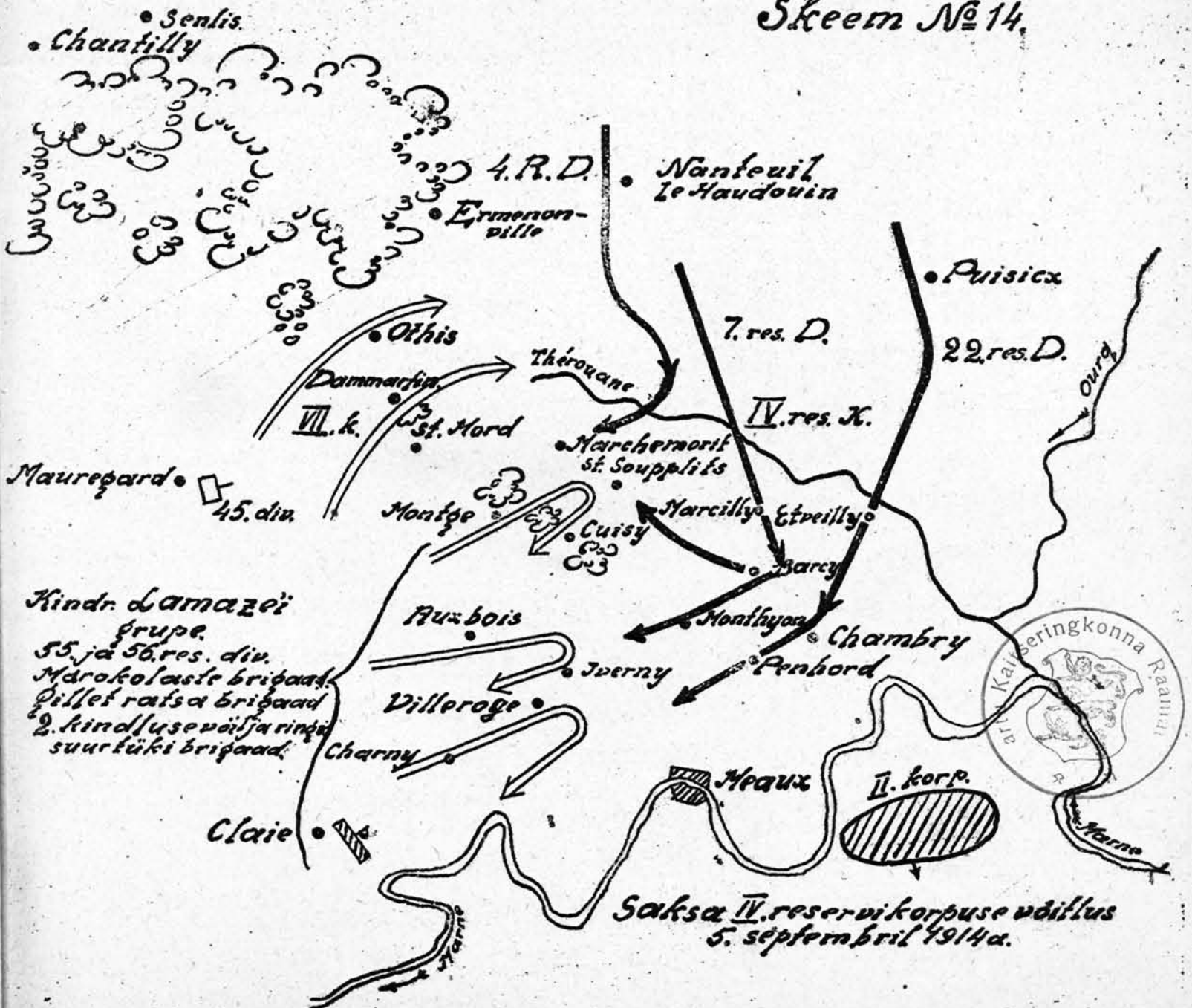
Sarnane waade ühistegewuse põhimõtte läbiwiimise peale püsis kuni Napoleonini. Napoleon hakkas jälle isiklikult wägesid otsekohe (wahendita) juhtima. See õnnestas tal alguses tema suure tahtejõu ja geniaalsuse tõttu. Kuid Leipzigi lahing, kus Napoleon lüüa sai, näitas, et suurearvulise väe otsekohe juhatamine operatsioonide ajal on wõimata. Kuid Napoleoni kooli tõttu olid tema kindralid wäga piiratud oma algatuswõime ja Leipzigi lahingu järel ei suutnud ta enam sõjalist õnne oma poole tõmmata ja kaotas Moltke (wanem) üllal.

sõjaväljal antakse igale väeosale kindel ülesanne, mille piirides ta võib tegutseda täiesti iseseisvalt, kuid samal ajal nõuab Moltke, et kõik juhid selgelt olukorrast arusaaksid ja oskaksid iseseisvalt tegutseda. Sakslased pöörasid selle asjaolu peale erilist tähelepanu oma väejuhtide kasutamisel ja Ilmasõja kogemused näitasid, et sakslased ühiselt õiget teed olid käinud, olguki, et nende juhtide juures vahel avaldus kalduvus oma isiku au tõstmiseks osalisi võituseid saada

Ilmasõda tõendas, et Moltke nõudmised olid õiged. Nimelt iga väeosa võib iseseisvalt tegutseda, kui tal on kõrgema juhi poolt võimalus iseseisvaks tegutsemiseks, kui talle on antud selge ja täpne ülesanne ja kui tal on juhid, kes oskavad olukonda hinnata ja sellele vastavalt otsusi teha. Iseseisvalt tegutsemiseks, kui ka olukorra õiget hinnangut ja sellele vastavat otsust võib pildistada IV Saksa reserv-korpuse ülema tegewus 5. augustil 1914 a. (Marne'i lahingus)

Skeem Nr. 14

Skeem № 14.

Kindr. Lamazoi
grupe.
55. ja 56. res. div.
Marokolaaste brigaad.
Dillet ratsa brigaad
2. kindluseväe ja ringi
suurtüki brigaad.

Saksa IV. reservikorpuse võitlus
5. septembril 1914 a.

IV reserw-korpus, liikude üle Greil-Senlis jõudis 4 aug õhtuks Nanteuil le Houdouin'i ümbrusesse. 5. augustil pidi IV r korpus I armee ülema käsu järel Marcilly-Chambry raiooni liikuma. Korpuse ülesanne kaitsta I armee paremat tiiwa põhjapool Marne't Pariisi põhja-ida rinde vastu. Korpust komandeeriw kindral suurükskõige kindral v Gronau. wastawalt armee ülevalt saadud ülesannetele, andis käsu 22 res. diwiisile 5. augustil liikuda Chambry raiooni. 7 res. diw - Marcilly Baxy raiooni, 4 ratsa diw paremal pool 7 diwiisi ešeloneeritult sügawusse. IV korpuse pääwarsamatu järel ei ole korpusel võimalust olnud luuret toimetada sügawamalt Pariisi raiooni. Kõigist püüetest hoolimata ei ole ratsa patrullid pääsenud läbi Chantilly. Ermenoville metsa ega Dammartin'i metsa ja kõrgustikkude joonest, et selgust muretseda nende taga asuwate maaalade kohta. Ka pole armee poolt saadetud õhuluure selgust toonud. Kõik andmed näitanud, et Dammartin'i juures sellest põhja pool saawas metsas on prantsuse ratsawägi ja nende taga jalgwäe osad. Ka teatanud ratsawägi, et kõigil Pariisist põhja-ida poole wiwatel teedel on prantslaste jalgwäe postid, katsed neid poste haarata põhjapoolt pole õnnestanud, sest Chantilly metsas olnud ka prantslaste postid. Edasi teatanud ratsawägi, et paljud prantsuse ratsa-patrullid Dammartini poolt St Mord'i peale liiguwad ja olewat mulje nagu kawatseks prantsuse ratsawägi pealetungi ette wõtta. Kella 10-neks jõudis korpus temale määratud kohtadesse; samal ajal jõudis armee käsk, milles kästi korpusel peatama jääda. Ka järgne wail tundidel ei saanud luure selgust, mis Pariisi ees sünnib. Ratsawägi teatas ainult ühe jalgwäe kolonni liikumist St Mord'ist-Montgei peale. Kindral v Gronau, hinnates olukorda leidis, et kui I armee Pariisist mööda marsida tahab, siis tuleb selgust leida, mis Pariisi eel sünnib. Seda ülesannet ratsawägi täita ei suuda, siin tuleb pealetungida suuremate jõududega ^{ja} selgust muretseda. Sellele otsusele järgnes v Gronau käsk: 7 res. diwiis läheb mitmes kolonnis üle Guisy-Montge'i St Mord'i peale pealetungile, et waenlast äraajada. 4 ratsa diwiis wõtab liikumisest osa minnes üle Marchemoret Dammartini peale. 22 diw asuda Barcy ja Monthyon'i raiooni ja olla walmis eelole waid osi toetama. 7 res diw liikudes ühes kolonnis (ei täitnud korpuse ülema käsku) sattus lääne pool Monthyon'i prantslaste peale ja

attakeeris. neid "Üle Penhordi liikuv 22 diw astus wasakul pool " diwiisi ka lahingusse Ratsa-diwiis kattis korpuse paremat tiiwa. Algas väga raske wõitlus St. Soupletets Monthyon'i ja Penhord'i raioonis, mis kuni pimedani kestis (Teatawasti oli sakslastel wastas siin 6 prantsusearmee osad, kes kindral Gallieni käsul 5 aug hommikul Clais-Dammartin'i-Ermonville joonelt liikumist algasid et Marne'i põhjapoolisel kaldal kuni Meaux kõrguste jooneni jõuda kus inglise armeega pidid ühenduse looma ja walmis olema 6 IX kallaletungiks.

Sakslased löid prantslaste kindral Lamaze grupi küll tagasi, kuid edu arendada ei saanud, sest prantslastel oli wõimalus end kindluste taha peita ja sealt abi saada 4 ratsawäe diw samal ajal selgitas aga, et Dammartini juures ka tugewad prantsuse jõud on. Seega oli IV korpus oma eesmärgi saawutanud oli kindlaks tehtud, et prantslastel Pariisi eel tegutsewad tugewad jõud mis saksa I armee edasi liikumisel sakslastele väga kardetawaks woiwad osutada.

Kui negatiivne näide, s.o ühistegewuse põhimõtte ignoreerimist leiame wene loode rinde tegewuses augusti kuul 1914 a.

Loode rinde ülemjuhataja (kindral Schilinsky) andis I armeele (Rennenkampf) ja mõni päew hiljem II armeele (Samsonow) ülesande Saksaamaale sissetungimiseks. Armeedele ei antud kindlat ülesannet, waid raioonid ja ribad pealetungimiseks. Korpused läksid üksikult üle piiri ühelgi ei olnud kindlat eesmärki ega ülesannet. Selle tõttu ei saanud ka madalamal seiswad ülemad oma algatust wäljendada ja sakslastele awanes wõimalus wene korpused ükskhaawal purustada. Lõputulemus II armee katastroof ja hiljem I armee suurte kaotustega taganemine Jda-Preisimaalt.

Praegusel ajal võib ühistegewust saawutada lahingväljal järgmistel tingimustel, kui

1) kõik ülemad (ja ülemast alates) tegutsedes iseseiswalt püüawad kõigi abinõudega oma pingutusi ühises suunas tegewusse panna (sellaks peawad ülemad olema laialise silmaringiga sõjaasjanduse alal, suure algatuswõimega ja rangemata tahtega

2) wanem juht koordineerib (ühtlustab) nooremate juhtide tegewust ühisele eesmärgile wiiwate ülesannete andmisega ning nende informeerimise

misega, olukorraga ja oma manöövri ideega.

3) Kõigil väejuhtidel (ülematel) on kindel tahe saavutada üldist võitu vaenlase üle ja ei püüa osaliste võituda järele mis antud olukorras ühisele eesmärgile ei vii;

4) juba rahu ajal kõigil manöövritel ja harjutustel järjekindlalt väljatöötatakse harjumus üldise tähtsusega tegemust hinnata ja nende peale reageerida.

WÄGEDE JAOTUS RINNETPIDI JA SÜGAWUSSE

=====

Praegusaja võitlusabinõud on niivõrd suure jõulised, et lühikese aja jooksul võib terveid osi väljalüüa. Et seda ärahoida tuleb vägesid laiutada rinnetpidi ja sügawusse. Kuid mitte üksiktule mõjust ei ole tingitud vägede paigutamise osade kaupa. Vägede paigutamist osade kaupa kasutati juba vanal ajal, kui sõjariistaks oli alles wibu, nool, oda ja mõök. Esimeseks lahingkorraks kreeklastel oli flanga (katkestamatu), millega võis hoopida ainult rinnetpidi. Loomulikult oli sarnase lahingkorra juures tiivad kaitsmata. Kuid tiivade tähtsust hinnati ka juba sel ajal (juba Marathoni lahingus kaitses Miltiades oma väe tiiva sellega, et asetaski oma väe mägede wahale joon nr.6 -III. osa.)

Granniku lahingus 334. a. en Kr. Aleksander Suur jaotas oma väe osadesse ja ühe osaga andis löögi Perslaste wasaku tiiva pihta ning saavutas sellega suuri tagajärgi (joon nr.13.) - Cannä lahingus 216 a. en Kr. jaotas Hannibal oma väe 3. ossa, (Skeem nr.8.) keskel jalgwägi tiiwadel ratsawägi ja jalgwägi ning ratsawäe wahel kaohal tagapool Aafrika kütide salgad. Jgale osale annab Hannibal kindla ülesande:

1) wasaku tiiva ratsawäele (Gsadrubal) laiali ajada roomlaste parema tiiva ratsawägi, sõita roomlaste seljatagant ringi ja atakeerida nende wasaku tiiva ratsawäge seljatagant ja teda minema kihutada peale selle atakeerida rooma jalgwäge seljatagant;

2) parema tiiva ratsawäel demonstreerida roomlaste parema tiiva ratsawäe ees, hoides teda kohal kinni; kui Gsadrubal atakeerib seda ratsawäge seljatagant, siis anda ühel ajal hoop ka rindelt;

3) Aafrika kütidele, kui roomlaste ratsawägi on tiiwadelt minema

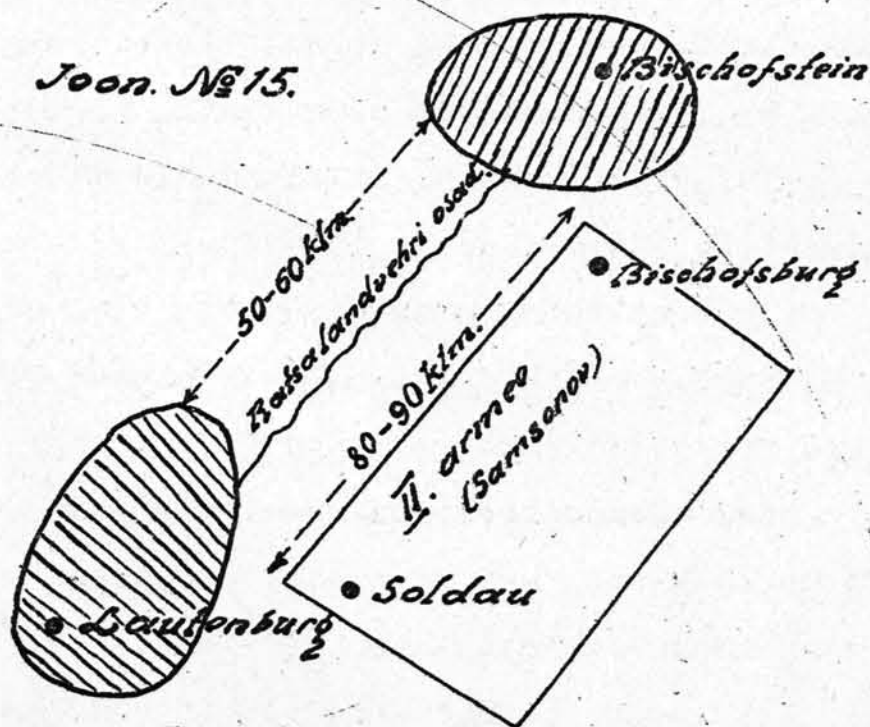
kihutatud, siis atakeenida roomalaste jalgwäge tiivadelt

4) Jalgwäel roomlasi rindel kinnipidada. Nagu sellest selgub andis Hannibal oma wäe üksikutele gruppidele kindlad ülesanded, mis olid oma sisu järele kõik suunitud ühe üldise eesmärgi kätte saami - seks - (roomlasi sissepiirata ja häwitada) ja lahing lõppes ka roomlaste täieliku lüüasaamisega. Olgu märgitud, et rooma wägi oli lahingkorda seatud (jalgwägi) ühe massina.

Wahedeta massiline lahingkord on paendumata ja kõik massis wiibiwad inimesed ei saa tegelikult osawõtta Hannibali wõidu põhjuseks oli muude seas tingimata see asjaolu, et ta otsustawal lahingu momendil oma wäe osadesse jagamise tõttu sai suurema arwu inimesi wõitlusesse rakendada s o wäe osadesse jagamisega saawutas ka ühistegewuse põhimõtte läbiwiimist.

Kui wägede laintamine rinnetpidi annab wõimaluse suuremal arwul wõitlejaid otsustawal momendil tegewusse rakendada, siis wastuoksa liiga laial rindel wägede laialipillamine on takistuseks kõigi jõudude tegewusse rakendamisel otsustawal silmapilgul. Kuni ilmasõjani walitises arwamine, et wägede laialipillamine rinnetpidi annab waenlasele wõimaluse rinnet läbimurda. Sakslased waidlesid selle wäite wastu ja sakslaste wõitlus wene II armee (Samsonow'i) wastu näitas, et praegusaja relwade wõimsuse juures läbimurre kardetaw ei ole.

Samsonow'i armee tungis peale 80-85 klm laiusel rindel. Wene II armee wastu koondatud saksa jõudude üldine rinde laius 110-120 klm.

Selle juures wene peajõudude wastas 50-60 klm. laiusel rindel olid sakslastel ainult nõrgad ratsa ja landwehri osad. Selle wastu tiivadelt on koondatud tugewad jõud ja nende tugewate lööli gruppidega anti wene armee tiiwade pihta mõjuwad hoobid, mis Samsonow'i armee katastroofile wiisid.

Prantsuse jalgräie määrustiku II osa § 9 ütleb " Laiuti paigutamisel peab andma ühe ülema vastutuse alla rinde mis oma üldisuse poolest on proportsionaalne selle ülema juhtimise ja tegewuse abinõudele. Kuid, teisest küljest, tuleb hoiduda liig suure tiheduse eest, mida saavutatakse ainult sügavuse arvel "

Jõudude eseloneerimine sügavusse võimaldab pidada võitlust kauemkestvalt ja kangekaelsemalt. Praeguse aja taktika üheks iseloomustavaks tunnuseks on just paigutamine sügavusse (nii elava jõu kui ka materjalsete abinõude). Mida kangekaelsemalt peab antud rinnet käes hoidma, seda sügavam peab olema kaitsjate paigunemine ja seda kitsam rinne.

Kui kaitse kannab ajutist iseloomu, siis sügavus ei ole erilise tähtsusega. Sellega on sügavusse paigutamine tingitud üheltpoolt, ülesandest ja teiselt poolt maastiku iseloomust. Pr. jalgr. m II osa § 9 ütleb " järgutus sügavusse aitab saavutada tegewuse vabadust, kaitses peajõude ootamatuse eest ja võimaldab luua varusid, mida võib saata soovitaval ajal soovitavasse punkti. Teatawa üksuse juures võimaldab see jõupingutuste järgnevust, tagab nende kestvust ja kergendab juhuse tegewust lahingu ajal. Üksus peab omama seda kitsama rinde ja seda suurema sügavuse, mida suuremaid jõupingutusi tema peab täitma. "

LAIA RINDE JA SUURE SÜGAVUSE HEAD JA HALVAD OMADUSED

=====

Lai rinde omadused:

- 1) kerge vaenlase tiivu haarata,
- 2) raskendab vaenlasel haarata meie tiivu,
- 3) võimaldab suurema arvu materjalsete abinõusid korraka tegewusse panna;
- 4) raskendab otsustaval momendil otsustavasse punkti jõudude koondamist (Seda aitavad parandada praeguse aja kaugelaskjad suurejõulised tulerehvad);
- 5) nõuab s arenenud ja iseseisvalt tegutsemiseks ertewalmistatud sõjaväelasi

Sügawusse paigunemise omadused

- 1) Kindlustab manövreerimise ja tegewuse wabadust.
- 2) võimaldab anda waenlasele rea üksteisele järgnewaid hoopet.
- 3) võimaldab kauakestwat ja kangekaelset wastupanu:
- 4) Liiga sügawalt paigunemise juures on waenlasel võimalus meie wäge osadekaupa lüüa.

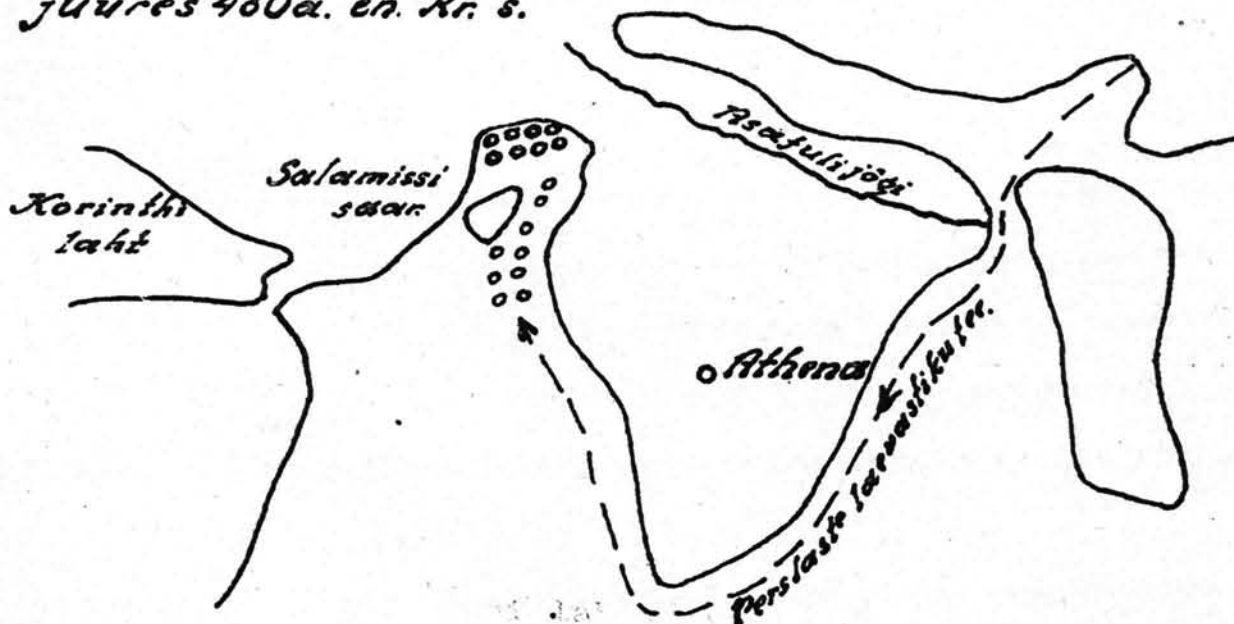
Printsiip panna waenlane sarnasesse seisukorda et ta otsustawal silmapilgul ei saaks kasutada kõiki oma jõude

See printsiip oli juba tuntud kauges minewikus Juba Marathoni lahingus (490 a en Kr) Atheonlaste wäepäälilik Miltiades, et kaitsta oma wäge perslaste suurearwulise ja hästi wäljaõpetatud ratsawäe eest, kaitstes oma wäe tiibu paigunemisega mägede wahel. (joonistus nr 6 III osa) mille tõttu ka perslaste ratsawägi lahingust osawõtta ei saanud (sellele mõjusid weel kaasa soiste kallastega jõed perslaste maandumise raiooni tiiwadel).

Weel selgemal kujul awaldus selle printsiibi teostamise tähtsus lahingus Salamissi saare juures 480 a en Kr (Joon nr 16)

Lahing Salamissi saare juures 480a. en. Kr. s.

Joon. Nr 16.

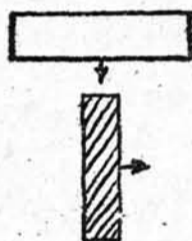
10 a pärast Marathoni lahingut wõtsid perslased uue pealetungi kreeklaste vastu ette. Oma laewadel sõudsid perslased ümber Kreeka lõuna ranna Salamissi saare juure. Greeka laewastik mis oli arwuliselt kui ka laewade suuruse poolest perslaste laewastikust nõrgem,

seisis warjul Salamissa lahes Wäin saare ja kreeka ranna wahel oli kitsas, mille tõttu perslaste laewastik lahingkorras täies koosseisus ei saanud sellest läbiminna. Nii pea kui pooled perslaste laewad olid jõudnud wäin kitsamasse kohta, seadis kreeka laewastiku juhataja Femistokles oma laewastiku lahingkorda ja tungis perslastele kallale ning häwitas suurema osa perslaste laewadest enno, kui wiimased suutsid lahingkorda hargneda. Selle wõidu põhjuseks eesrinnas oli asjaolu, et perslased ei saanud kõiki omi laewu lahingusse saata otsustawal momendil. Siin oli nõuks maastiku kasutamine. Uuemaaja sõdades on selle põhimõtte läbiwiimisel abiks järgmised tegewuswiisid:

- 1) löök tiiwa pihta.
- 2) haaramine (*обхват*) ja
- 3) tiiwa piiramine

Tiiwa löök seisab selles, et osawa manööwriga omad jõud waenlase tiiwa wastu suunitakse (joon nr. 17.)

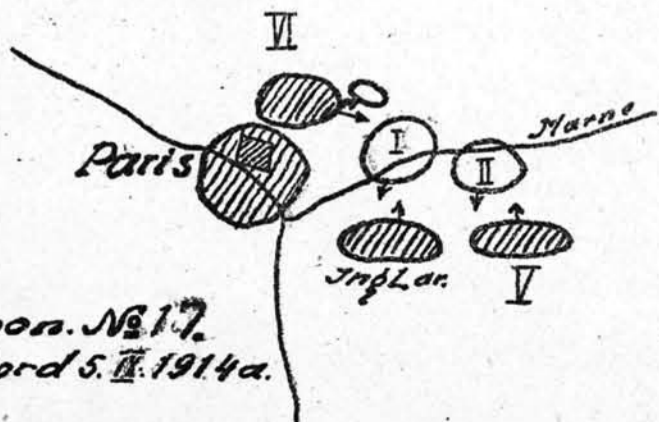
Joon. № 17.

Friedrich Suur ütleb, et tiiwa löögi andja võib olla 3 korda nõrgem sellele kallaletungitakse. See põhjeneb asjaolule, et see kellele kallaletungitakse ei saa kõiki omi jõude tegewusse panna. Üldiselt on tiiwa löögil järgmised paremused:

- 1) pealetungijal saab suurem osa wäge lahingust osawõtta.
- 2) kaotused vähemad;
- 3) ühendus seljatagusega hõlbustatud;
- 4) lööki peab andma kiirelt, et waenlane ei suudaks oma wäge ümberpaigutada.

Näiteks: Marne'i lahingus 5. IX. 1914 a. oli saksa I armee seisus -

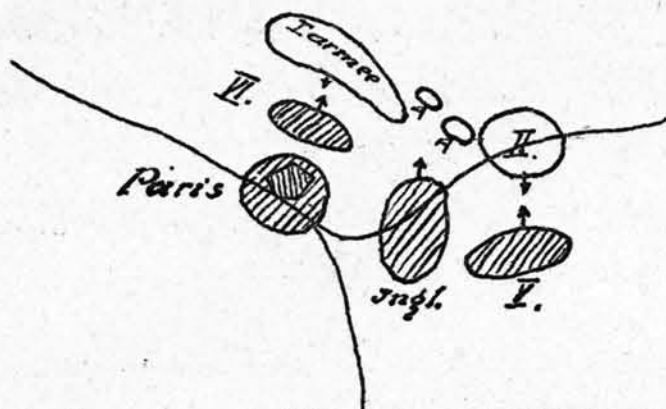

Joon. № 17.
Olukord 5. IX. 1914 a.

kord wäga raske Armee wastas rindel seisis inglise armee kuna paremalt tiiwalt tungis peale VI. prantsuse armee. Liitlased ei arendanud aga oma wastupealetungi küllalt energiliselt, mille tõttu saksa ülemjuhatusel korda läks I

armeed tagasi tõmmata ja VI. prantsuse armee vastu suunida, kuna inglaste vastu ainult ratsaosad paigutati. Inglise armee oma ees veel saksa armee olemas, hoidusid energiliselt pealetungimast terve päeva, mille tõttu ka sakslastele võimalus awanes niisuguseid ümberpaigutusi läbi viia (joon. 17 ja 18.).

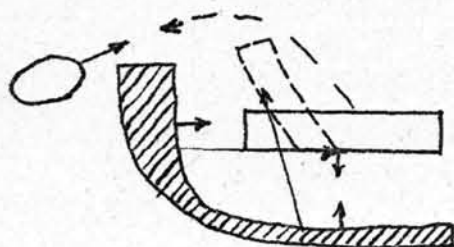
Joon. № 18
Olukord 2. VIII. 1914 a.

Pahed, mis awalduvad sel juhusel, kui tiiwa löök antakse:

- 1) suurem osa väge ei saa lahingust osavõtta ja on tegewuseta,
- 2) suured kaotused;
- 3) ühendused seljatagusega on waenlase löökide all;
- 4) peab püüdma kiiresti oma rinnet muuta.

Haaramine on sarnane manööver, kus ühel ajal löök antakse rinde

Joon. № 19.

ja tiiwa pihta. Siin waenlane ei saa rinde muutmist ette võtta, sest ka rindelt tungitakse peale. Oma seisukorda parandab kaitsja sellega, et tagasi tõmmab.

Haaramine annab ka suuri tagajärgi, kuid mitte nii mõjuvalt nagu tiiwa löök. (Näide: lahing I. wene armee paremal tiiwal (28. div.) 20/7. aug. 1914 a. Gumbineri lahingus, waata IV. osa " manööver kui ettevalmistuse abinõu "). Üldiselt on haarajal järgmised paremused:

- 1) saab tegewusse panna rohkem jõude, kui see keda haaratakse,
- 2) suur manööveri wabadus;
- 3) ühendus seljatagusega waba (kes haaratud sellel ühendus kokku pressitud ja risttule all);
- 4) saab flankeriwat tuld täies ulatuses kasutada;
- 5) saab tule kaugust täies ulatuses ära kasutada;
- 6) haarajal peawad olema tiiwa taga osad, millega saab wastuhaaramisi paraliseerida.

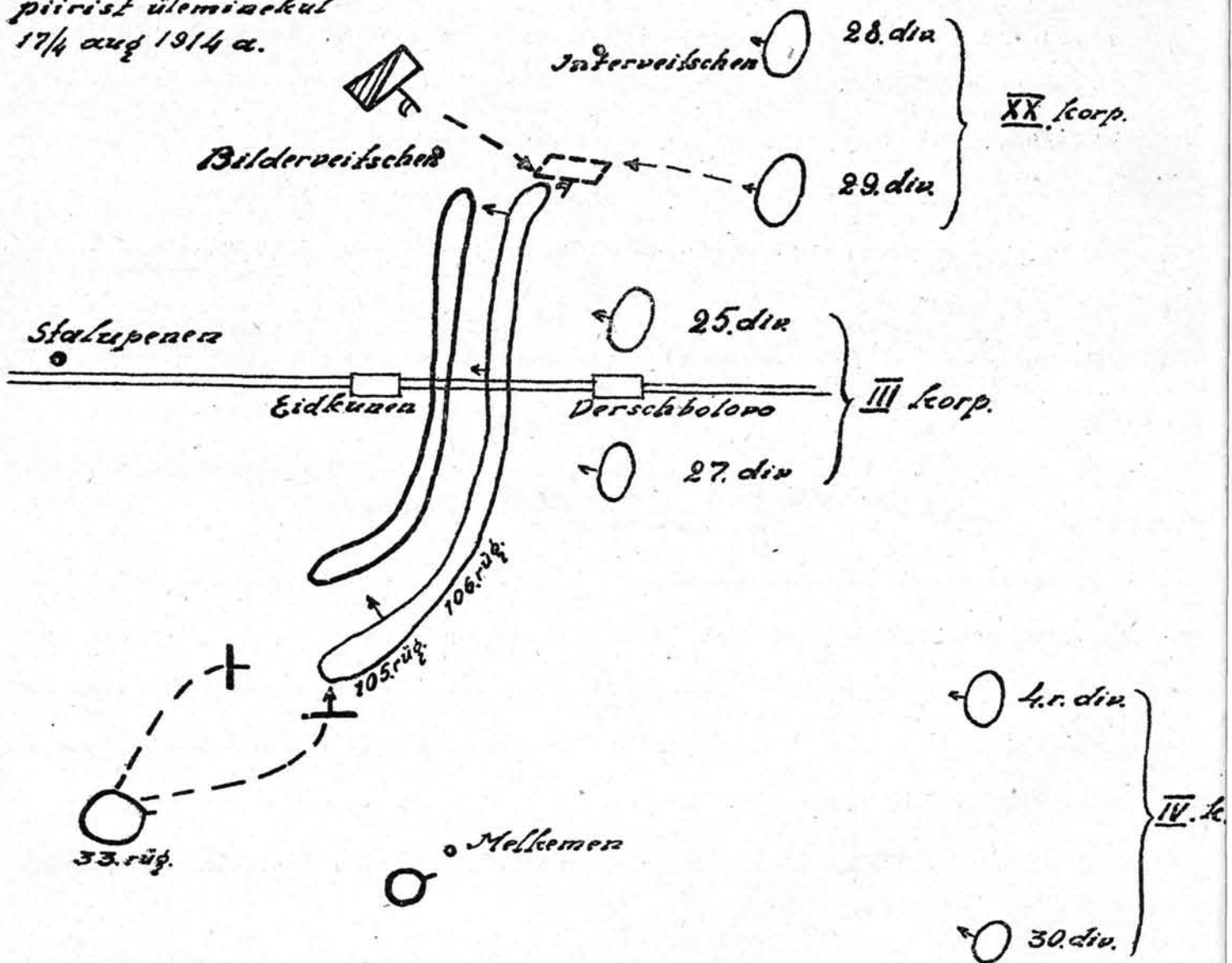
Keda haaratakse see peab oma rinde murde kohal passiwset kaitset

pidama, tiiwadel aga tegutsema aktiivselt.

Tiiwa piiramine on tegewus, kus rindelt pealetungiwad ja tiiwalt ja seljatagant pealetungiwad osad tegutsewad lahus üks teisest. Tiiwa piiramisel on väga suur moraalne mõju, kuid siin kaitsjal on võimalus mõnda osa eraldada ja tiiwale wõi seljataha tungiwaid osasid lahus purustada.

Näide: lahing 17/4.aug.1914 a.wene I.armee üle saksa piiri tungimisel. (Skeem Nr.20.)

*Skeem № 20.
Wene I. armee lahing
piirist ülemiseksul
17/4 aug 1914 a.*

Loode rinde ülemjuhataja käsul algasid wene I.armee XX., III. ja IV.korpus pealetungi Jda-Preisimaale. III.korpus liikus kiwitee suunas ja selle tõttu tungis üle piiri enne teisi korpusi. Kohe üle piiri jõudes sattus ta lahingusse saksa osadega. Korpuse wasakul tiiwal 105. ja 106. polk (27. diw.) tungis edasi eduga. Paremalt tiiwal püüdsid sakslased ratsaosadega tungides Bilderweitseni juurest III.korpuse paremat tiiwa haarata ja sellega 27. diw, edu annuleerida. Kuid samal

ajal jõudis kohale XX.korpus ja 29.diw.ülem, nähes seda hädaohtu, mil -
lesse 25.diw.wõib sattuda, wiis oma diwiisi pealetungile saksa ratsa-
wäe tiiwa pihta. Saksa ratsawägi (mis haaras) löödi tagasi, jättes we-
nelastele saagiks 7 suurtükki.

Wasakul tiiwal samal ajal arenesid sündmused järgmiselt: 105.rüg.
jätkas edukalt pealetungi ja jõudis juba sakslastele tiiwa peale. Sa-
mal ajal tungis talle seljatagant kallale üks pataljon patarei toe -
tusel. 105.polk jooksis paanikas laiali, mille järele ka 106.polk pi-
di tagasi tõmbama.

Nagu sellest näitest selgub, nii wenelased kui ka sakslased wõt-
sid ette haaramisi ja tiiwa piiramisi, kuid mõlemil pool said haarajad
osad purustatud wastuhaaramistega. Sellest järgneb ka, et haaramisi
ja piiramisi võib ja peab kasutama, kuid siin peab alati tegutsema et-
tewaatlikult, et mitte ise haaratud saada või tiiwa löökide alla sat-
tuda.

Kõigi jõudude tegewusse rakendamist võib takistada weel tule abil.
Seda võib saawutada:

- 1) tugewa tulega waenlast niiwörd wapustada, et ta elawjõud de-
moraliseeritult ise loobub lahingust osawõtmast,
- 2) pannes waenlast sarnase gaasi alla, mis takistab ta elawale
jõule otsustawast löögist osawõtmast;
- 3) suitsu ja udu seinaga eraldades rünnakuks walitud punktid
muudest waenlase positsiooniosadest;
- 4) mõjuwa gaasi alla panna teatava positsiooni, et sellega sun-
dida waenlast sellel positsioonil lahkuma. (Waata IV.osa - waenla-
se elawajõu neutraliseerimine).

Printsiip: panna waenlane sarnasesse seisukorda, et ta ei saaks
kasutada omi tugewaid külgi.

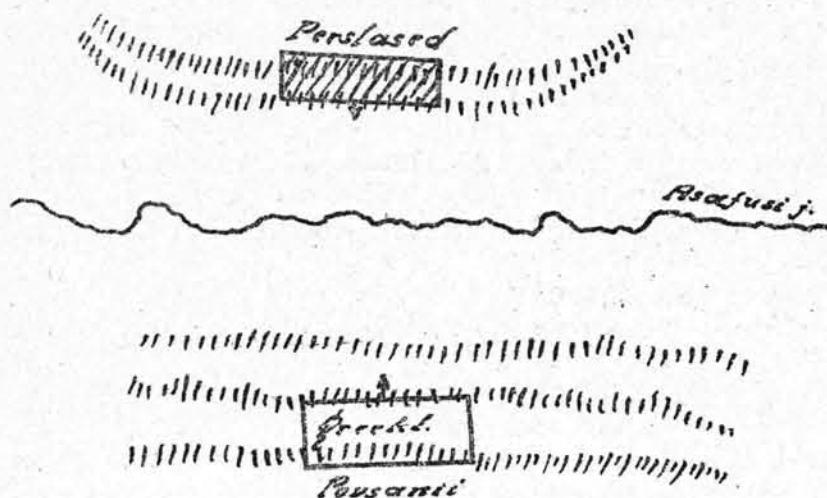
See põhimõte oli tuntud juba kauges minewikus ja oli ka laialt
tarwitatud, kuid kahjuks ei ole kindlaid meetode selle teadlikuks
kasutamiseks. Juba kaugest minewikust on terve rida näiteid, kus see
printsiipteostati. Näiteks: 1) Marathoni lahing 490 a.en.Kr. (joon.
nr.6 - III.osa). Greeklaste tugewaks küljeks oli: Rindelöök massi-
ga, millega saawutati ühistegewus. Perslaste tugewad küljed: 1) nooled,
millega wõisid waenlast kaugelt tabada, 2) tugew ratsawägi, mis tegut-

ses harilikult waenlase tiiwadel ja seljataga.

Et perslaste ratsawäe vastu end kaitsta, selleks pani Miltiades oma wäe mägede wahela. Sellega oli perslaste üks tugew külgratsawägi kõrwaldatud. Kui perslased kreeklaste silmaall hakkasid lahingkorda hargnema, siis wiis Miltiades oma wäe jookstes (1 1/2 klm.) perslaste peale. Wiimased ei suutnud weel lahingkorda hargneda ja sellega ka oma teist tugewat külge - noolt ärakasutada. Lõputulemuseks — kreeklaste wõit.

2) Platea lahing 479 a.en.Kr.

Joona № 21.

11.a.peale Marathoni lahingut perslased wötsid jälle sõjakäigu kreeklaste vastu ette: mõlemad pooled jäid peatuma Asafusi jõe kallastel mägedes. Kumbki pool ei riskeerinud pealetungile minna, olles weendunud, et olukorra järele pealetungija

saab löödud. Perslastel oli alaline sõjawägi ja selle tõttu wöisid nad ka seista. Kreeklastel koosnes aga sõjawägi kodanikkudest, kes ainult oma kaitseks olid sõjariistad kätte wötnud, seal juures pidi iga sõdur ise oma ülespidamise eest hoolitsema. Kõige selle ja eriti weel selle tõttu, et sel ajal põllutöö aeg algas, nõudsid kreeklased pealetungile üleminekut. Et oma wäge rahustada, selleks pööras Pausanias (kreeka wäepäalik) wäe juures olewa preestri poole abisaamiseks. Wiimane kuulutas ette, et kreeklased sel juhusel, kui nad pealetungiwad kaotawad. Et perslasi pealetungile meelitada, selleks seadis Pausanias omad wäed mägedes lahingkorda ja algas liikumist jõe ääre lagedale, kuid järsku taganes jälle tagasi. Perslaste wäepäalik Mardonius arwas, et kreeklased taganewad ja tormas oma wäega kreeklastele järele. Kreeklased aga omakord tungisid perslastele siis kallale, kui nad mägedesse olid jõudnud. Persia ratsawägi ei saanud siin tegutseda ja nad kaotasid.

3) Lahingus Sfakteeria saarel 424 a.en.Kr.wõitles Sparta raske

jalgwägi Athena kerge jalgwäe wastu. Spartalaste tugew külj tugew rinde löök. Athena kerge jalgwägi aga ei wötnud lööki wastu, taganedes rindel, kuid samal ajal taganesid spartlaste tiiwade peale. Lõpu tulemus-spartlased kaotasid.

4) Põhja-Ameerika kolonistide wabaduse wõitlused 1755-1785 a.a.

Siin wõitlesid ühelt poolt inglise reguläär, hästi wäljaõpeta - tud ja warustatud wägi ja teiselt poolt kolonistid, kes olid sõjariis - tad kätte haaranud, et oma huwisid kaitsta. Kolonistidel sõjawäge sõna otsekoheses mõttes ei olnud, kuid nad olid osawad kütid, kes maaskikku tund - sid. Kolonistid tegutsesid põhimõtte järele, mitte anda inglastele wõimalust oma jõudusid kasutada. Sellele wastawalt ka tegewuse wiis, - lahingut mitte wastu wõtta, kuid igal wõimalusel inglastele purga tagant kallaletungida." Lahinguid siis ei olnud, kuid olid kallale - tungid salkadega (*НаБеря*). Lõputulemus, - kolonistid wõitsid ja ingla - sed pidid tunnistama kolonistide iseseiswust.

OOTAMATUSE PRINTSIIP.

=====

Nii kauges minewikus, kui ka tänapäew oli ja on inimene tähtsa - maks teguriks lahingwäljal kõigi oma hääde ja halwade omadustega. Wiimaste seas wäärib erilist tähelepanu asjaolu, et inimene ootamatuse mõjul segadusse sattub, millest teatawatel juhustel paanika wälja are - neb. Seda asjaolu oskasid hinnata wäejuhid wanasti, rajades oma tege - wust ootamatusele, sellest ka seaduse kujulised nõudmised:

1) nii suurtes kui ka wäikestes operatsioonides kasutada ootama - tust,

2) sõjawäed igas olukorras peawad end kindlustama ootamstuse kah - juliku mõju wastu.

Peale Ilmasõja pühendawad kõigi maade määrustikud ootamatusele erilist tähelepanu. Saksa määrustiku I.osa §§ 75-82 räägitakse " Jga sõjaline tegewus tuleb rajada ootamatuse kasutamisele. Ilma ootamatu - seta on raske saawutada suuri tagajärgi. Ootamatus loob soodsa olukor - ra, paraliseerib waenlase waimlised ja materjaalsed jõud, ta täiendab arwulist nõrkust ja vähendab kaotusi.

Saksa määrustik nõuab, et ootamatust kasutatakse kõigis tegewu -

tes ja kogu nende kestwusel (Tulelöögid, ootamata tule awamine, ootamata hüpped edasiliikumisel, ootamata wastulöögid, ootamata täägilöök j.n.e.). Ootamatuse elemendi kasutamine on saksa määrustiku järele üksiköppuse programmis. Need saksa waated on tingitud Ilmasõja koge - mustest, kus sakslased ootamatuse kasutamisega suuri tagajärgi saawu - tasid (näit. Lüttichi wallutamine ootamata kallaletungiga, - 8. aug. 1914. a.), mis wäga rusuwalt Belgia armee peale mõjus.

Prantsuse määrustik räägib: " ootamatus demoraliseerib sõjawäge ja sünnitab korratusi. Waenlase wastu tuleb teda kasutada alati, kui olukord seda wõimaldab. Oma wäge peab kõigi abinõudega ootamatuse was - tu kaitsema."

Seega mõlemate riikide määrustikud räägiwad ühte ja sama.

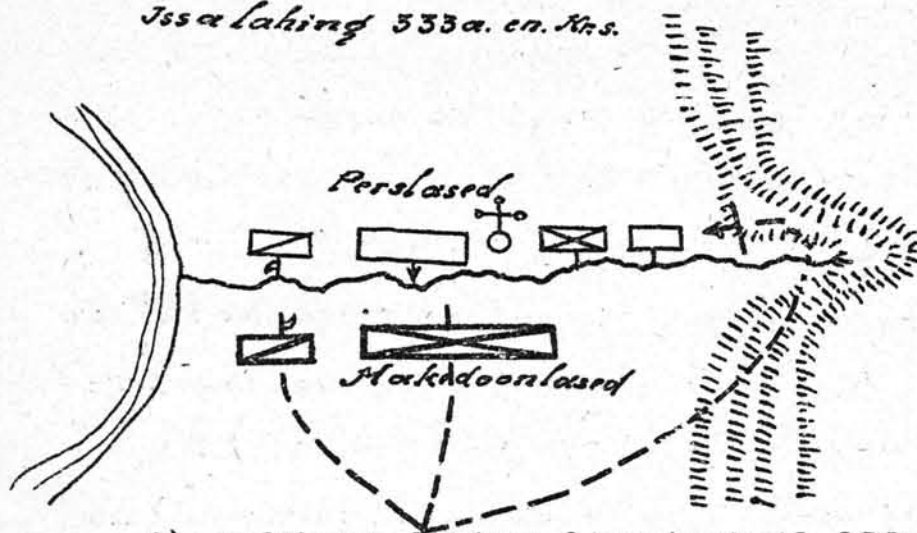
AJALOOLISED NÄITED OOTAMATUSE KASUTAMISEST.

Jssuselahingus purustas Aleksander Suur mitu korda suurema pers -

Joon. № 22.

Jssa lahing 533 a. en. Kr.s.

laste wäe ootamatuse abil. Aleksander Suur saatis ühe osa omast wäest üle mägede, mis loeti läbipääsematuks perslaste tiiwa peale ja waenlase ilmumine sealt, kust teda ei oodatud, wiis kogu persia wäe segadusse.

2) Kulikowi lahing 8. septembril 1380 a. (joon. nr. 7. - III. osa.)

Wenelastel oli osa jõudusid metsas tagawaraks ja sel ajal, kui tatarlased kõwasti pealetungisid, et sildasid oma alla wõtta, see peidetud osa tungis tatarlastele tiiwalt ja seljatagant kallale. Tatarlased löödi segi ja taganesid.

3) Ilmasõjas sai ootamatus alati ja wäga mitmel wiisil ärakasutatud. Gumbineni lahingus 20/7. aug. 1914 a. tungis saksa ratsawägi ootamata wene 28. ja 29 diw. peale, surus need tagasi ja siis tungis I. armee seljataha kus kõik woorid laiali jooksid. Järgmisel päewal algasid sakslased taganema, kuid wenelased neid tagaajada ei saanud, sest woorid olid niiwõrd segi ja laiali, et edasiliikuda ei saanud.

MILLISTE ABINÕUDEGA SAAWUTATAKSE OOTAMATUS ÜLDSE.
=====

1) Uute tehniliste abinõude tegewusse rakendamisega. Kõik need tehnilised wõitlusabinõud neid tegewusse rakendamisel alluwad suurt mõju waenlase peale. Küllalt on meeletuletada missugust paanikat sünnitasid algul saksa 42 cm. suurtükid (Berta) Belgia ja Prantsuse kindlustes. Namur langes 3 päewa järele, Maubege 9 päewa, Antwerpen 10 päewa ja idapoolsed fordid Lüttich'is 10 päewa järele. Kuid Verduni nad wõtta ei suutnud, sest prantslased olid juba harjunud nende uute relwadega. Seesama nähtus selgus ka gaaside ja tankide tarwitusele wõtmisel.

2) Uute lahingu pidamise meetodide tarwitusele wõtmisega. Marathoni lahingus Miltiades wiis oma wäe joostes 1 1/2 klm. kauguselt waenlasele peale, missuguse teguwiisiga saawutas ootamatust. Peab arwesse wõtma, et ühte ja sama lahingu pidamise meetodi tarwitada ei wõi, sest waenlane harjub nendega ja wõtab appi wastuabinõud.

Näiteks: Naragarra lahingus 202 a.en.Kr.katsus Hannibal tarwitada sama wiisi nagu ta Cannä lahingus tegi, kuid nüüd olid roomlased kawalamad ning wastawa paigunemisega ajasid Hannibali plaani nurja ja purustasid tema wäe.

3) Uute tulistamise meetodide tarwitamisele wõtmisega. Näiteks andis tuli häwitamise peale, mis sakslaste poolt Gorlitsa-Tarnowi läbimurdel (1-3 maini 1915 a.) tarwitusele wõeti, suuri tagajärgi. Hiljem sama wiisi kordamine ei annud enam neid tagajärgi, sest kindlustuste wiis muudeti. (Tule ettevalmistuse kestwused waata IV. osa.).

4) Ootamata wõimsa tule awamisega. Wõima tuli, kui ta on ootamata awatud, loob suure moraalse efekti. Jlmäsöja ajal on wenelastel kalduwus kauge maa pealt tuld awada, millega oma positsioonide asukohad wälja andsid. Sakslased selle wastu awasid tule alati läheda maa pealt ja ootamata.

5) Kiire tegewusega (näiteks Aleksander Suure tegewus Jssuse lahingus - joon.nr.22.)

6) Niisugustest maaaladest läbiminemisega, mis loeti läbipääsematuks. (näiteks Jssuselahingus läksid Makedoonlased üle mägede, mis loeti läbipääsematuks. Jlmäsöja algul tungisid sakslased läbi

Belgia mis loeti neutraalseks j.n.e.)

7) "Öö pimeduse kasutamisega (Näiteks Lüttichi atakeerimine, wägede ümberpaigutused Ilmasöja ajal öösel j.n.e.).

8) Halwa ilma kasutamisega.

9) Tugewate materjaalsete jõudude korruga tegewusse rakendamisega. (Kui alata tegewust nõrkade jõududega, siis äratab see ainult waenlase tähelepanu, tugewate jõudude ilmumine korruga sünnitab waenlasele ootamatust.)

10) Side-abinõude ettewaatliku kasutamisega, et edasiantawaid käske wõi teadaandeid ei saaks pealt kuulata. (Samsonowi armee peale tungil andsid wenelased käske raadio teel edasi schiffreerimata).

11) Kõigi oma kawatsuste saladuses hoidmisega.

12) Kõik sõjawäelased peawad kõigi abinõudega waenlase luuret takistama.

Pealetungi lahingus saawutatakse ootamatus:

1) Waenlase positsioonosadele üksteisele järgnewate hoopide andmisega. Mida kiiremalt need hoopid üksteisele järgnewad, seda suurem ootamatus. Lahingus loodepool Warsaw'i (10-19.now.1914.a. Skeem nr. 3.) andsid sakslased wene I.armee osadele rea üksteisele järgnewaid hoope mitmesuguste armee positsioonosade pihta. Nii anti esimene löök V.korpusele, siis II.korpusele ja wiimaks VI.korpusele.

2) Katte loomisega pealöögiks määratud osade ees. (Samas lahingus oli sakslastel ees kate landsturmi osadest Tsechanowist kuni Kolani. Wenelased ei suutnud seda katet läbi murda, mille tõttu ka järgnewad hoobid ootamata tulid;

3) Demonstratsioonidega. (Samas lahingus tegid sakslased demonstratsioon - pealetungi Mlawast Tsechanowo peale, mille tõttu wene korpused ka laiali jäid ja pealöögi ootamata vastu pidid wõtma.

4) Ettewaatliku luure toimetamisega. Kui enne pealetungi suurendada luuretegewust, siis wõib waenlane juba sellest teatawad järeldused teha ja kawatsetud löök ei ole enam talle ootamata.

5) Ootamata suurtükitle löögid ja pommitamised lennumasinatelt;

6) Ootamata täägilöögiga. 7) Maastiku kasutamisega. Ilmasöja ajal saawutati maastiku kasutamise abil ootamatust sellega, et ehi -

tati platsdarmid, kuhu pealetungiks määratud osad rünnaku eel wiidi. Need olid rida üksteisele järgnevalt paralleel kraawe, mis üksteisega jookskraawidega ühendati (waata IV. osa). Alguses andis see häid tagajärgi, sest see viis oli ootamata, kuid hiljem tuli sellest loobuda ja ehitada rida warjendisi kaewikutes.

8) Waenlase positsiooni tundmisega kogu selle sügawuses. Prantsuse määrustik ütleb, et seni kui maastik ei ole luuratud põhjalikult, pealetungi alata ei wõi.

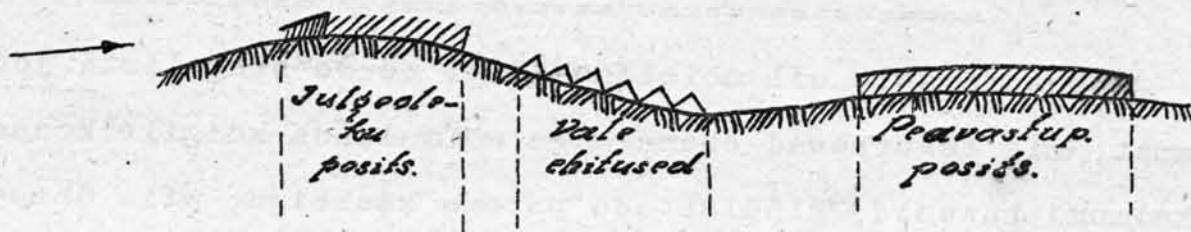
9) Täieliku saladuse hoidmisega kõigis rünnaku ettevalmistustöös. Jgasugu warustuse ja laskemoona kohale toomine j.n.e.

Sawutatud ootamatus tuleb kõige laialisemalt ärakasutada.

Kaitsel saawutatakse ootamatus:

1) Peawastupanu positsiooni paigutamisega nii, et waenlane ei saaks selle asukohta enne kindlaks teha kuni ei ole selle peale sattunud (joon.nr. 23.)

Joon. № 23.

2) Ootamata tulelöökidega ja lennukitelt pommitamisega. Wene sõjawaes walitses wiis, et kauge maa pealt tuli awati millega aga ka positsiooni asukoht awaldati ja ootamatus kadus.

3) Julgeoleku osade liikumisega, s.o. ühest esemelt teisele ümberpaigutamise

4) wastulöökidega.

5) peawastupanu-ribas üksikute kuulipildujate pesade wõi tugi-punktide ehitamisega, mida waenlane enne kindlaks teha ei saa ja pealetungil nende tule alla sattub.

KUIDAS KAITSTA OMA WÄGESID OOTAMATUSTE EEST?

1) Luurega. Jga ülem peab teadma, mis sünnib tema ümber. Kui kaugel luure wäljasaata, see oleneb selle osa suurusest kelle poolt luure wälja saadetakse. Kui waenlasega on tulekontakt loodud, siis luure aset täidawad päewal waatlejad, öösel kuulajad.

2) Walwe ja kattega. Mida tõsisem hädasoht, seda tugewam kate ette saata, ja seda hoolsam walwe,

3) Sõjawäe asetusega wastawas korras. Siin tuleb arwesse wõtta wägede paigunemine laiuti ja sügawusse. Saksa instruksioon 8. aug. 1918 a. räägib: "ootamata kallale tungide puhul tuleb kaitset rajada mitte esijoonel asuwate osade tiheduse peale, waid sügawuses paigutatud osade peale."

Mitmesuguste wäeliikide kõrwu asumisel tulewad waenlasele (kar-detawamale kohale) lähemale paigutada need, mis kiiremalt ja otsekoheselt wõiwad oma kaitseks tegutseda (näit. jalgw.).

SÕJAWÄE JA RAHWA MORAAALNE ETTEWALMISTUS.
=====

Rahwa moraali all mõistame kõigi nende hingeliste jõudude kogusummat, mis tegutsewad eesmärgiga wõimaldada kõigile kodanikkudele maksimumi hüwesid, kindlustada parema käekäigu, wiia ühisel jõul rahwa ja riigi õnnelikumale, paremale, jõukamale ja terwemale tulewikule ja kaitsta seda mis saawutatud. Tähtsamad rahwa moraalsed omadused on

- 1) rahvuslik iseteadwus, mis seob üksikuid inimesi rahwaks, mis annab rahwale sisu ja wälimuse ja loob rahwa hinge;
- 2) isamaa armastus, s.o. armastus wälise ilma wastu, kus inimene on sündinud ja wõrsunud;
- 3) riiklik kohusetunne, mis wõimaldab rahwale elada riiklises organisatsioonis ja seda kaitsta;
- 4) rahwa tahtejõud, mis kannab rahwast edasi rahvusriiklises elus.

Sõjawäe moraali all mõistame kõigi nende hingeliste jõudude kogusummat, mis wiivad sõjawäe wõidule wõitluses rahwa eesmärkide ja huwide eest, ning rahwa ja riigi kaitsmisel. Sõjariistus wõitluses tuleb eraldada kahte protsessi:

- 1) wäline, kus mõlemad pooled püüawad üksteisele wõimalikult suuremat kahju sünnitada ja sellega wastase moraali wapustada,
- 2) seesmine, mis sünnib iga üksiku sõjamehe hinge waldkonnas.

See wiimane jääb suuremalt jaolt teistele nägematuks, sest inimene püüab oma seesmisi üleelamisi varjata. Kui nendes seesmistes üleelamistes pääsevad võidule sõjalises mõttes negatiivsed inimese hingelised omadused, siis avaldub see seesmine ilm end väga mitmesugustes tegewustes (lahingväljalt ärajooksmine, enese haavamine, wangi andmine j.n.c.), mis massilist kuju omandades wäeosa wõi kogu sõjawäe wõitluswõimetuks teewad. Mitte alati ei osutu wõitjaks see pool, kes vähem kaotusi on kannud sõjariistus wõitluses, waid see pool, kes lõpuni alalhoidnud kindla usu ja tahte wõita. Jgal inimesel tuleb lahingus teha tahtelisi pingutusi, et maha suruda hirmu tunnet ja enese alalhoidmise instinkti. Arusaadawalt peawad olema küllalt sügawad motiivid selleks, et sarnaseid tahtelisi pingutusi läbiwia. Nagu ajaloolised kogemused näitawad woiwad need motiivid olla väga mitmesugused. Enam juhustel on need aatelse iseloomuga. Need aated (wõi motiivid) on sõjawäe moraalse kaswatuse alusteks. Wanade kreeklaste ja roomlaste juures oli sõjawäe moraali aluseks isamaa armastus (patriotiism). Türklastel Muhameediusu laiali laotamine. Ristisõdades ristiusu pühapaikade wabastamine. Kommunistidel - kommunistlise ilma korra jalule upitamine kõigi rahwaste seas.

Moraal, kui teatawate inimese hingeliste jõudude kogusumma ei ole alaline, waid muutuw ajas ja ruumis. Teda on wõimalik arendada kaswatuse teel soowitawas suunas. Selle kaswatuse eesmärgiks on: istutada ja arendada sõjameestes neid waimlisi jõude, millede abil kogu sõjawäes püsib ja süweneb:

- 1) kindel tahe wõita waenlast,
- 2) tung aktiivsele tegewusele;
- 3) sõjawäelisele distsipliinile alistumine ja
- 4) kindel tahe kõike sõjaolukorras wõimalikke ebanugawusi ja pitsitusi nurisemata ärakannatada.

Wanade kreeklaste juures sarnase moraali kaswatamiseks:

- 1) iga perekond pidi oma lastes kaswatama isamaa armastust,
- 2) koolid pidid isamaa armastuse tunnet arendama;
- 3) kirjanikud, mõttetargad ja teadlased ülistasid isamaa armastust;
- 4) korraldati suurejoonelisi pidustusi sõjajumala auks, kus

ülistati võitlustes isamaa eest langenuid kreeklasi. Need olid abi - nõud kogu rahva moraali kasvatamiseks riigikaitse mõttes. Peale selle pidid ka sõjawäe tegewusmeetodid ja wõitlusmeetodid sõjawäe moraa- li tõstmiseks kaasa aitama. Näiteks 490 a.en.Kr.oli kreeklastele võimalus perslastele vastu hakata Athena all, mägedes wõi Marothoni juur- res. kreeklased walisid wiimase, et mitte lasta waenlast keugele oma riigi territoriumile tungida, mis kahtlemata sõjawäe waimlisi jõude oleks nõrgestanud. Peale selle oli walitud kaitsewiis eelmisest pa- rem, missugune asjaolu samuti sõjawäe moraaali tõstis. Kreeka falanga on samuti tarwitusele wõetud just Kreeklaste moraalsete jõudude suuren- damiseks ja selle moraaali alalhoidmiseks kogu lahingu kestwusel.

MORAALNE ETTEWALMISTUS MEIE AJAL.

=====

Osa moraalsete omadusi on sünnipärased, s.o.inimene parandab neid oma wanematelt. Kuid enamik moraalsete omadusi kujuneb ümbruskon- na mõjudel, alates inimese sünnipäewast. Ümbruskonna mõjud on aktiiv- sed ja passiwsed. Aktiivsete mõjude hulka kuuluvad: kaswatus, õpetus ja kihutustöö; passiwsete - riigis maksew õiguslik kord, sotsiaalsed wahekorrad, rikkus, waesus j.n.e.

Päriwuse teel omandatud moraalsete omadusi ei saa otsekohe ette- walmistada,- need on rahwa tõulised omadused. Võimalus on ainult tõu- paranduse, karskuse töö, keele ja kultuuri rikastamise j.n.e.abil rah- wa moraaali loowaid tegureid kaswatada ja parandada; uusi moraalsete omadusi sel teel luua ei saa. Aktiivse mõjutamisega, abinõudega (kas- watus, õpetus ja kihutustöö) on võimalus rahwas ja sõjawäes kasulikke moraalsete omadusi soetada, alalhoida, suurendada ja kahjulikke häwi- tada ja vähendada.

Praegusaja sõjast wõtab osa kogu rahwas kõigi oma eluawalduste- ga. Rahwa ja sõjawäe moraal on tihedalt üksteisega seotud ja ükstei- sest olenewad. Rahwas on sõjawäe jõu allikas eriliselt moraaali jõual- likas. Sellest järgnewalt sõjawäe ja rahwa moraalsete jõudude kaswa- tamine peab sündima ühises sihis. Kogu rahwa moraaali ettewalmistuse abinõudeks on: ajakirjandus, kirjandus, teater, kunst, kino, muusika, lipud, ausambad j.n.e. Rahwa moraaali kaswatamine peab algama perekon -

nas, täienema ja süwenema koolis ja igasugu seltskondlistes ühendustes ning oma lõpukuju omandama sõjawäes. Sõjawägi on rahvuslise moolaali kõrgemaks kooliks.

Sõjawäes on moraalsete jõudude kasvatamiseks järgmised abinõud:

1) Sõjawäe juhtide autoriteet ja eeskuju. Wanad greeklased ütlesid " parem kari oinaid juhitud lõwist, kui lõwide kari juhitud oinast ", see on maksew ka tänapäew täiesulatuses. Alluwad waatlewad, kritiseeriwad, analüseeriwad ja imiteeriwad ülema iga tegu, mitte üksi ametis, waid ka eraelus . Kui juhil puuduwad moraalised omadused, siis demoraliseerib see ka kiirelt moraalseid sõdureid. Ülem peab oskama mitte üksi sõjawäge juhtida (operatsiooni täitmise mõttes) iga sugu maastikul ja olukorras, waid ta peab oskama ka:

a) omale alluwates füüsilisi ja moraalseid jõude alalhoida,

b) neid kaswatada nii, et

1) nad oleksid iseenesest (ilma surweta) wahwad,

2) wabatahtlikult alluksid distsipliinile;

3) oskaksid tegutseda igasuguses olukorras. Pr.jalgw.m.II.osa §

39.räägib: " ülem walmistab oma wäeosa lahingule, wiib lahingusse ja juhib teda lahingus. "

Moraalne ettewalmistus teostatakse:

a) Kaswatusega,

b) materjaalosa korraldamisega;

c) õpetamisega tegutsemiseks igasugu olukorras (siin on tähtis-trill). Lahingusse wiies peab ülem temale alluwate suhtes:

1) tõstma nende meeleolu (moraalseid jõude),

2) tegewusse wiimaosa täies koosseisus (inimesed, hobused, relwad j.n.e.);

3) hoolitsema toitluse eest;

4) hoolitsema sanitaar seisukorra eest;

5) hoiduma üleliigsete wäsituste eest;

6) lühendada jõukulutust korraliste ülesannete peale ja

7) panema oma osa paremasse algseisukohta. Nende tingimuste täitmine kahtlemata mõjub wäeosa moraalsete jõudude alalhoidmise peale.

Lahingu juhtimises peab ülem ergutama kõigi sõdurite enesealgatust, wahwust ja oskust erialadel. Pr.j.m.II.osa § 40 räägib: " ülem

peab olema õpetatud, andma eeskuju, oskama juhtida ja kindla iseloomuga. Juhtida tähendab: enese mõttes kindlaks määrata, mida teha tahetakse, väljendada seda selgesti käskudes, ettenäha sündmusi ja osata neid pareerida, alaliselt teateid muretseda, jälgida lõpuni oma tahte täitmist." Ka kõigi teiste riikide määrustikudes leiame rea §§ mis selgitavad ülema ülesandeid ja neid omadusi, mis ülemalt nõutakse. Teistest sõjaväe moraaliga kasvatamise abinõudest võiks nimetada: vastaw sõjaväe organisatsioon, käsud ja korraldused, sõjaväe traditsioonid, aumärgid lipud, loengud rahva ajaloo ja rahvuslastest kangelastest j.n.e. Abinõusid on palju, tegewuse edu oleneb sellest, kui võrdosklikult neid kasutatakse ja põhimõttele sõjaväe moraal tugeneb.

SÖJARIISTUS WÖITLUSE MEETODID, MÄÄRUSTIKUD JA TINGIMUSED
=====

MILLEDELE NAD PEAWAD WASTAMA.
=====

Sõjariistus wöitlus on rajatud teatawatele printsiipidele. Printsiibid annawad ainult tegewuse idee, kuid missuguseid lahingkorde ja worme ning tegewuse meetode tarwitada, nende küsimuste peale printsiibid wastust ei anna. Lahingkorde ja wöim ning tegewuswiisid on äraolewad olukorra tingimustest. Waadeldes neid tegureid, mis sõjalise tegewuse peale mõju awaldawad, leiame nende seas niisuguseid, mis teatawa riigi ja teatawa sõjategewuse teatri suhtes enamwähem alalised, s.o. muutumatud on, kuna teised igas lahingu faasil wöi operatsiooni perioodil erinevalt esinewad. Neid alalisi tegureid (relwad, sõjaväe organisatsioon, rinde laius, maastik üldjoontes, waenlase jõud j. n.e.) on wöimalus juba rahu ajal uurida ja nende najal ka teatawaid wöitlusworme ja wöitlusmeetode kindlaks määrata. Täpseid tegewuswiise muidugi ette kindlaks määrata ei saa, sest nagu eelpool juba tähendatud, seltsib igas lahingus ja operatsioonis rida uusi olukorra tingimusi, mida ette aimata ei saa. Sellega on wöimalus määrustikudes anda üldiseid juhtnõure wöitluskorra ja lahingmeetodide kohta.

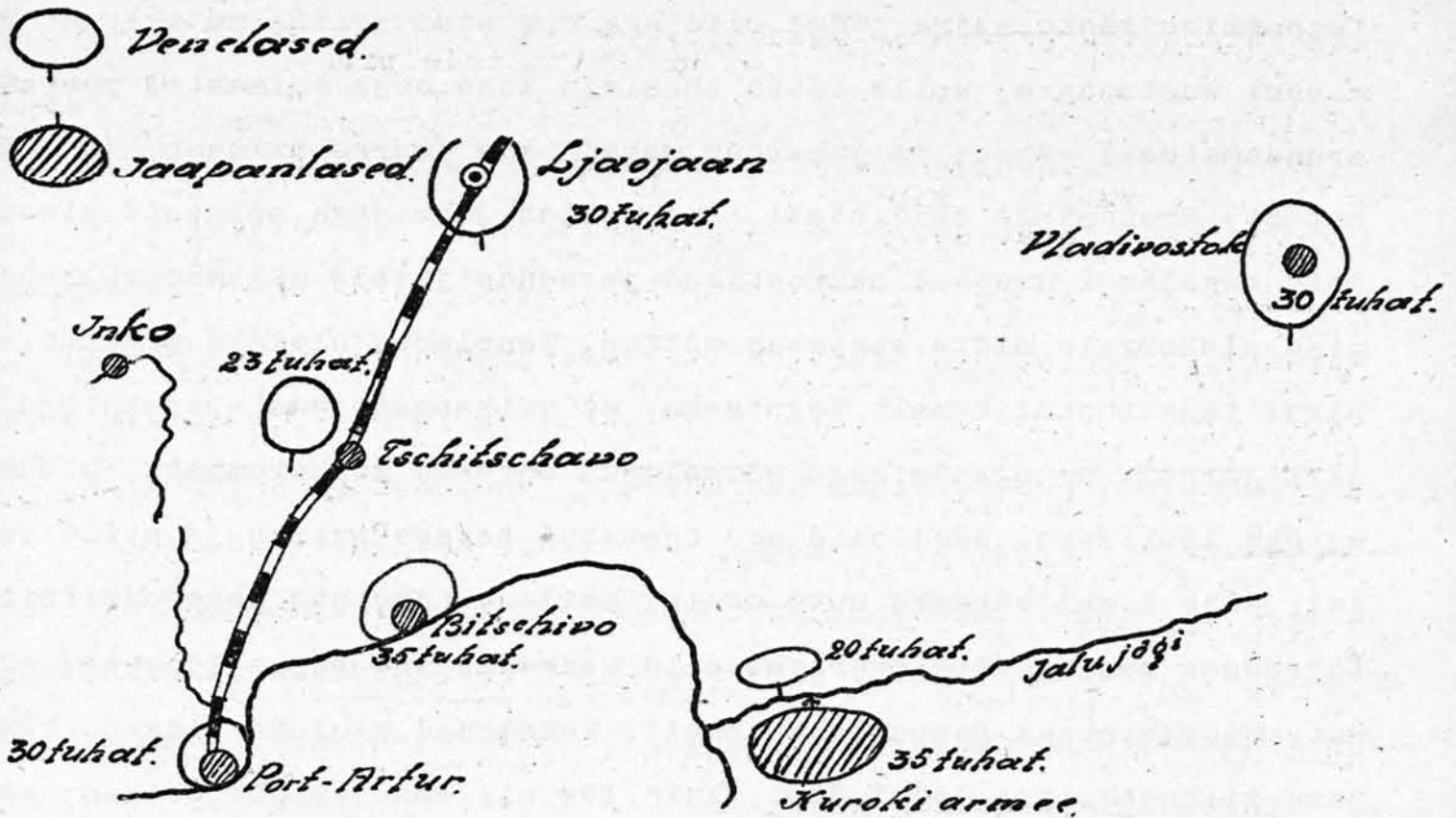
Hää määrustik on see, mis annab wöitluswiise, mis sõja ajal tarwilikud. Harilikult tehakse määrustikkude kokkuseadmisel suuri wigu just sellega, et wöetakse teiste riikide määrustikud, millede järele oma riigi jaoks määrustik kokku kombineeritakse. Harilikult sünnib

see peale sõda, kus kõik riigid töttawad wõitjalt poolelt omandama wõimalikult kõike. See on ekslik, sest iga riik seab määrustiku oma tingimuste (alalised olukorra elemendid) kohaselt ja teisele riigile wõiwad need (ja harilikult alati nii en), wööratena osutada. Mõnedes küsimustes wõiwad ju kõigi riikide waatepunktid ühte langeda (näiteks püssi omadused on ju pea igal pool ühesugused), kuid see asjaolu ei wõi õigustada määrustikkude kopeerimist. Sõjawäe wäljaõpetamine sünnib määrustikude järele ja kõik selles peitunud puudused saawad ka sõjawäele omasteks ning sõja ajal wõib see raske seisukorran rani kogu riigikaitse wiia.

Näiteks (joon.nr.24.)

Skeem № 24.

*Wene vägede paigutus kau-
ges idas, Wene-Jaapani
sõja algul.*

Wene-Jaapani sõja eel sündis wene sõjawäe wäljaõpe kindral Drago-
mirow'i poolt ülesseseatud põhimõtete järele. Pealetung oli siin pea
ainsaks tegewuswiisiks, mida harjutati. Kui aga mõnede asjaolude tõttu
pidi kaitsekorda asuma, siis pidi kangekaelselt kinnipidama maaalast
mille kaitsmine oli wäeosa peale pandud. Peamine tegewus oli rünnak,
millele wäed tihedates ridades pidid minema 700-800 sammu kauguselt il-
ma tuleta (БРЗ ВЫСТРЕЛА). Selles waimus ja sihis sündis kogu sõjawäe

wäljaõpetamine, kaitsetegewust ei õpetatud pea sugugi. Sarnane tegewuswiis oli maksma pandud tegutsemiseks Euroopas, s.o. wene-lääne rindel. Wene-Jaapani sõja lahtipuhkemisel oli olukord kauges idas sootu teistsugune. Wenelaste kasutada oli üksainus raudtee, mille tõttu wägede koondamine sündis aeglaselt ja oli seotud suurte raskustega. Jaapanlased selle vastu wõisid oma suure kaubalaewastiku tõttu mere- teed kasutades kiiresti omad wäed koondada. Peale selle oli jaapanlastel hästi wäljaõpetatud sõjawägi ja wõrdlemisi (selle aja suhtes) tugew suurtükiwägi. Sõjaalgul oli wenelastel kauges Idas 133.000 meest, kes asusid järgmiselt: Port-Artur'is 30.000, Bitschiwo's - 35.000, Jalu jõel - 20.000, Tschitschawo's - 23.000, Ljaojaanis - 30.000. ja Wladiwostok'is 30.000 meest. Jalu jõel oli wene 20.000 vastu jaapani kindral Kuroki armee - 35.000 meest. Wenelastel tiivad lahtised mille tõttu jaapanlastele awanes wõimalus sügawat haaramist wene wasaku tiiva vastu ette wõtta. Wene wägede juhatus oli sunnitud taganemise käsku andma. Wäed olid aga õpetatud selles mõttes, et wiimase ni wastupanna, selle tõttu tekkisid kohe sõja esimestel päewadel arusaamatused wägede ja juhatus wähel, kus juures wiimast, (s.o. juhatust) ärändmises süüdistati. See näitab juba wäga selgesti missuguseid tagajärgi annawad määrustikud ja nende järele sõjawäe wäljaõpetamine olukorrale mitte wastawas mõttes. Wenelased oleksid pidanud sõja algul tagasihoidlikumalt tegutsema, et wäiksemate wastupanekutega ja järk-järgulise taganemisega wõimaldada wägesid kokkutõmmata otsustawateks löökideks. Wäed olid aga õpetatud teises waimus ja selle tõttu tuli sõja algul wägesid uute senini neile tundmatute tegewuswiisidel tegewusse panna. Kõik operatsioonid Wene-Jaapani sõjas lõppesid sügawate haaramistega jaapanlaste poolt. Wenelased oleksid pidanud kasutama liikuwakaitse põhimõtet, kuid see oli wenelastele wõeras, sest rahuaegne wäljaõpe nägi ette ainult kangekaelset wastupanu igal esemel, mis wäeosa hoolde antud.

See näide kriipsutab selgesti alla, seda asjaolu, et määrustik peab wastama neile tingimustele, mis riigile (kässolewal juhusel rindele) omased ja et kopeerimine ei anna positiivseid tagajärgi.

Määrustikkude kokkuseadmiseks tuleb üksikasjaliselt ja põhja-

likult uurida oma riigi olukorda võimalikude sõdade puhul ja neile wastawalt tegewusmeetodid ja wõitluse korrad kindlaks määrata.

"
UHINE SÖJAWÄELINE DOKTRIIN.
=====

Sõna " doktriin " on pärit ladina keelest ja otsekoheses mõttes tähendab õpetus, teadus. Kindral Foch (F.Foch " des principes de la guerre ") defineerib sõjawäelist doktriini järgmiselt: doktriiniks nimetatakse kõigile ühtlast asjade waatlemiswiisi, mis järgneb kõigile üksikute indiwiduumide ühesarnasest lähenemisest küsimusele ja ühesarnasest küsimuse otsustamisest, (s.o.kõigi jõu pingutuste suunimisest ühisele eesmärgile).

Jgas riigis ja ajajärgus on oma doktriin. Teatawas ühes riigis peab ta wastama järgmistele nõuetele:

- 1) ta peab olema ühtlane kogu sõjawäe jaoks,
- 2) doktriin peab aitama kõigi jõudude suunimist ühisele eesmärgile;
- 3) doktriin peab tugenema sõjawäelistele printsiipidele;
- 4) doktriin peab aitama süwendada ühist waadet sõjawäelistes küsimustes;
- 5) doktriin peab tugenema riigi strateegilisele, poliitilisele, majanduslisele j.n.e.olukorrale.

Näiteks: Saksamaa enne Ilmasõda oli omaks wõtnud pealetungi doktriini. See oli tingitud eesrinnas Saksamaa strateegilisest olukor - rast. Saksamaa oma waenlaste suhtes asus keskkohale. Ta wõis tegutse - da seesmistel operatsioonil liinidel, kuna ta waenlased Prantsusmaa ja Wenemaa pidid tegutsema wälistel operatsioonil liinidel. See seisukoht sundis ka Saksamaad tegutsema kiirelt ja otsustawalt alguses ühe waen - lase vastu, (Prantsusmaa) ja samal ajal kaitstes end teise waenlase (Wenemaa) vastu nõrkade jõududega. Pealöök oli algul suunitud Prantsusmaa vastu just selle tõttu, et wiimane oli kardetawam waen - lane (Wenemaa ei jõudnud nii kiirelt oma mobilisatsiooni lõpetada). Pealetungi doktriin nõuab hoolast ettewalmistust just ülesseatud doktriini läbiwiimise kindlustamiseks. Selles mõttes oli Saksamaal ettewalmistatud:

- 1) teisejärgu wäeosade loomine suurel arwul,

2) loodi tugew suurtükiwägi (raske wälja-kahurwägi 10,15 ja 20 cm. ja raske kindluse kahurwägi 28,32 ja 42 cm.);

3) wäeosade juures moodustatud pontoonpargid (2 diwiisi ja 1 korpuse parki andsid 230 mtr.pikkuse silla);

4) wägedesse süwendati tungi aktiivsele tegewusele;

5) ülemad olid ettewalmistatud selles mõttes, et nad wöiksid otsusi teha ka mitte täiesti selges olukorras.

Prantslased pidid tegutsema äraootawa doktriini alusel. Nad pidid ootama wene mobilisatsiooni lõpule wiimist ja aktiivselt tegutsema alles sel juhusel kui Saksamaa oleks suurte jõududega Wenemaa wastu pööranud. Sellest järgnewalt Prantsusmaa tegewuse plaan pidi sisaldama kaitse ja pealetungi doktriini äraootaw. Eeltoodud näited kinnitawad asjaolu, et doktriin wöib olla ainult rahvusline (ühe riigi jaoks), kuna sõjapidamise printsiibid on rahwuswabelised. Doktriini ülesse seadmiseks tuleb uurida oma riigi seisukorda samuti ka wöimalikkude wastaste ja liitlaste omasid.

JALGWÄE TÄHTSUS PRAEGUSEL AJAL, PRANTSUSE JA SAKSA WAATED.
=====

Jalgwägi on praegusel ajal peamine sõjawäeliik, sest tema otsustab lahingu lõpuliku saatuse. Kõike nüüdisaja lahingus ettetulewaid ülesandeid jalgwägi oma jõuga täita ei suuda; siin peawad teda abistama teised wäeliigid. " Instruction provisoire sur l'emploi tactique des grandes unités " § 11 räägib: " jalgwägi täidab peamisi ülesandeis lahingus.

Jalgwägi wöidab, wallutab, organiseerib ja kaitseb maaala kahurwäe tule ettewalmistusel, kaitset ja saatel, wabel ka tankide ja lennuwäe toetusel. Tema ülesanne lahinguwäljal on kõige raskem, kuid ka kõige ausam (glorieuse) ". Prants.j.m.II.§ 45 räägib: " olles ainukene täielik wäeliik, mis wöib wöidelda liikumisega ja tulega igasugusel maastikul ja igal ajal, päewal ja öösel, on jalgwägi peamine wäeliik, mille kasuks tarwitatakse kõiki teisi wäeliike, ükski teine ei wöi asendada teda tema ülesannete terwikus, nimelt:

wallutada maaala tankide, kahurwäe, lennuwäe j.n.e.abil wöi ainult enese abinõudega;

häwitada wöi wangiwõtta seal asuwat waenlast, wöi vähemalt te-

da ära ajada, jälgida ja desorganiseerida; hoida wallutatud maaala; seal lõpulikult püsima jääda hoolimata waenlase pealetungist."

Saksa määrustik räägib: "jalgwägi otsustab lahingu saatuse. Kõigi teiste wäeliikide ülesandeks on kergendada jalgwäe wõitlust ja wõimaldada temale edu saawutada." S.S.S.R.'i "ВРЕМЕННЫЙ ПОЛЕВОЙ УСТАВ" § 6 räägib: "jalgwägi on endiselt peamine sõjawäeliik, kelle wõidust wõi kaotusest oleneb operatsiooni lõpu tulemus. Teised wäeliigid aitawad jalgwäge tema lahingu ülesannete täitmisel." Боевая сл. пех. arendab seda sama mõtet. Nagu need wäljawõtted näitawad asuwad kõik eelpool toodud määrustikud seisukohale, et jalgwägi otsustab lahingu saatuse. Kõigi teiste wäeliikide eesmärgiks on wabastada oma jalgwäge ja püüda häwitada eesrinnas waenlase jalgwäge.

Kolonel Kulmann nimetab jalgwäge rahwa peegliks, tahtes sellega wäljendada, et jalgwägi on õige rahwa iseloomustaja.

See jalgwäe eriline tähtsus, wõrreldes teiste wäeliikidega, on tingitud jalgwäe omadustest, milledest tähtsamad:

1) Jalgwägi on ainsam wäeliik, mis iseseiswalt wõib wallutada ja käeshoida maaala. Wallutada suudawad ka teised wäeliigid, kuid käeshoida suudab ainult jalgwägi.

2) Jalgwägi on ainsam wäeliik, mis peab lahingut tule ja liikumisega, kus juures a) tulega ta wõib tabada ainult lahtisi elawaid märke, sundides neid warjule pugema ja b) liikumisega ta kannab oma tule waenlasele lähemale ja wiskab waenlase maaalalt wälja;

3) jalgwägi on nõrk üks omal jõul maastiku wallutamiseks, eriti kui wiimane waenlase poolt wastupanuks organiseeritud:

a) tema tarwitab kõige pealt kahurwäe abi, nii lähenemisel ja rünnaku eel samuti ka rünnaku ajal; ka pärast rünnakut wajab jalgwägi kahurwäe tule toetust. (Näiteks waata 42.pr.jalgw.diw.tegewus 21.aug. 1914 a. skeem Nr.19 - IV.osa.);

b) ootamata kallaletungide läbiwiimiseks wajab jalgwägi tankide toetust;

c) teede ja sildade ehitamiseks j.n.e.wajab jalgwägi tehniliste wägede toetust;

d) jalgwägi liigub aeglaselt, sellest wajadus ratsawäe toetuse

järele luure toimetamiseks ja katte moodustamiseks;

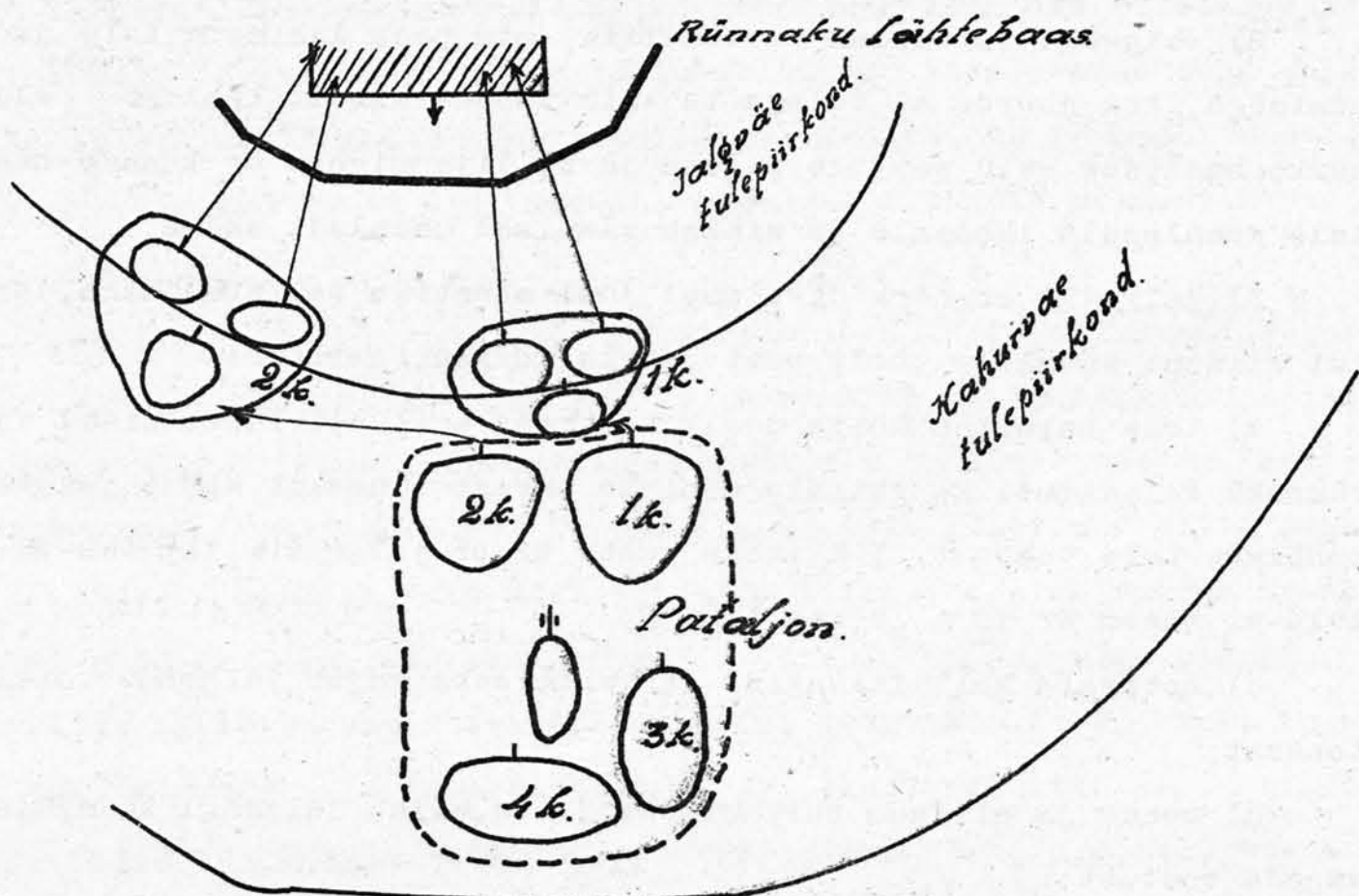
4) tegutsemisel kindlustatud positsioonide vastu, mis on kõwen - datud traattöketega ja kus organiseeritud tuletöke, on jalgwägi üksikult nõrk. Ilmasõjas kordusid juhused, kus jalgwäge saadeti ka niisuguste kindlustuste peale, kuid peale kaotuse siin mingisugust taga - järge ei olnud. Niisuguse positsiooni wallutamiseks peab kahurwägi häwitama või neutraliseerima wastupanupesad ja tegema läbikäigud traattöketes, või samased ülesanded peavad täitma tankid ja alles peale seda võib jalgwägi tegewusse astuda ja tema tegewusest edu loota;

5) kohtasislahingus, kus tuleb kallaletungida positsioonidele, mis organiseerimata (või puudulikult organiseeritud) võib jalgwägi osawalt manöwreerides ja oma tule jõudu kasutades edu saawutada. Normaalselt vajab ta ka siin kahurwäe tule toetust;

6) maastiku kaitsel omab jalgwägi suure wastupanu võime kui ta osawasti kasutab labidast ja tuld;

7) kahurwäe tule piirkonnas võib jalgwägi manöwreerida ainult öredates formatsioonides. (joon.nr.25.)

Joon. № 25.

8) manövreerimine jalgwäe tule piirkonnas on ühenduses suurte kaotustega. Seal peab jalgwägi tungima peale otse oma ette. Selleks tulewad kõik manövreerimised läbiwiia kahurwäetule piirkonnas (joon. nr. 25.);

9) lahingusse wiidud jalgwäe osa tagasi tõmmata ei saa enne, kui lahingkäigus waheaeg tekkib;

10) rünnata saab jalgwägi ainult otse ette; selleks tuleb ta rünnaku luhtebaasil juba asetada selle märgi wastu, mille ründamine antud csale ülesandeks;

11) jalgwägi on ainsam wäeliik, mis wöib tegutseda igasugu maastikul ja igal ajal nii päewal kui öösel;

12) kui päewane töö raske, siis tuleb jalgwäele anda 10 tundi puhkeaega;

13) liikumise kiirus on tähtis tegur jalgwäe wöitluswöimes. Pea igas riigis on kiiruse normid omapärased näiteks:

	Wöimlemise rännak.		Harilik rännak.		Märkused.
	Sekundis <i>min</i>	Sammu pikkus.	Sekundis <i>min</i>	Sammu pikkus.	
Prantsusmaal	180	90 cm.	170	75 cm.	Rännaku kiirus kõigis ühesugune nimelt 4.klm.50 minut, selle järelle 10.min.puhkus. Päewateekond 25 klm., nädalas 125 klm.
Saksamaal			114	80 "	
Wenemaal			120/130	90 "	

14) ei wöi jalgwäge wäsitada üleliigsete ümberpaigutustega ja ootamistega kogumise punktides. Selle nõudmise wastu on alati sagedasti patustatud. Näiteks skeem nr.26. Wene VI.korpuse tegewus 13/26. aug.1914 a. Gr.Bessau juures. Kindral Samsonow'i käsul pidi VI.korpus (asus rindega ida poole) milles 4.diw. asus wasakul tiiwal (Gr. Bessau raionis) ja 16.diw.paremal tiiwal (Bisofsburgi raionis), pidi 13/26.aug.homikul minema Allensteini. 16.diw.astus wälja, 4.diw. osad aga sattusid lahingusse ootamatult Löwterni poolt pealetungiwate sakslastega ja Allensteini peale liikuda ei saanud. Korpuse komander omal algatusel andis 16.diw.ile käsu tagasi pöörata 4.diw.ile abiks. 16.diw.liikus Ramsau peale, kuid wähe peal olid sakslased 4. diw.seljataha tunginud ja wiimane pidi taganema. Selle järele sai ka

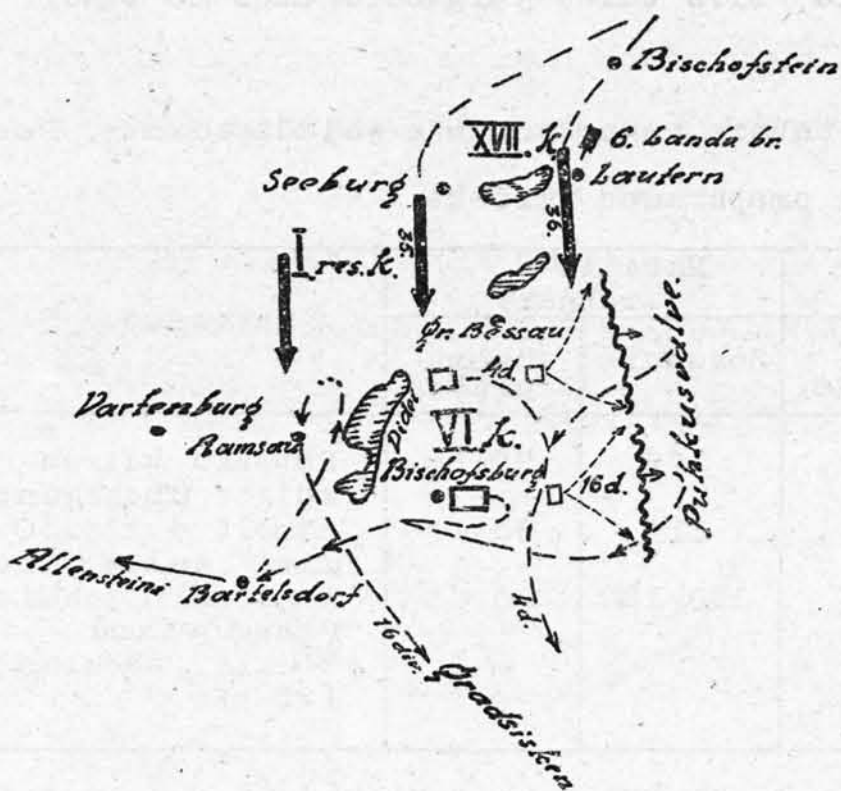
16. diw. käsu taganeda Grodsiskeni peale. Nagu näha sai 16. diw. ühe päewa jooksul 3 käsku, millele järgnesid otstarbetud rännakud ja millede tõttu diw. õhtuks wõitluswõimetuks muutus, olguki, et kaotused päewajooksul olid minim. wäiksed (4. diw. kaotas 73 ohwitseri ja 5.283 sõdurit p.s. 16 suurt. 18 kuulip. ja 37 laengukasti).

15) Lahingu raskus lasub eesrinnas jalgwäe õlal, ta kannab kaotusi rohkem, kui teised wäeliigid. (Näiteks Gumbineni lahingus 25. diw.

kaotas 3.144 jalgwäelast, suur-
tükiwäelasi aga ainult 1.

Wördle siin ka meie Wabadussöja kaotused. Andmed saada -
" Wabadussöja terwisline
külg. ")

*Skeem № 26.
Lahing Dr. Bessau
juures 13/26 aug. 1914 a.*

Ilmasöja kestwusel haka-
ti jalgwäe kaotusi vähendama
sellega, et inimeste asemele
pandi tegewusse rohkem masi-
naid (klp.) Nii prants. patal-
joni koosseisus 1914 a. oli
850 meest. Jga mehe peale 12.
klgr. laskemoona. Peale ilma-
söja on inimeste arw wähene-
nud poole wõrra, näit. 1920 a.

oli pr. pat. 450 meest iga mehe peale 48. klgr. laskemoona. 5 minuti jooksul wõib see pataljon wäljalasta 4.200 klgr. laskemoona (kolonel Külmann'i arwestus). See näitab, et hoolimata meeste arwu wähenemisest on tulejõud 2-4 kordselt kaswanud. (K. kuulip. tulejõud loetakse = 50 laskuri tulele). See tulejõud on aga enesega laskemoonaga warustamise küsimuse terawamalt päewakorraile toonud. Sakslased on selle küsimuse lahendamiseks iga kompani juure annud 3 laskemoona wankert, mis lähewad ühes rühmadega, kui wiimased iseseiswaid ülesandeid saawad. Jgal wankril on ligi 2 kärü laskemoona ette positsioonile toimetamiseks.

16) Jalgwägi on tundelik. Teda peab hoidma ootamatuse eest.

"Ülema moraalne mõju on jalgwäe peale suur ja tähtis. Sellest ka nõue, et jalgwäe ülemad sagedamini oma alluwate seas wiibiks. Peale punkt 15 all toodud abinõude jalgwäe kaotuste suhtes tuleb weel arwesse wõtta:

- a) operatsioonide piirkonnas (wõi selle läheduses) peawad olema tagawara osad, milledest wõib osi täiendada,
- b) vähendada jalgwäe lahing formatsioonide tihedust;
- c) kōwasti kannatada saanud osad tulewad õigel ajal warusse wiia nende täiendamiseks ja korda seadmiseks.

← Lõpp →

JALGWÄE TAKTIKA II. OSA.

Jalgwäe relwad.

Meie jalgwäe relwad ja nende omadused.

Meie jalgwäe relwade hulka kuuluvad: 1) püss ja tääk, 2) kerge-kuulipilduja, 3) raske-kuulipilduja, 4) püstol-kuulipilduja, 5) püstol, 6) käsi-granaadid, 7) granaadipilduja ja 8) miinipilduja.

I. Püssi tähtsamad omadused on (laskeeskiri jalgwäe relwadele I. wihk §4):

- 1) kuuli lendjoone lamedus, suure algkiiruse ja kuuli wormi tõttu on kuuli lendjoon nii lame, et 600 mtr. peale sihitud kuul oma lennuteel püstiseiswast inimesest kõrgemale ei tõuse, 400 mtr. peale sihitud kuulid - lamades laskjaid ja 200 mtr. peale sihitud kuulid - kaewikust laskjaid ja maastikul ainult päid tõstwad laskureid tabawad. See püssi omadus võimaldab lähedatel kaugustel tarwitada ainult väheseid sihiku astmeid ja lihtsustab sihtpunktide walikut tulistamisel nähtawate märkide pihta. On olemas küll ka teoreetiline võimalus tabada püssikuuliga warjatud märke suurematel kaugustel, kuid sarnane tuli oma vähese tabawuse tõttu nõuab suurema arwu laskurite tule koondamist ühe ja sama märgi peale, mida praegusaja õredad riwikorrad ei võimalda.
- 2) Küllaldane tule kiirus indiwiduaalseks wõitlemiseks üksikute nähtawate märkidega.

Korralikult wäljaõpetatud sõdur wõib lähedate kauguste peale lastes ühe minuti jooksul 10-12 lasku anda, ilma et tule tabawus selle all kannataks. Kõige lähematel kaugustel (kuni 100 mtr.) wõib wiskesihtimisega minutis kuni 15 lasku anda. Kauguste suurenemisega väheneb tule kiirus; 600 mtr. peale laskmisel 5-7 lasku minutis.

- 3) Alaline laskewalmisolek (5 padrunit mahutaw salw ja hõlpus - pidemest laadimine).
- 4) Suur täpsus lühidatel kaugustel.

200 mtr. kaugusel wõib õppinud laskur 1-2 lasuga tabada warjendi tagant paistwat pead ja kuni 600 mtr. üksikuid inimesi.

5. Püssi kergus ja hõlpus tarvitamine teewad võimalikuks püssi tarvitamise igasugu maastikul ja tingimustes.
6. Külgepandava täägi tõttu on püss võimsaks relwaks ka käsitsi wõitluseks. Tääk on kõige mõjuwam relw öösistes wõitlustes.

Kõige eelmise põhjal on püss peasjalikult indiwiduaalne üksikwõitleja relw. Sõdur tarwitab püssi omal algatusel, awades tuld lähedatel kaugustel ilmuwate märkide pihta, kui tule awamine ei ole keelatud mingisugustel põhjustel. Püssi tule piirkond algab 400-200 mtr. kauguselt waenlasest.

Teatawatel juhtumistel wõib tekkida wajadus awada tuld ka halwemates tingimustes s.o. ilma kindla loodusliku mingit üksikut märki tabada (udus, widewikus, lumetuisus, automaat-relwa puudumisel j.n.e.). Samuti wõib tekkida wajadus koondada mitme laskuri tuld ühe märgi peale (laskmisel suurematel kaugustel). Ka neil juhtumistel on ainsamaks tuleandmise wiisiks waba üksiktuli. Sellepärast on waba üksiktuli ainukene lahingus tarwitataw tule andmise wiis.

- II. Kerge-kuulipilduja on ühe mohe kantaw, hargi pealt wõib olla najalt püssipadrunitega laskew tulerelw, millest võimalik on kiiret automaatlist tuld anda.

Meie sõjawäes on tarwitusel järgmised tüübid: "Madsen" (8 klgr.raske) ja "Lewis" (raskus ilma magasinita - 11,8 klgr., ühes täidetud magasiniga - 13,7 klgr.).

Kerge-kuulipilduja omadused (L.E.I.wihk §5).

- 1) Kuuli lendjoone lamedus - samasugune nagu püssil.
- 2) Tule kiirus: "Madsen'il" - 7 lasku sekundis. "Lewis'il" - 7 lasku, kiirendajaga 11-12 lasku sekundis.
- 3) Üksiklaske wõimaldab ainult "Madsen'i" pöördemehanism. Selle juures on tule täpsus suurem kui püssil.
- 4) Kindla aluse puudumise tõttu on tule täpsus automaat-tule juures wäike. Selle juures on märgataw, et kuuli keerlemisest olenewa külgtõuke - lateraalse wiske tõttu k.k. kuuli wihk laiuti suurem on kui kõrwti (püssidel ja r./kuulipildujatel on hajutamine kõrwti suurem). Selle tõttu on pikemate walangute andmine ühe ja sama märgi pihta wahetpidada-

mata tulega - mõteta. Tegelikude katsete põhjal on kõige kohasemaks tulistamise viisiks 1 sekund vältavad walangud.

5) Kerge-kuulipilduja väikene raskus võimaldab nende meeskondadele pealetungiwa jalgwäega alati sammu pidada ja kõige lähemate kaugusteni esimeses tule-järgus liikuda. Sama omaduse tõttu võib üks inimene kerge-kuulipildujat igasugu maastikul ja tingimustes kanda. "Madsen'ist" võib üks isik wabalt ka käigu peal tulistada.

6) Kõrge aluse puudumine annab võimaluse kasutada kerge-kuulipildujat igasugu maastikul.

7) Mõlemad kerge-kuulipilduja süsteemid töötavad õhujahutusega. Selle tõttu ei suuda kumbki neist pikemat aega wahetpidamata tulistada, sest selle tõttu tekiwad takistused relwa osade koostöötamises ja wäheneb täpsus.

Tegelikude katsete järele on selgunud, et wihtraudad kõlbmatuks muutuwad: 14000 lasu järele kui rauda 360 lasu järele wahetada või jahutada,

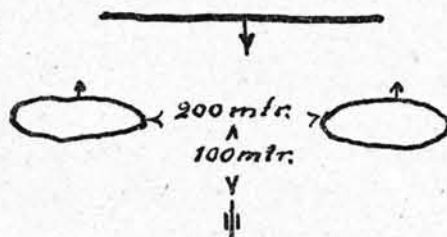
10000	"-	"-	450	"-	"-	"-
3600	"-	"-	600	"-	"-	"-

8) Kindla aluse puudumise tõttu on kerge-kuulipilduja tegewuse mõju öösel wäike (tulistamiseks öösel tulewad ehitada erilised puust alused, selle juures on aga laskesektor piiratud.

9) Samal põhjusel on ka tulistamine üle peade või interwallide wahelt rasken-datud. Üle peade võib tulistada ainult siis, kui kerge-kuulipilduja on paigutatud kohale, mis tuntawalt eeltöötawatest osadest kõrgemal (mägi, maja katus, puu otsast j.n.e.) ja need eelosad ei ole kaugel.

Läbi interwallide võib tulistada siis kui kerge-kuulipilduja kaugus eelolewatest osadest ei ole suurem kui pool interwalli laiusest.

(Joon. Nr.1).

10) Kerge-kuulipilduja tuli on hõlpsasti juhita w ja painduw; teda saab kiiresti ühest punktist teise ülewia. Kerge-kuulipilduja abil võib ootamata tule anda, mille jõud on wõrdne 50-60 püssimehe tulejõule, ja sellega igas punktis waenlase tuld lämmastada lühikeseks ajaks, millega oma või

naabri jaoks on võimalik edasi liikuda. Niisugust tule kaitset võib kerge-kuulipilduja anda 600-700 mtr kauguselt, hea laskuri käes ka 1000 mtr. kauguselt.

Kõige eelmise põhjal moodustavad kerged-kuulipildujad kõige tähtsama osa jalgwäe rühmade tulejõust. Nende tähtsamaks ülesandeks on edasiminewatele jagudele massilise kiirtule kaitset umbes 600-700 mtr. kauguselt alates ette kanda. Suuremate alade umbkaudu ülehajutamiseks ja tõkettule loomiseks kaitsekorras asuva jalgwäe ees ei ole kõik kerged-kuulipildujad sündsad, sest et nad, ühest küljest, pikemat aega vahetpidamata töötada ei suuda ("Lewis") ja teisest küljest, neile raua tõusu ja suuna mehaaniliselt anda ei saa. Kaitsekorras on seega nende ülesandeks lähemate kauguste peale lastud waenlast ootamatult tabada.

Pealetungil nõuab meie "Jalgwäe määrustiku I osa" §123 ja §142 et kerged-kuulipildujad tulistaksid naabri jagude ette, et sellega võimaldada edasiliikumist. See tulistamise viis annab tingimatalt paremaid tagajärgi, kuid see on teostatav ainult lahtisel ja taseasel maastikul.

III. Raske-kuulipilduja on kindlale, mehaaniliste raua tõste ja pöördeabinõudega varustatud alusele asetatud automaat-tulirelv; tema töötab püssipadrunitega või püssi-kaliibriliste spetsiaalpadrunitega

Raske-kuulipilduja tähtsamad omadused (L. E. I. vihik §6).

1) Tule suur täpsus kõigil kaugustel. Raske-kuulipilduja kuuliwihk on kinnise mehhanismiga laskmisel väga tihe. Aluse mehhanismid võimaldavad seda wihku kas piiramata aja jooksul ühe punkti peal hoida, või teda igal soovitataval wiisil ühe punkti pealt teise peale üle wiia. Lahtiste mehhanismitega laskmisel läheneb kuuliwihk kerge-kuulipilduja omale, kuid on wiimasest siiski täpsem. Pöördenurga ja raua tõstemehanismid võimaldavad tule täpsust korrekteerimist. Optilised sihtimisabinõud ja tihedalt langew kuulide mass võimaldavad head waatelmist suurtel kaugustel.

Suure täpsuse tõttu on raske-kuulipilduja tuli mõjuw suurte ja sügawate märkide pihta kuni 2000 mtr., kaudsete sihtimisabinõudega kuni 2300 mtr. ja erilaskemoonaga kuni 3500 mtr. kauguseni.

2) Tule kiirus automaat-tule juures kuni 500 lasku minutis kiirenda-

jaga kuni 1000 lasku minutis. Raua jahutuse sisseseade võimaldab tulistamist pikemate walangutega kui kerge-kuulipilduja. Tegelik tule kiirus kuni 250 lasku minutis.

- 3) Raske-kuulipilduja võib tulistada nii lahtiselt kui ka kaetud positsioonilt.
- 4) Raske-kuulipilduja võib tulistada öösel kõike neid märke millede peale ta päewal oli sihitud. Selle tõttu saab rasket-kuulipildujat tuletõkke loomiseks ära kasutada (Selles mõttes ainsam reaalne abinõu alaliselt jalgwäe ülemuste käsutada)
- 5) Väikese hajutamise tõttu võib rasket-kuulipildujat kasutada üle peade tulistamiseks ka väikese kõrgusega (topograafilise) positsioonidelt.
- 6) Läbi interwaalide tulistamine on võimalik ka siis kui raske-kuulipilduja kaugus eelolewatest osadest on wõrdne wõi koguni suurem interwalli laiuselt.
- 7) Wäiksem liikuwus - wõrreldes kerge-kuulipildujaga Raske-kuulipilduja raskus ei võimalda teda eelosadega alati sammu pidada kuid tema raskus ei ole takistuseks raske-kuulipilduja wedamiseks pea igal maastikul ühes jalgwäega.
- 8) Positsiooni waliku mõttes on raske-kuulipildujal need paremused et teda võib nii lahtiselt kui ka kaetud positsioonilt kasutada, sellega suur wabadus positsiooni walikul.
- 9) Raske-kuulipilduja automaatline tuli loob suure moraalse efekti. Et raske-kuulipilduja tule ulatus võimaldab mitme raske-kuulipilduja tule koondamist ühe ja sama märgi pihta, siis on efekt muidugi veel suurem.

Eelmised omadused teewad raske-kuulipilduja peassjalikult jalgwäe kaugewõitluse relwaks. tulekaitse ettekandjaks lähenemisel kallale tungi piirkonnale ja tihedamate riwistuste häwitajaks suurematele kaugustel.

Kaitsekorras võib raske-kuulipilduja abil luua tiheda ja wõimsa painduwa ja kergesti juhitava tuletõkke, kus juures see tuletõke luuakse kiirelt.

Nende omaduste tõttu on raske-kuulipilduja kõige mõjuwam (МОЩНЫЙ) tuleabinõu jalgwäe kasutada lahingus. Pataljoni ja

kompan. ülematele on raske-kuulipilduja pea ainsam abinõu, millega
võib lahingu käigu peale mõju avaldada

IV Püstol-kuulipilduja on 9 m/m püstoli padrunitega automaatlise tüüpi
andew relw

Tule kiirus - 32 padrunit mahutaw salw tühjeneb 3 1/2 sekundiga

Raskus - 5.2 klgr (ühes salwega)

Tule tihedus ei ole suur

Kuuli jõud - 50 meetri kaugusel wiib iga tabamine inimese riivist
välja

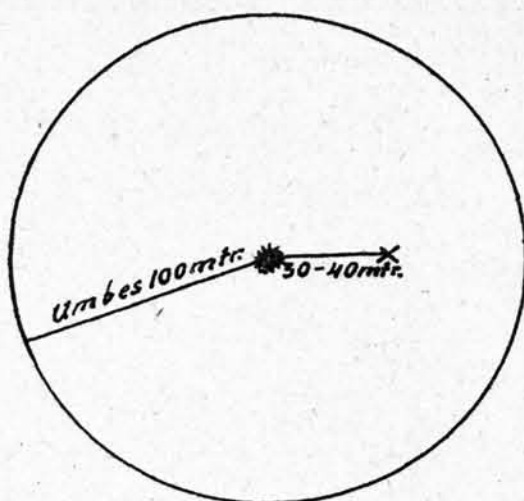
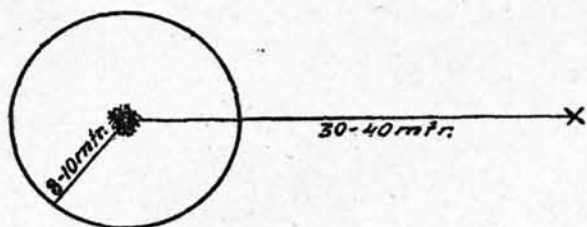
Eelpool toodud omaduste tõttu osutub püstol-kuulipilduja võim-
saks abi-relwaks kallaletungi viimasel perioodil, kui kerge-kuulipil-
duja on maha jäänud samuti kõrgis võitlustes positsiooni sees (kaewi-
kutes - tõkete vahel j n e) ja nullitsa-wõitlustes. Tuld võib awada
igast seisangust ja asendist (Politseis ja kaitseliidus on "Bergmann"
süsteem püstol-kuulipilduja tarwitusel; kaitsewäes - jalgwäes praegu
weel ei ole).

V Püstol on 9 m/m automaatlise laadimisega tulerehw - enesekaitseks ja
wõitlusteks lähemate kauguste peale kindel tabamine kuni 50 mtr käl-
gepandud puu-päraga ka kaugemale.

VI Käsigranaadid on lähelamaa wõitluse sõjariist. Käsigranaate on olemas
wäga mitmesuguseid süsteeme. Üldiselt võib kõike käsigranaate jagada
kahte liiki. I liiki kuuluvad need mida tarwitatakse kallaletungi
puhul ja II liiki, mida tarwitatakse kaitsel.

I liigi käsigranaadid tabatawa pinna suurus 8-10 mtr raadiusega.
Inimene võib neid wisata 30-40 mtr kaugusele. Seega wiskaja on wäl-
jaspool tabatawat piirkonda (joon Nr 2)

II liigi käsigranaadi tabatawa pinna suurus kuni 100 mtr raadiu-
sega. Seega saab neid tarwitada ainult siis kui wiskejal on wõima-
sus end peita granaadi kildude eest (joon Nr 2).

Joon. Nr 2.

Käsigranaatide omadused:

- 1) Käsigranaat on lähedamaa võitlusabinõu
- 2) Käsigranaat kui relw mõjub oma kildudega ja plahwatuse jõuga.
- 3) Kallaletungi käsigranaadi (I liik) tabataw raioon 8-10 mtr (raadius) granaadiwiskaja ise väljaspool tabatawat piirkonda

Tarwitatakse pealetungil lahtisel maastikul ja waenlase kaewikute, blindaschide rebase-koobaste j n e puhastamisel

Peale seda võib neid granaate kasutada raudtee roobaste ja telefoni tulpade purustamiseks Tankide wastu wõitlemiseks seotakse mitu käsigranaati kokku

- 4) Kaitse-käsigranaatide hulka kuuluvad kõik need, millede tabataw raioon on niiwõrd suur (kuni 100 mtr), et wiskaja asub selles raioonis.
- 5) Kaitse-käsigranaati saab kasutada siis kui wiskajal on võimalus end peita granaadi kildude eest. Seega peasjalikult kaitselahingus.

Neid granaate tarwitatakse surnud alade tulistamiseks

Peale eelpool toodute on weel olemas suitsu, gaasi ja süitawad käsigranaadid, kuid senini ei ole need laialisemat kasutamist leidnud

Suuremal hulgal käsigranaatide vahinguwäljale toimetamine on enamal jaol juhustel raskendatud käsigranaatide raskuse tõttu, sellepärast ei saa käsigranaatidega peetaw lahing ka kaua kestew olla

VII Granaadipilduja (L E I wihk §10) on kerge kantaw laskerelw.

Granaat kaalub 2,1 klgr ; temas on 250 gr lõhkeainet, laskeulatus 60-3000 mtr.

Granaadipilduja omadused

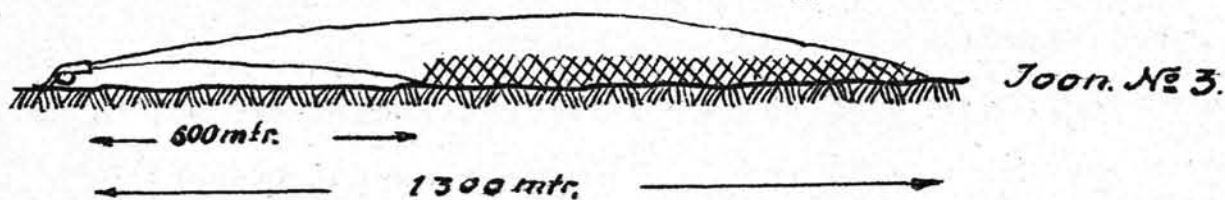
- 1) Wäike raskus. Selle tõttu võib granaadipilduja kaitsekorras sagedasti oma seisukohti muuta ja teatawatel juhtumistel ka pealetungist edukalt osa võtta.
- 2) Tule kiirus. Laadimise ja töötamise lihtsuse tõttu võib granaadipilduja kuni 20 lasku minutis anda.
- 3) Tabavus väike. Granaadipildujaga ei saa kindlaid punkte tabada. Külgsuunas hajutamine väiksem sügavuti aga kuni 50 mtr.
- 4) Granaadipildujaga võib tabada nii lahtiseid kui ka kaetud märke, samuti ka tulistada lahtiselt kui ka varjatud (ИЗ-ЗА-ЗАКРЫТИЯ) positsioonilt.
- 5) Granaadipilduja mõjub peaaesjalikult granaadi kildudega, sest õra lööksüütaja ja väikese algkiiruse tõttu ei suuda ta sügavale maasse tungida. Blindaashide lagesid granaat läbi ei löö.
- 6) Tarvitatakse: a) kaitsekorras surnud alade tulistamiseks, samuti ka kallaletungiwa jalgwäe vastu (siin suur moraalne mõju). b) Pealetungil waenlase kuulipilduja pesade ka kaewikute tulistamiseks.

Laskemoona lahinguväljale toimetamine raskendatud

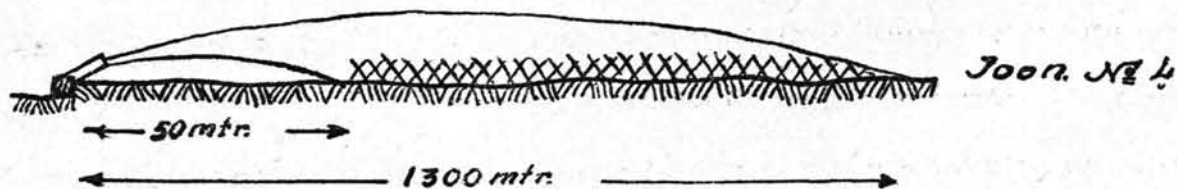
VIII Kerge-miinipilduja (L. E. I. vihk § 11). Pommi (miini) raskus 4,6 klgr. laskelaatus 50-1300 mtr. lõhkeainet 550 gr.; kaliiber - 7,6 cm.; miinipilduja raskus 275 klgr

Laskeulaatus: 1) Liusktuli (настильный огонь).

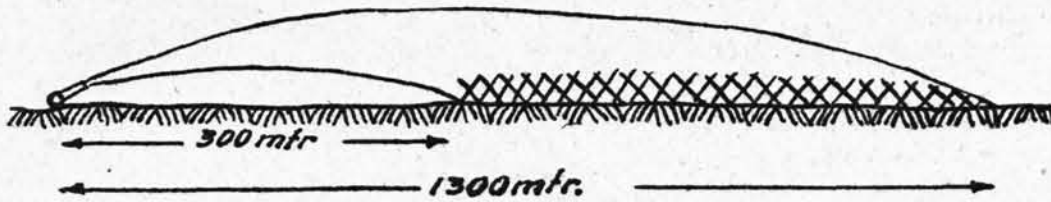
a) ratastelt laskmisel 600-1300 mtr. (joon Nr 3).

b) Aluselt (ilma ratasteta) laskmisel - 50-1300 mtr. (joon. Nr 4).

2) Järsktuli (перекидной огонь - tir courbe) 300-1300 mtr. (joon. Nr 5).

Жоон. № 5

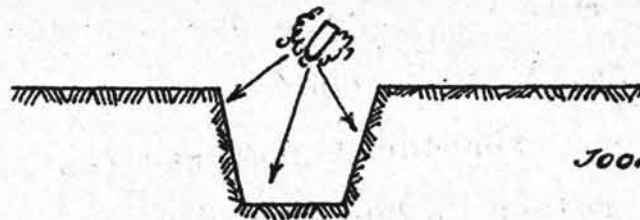
Kergemiinipilduja laskemoon ja nende raskus.

- 1) Soomust läbistavad miinid - 4,65 klgr.
- 2) Prisant-miin (фугасная) - 4,6 "
- 3) Gaasi " - 4,5 "
- 4) Walgustaja " - 5,0 "
- 5) Teate " (с донесением) - 4,6 "

Soomust läbistavad miinid tarwitatakse peasjalikult tankide vastu wõitlemiseks.

Prisant (фугасная) miin tarwitatakse elawate märkide vastu; tabab kildudega; tabataw maala - 100 mtr. raadiusega.

Miinisüütaja kas lööksüütaja ja distans-süütaja. Distants-süütajat (дистанционная трубка) tarwitatakse nende märkide tulistamiseks mis asuwad kaewikutes wõi sügawates lohkudes (выемы) (Joon Nr 6).

Жоон. № 6.

Kerge-miinipilduja taktikalised omadused:

- 1) Laskekiirus: kuni 120 miini ühes tunnis; lühikeajalisel tulistamisel kuni 15 m. minutis.
- 2) Liikuwus ja tule walmisolek Kerge-miinipilduja wõib jalgwäele igale poole järgneda. Kerge-miinipilduja wõib üksik osadena transporteerida, selle tõttu saab teda tarwitada ka kõige raskemini läbipääsewal maastikul.
Seisukohale asumine ja sihtiseadmine nõuawad wähe aega.
- 3) Töötamise painduwus. Kerge-miinipilduja alus wõimaldab ümberseadma tule andmist igas suunas s o pöördega 360° wõrra.
- 4) Tule täpsus. Hajutamine külgsuunas umbes 3% sügawuti 10% kaugusest.
- 5) Liusk- ja järsk-tule tõttu wõib miinipildujast nii lahtise kui ka warjatud märke tabada.
- 6) Kerge-miini mõju sarnaneb 3" k.-suurtükigranaadi omale. Belmiste

omaduste tõttu on kerge-miinipilduja-relw, mis jalgwäe lahingu otses-
kohestele juhatajatele, kompani ülematele, võimaldab kahurwäe-tuld
tuntawalt täiendada eriti tulistamisel lähedate kauguste peale, kus
suurtüki tule awamine kardetaw.

PRANTSUSE, SAKSA JA S. S. S. R. WABARIIGI PUNAWÄE

JALGWÄE RELWAD JA NENDE OMADUSED.

I. Prantsuse jalgwäe relwade hulka kuuluvad:

1) püss-täägiga 2) karabiiner, 3) kerge-kuulipilduja, 4) kuulipil-
duja, 5) käsigranaadid, 6) püssigranaadid, 7) püstol ja rewolwer,
8) 37 m/m suurtükk, 9) jalgwäe saatemortiiir (Stokes) ja 9) täkk.

Saksamaa jalgwäe relwad: Sakslased jagawad oma jalgwäe relwad kah-
te ossa 1) kõik need relwad, mis on kompanis, on kerged jalgwäe
relwad 2) need mis antakse kompanile juure (kuid ei kuulu orgaa-
niliselt kompani koosseisu) on rasked jalgwäe relwad.

Kerged jalgwäe relwad: 1) püss, 2) karabiiner, 3) kerge-kuulipil-
duja 4) käsigranaat, 5) püssi-granaat, 6) püstol ja 7) külmad rel-
wad.

Rasked jalgwäe relwad: 1) raske-kuulipilduja, 2) kerge- ja
keskm miinipildujad ja 3) wälja-suurtükk.

S. S. S. R. jalgwäe relwad Wenelased jaotawad oma jalgwäe relwad kah-
te ossa: 1) isiklikud relwad (*личное оружие*) - need on relwad mida
iga üksik jalgwäelane kannab. Siia kuuluvad: a) püss täägiga, b)
käsigranaat, c) püstol wõi rewolwer. 2) kolektiiv-relwad (*группо-
вое оружие*) - need on relwad milledega warustatakse üksikud
wõitlus-grupid wõi jalgwäe üksused (*организационные единицы*)
Siia kuuluvad: a) automaat-püss, b) kerge-kuulipilduja, c) raske-
kuulipilduja, d) püssi-granaadid ja e) jalgwäe suurtükid (*стрелко-
вые орудия*).

Siin toodud relwade kohta on makswad kõik need omadused, mis
loetud wastawatele relwadele omasteks peatükkis "Meie jalgwäe
relwad" alljärgnewate iseäraldustega.

II. Missugused ülesandeid lahendatakse nüüdisaja lahingus püssi abil?

Selle kohta räägib pr. j. m. II. osa §48.

"Oma omaduste tõttu on püss peasjalikult indiwiduaalne relw. Laskur tarwitab teda peasjalikult enese algatusel täpselt laskmiseks kõikide märkide pihta, mis ilmuwad mõjuwa tule ulatusel

Püssiga warustatud wõitleja tuli on peasjalikult suure täpsusega indiwiduaalne tuli.

Erakorralistel juhustel wõib olla tarwilik teatava arwu püsside ja karabiinerite tule koondamine ühe märgi peale automaat tulirelwade puudumise wõi nende rikkimineku puhul wõimalendega koos oetamata tule läbiwiimiseks".

Laskekiirus - 8-10 lasku minutis

Saksa määrustik räägib: "Püss ja karabiiner on üksik-wõitleja päämised relwad. Jnimene warustatud püssiga on wõimeline iseseiswalt tegotsemiseks. Wäikeste- ja keskmiste kauguste peale täiendab püss kuulipildujate tuld, kuid tema ülesannete hulka ei kuulu pikemaajaline tulistamine tule ülekaalu saawutamiseks.

Kuni 600 mtr. kauguseni wõib grupi tuli tagajärgi anda maa sisse kaewanud waenlase tulistamisel; kõrgete ja sügawate märkide pihta - kuni 600-800 mtr. ja ka kaugemal.

Grupi tuld kasutatakse nende märkide tulistamiseks, mida ei saa kuulipilduja tulistada wõi kui kuulipilduja puudub. Harilikult tuleb piirduda ühe jao tule koondamisega ja ainult erilistel soodsatel juhustel mitme jao.

Uksiktuld (iga laskur walib ise omale märgi ja tulistab oma algatusel), tarwitatakse wäikeste märkide tulistamiseks lähedatel kaugustel, kus täpne tuli tarwilik.

Wahel wõib ühe püssiga, mis warustatud optilise sihinguga, saawutada samu tagajärgi, mida wõib saada kogu jao tule koondamisega. Sarnastel juhustel on otstarbekohane jagu jätta warjatult (teda mitte tuua tule alla).

Laskekiirus saksa määrustiku järele 9-10 lasku minutis.

Prantsuse ja Saksa määrustikud toonitawad mõlemad, et püss on täpse tuleandmiseks lähedatel kaugustel. Lahku lähewad nad ainult küsimuses, mida nimetatakse wäikesteks kaugusteks. Prantsuse määrustiku järele.

Wäikesed kaugused kuni - 600 mtr.
Keskmised " " - 600-1200 mtr.
Suured " " - 1200 mtr kuni relwa härmise laskekauguseni.

Saksa määrustiku järele:

Wäikesed kaugused kuni - 400 mtr.
Keskmised " " - 400-800 mtr. Wäikestel kaugustel üksiktuli, keskmistel kaugustel grupetuli.

"
Üksik ja grupe (massilise) tule iseloomustuseks: üksikult tulistamisel iga laskur iseseisvalt 1) walib märgi, 2) otsustab küsimuse kas tulistada seda märki wõi mitte, 3) määrab kauguse, sihingu kõrguse ja sihtpunkti ja 4) awab tule. Grupe (massilise) tule juures otsustab ülem esimeste kolme punkti all toodud küsimused ja ainult tule awamine (*производство выстрела*) sünnib laskuri algatusel.

S.S.S.R.'i "*Боевая служба пехоты*" § 31 järele püssitule mõjuvus - tabaw üksik tuli kuni 400 mtr. (600 sammu) mõjuw grupetuli kuni 1000 mtr. (1200-1400 sammu).

Suurematel kaugustel wõib tabamist locta lastes hulga püssidega ühe märgi pihta. Tule kiirus 10-12 lasku minutis.

Püss on määratud tabawaks kiiresti kaduwate märkide tulistamiseks, mis ilmuwad wäikestel kaugustel ja gruppedega laskmisel ka keskmistel kaugustel, mispärast teda senini loetakse jalgwäe pearelwaks, mis wõib ja peab täitma kõigi teiste relwade aset nende puudumisel ja rikkiminekul.

§ 311. Otsepaugu kauguselt awab laskur tule iseseiswalt

III Püstoli (rewolwri) ja käsigranaatide omadused ja nende otstarbe on siin toodud riikide määrustikude järele samased, nagu nad toodud peatükis "*Meie jalgwäe relwad*".

IV. Kerge-kuulipilduja.

Prantsuse määrustik räägib: "*Nüüdisaja jalgwäe lahingu korra aluseks (kondikawaks) on automaat-tulerelwad. Nende ümber gruppceruwad inimesed, kus juures igalühel on teatawad kohustused selle relwa suhtes: ühed teeniwad - teised kaitsewad teda.*"

Kerge-kuulipilduja (fusil-mitrailleur) tema omaduste tõttu on automaat-tulerelw wõitluseks wäikeste kauguste peal ja mõnikord ka keskmiste kauguste peal. Tema päämiseks ülesandeks on tulistada wäikestel kaugustel kõiki märke, mis takistawad lahing-jao edasiliiku-

mist wõi on juba eriti hädasohtlikud.

Naabruses asuwate jagude kasuks wõib töötada sel tingimisel, kui päämine ülesanne selle all ei kannata Tähtsate ja tabamiseks eriti soodsate märkide pihta wõib tuld awada kuni keskmiste kauguste piirini. Keelatud on laskmine kaugemale 1200 meetrist.

Normaalne tuli - walangutena à 7-8 padrunit.

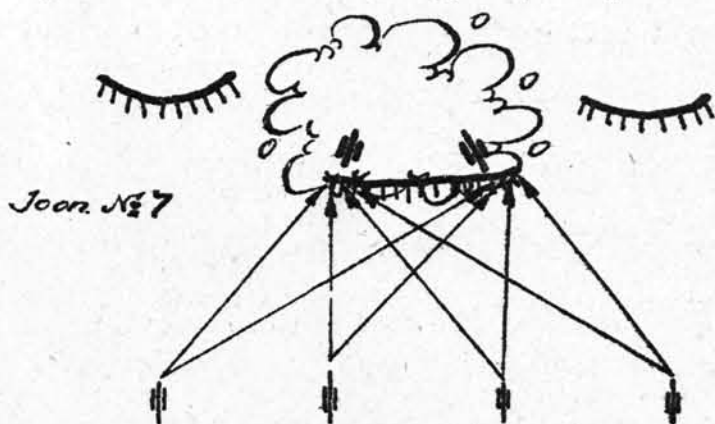
Pealetungil tulistab kerge-kuulipilduja harilikult otse ette kõikide märkide pihta, mis ilmuwad lahing-jao ees, otsekohe rünnaku eel ja rünnaku ajal wõib tulistada ka käigult (pr. kerge-kuulipildujast saab üks inimene käigul tulistada).

Kaitsekorras on kerge-kuulipilduja päämiseks ülesandeks tõkettule loomine. See tõkettuli peab olema suunitud mitte ainult lahing-jao rinde ette, waid peab ka moodustama risttule naabruses olewate jagude tõkettulega. (Joon Nr. 8).

Saksa määrustik räägib: kerge-kuulipilduja ei ole wõimeline tulistamiseks suuremate kauguste peale ja kaua kestwa automaat tule andmiseks. Parem tulistamise wiis lühikeste tulelöökidega kuni 800 mtr. kauguseni. Tulelöögid (walangud) à 3-8 lasku. Jga walangu järele, parandatakse sihtimine. "Oppinud sihtur awab tule iseseiswalt (Sellega saadakse tule koondamine (*Массирование огня*) esijoone initsiatiivil).

Pealetungil toodakse kerge-kuulipilduja wõimalikult waenlasele lähemale ilma tuld awamata selleks, et wäikestelt kaugustelt awada wõimsat tuld ootamata.

Kerge-kuulipild peawad tulistama eesrinnas neid märke, mis kõige rohkem takistawad lahingu ülesande täitmist. (Joon Nr 7) kaewik ja kuulipilduja mis asuwad metsaserwal on kõige kardetawamad selle tõttu peawad ka kõik kerge-kuulip oma tule sinna koondama.

Kui rünnaku ajal kerge-kuulipilduja omalt wiimaselt positsioonilt ei saa ründawaid osi toetada siis läheb ühes oma jaoga ka rünnakule, tulistades käigu pealt (Saksa k - kuulipilduja juures tulistamisel käigu peal peawad olema kaks meest).

Kerge-kuulip. tuleb tulistada sageli puude otsast.

Kaitsekorras saab iga kerge-kuulipilduja kindla tulesektori. Kõike tähtsaid märke väljaspool oma sektori tuleb tulistada kui oma sektoris ei ole tähtsamaid märke ilmunud. Suuremate kauguste peale tulistamine on suurtükiwäe, raske-kuulipilduja ja optiliste sihingutega püsside ülesanne. Kerge-kuulipilduja ei pea oma seisukohta awaldama tule awamisega suurte kauguste peale. (Kerge-kuulipilduja tuletöke wana ja uue saksa määrustiku järele joon Nr. 8).

S. S. S. R'i " *Боевая служба пехоты* " järele kerge-kuulipilduja (*ручной пулемет*) võib anda mõjuwat massilist tuld kuni 2000 mtr. kauguseni (2400 sammu). Ulesanne võimaldada laskuritele warjatud edasiliikumist wõitluses waenlase kuulip., missugused takistawad edasiliikumist.

Pealetungil - anda tabawat tuld lühikeste walangutena märkide pihta, mis takistawad meie rühma laskurite edasiliikumist. Kui märk kadus või häwitatud, wiia tuli kiiresti üle teistele märkidele, mis takistawad naabri edasiliikumist. Rünnakueelsetel hetketel walida niisuguseid laskekohti, kust oleks võimalus rünnatawaid waenlase piirkondi wõtta flankeeriwa või pöik-tule alla, et toetada ründajaid nii rünnaku eelsetel momentidel, kui ka rünnaku ajal.

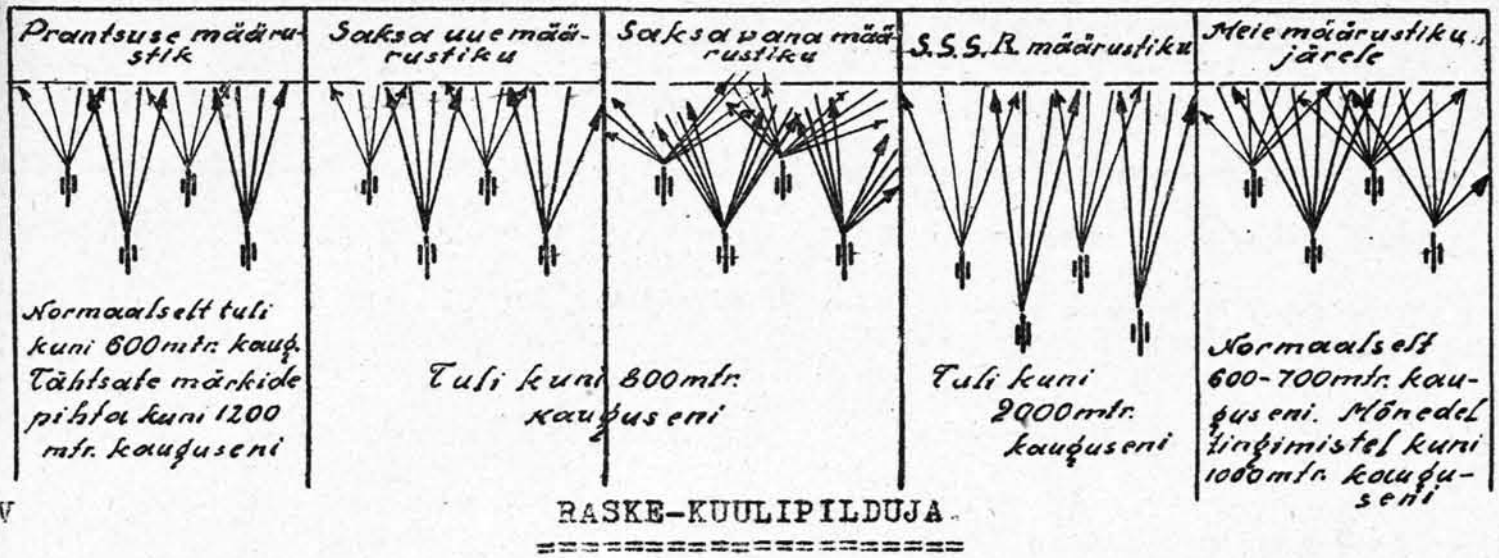
Rünnaku kordamineku puhul wiibimata ilmuda wallutatud punktidele waenlase positsioonil ja oma tulega aidadata kaasa laskur-lülide edaspidisele edasiliikumisele. Rünnaku ebaõnnestamisel oma tulega warjata laskurite tagasitõmmamist (§312).

Nagu sellest järeldada võib, tulistawad k-kuulip. pealetungil frontaalse-tulega ja rünnakule kaasa ei lähe. (Seda kinnitawad ka §§ 289 290 ja 330.)

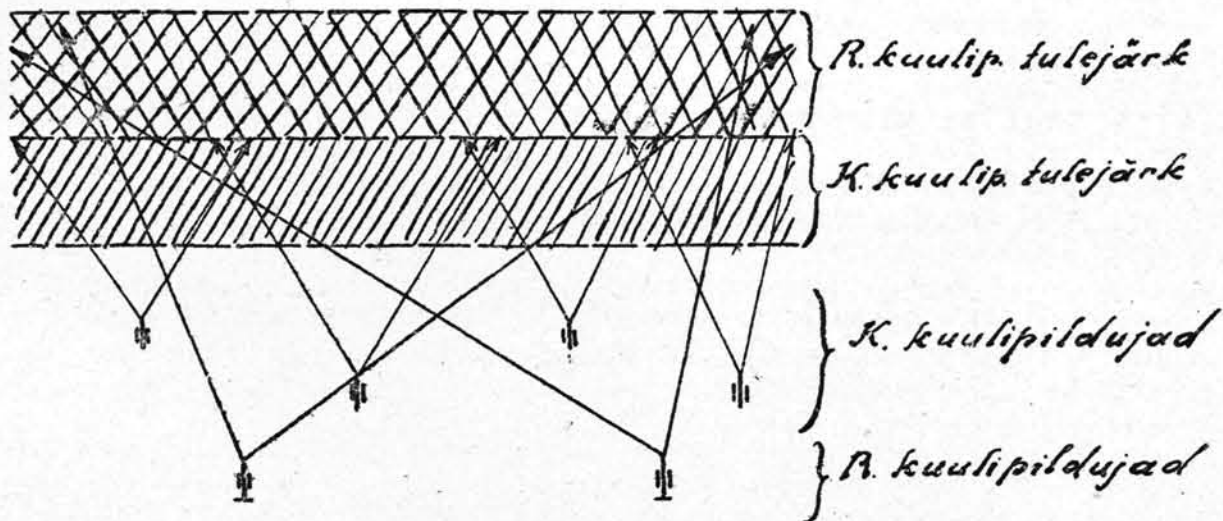
Kaitsekorras lülid paigunewad sügawusse male korras, kus juures kerge-kuulipilduja lülid asuwad teises liinis (laskur-lülide taga). K.-kuulip. peawad võima tulistada maastikunende ees ja peale selle on omawahelises tule sides. (§§ 436 ja 487).

Морозов "Тактика пехоты" seab nõudmise üles, et kerged-kuulipildujad ja automaat-püssid oleksid nii paigutatud, et iga punkt kaitseposti ees seisaks 3 relwa tule all. Seega on kaitsekorras rinde-tuli. Joon Nr. 8.

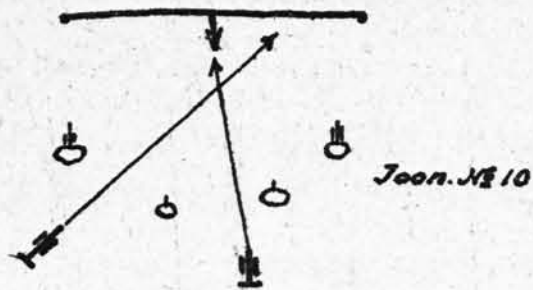
Kerge-kuulipilduja tulistamise wiiside skemaatiline kujutamine

Prantsuse jalgm II osa §52 ja §53 järel: raske-kuulipilduja (mitrailluse) on kõige võimsam jalgwäe tulirelv. Tema tule täpsus suuritel kaugustel kergendab tema ülesseadmist üksuse seljataga või tiibadel; põiki või piki laskwad kuulipildujad avaldavad suuremat ootamatuse mõju. Kuni suurte kaugusteni lasketäpsus muutmata. Pealetungil on temale kohased kõik tule ülesanded. Kuulipilduja kaitsew tuli täiendab kahurwäe kinnipidawat tuld ja asendab wiimast, kui joonte segamini olek raskendab rinde täpset kindlaksmääramist. Kaitsekorras moodustawad r-kuulipildujad üksteisest läbilõikawad tulede süsteemi luustiku, mis üksi võimaldab maaala kindlat kaitset. Kuulipilduja on peasjalikult flankeerimise tuli-relw keskmistel ja suuritel kaugustel. (Joon Nr 9)

Saksa määrustiku järel: pealetungil raske-kuulip warjawad oma tulega jalgwäge. Lubamatu on seisukord, kui raske-kuulipilduja ei awa tuld sel momendil, kui jalgwägi waenlase tule alla sattub. Joon Nr. 10.

Saksa raske-kuulipilduja tegewuse
skemaatiline kujutus pealetungil.

Kaitsekorras loovad raske-kuulip. tuletõkke samas raioonis kus kergedki (Prantsuse määrustiku järele annavad raske-kuulip. sügawama tuletõkke

S S S. R' i „*Боевая служба пехоты*” järele: punawäes on tarwitusel järgmised süsteemid, raske-kuulipildujad (*станковые пулеметы*).

1) Maximi süsteem: raskus ühes lafett- pingiga 64 klgr. (umbes 4 pd), kaliiber 3” laskeulatus 3 1/2 klm (Sihingu järele 3200 sammu)

2) Kolt'i süst. raskus ühes lafett- pingiga 32 klgr. kaliiber 3”, laske kiirus 400-500 lasku minutis. laske kaugus kuni 3 klm (sihingu järele kuni 3200 sammu). Raskete kuulipildujate ülesanne lahingus on waenlase kuulip. ning jalgw. suustükkide vastu wõitlemine ja wastase elawa jõu häwitamine.

Pealetungil (§283) jalgwäe pealetung kõige kaugema kuulip. tule piirkonnas toetatakse raske-kuulipilduja tegewusega. (§285). Keskmistest distantsidest alates asuwad r. -kuulip soodsamatele positsioonidele, tulistawad pealetungiwate osade wahelt ja wõimaluse korral ka üle oma osade peade sellega saawutades wahetpidamata tuld. Lähedatel kaugustel asuwad r. -kuulip. positsioonidele, mis soodsamad rünnatawate waenlase positsiooni piirkondade tulistamiseks flankeeriwa tulega samuti ka tema ründamata piirkondade tulistamiseks rinde tulega (*фронтальный огонь*)

Kaitsekorras (§447) r-kuulip asenewad peawastupanuriba sügawusse, kuid tingimata on wastastikus tuletühenduses üksteisega. (§448). Muist raskeid kuulipildujaid peab määratama eriti kõige otsemate waenlase lähenemisteede tulistamiseks (*кинжальные пулеметы*). Nende kuulipildujate ülesandeks on tuld awada ainult, siis kui waenlane rünnakule tuleb, et ründawat ja tihedalt kogunenud waenlast alg-sihingu distantsilt tabada. (§450). Raske-kuulipilduja on jalgwäe kaitse alus.

Nagu sellest selgub nõuawad wenelased, et raske-kuulipilduja tule-sektor peab olema ühenduses naabri raske-kuulipilduja omaga, kas

seada saada rinde tulega (s.o., et iga kuulipilduja tulistab oma ette) wõi risttulega selle kohta maastik kindlat juhatus ei anna. waid see peab sündima wastawalt olukorra nõuetele, seda kinnitab ka määrustiku- le juurelisatud skeemidel näidatud raske-kuulipilduja paigutus

VI Püssi-granaat. (Granade à fusil- *ружейная граната* (Tarwitusel Prantsuse, Saksa ja S.S.S.R. jalgwäed.) Püssi-granaat wisatakse wäike- se mörseri abil, mis püssi otsa kinnitatakse. Laskmine sünnib põlwelt, püssipära tugeneb maa peale. Granaadi raskus $1/2 - 1$ klgr. Tulejõud sarnane kaitse-käsigranaadi omale. Laskekaugus prantsuse määrustiku järele 85-180 mtr. Wene määrustiku järele kuni 500 sammuni

Püssi-granaadi omadused.
=====

- 1) Laskmine sünnib warjatult positsioonilt.
- 2) Laskekiirus kuni 10-12 granaati minutis.
- 3) Uksikute granaatide mõju wäike. Massiline tuli annab mõjuwaid materjaalseid ja moraalseid tagajärgi.

4) Püssi-granaatide abil wõib luua mõjuwa tuletõkke, kuid see ei saa olla kaua kestew ega sagedasti korduw, sest püssigranaatide toi- metamine lahinguwäljal on seotud tuntawate raskustega.

Pealetungil tarwitatakse püssi-granaati waenlase kuulipilduja pesade wastupanusõlmede ja tugipunktide tegewuse maha surumiseks

Kaitsel tarwitatakse teda surnud alade tulistamiseks ja segamise abi- nõuna.

VII. Erilised tulirelwad:
=====

1) Prantsuse jalgwäes:

a) Jalgwäe saate mortir " stokes " (mortier d'a compagnie) Relwa raskus - 52 klgr. Koosneb kolmest osast (Joc Nr 11) kolm inimest jõuawad kanda

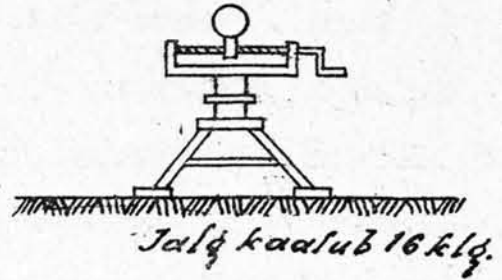
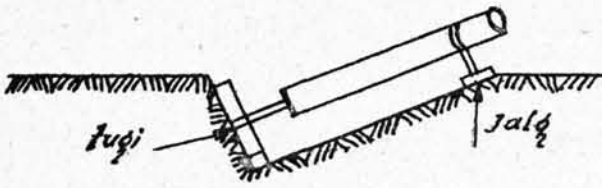
Laskekaugus - Härmine kuni 1900 mtr.

" - kasulik " 1600 "

Knali raskus 3 - 4 klgr

Joon. N° 11
"Stokes'i" süst. mortir.

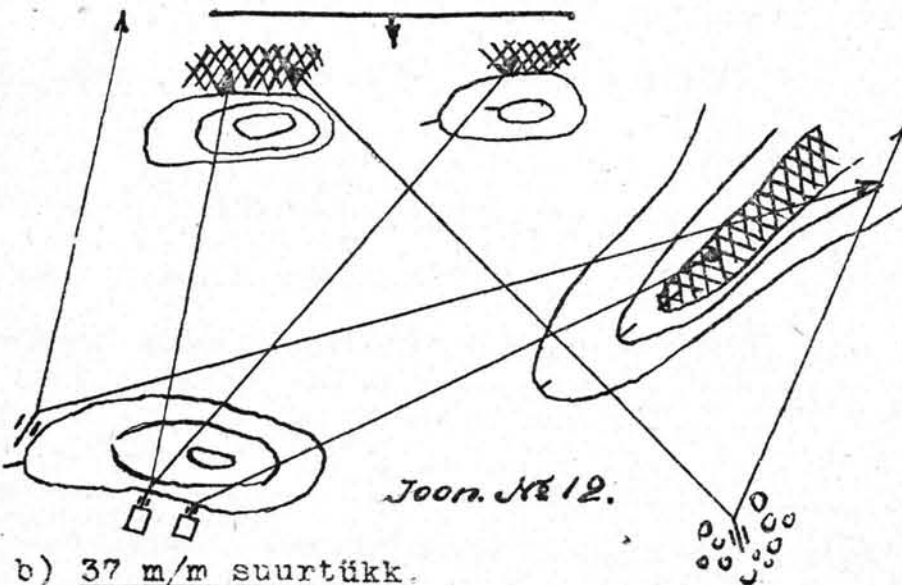
Saate-mortiiri omadused:

- 1) Lasketäpsus väike
- 2) Oma väikese raskuse tõttu küllalt liikuv jalgwäele järgnemiseks kõigis lahingu tingimustes.
- 3) Suur ülesseadmise kiirus.
- 4) Suurejõuline mürsk (miin), kuid ilma läbilöögi jõuta (väike algiirus)
- 5) Laskemoona kohale toimetamine mürskude raskuse tõttu raskendatud.
- 6) Lendjoone kõverus võimaldab tabada sügawalt warjatud märke (kaewikutes ja süwendites), tulistada üle omade peade ja ka kaewiku põhjast

Kasutatakse:

Pealetungil on mortir kohane kuulipilduja peade ja tugipunktide neutraliseerimiseks, ligidal asutawate masinate hävitamiseks, ja suitsukatete loomiseks.

Kaitsel - surnud alade tuletöke loomiseks, suurtüki ja kuulipldujate tuletökete täiendamiseks (Joon Nr 12)

XXXX Surnud alad, kus mortiri abil tuletöke luuakse. See tuletöke võib olla lühema aja wältusel sest laskemoona lahingu wäljale toimetamine on raskendatud.

Kasulik laskekaugus kuni 2000 mtr. Tulistab läbilööwa või lõhkewa mürsuga

Omadused:

- a) Suur täpsus.
- b) Võrdlemisi suur laskekiirus.
- c) Kiire ülesseadmine
- d) Küllaline liikuvus jalgwäele järgnemiseks kõigis lahingtingimustes.
- e) Mürskude kergus, mis hõlbustab laskemoona kohale toomist. Peamine ülesanne, võitlemine vaenlase kuulipilduja pesadega ja eriti nähtavate kuulipildujate annab ka häid tagajärgi. Flankeeriwa tulega vaenlase elavaid märke tulistades.

c) T a n k
=====

(Allpool toodud andmed käivad kerge-tanki kohta, mis prantsuse määrustiku järele jalgwäe relvade hulka kuulub)

Kerge-tank on varustatud kas raske-kuulipilduja või 37 m/m suurtükiga. Normaalne liikumise kiirus 5 klm tunnis. Tankil kaasas olev põletisaine (bensin ja õli) tagawara võimaldab liikumist 8 tundi. Tema on tabamata harilikudele kuulidele ja mürskude kildudele. Kõrgus, mis ta sünnitab, on kuulda 300-600 mtr kaugusele.

Peale eelpooltoodute on tanki taktikalisteks iseäraldusteks:

1) ta võib maha murda traattõkkeid ja teisi tõkkeehitusi, läbi murda kuni 0,4 mtr paksusi müüre, üleminna vabade kallastega kuni 1,80 mtr laiusest kraavist ja läbisõita 0,70 mtr sügavast veest kui põhi küllalt kõva.

2) Suuremaid rännakuid omal jõul teha ei suuda.

Lahinguvälja piirkonda tuuakse raudteel või autodel omal jõul liigub ainult lahinguväljal.

3) Kerged tankid ei astu kunagi võitlusesse üksikult, vaid rühmana, mis 5 masinat (3 tanki kahuriga ja 2 kuulipildujat). Kerge-tankide rühm moodustab lahingüksuse ja teda ei tohi kunagi osadesse jaotada. (Joona Nr. 13.)

+) Saksa määrustiku järele tanki liikumise kiirus 1 tunnis:
Soodsal maastikul 8 - 12 klm.
Raskel " " 1 - 6 " "
Õõsel " " 1 - 2 " "

Joon. № 13.

Kerge-tankide rühma lahingukord.
 Keskel rühma ülēma tank tiiwadel kuulipilduja tankid; interwall tankide wahel - 50 mtr.

4) Kerged-tankid moodustawad wõimsa wõitluswahendi, kui neid tarwitatakse a) masseliselt, b) ootamatult, c) kohasel maastikul, d) hästi ja üksikasjalikult ettevalmistatud operatsiooni plaani järele ja e) julge ja õpetatud jalgwäe kasuks.

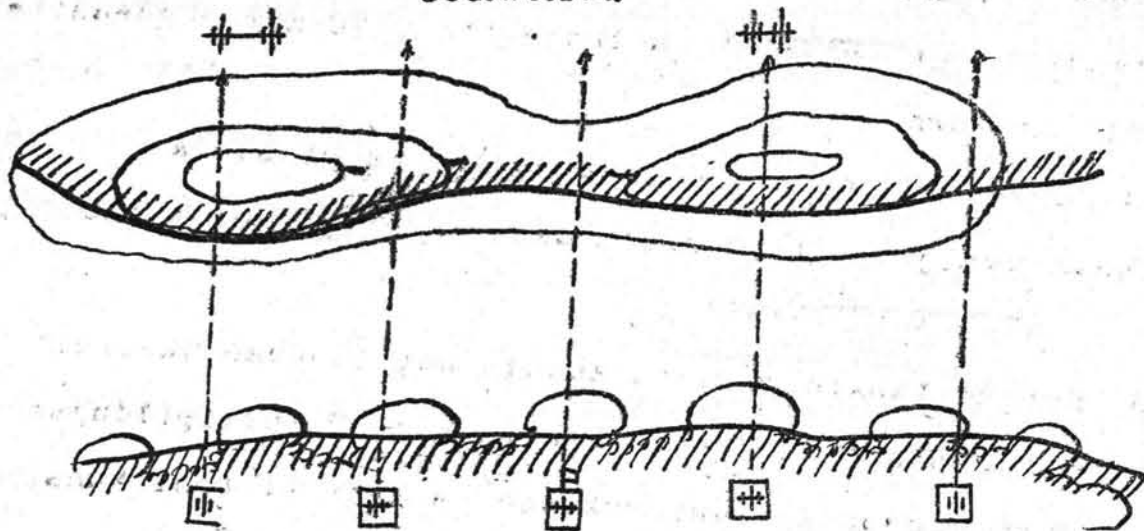
5) Tank tulistab erandita otsekohese sihingu järele (*ПРЯМОЙ НАВОДНОЙ*) Tabawtuli kuni 200 mtr, Keskmise tuli kuni 400 mtr ja kauge tuli kuni 600 mtr, kartets kuni 75 mtr Waatluse sektor wäik-

6) Wallutada ja kaitsta maastiku tankid ei suuda, waid aitawad jalgwäge seda teha.

7) Tankide tegewus lahingu wäljal algab sellest momendist kui jalgwägi on rünnaku baasile asunud.

8) Pealetungiks määratud ribas abistawad tankid jalgwäge waenlase kindlustatud positsiooni läbimurdmisel. Tegewuse raiooni sügawus - kuni waenlase kerge-suurtükiwäe positsioonideni. (Joon. Nr. 14)

Joon. № 14.

9) Ulesande täitmise järele tulewad tõkked tagasi wiis nende materjaalse osa korda seadmiseks.

10) Tankid on ainult pealetungi relw ja neid kasutatakse ainult pealetungi operatsioonides. Kaitsekorras ainult wastulöökide andmiseks.

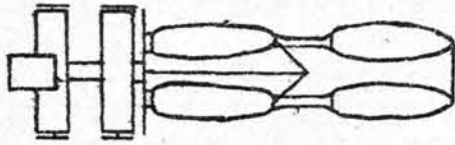
2) Saksa jalgwäes

Kerged ja keskmised miinipildujad

Kerge-miinipilduja kohta waata peatükk - meie jalgwäe relwad punkt VIII.

Keskmine miinipilduja

Kaliiber - 17 cm. Relva raskus - 880 klgr. Miinipilduja meeskonnaks -
- 6 inimest. Lahtiwõetult wõivad ühekorraga edasikanda 24 inimest
Edasi wedamiseks 2 paari hobuseid

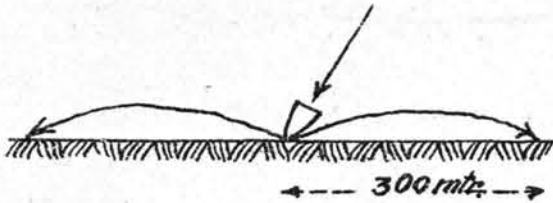
Joon. № 15.

Laskekaugus: prasant-miin - 1150 mtr (miini raskus 53 klgr)

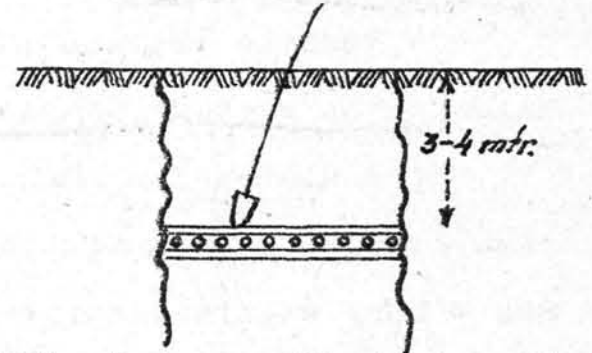
gaasi " - 1600 " (" " 42 "

Tulistab ainult järsktulega

Prisant-miinil (фугасная мина) lööksüütaja pikendajaga
(с замедлителем) wõi ilma (Joon. Nr 16)

Joon. № 16.

Süütaja ilma pikendajata tarwita-
takse elawate märkide tulistamiseks
ja traattõkete purustamiseks. Taba-
mine kildudega kuni 300 mtr kaugu-
seni miini lõhkemise kohast. Moraal-
ne mõju suur.

Pikendajaga süütaja tarwita-
takse tugewamate warjundite
purustamiseks. Wõib purustada
kuni 3-4 mtr paksuseid katteid

Laskekiirus - 25 - 30 prasant-miini tunnis.

40 - 45 gaasi " "

Miinide tagawara - 20 miini iga miinipilduja peale kompanis
Miinide lahingväljale toimetamine raskendatud. Liikuwuse mõttes
wõib keskmine miinipilduja igalpool jalgwäele järgneda.

Organisatsioon

Jalgwäe rügementides on miinipildujate (Minenwerfer) komp-
mis lahingu ajaks rügemendi osadele juure antakse. Miinipilduja
kompanis 4 rühma (2 miinipildujat igas rühmas), nendest 3 rühma
kergeid miinipildujaid ja 1 rühm keskmisi miinipildujaid

3) S. S. S. R. punawäes

a) " Chocha " süsteemiline automaat. Raskus 8 klgr. Salw-pide 20-ne
padruniga. Tulistamise wiis - automaattuli - kuni 150 lasku

minutis võib lasta ka üksikute paukudega. Möjuv tuli - keskmistel kaugustel - kuni 1000 mtr Korralikuks tegewuseks nõuab head relwa osade tundmist ja hoolt.

" Feodorow'i " süsteemiline automaat. Raskus 4,5 klgr. Salw-pide 25 padruga ja seesmine 10 padruga jaoks.

Tulistamise wiis - automaatline 80-100 lasku minutis, üksiktuli kuni 50 lasku minutis.

Üksiktule tabavus on sarnane püssitulele. Automaattuli annab suure hajumuse. Väikeste walangute kaupa tulistamisel keskmistel kaugustel kuni 1000 mtr on tabavus rahuldaw.

Mehanism keeruline ja nõuab alalist suurt hoolt.

Automaat-püss (АВТОМАТ) ei võimalda kestwat automaattuld, sest puudub reaalne raua jahutaja. Tulistamine wallangutega nõuab ainult ühe inimese tegewust. Kerguse tõttu võib teda igale poole kaasas kanda. Tulejõu poolest on 10 laskuri wääriline. Jgas laskurlüüsis on üks automaat-püss.

b) Jalgwäe suurtükid

" Maklen'i " süsteemiline suurtükk. Raskus 376 klgr (umbes 20 puuda). Kaliiber - 37 m/m. Laskekaugus 2 - 3 klm. Tegelik kiirus kuni 20 pauku minutis. Mürsk-granaat otse sihtimisel annab tabawa tule kuni 1200 mtr.

" Rosenberg'i " süsteemiline suurtükk. Raskus 180 klgr (umbes 11 puuda). Kaliiber 37 m/m. Laskekaugus kuni 2-3 klm. Laskekiirus kuni 8 lasku minutis. Mürsk-granaat. Tabaw tuli otse sihtimisel kuni 1200 mtr.

Jalgwäe suurtüki ülesanne on waenlase tankide ja soomus-autode vastu wõitlemine, tema kuulipilduja häwitamine, jalgwäe toetamine otse rünnaku eel või rünnaku ajal, kui diwiisi suurtükiwägi oma jalgwäe läheduse tõttu waenlase asukohti tulistada ei saa. Tulistamine sünnib otsekohese sihtimise järele. Väikestelt kaugustelt ootamata awatud tulel on suur moraalne mõju.

VIII. Andmed jalgwäe relwade arenemise alal

=====

Nagu siin toodud andmetest selgub, on nüüdisaja jalgwäe relwad

wäga mitmesugused oma konstruktsiooni ja tule iseäralduste poolest. See mitmekesisus on tingitud nendest ülesannetest mille rahuldamisest jalgwäelt nõutakse. Kuni läinud aasta sõjalõpuni oli püss pea ainsam jalgwäe relw. Ilmasõja kestwusel, eriti positsioonsõja perioodil, langes püssi tähtsus tuntawalt. Nimelt nõudsid positsioonsõja iseäraldused suuremal arwul spetsiaalrelwade tarwitusele wõtmist. Raskekuulipildujate meeskondade suurendamine ja kergekuulipildujate, miini- ja pommipildujate ja jalgwäe suurtükide meeskondade suurendamine sündis laskurite arwel. Oli korra ajajärk, kus püssi lääne rindel peeti teise järgu tähtsusega relwaks. Kuid manöwersõja periood 1918 a. kinnitas uuesti, et püss on siiski esimese järgu tähtsusega relw, mis oli alati mõjuwaks abinõuks wõitleja käes. Selle tõttu ka kõigis pärast Ilmasõda ilmunud määrustikutes on püss jäetud esimesele kohale ja temaga ümberkäimise õpetamisele pühendatakse erilist tähelepanu. Kuid püss on nüüd ainult lähedamaa wõitluse abinõu.

Tulewõitlustes keskmiste kauguste peale on kuulipilduja peamine abinõu.

Raskekuulipildujad ilmusid esimest korda 1862 a. P. Ameerika Üh. R. sõjas. 1870 a. sõjas olid prantslastel "mitraileuse", mis kuulus suurtükiwäe hulka (see asetati positsioonile patareide joonel). 80-date a. a. sees ilmus Maksim'i kuulipilduja. Wene Jaapani sõda näitas juba küllalt selgelt kuulipilduja tähtsust. Sama sõda kinnitas aga ka, et 1) kuulipilduja on lähedamaa s. o. jalgwäe tule relw ja 2) kuulipilduja ei kujuta endast erilist wäeliiki, waid on wõitluse abinõuks teistele wäeliikidele (eriti jalgwäele) ja 3) suuremaks kuulipilduja waenlaseks on suurtükiwägi ja kaitseks wiimase vastu peab kuulipilduja kujutama wõimalikult wäiksemat märki (selle tõttu jäeti lafett ja wõeti alus (СТАНОК) wõi kolmjalg).

Ilmasõda kinnitas raskekuulipilduja tähtsust weel suuremal määral. Kuid samal ajal selgus ka, et raskekuulipilduja on liiga raske ja suur wäiksematele jalgwäe osadele juureandmiseks. Selle tõttu ilmusid 1916 a. kergedkuulipildujad, mis senises jalgwäe taktikas suuremad muudatused esile tõi.

Kergekuulipilduja oma ballistiliste omaduste tõttu on nõrgem raskekuulipildujast, kuid selle eest oma kerguse ja wäikese kogu tõttu wõib jalgwäele igal pool järgneda. Sellega hakati warustama

jalgwäe alg-üksusi (jagu) mille tõttu wiimased suudawad wõimsat tule-
tõket luua keskmistel kaugustel. Raske-kuulipilduja aga jäi kui nõjuw
tuleabinõu kompani ja pataljoni ülemate käsutusse.

Püss ja kuulipilduja ei saa aga tabada märke, mis asuwad lähe-
dal, kuid warjatud. Eriti andis see asjaolu end tunda kindlustatud
positsioonide ründamisel, kus väikesed salgad traawersite warjust,
kiwihoonetest, warjenditest j. n. e ründajatele wastupanid. Selle tõttu
tulid laialiselt ärakaautada käsigranaate ja püssigranaate. Lääne
rindel arwestatakse positsiooni sõja perioodil äratarwitatud käsi- ja
püssigranaate miljonitega.

Positsioonsõja olukorras, kus wastased pooled sagedasti üks-
teisele niiwõrd lähedal asusid, et suurtükiwägi oma ülesannet enam
täita ei saanud tekkis tarwidus uute relwade järele mida wõiks
läheda kauguse peale tarwitada; seal juures oleksid nad wõimsad ras-
kete ehituste purustamiseks. Selleks olid jube enne Ilmasõda olemas
miinipildujad, mis wiskasid 3 pd miini kuni 400 mtr ja 1 pd miini
kuni 700 mtr

Ilmasõja ajal täiendati neid konstruktsiooni mõttes ning miinid
walmistati 4 osast koosnewalt; terve miini wõi selle osade laskekaugus
oli järgmine:

<u>4 osa (terwe miin)</u>	<u>3 osa (3/4 miin)</u>	<u>2 osa (pool miini)</u>	<u>1 osa</u>
kuni 500 mtr	kuni 700 mtr	kuni 1100 mtr	kuni 1500 mtr.
raskus 400 klgr	raskus 300 klgr	raskus 200 klgr	raskus 100klg

Hiljem ehitati kolme tüüpi miinipildujaid: kerged, keskmised ja
rasked. Rasked miinipildujad antakse sapööri osadele ligi (Saksamaal)

Ilmasõjas selgunud tingimused nõudsid aga ka, et jalgwäe käsu-
tada oleksid suurtükid millede abil wõiks häwitada üksikuid kuuli-
pilduja pesasid, ilmuwaid tanke ja s/autosid j. n. e, millede häwita-
miseks üldsuurtükiwägi liiga raske (Raske selles mõttes, et ei saa
tarwilise kiirusega tuld üksikute vähemate märkide peale üle kanda.)

Selle tõttu ilmusid jalgwäe suurtükid, mis oma konstruktsiooni
poolest küllalt liikuwad jalgwäele igalepoole järgnemiseks, seal juu-
res küllalt suure jõuga

Nende mitmekesiste tuleabinõude tõttu muutus jalgwäe organi-
satsioon nii wõrd, et 1914 a pataljoni organisatsioon 1870 a patal-

jonile lähemal seisab kui 1918 a. pataljonile Prantsuse pataljoni koosseisus 1914 a. kuulusid 950 laskuri ja kaks kuulipildujat. Ühe minuti jooksul võis see pataljon 10,5 tuhat kuuli väljalasta 1918 a. on prantsuse pataljonis 350 laskuri, kuid niisama suur arv kuulipildujaid ja teisi relvu . et võis ühe minuti jooksul väljalasta 14 000 kuuli 45 mürsku ja lähedatel kaugustel kuni 2 000 granaati. 1920 a. oli prantsuse komp. 160 sõdurit, 16 kuulipildujat ja 24 granaadipildujat, ning pataljon võib ühe minuti jooksul 21 000 kuuli + suur arv granaate ja mürske väljalasta. 1922 a. oli jalgwäe rüg. 25 tanki, kavatsus on aga seda suurendada veel kuni 50.

IX. JALGWÄE RELWADE TÄHTSUS.

=====

Relvastuse arenemine ei mõju mitte üksi lahingu formatsioonide ja sõjaväe organisatsioon peale, vaid on ka tähtsaks teguriks sõjaväe moraalse külje kasvatamisel ja alalhoidmisel. Sõjavägi kes tunneb, et tema käes on relv, mis vaenlase omast parem, on enamal jaol juhustel ka oma meeleolu ja oma vaimliste jõududega vaenlasest üle. Vaenlase tehniline üleolemine mõjub moraalselt rõhuvamalt kui vaenlase arvuline üleolek.

Relvastus määrab ka ära doktriini.

Versailles'i rahulepingu järele on Saksamaale keelatud soetada tanke, raskeid suurtükke ja lahinglennukeid valmistada j n e ja viimaste puudus annab kahtlemata ennast tunda tulevikus sõja puhul sõja algul. Sellest ka saksa doktriini muutus: " frisch gewagte rücksichtslose offensive " asemel tagasihoidlik " Rückzugs offensive mit hinhaltenden Gefechten auf deutschen Boden " (Balck) -seni- kava kuni vaenlase esialgne tehniline ülekaal saab tasakaalustatud.

Relvade omadused määravad ära ka organisatsiooni põhijooned

Saksa kerge kuulipilduja on seda ainult nimepidi. Tegelikult on ta raske. *) Sellest käepealt ja kaugelt lasta ei saa. Selle tõttu ei saa saksa k.k. rünnakust osavõtta, vaid võib ainult kaugelt tulega toetada ründavaid esi (A. f. II § 199.)

See asjaolu ongi peamiseks põhjuseks n.n. saksa "Doppeltaktik'a" tekkimiseks (s. e. k. klp. ja laskurjaod on eraldatud oma ette jagudes-

se), prantsuse " Einheitstaktik'i " vastu

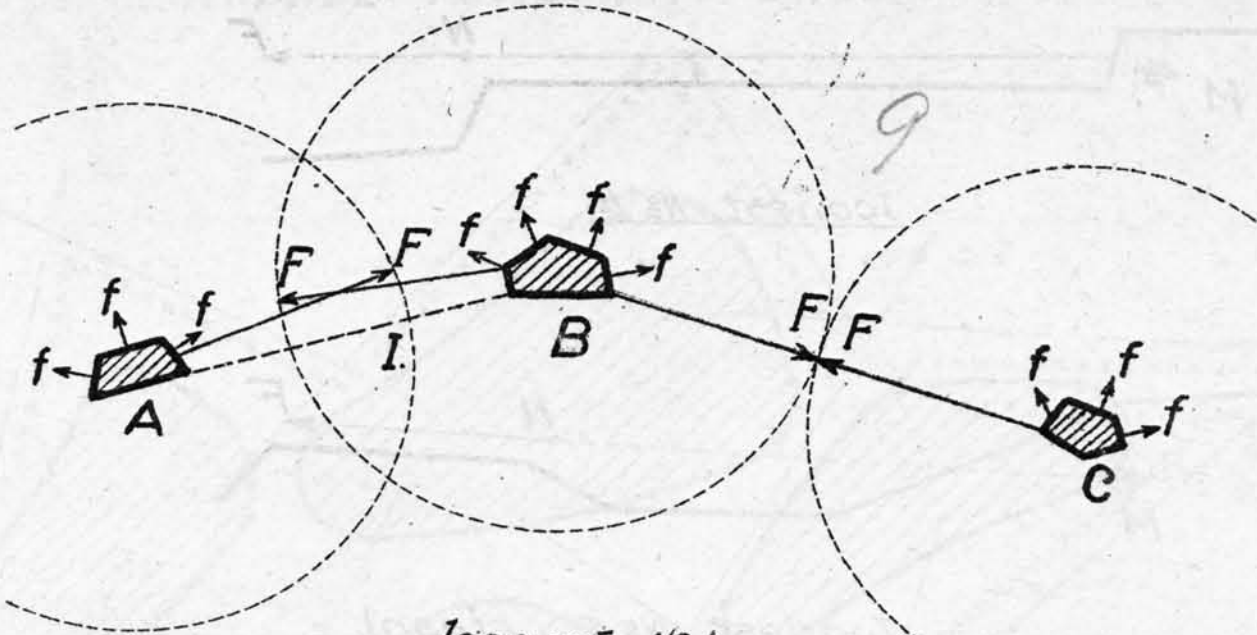
X. TINGIMUSED, MILLISTELE PEAB WASTAMA RELWASTUS-

MATERJAALOSA

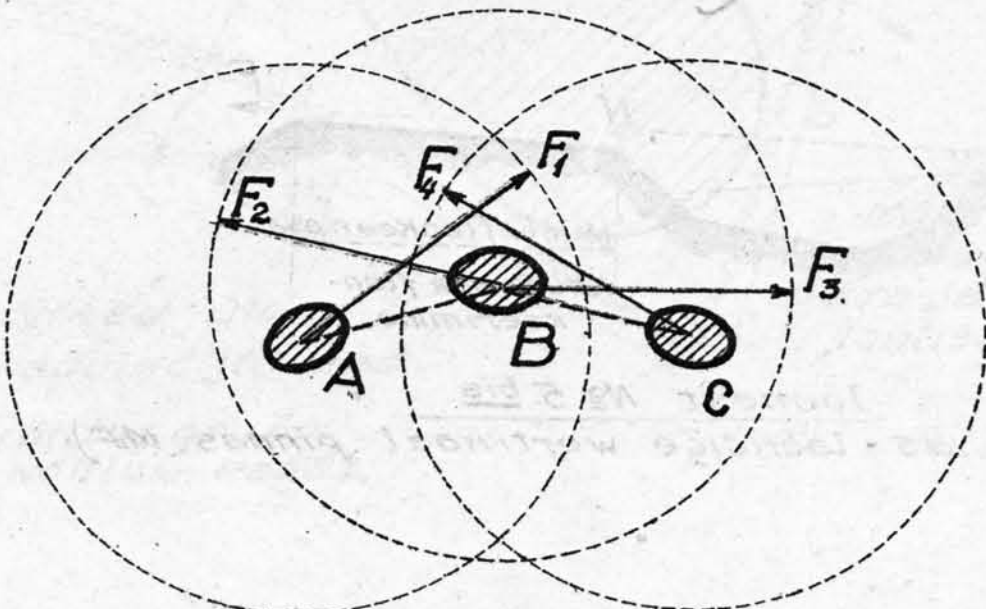
- 1) Doktriini alus - suur tulewõimsus
- 2) Kerge transporteerimiseks igasugu tingimustes ja olukorras.
- 3) Olla konstruktsiooni poolest võimalikult lihtsam
- 4) Kerge ja lihtne lahti wõtta ja kokku panna
- 5) Lahingus peab nõudma vähem hoolekandmist
- 6) Kergelt fabritseeritaw (ei tohi sisaldada erilisest metal-
list valmistatud osi, missuguse aine saamine sõja ajal raske.
- 7) Teda peab saama valmistada igas mobilisatsioonkawas ette-
nähtus tehases

+) Pfeiferi järele 22 klg raske saksa jalgw m. I. osa järele
17 klg

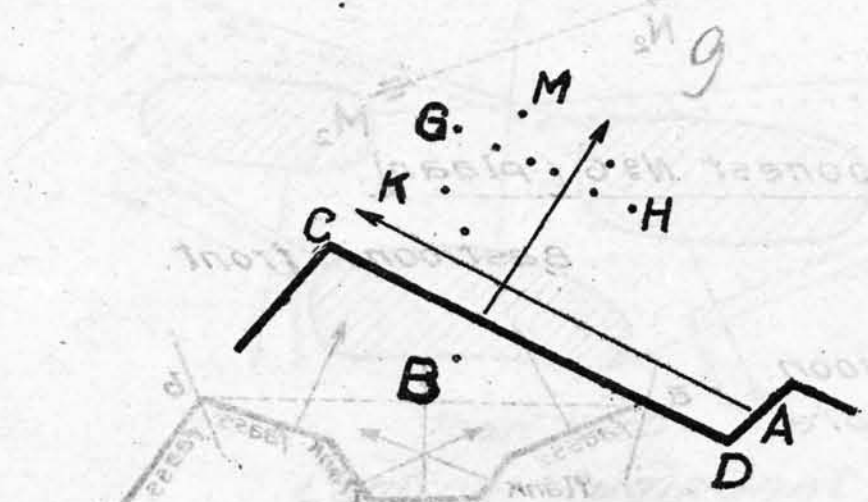
≡ Lõpp ≡

Joonest. № 1.
(Thk. 19.)

Joonest. № 2.
(Thk. 19-20).

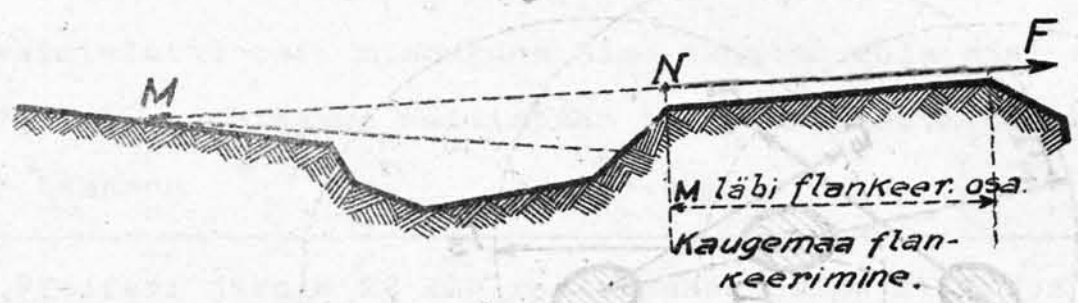
Joonest. № 3.

Joonest. № 4

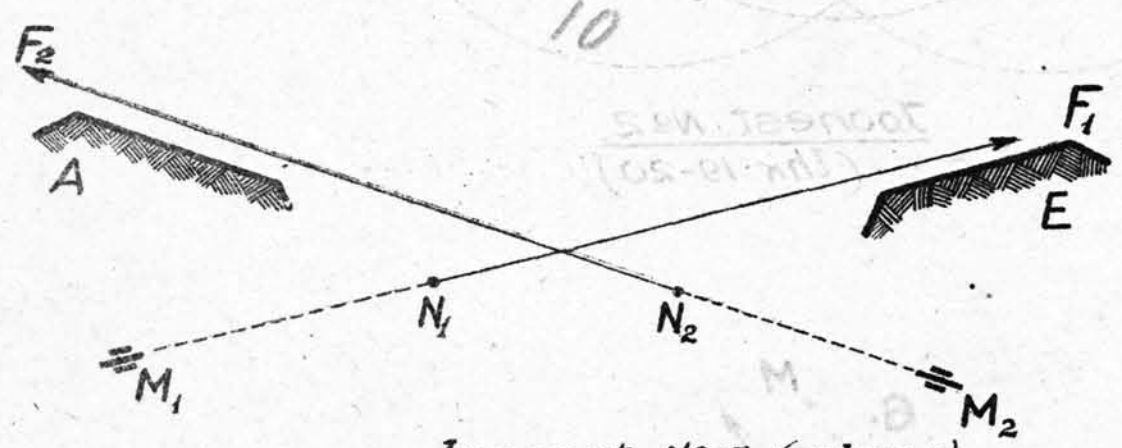

Joonest. № 5. (plaan).

Joonest. № 5 bis

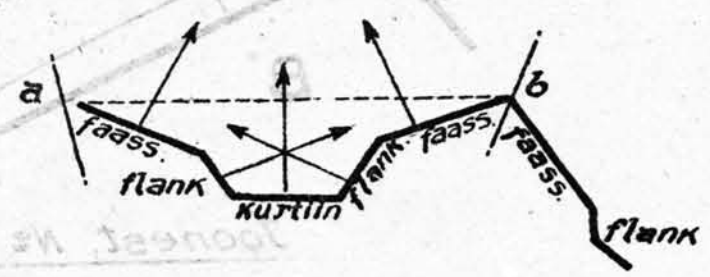
(Joon. № 5 läbilsige vertikaal pinnas MF)

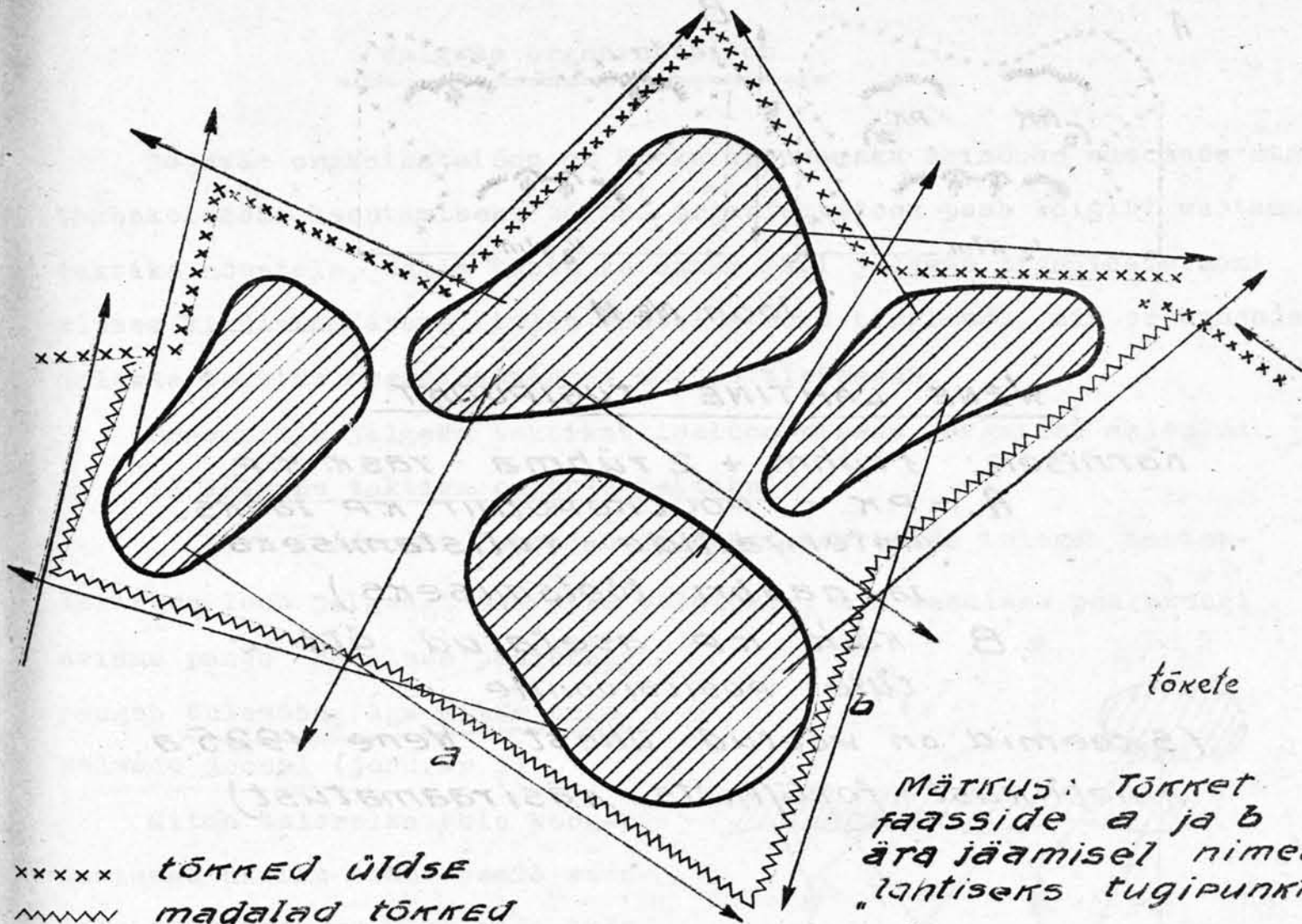

Joonest. № 6 (plaan).

Bastiooni front.

Märkus joon. № 6 juure.

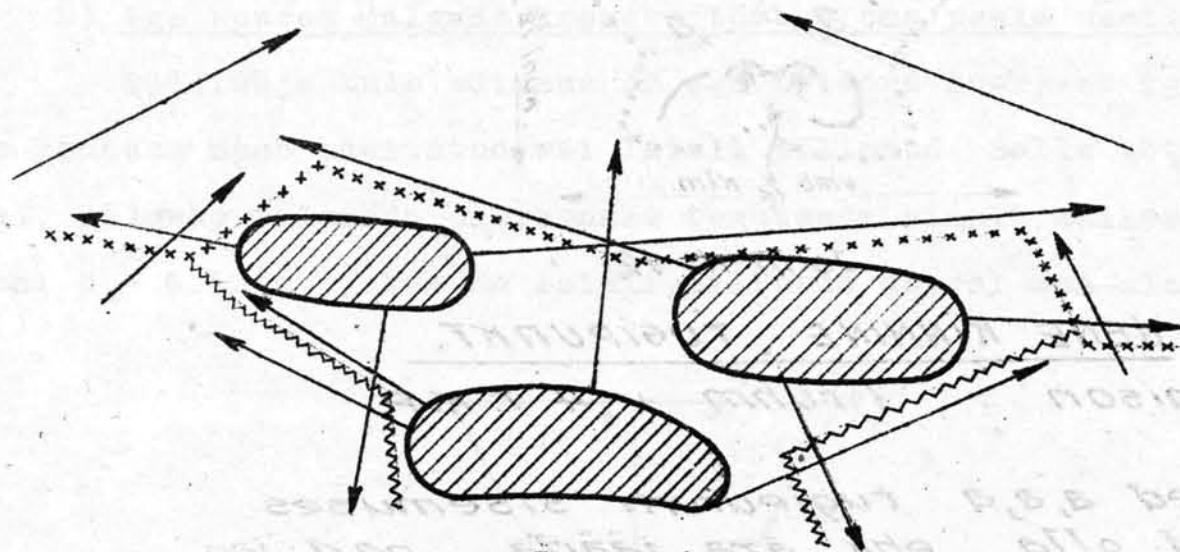

- xxxxxx tōkred üldse
- ~~~~~ madalad tōkred
- wõitlusgrupp (wõitlus-pesa).

Märkus: Tōkret faasside a ja b ära jäämisel nimet. "lahtiseks tugipunktiks."

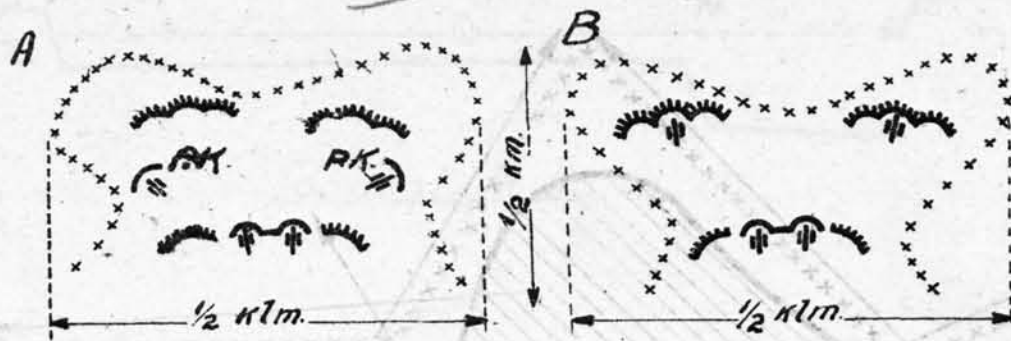
tõkete

Joon. №10.

Lahtine tugipunkt.

- xxxxxx traataed.
- ~~~~~ madalad tōkred.
- wõitlusgrupp (wõitlus-pesa).

Joon. № 11.

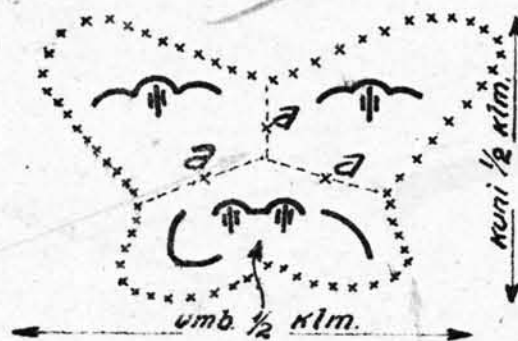
WENE LAHTINE TUGIPUNKT.

Karnison: 1 rühm + 2 rühma task. K.P.

A. - P.K. = poolkaponiir K.P. jaoks.
(intervallide tulistamiseks
ja naabri toetamiseks).

B. - kõik K.P. asetatud üldise
tule positsioonile.

(Skeemid on wõetud ühest Wene 1925a.
ametlikust fortifikats. käsiraamatust).

Joon. № 12.

WENE KINNINE TUGIPUNKT.

Karnison : 1 rühm + 4 T.K.P.

Tõkked a, a, a tugipunkti sisemuses
wõiwad olla, ehk ära jääda; nad jao-
tawad tugipunkti "wastupanu pesadeks"
ehk eri "lahing-gruppideks".

Märkus: T.K.P. wõib olla 2 ehk 4.
(Kui tugip. 1 komp. peale, siis rinde
pikkus 1 km. ja sügawus 3/4 km.)

Jalgwäe organisatsioon.

Sõjawäe organisatsioon on üheks mõjuvamaks abinõuks wäeosade ots-
tarbekohaseks kasutamiseks sõjas. Organisatsioon peab kõigiti wastam.
taktika nõuetele, selle tõttu ka enne, kui jalgwäe organisatsiooni
alused kindlaksmäärata, tuleb waadelda neid tingimusi, mis praegusaja
jalgwäe taktika organisatsiooni mõttes üleseseab.

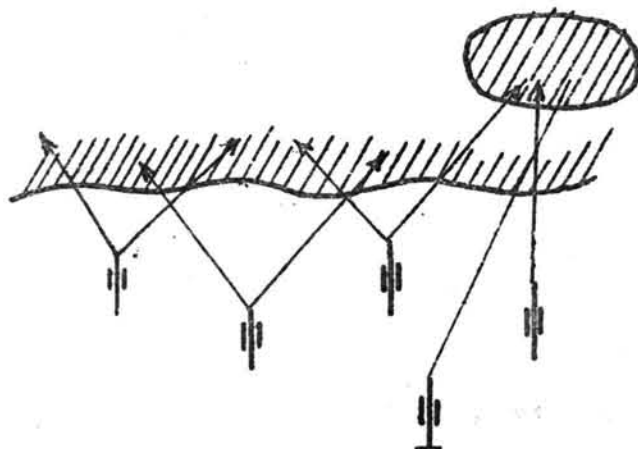
Praegusaja jalgwäe taktikat iseloomustawad järgmised asjaolud:

1) Jalgwäe taktika on tule taktika.

Kõik ülesanded lahendab jalgwägi eesrinnas tulega. Kaitse-
lahingus loob jalgwägi oma ette tuletõkke, mis waenlase pealetungi
seisma paneb. Waenlase pealetung
raugeb tulewõös, aga mitte tule-
relwade joonel (joon.Nr.1).

Mitme tulereelwa tule koon-
damisega üksiku eseme peale waen-
lase paigunemises wõib anda tule
lõõke (joon.Nr.1).

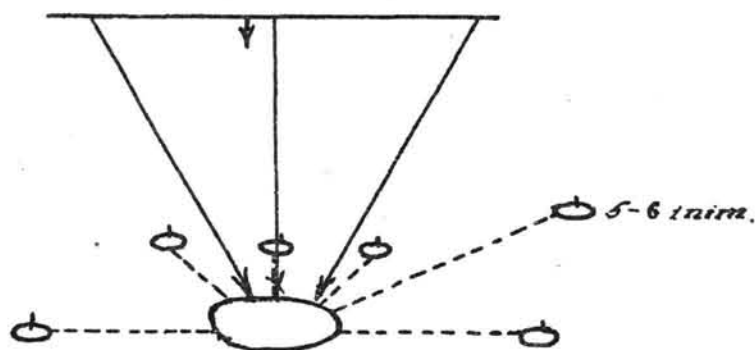
Pealetungil lööb jalgwägi
waenlast tema seisukohtadelt ees-
rinnas tule abil wälja.

Joon. № 1

2) Iga suurem jalgwäe koondus tõmbab oma peale waenlase tuld.

Nüüdisaja tule wõimsus on aga niiwõrd suur, et iga suurem jalg-
wäe koondus saab häwitatud wõi laiali pillatud. Selle tõttu wõib jalg-
wägi, jalgwäe tulewõju piirkonnas tegutseda ainult väikeste gruppidena
(kuni 5 - 6 inim.), kes on laiali pillatud suurel maa-alal (joon.2).

Joon. № 2

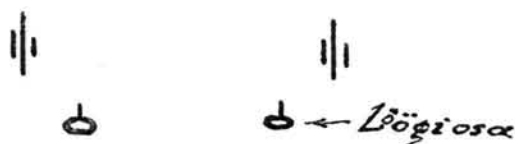
3) Nüüdisaja jalgwäe lahingu aluseks (luukereks) on kuulipildujad.

Ilmasõja käigul selgus, et kuulipildujad tõmbawad oma peale
waenlase tuld, ja neid wõib häwitada enne otsustawat momenti sel juh-

tumisel, kui nad (kuulipildujad) on kõik liiga vara tegewusse astunud ja oma seisukohed sellega awaldanud. See asjaolu näitab, et mitte kõik kuulipildujad ei wõi korruga lahingu algul tegewusse astuda, waid ainult osa neist. Kõik kuulipildujad astuwad tegewusse ootamatult lahingu otsustawa momendi eel, s.o. rünnakule mineku eel (pealetungil) wõi rünnaku tagasi löömisel (kaitselahingus).

4) Kuulipilduja on tule jõud.

Lähedamaa wõitluses wajab ta kaitset. Teiseks ei suuda kuulipilduja tulega saawutatud edu arendada s.o. anda waenlasele lõpulikku hoop. Nii esimese kui ka teise ülesande läbiwiimiseks peab kuulipilduja juure löögiosa määratud olema.

5) Kuulipildujate ja püssi tulega wõib tabada nähtawaid ja katmataid märke.

Maapinna woltide warju ehk süwenditesse peidetud märkide tabamiseks peawad igas wähemas jalgwäe osas olema eriti ettewalmistatud käsi- ja püssigranaadi-pildujad. (Joon Nr.3).

Joon. № 3

6) Iga lahingüksuse ja lahingkoonduse paigunemine peab omama teatava sügawuse

7) Jalgwäe taktika nõuab, et kõige wäiksema jalgwäe üksuse juht peaks wõima oma wäeosa lahingwäljal häälega wõi leppemärkide abil juhatada

Jalgwäe organisatsiooni kujundamine eeltoodud taktika
 =====
 nõuete kohaselt
 =====

Nagu eeltooduist taktika nõudeist järgneb, peaksid ideaalse jalgwäe organisatsiooni kõige wäiksema üksuse moodustama a) 1.kuulipilduja ja b) meeskond, kes kuulipildujat kaitseb ja tulega saawutatud edu arendab. Seega kujuneks selle koosseis.

kuulipilduja meeskond - 5-6 m.	}	10 - 13 m
löögiosa - 6-7 m.		

Kuid sarnane grupp ei saa praegusaja lahingväljal mõjuva tule piirkonnas nii tihedas formatsioonis tegutseda, et seda üks isik häälega või leppemärkide abil võiks juhtida. Sellest tekivad raskused ideaalsete jalgwäe algosade koosseisu kindlaks määramisel.

Tegelikult on jalgwäe kõige väiksemate osade organisatsioon järgmiselt väljakujunenud:

Prantsusmaal

Kõige väiksem osa - jagu (groupe) millesse kuuluvad: a) laskurlüli (équipe de voltigeurs) - koosseis 5 m. + 1 wanem ja b) kuulip. lüli (équipe de fusilliers) - koosseis 5 m. + 1 wanem Kokku jaos (12 m. + 1 jao ülem) 13 meest. Igas laskurlülis on 1 mees käsigranaatide ja 1 mees püssigranaatide-pildujatena ettevalmistatud.

Sarnane suur kogu loomulikult mõjuva tule piirkonnas koondatult töötada ei saa. Määrustik näeb ette, et lahingus võivad lüliid üksteisest 10-20-40 sammu kaugusel asuda Sarnase korra juures jääb aga küsitavaks - kuidas suudab jao ülem kogu jao tegewust juhtida.

Saksamaal.

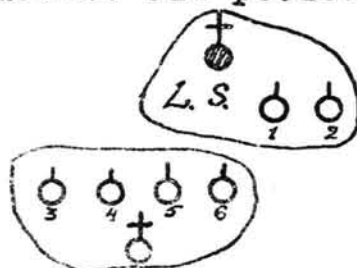
Saksa määrustik näeb ette jalgwäe kõige väiksemate üksustena: a) kuulip. jagu - 7 m ja b) laskurjagu - 7 m. Kumbagil jaol on oma juht. Sarnase organisatsiooni juures tuleb väga palju rõhku panna üksikute jagude koostöötamise peale. Saksa määrustik toonitab ka eriliselt jagude koostöötamise tarvidust sõjawäe väljaõpetamisel ja on koguni ette nähtud ajutised "Kampfgruppen", kus kuulip. - ja laskurjagud ühise juhataja alluusse on wiidud.

Meie jalgwäe algüksused on moodustatud Saksa sõjawäe põhimõtte järele: a) k. kuulip jagu - koosseis 8 m. + jao ülem ja abi, b) laskurjagu - koosseis 8 m. + jao ülem ja abi.

Meie jaod on suure arvulised, mille tõttu nad lahingus niivõrd koondatult töötada ei saa, et jao ülem võiks neid otsekoheselt juhtida. Selleks on temale abi määratud, kelle juhatusel all pooled mehed tegutsesid.

K. kuulip. jagu jaguneb:

- a) lahingtoimkonnaks ja
- b) tagawara-toimkonnaks.

Tagawara-toimkonda tule võitluse perioodil otsekohese tarvis ei ole ja ta võib asuda kuulip. eemal warjatult. Tuleb aga hoolitseda, et tagawara-toimkond lahingu otsustawal silmapilgul pealtwaatajaks ei

jääks, sest sellega jääks jaos - 5 meest, rühmas - 10, komp. - 30, pataljonis - 120 ja rügemendis - 360 meest lahingu otsustawal silmapilgul tegewuseta pealtvaatajaks.

S S S R liidu punawäes -

on kõige väiksem taktikaline üksus rühm. See on liiga suur üksus ühele juhile häälega juhtimiseks lahingväljal. Rühmas on:

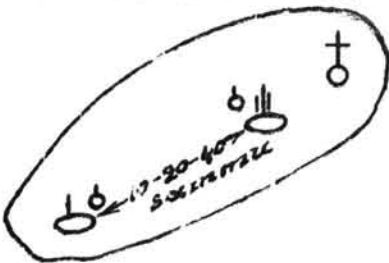
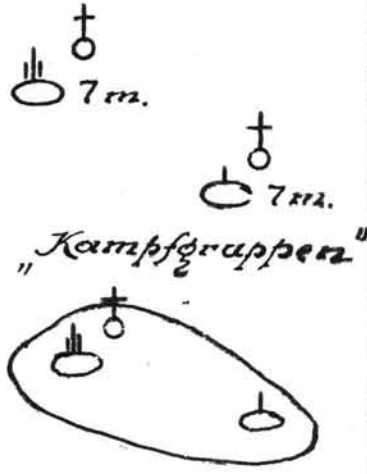
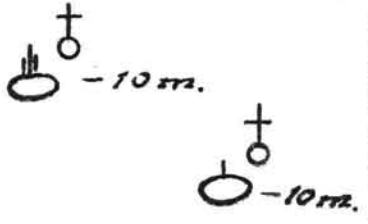
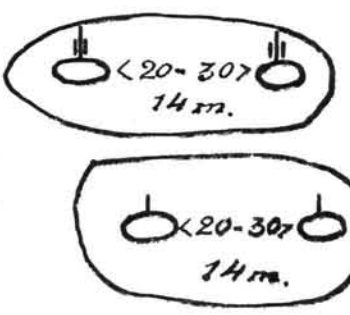
- a) kuulip jagu, mis koosneb 2 lülist, kummagis - 1 k.kuulip ja 7 meest;
- b) 2 laskurjagu, kummagis 2 lüli; lüli koosseis: 1 automaatpüss, 7 meest, neist üks püssigranaatide-pilduja.

Määrustiku järele lähewad lülid tule alla sattudes 20-30 sanmu kaugusele üksteisest.

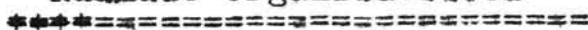
Juhtimise mõttes wõimaldab lüli suurus ühele isikule juhtimist, kuid küsitawaks jääb, kuiwõrd on teostataw koostöötamine kuulip ja laskurjagude wahel. Sellel alal on neil abiks wõetud automaatpüssid, mis wõiwad 80-150 lasku minutis anda

Joon Nr 4

Algüksuste skemaatiline kujutus.

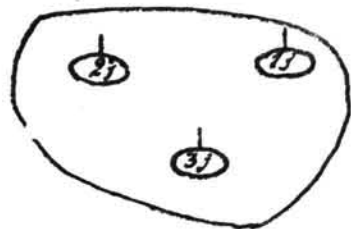
Prantsuse sõjaw.	Saksa sõjawäes	Eesti kaitseväes.	S S S R liidu punawäes.
 <p>1 kuulip. 13 meest neist 1 käsigr. pild 1 püssigr. "</p>	 <p>"Kampfgruppe"</p>		 <p>Laskurjaos 2 automaat püssi 1 püssigranaadi pilduja</p>

Rühmade organisatsioon

(Allpool on toodud ainult lahingrühmade organisatsioon).

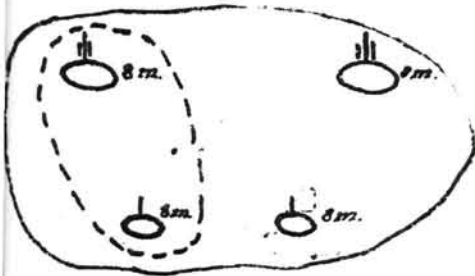
Prantsuse sõjawäes.

Rühma organisatsioon lihtne

Juhtimine teostataw ülesannete andmisega ja käskudega.

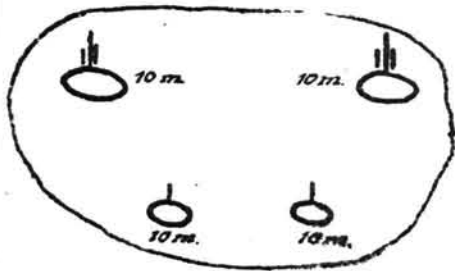
Saksa

Rühma koosseis - 2 kuulip jagu ja 2 laskurjagu Rühma juhtimine on raskendatud, sest kuulip ja laskurjagude tegewuse ühtlustamine nõuab erilist hoolt. Seisukorra kergenduseks lubab määrustik moodustada ajutiselt lahing-gruppe ("Kampfgruppen"), milles on koondatud ühise ülema juhatuse alla üks kuulip. ja üks laskurjagu.

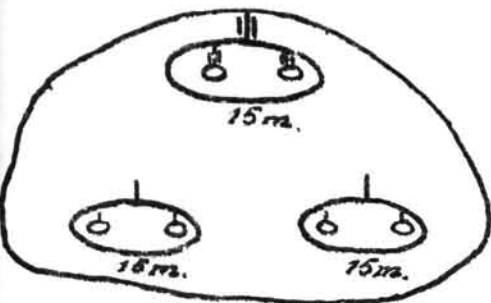
Eesti kaitseväes.

Rühm kujundatud samadel põhimõtetel, nagu Saksa sõjaväes.

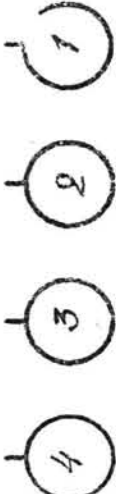
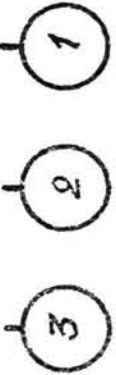

Koosseis - 2 k. kuulip. jagu ja 2 laskurjagu à 10 meest.

S S S R punaväes.

Rühma koosseis - 1 kuulip. jagu ja 2 laskurjagu. Rühma ülema juhatuse all 3 isikut (jao ülema), seega juhtimine kergendatud Kuid koostöö saavutamine lahingväljal kuulip. ja laskurjagude vahel nõuab erilist hoolt

K o m p a n i o r g a n i s a t s i o o n .

P r a n t s u s e .	S a k s a .	E e s t i .	S S S R . l i i d u p u n a w ä e s .
<p> Koosseis: 4 rühma; mehi (40.4) = 160. K kuulip. - 12; granaatpüsse (3.4) = 12. Iga 100 mehe peale: 7,5 k kuulip. ja 7,5 gr - püssi. </p>	<p> Koosseis: 3 rühma; mehi ~ (33 3) = 100; K kuulip. (2.3) - 6; granaatpüsse (3.3) - 9. Iga 100 mehe peale: 6 k kuulip ja 9 gr - püssi. P.S. Sõjajal kawatse- takse anda igale laskur- jaole 1 püstol-kuulip. </p>	<p> Koosseis: 3 rühme; mehi (40.3) = 120; k.kuulip. - 6; granaatpüsse - ? Iga 100 mehe peale: 5 k.kuulip. </p>	<p> Koosseis: 3 rühma; mehi (45 3) = 135; k.kuulip. (2.3) - 6; granaatpüsse (4.3) - 12 Iga 100 mehe peale 4,5 k kuulip , 9 automaatpüssi, 9 granaat püssi. </p>

Pataljoni organisatsioon

Prantsuse	Saksa	Eesti	S.S.S.R. punaväes
<p>Doitluskoosseis: mehi..... 480 k. kuulip..... 36 r. kuulip..... 16 Jga 100 mehe peale $3\frac{1}{3}$ r/klp. Rinde pikkus 300-800 mtr.</p>	<p>Doitluskoosseis: mehi..... 300 k. kuulip..... 18 r. kuulip..... 12 x) Püstol kuulip..... 12 Jga 100 mehe peale 4 r/klp. Rinde pikkus 400-800 mtr.</p>	<p>Doitluskoosseis: mehi..... 500 k. kuulip..... 24 r. kuulip..... 12 Jga 100 mehe peale $2\frac{1}{2}$ r/klp. Rinde pikkus umbes 2000 mtr.</p>	<p>Doitluskoosseis: mehi..... 405 k. kuulip..... 18 autom. büsse..... 36 r. kuulip..... 8 Jga 100 mehe peale 2 r/klp. Rinde pikkus 1000 mtr.</p>

Dorredes võimalikke vastaseid selgub: 1) Prantsuse ja Saksa pataljoonide organisatsioonid nii oma elava- kui ka tullejõu poolest on enamvähem ühesugused.

2) S.S.S.R. liidu pataljoni organisatsioon nii elava- kui ka tullejõu poolest on suure ülekavatus võrreldes Eesti kaitsväe pataljooniga nimelt meie pataljoniis 2 xlm. pikkuse rinde peale tuleb S.S.S.R. liidu punaväes: mehi - 800, r/klp. - 16, k. kuulip. - 36, ja autom. büsse 72.

x) Saksa r/klp. komp. organisats. vaata järgm. ltk.

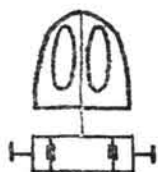
xx) Püstol kuulip. kavatselakse sõjaajal juure anda.

Saksa raskekuulipilduja kompani organisatsioon.

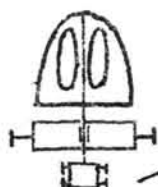
Rklp kompani koosneb 3 lahingrühmast, mis normaalselt antakse kompanide juure ja ühest saatjate kuulip.rühmast (Begleitzug), mis patüli käsutusse jääb. Igas rühmas 3 kuulip.

Lahingrühmades kuulip. asetatakse liikumiseks.

Saatjate rklp.rühmade (Begleitzug) aetus liikumiseks.

Padrunid veetakse samadel wankritel, kus kuulip.asuwad.

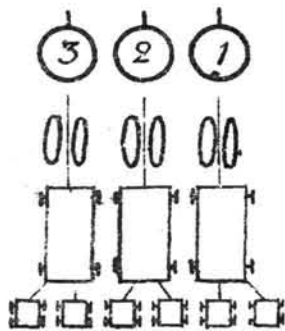
Käsiwanker kuulip wedamiseks seal, kus hobustel läbipääsemine wõimatu.

Iga kuulip.rakendusele 4 hobust. Selle tõttu väga kiirelt liikuwad. On olemas ka autodel liikuwaid saatjaid rühmi.

Padrunitega warustamine saksa sõjawäes.

Iga komp peale on 3 kahehobuse wankert ja 6 käsiwankert. Rühmade hargnemisel lahingkorda läheb iga rühmaga ligi 1 wanker ja 2 käsiwankert. Käsiwankrid on määratud k.kuulip. wedamiseks kohtadel, kus see hobustega wõimatu. Igal käsiwankril on peal esialgne arw padrunisi k.kuulip. jaoks.

Lahingu ajal tuuakse padrunisi samade käsiwankritega tulejoone lähedusse.

Teiste riikide jalgwäe organisatsioonis padrunite juure toomise küsimus konkreetselt weel lahendatud ei ole.

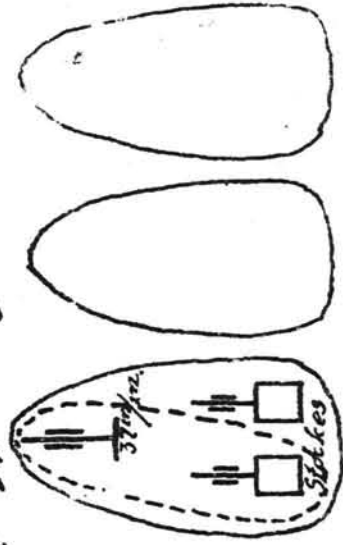
Rügementide organisatsioon.

Prantsuse

Tulejoonid:

3 gruppisõjaväe suurt

1 Gas gruppi

37 m. ja 1 Stockes m. noolus-

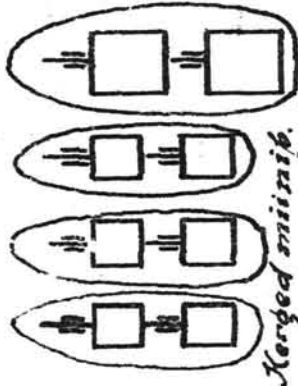
1avad lahingosa,

1 Stockes m. noolus.

Saksa

Miini**bi**ldujate komp.

3 kerge**bi** miini**bi** rühma

1 kesk. m. miini**bi** rühma.

Kerge**bi** miini**bi** rühma ad

antakse normaalselt

pataljoni de juure.

Kesk. m. miini**bi** rühma.

selle pataljoni juure

kes pealöögiorganisatsioon

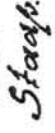
on määratud.

Eesti

Organisatsiooniliselt ja võime juure kuuluvaid kaitseid ei ole.

S.S.S.R. liidu punaväe

Patarid

2-4 sst. 37 m.

Peale selle

Sapööri maskeerimise

komando (Самебно -

накучебная команда)

ja keemiline komando

(Püüakse kaasata

1 abiväe või su. ametnik

ja 9 sõdurit.)

pataljoniid

Kaitselahingu põhimõtted Prantsusmaal ja Saksamaal

Millest nad on tingitud

Nii prantsuse kui ka saksa määrustikud peavad pealetungi ainramaks abinõuks sõja eesmärkide kättesaamiseks. (Prantsuse jalgw. määrust II osa §2 ja Saksa F. u. G. §10), kuna kaitselahing on lubatav ainult teatawatel olukordadel.

Wastawalt neile tingimustele, millistes osutuwad mõlemad eelpool toodud riigid tulewikusõja puhul ilmasõja tagajärjel tekkinud olukorra tõttu, on kaitselahingu põhimõtted nende määrustikudes väljendatud

Saksa „Ühendatud väeliikide juhtimine ja lahing“ §12 räägib: „Kaitseseisukord on õigustatud ainult tuntawalt ülekaalus olewa waenlase vastu ja pealetungi wõimaldamiseks teistes kohtades wõi hiljem. Wastupanek ja ohwerdamine wiimase meheni on wäeosadelt nõuetaw. . . . Ka siis kui oma jõud on wäiksemad, püüjab kaitsja lahingut lõpetada pealetungiga ja sellega waenlast otsustatawalt lüüa“.

§ 354: „Kaitse, mis mitte ainult wallutatud positsiooni hoida ja kallaletungi tagasi tõrjuda, waid ka waenlast otsustawalt lüüa tahab, peab ühendatud olema pealetungiga“

§ 356: „Kui mõnele wäe-koondusele antakse käsk positsiooni kaitsta, siis peab ta end seal kangekaelseks wõitluseks sisseseadma ja kuni wiimase meheni vastu panema.“

§ 366: „Wastukallaltungiks positsioonilt wälja wõib kaitsja alles siis minna, kui rünnak tagasi löödud ja tulirelwad ära kasutatud, wõi kui tarwis on positsiooni ees mahamurtud waenlast ära ajada. Sellega on wõimalik suur edu. Enneaegse wastukallaltungi tagajärjeks wõib olla raske tagasilöömine ja positsiooni kaotus“.

Nagu eelpool toodud wäljawõtetest järeldada wõib, tunnistat Saksa määrustik üldiselt ainult aktiivset kaitset (§356). Mis puutub § 366 toodud wäitesse wastulöökkide suhtes, siis on see tingitud olukorrast millesse Saksamaa on paigutatud Versaille rahulepinguga. Rahulepinguga on Saksamaal kujundatud 100.000-line sõjawägi ja ära wõetud õigus walmistada teatawaid wõitlus-abinõusid (raskeid suurt. lennukisi, tanke j.n.e.). Selle tõttu peawad Sakslased tulewikus sõja algul kaitseseisukorda asuma ja ettewaatlikult kõigis operatsioonides tallitama, et aega wõita, mille jooksul awaneks wõimalus tarwilikke wõitlus-abinõusid walmistada ja oma wäge suur-

riigi kohaselt korda seada.

Prantsuse jalgwäe määrustiku II-se osa § 3 räägib " Kaitse on tegewus, mille eesmärgiks on selle maaala alleshoidmine ja kaitsmine, kus wäe juhatus on otsustanud murda waenlase pealetungi tegevust.

Kaitseseisukord on õigustatud:

1) kui on tarwis kokkuhoida jõude mõnel rinde osal pealetungi läbiwiimiseks mõnel teisel rinde osal.

2) Kui on tarwis aega wõita, kuni jõutakse ettewalmistusel olewate operatsioonide täitmisele asuda.

3) Kõigil neil juhustel, kui on tarwis waenlast kinnipidada teatawal joonel.....

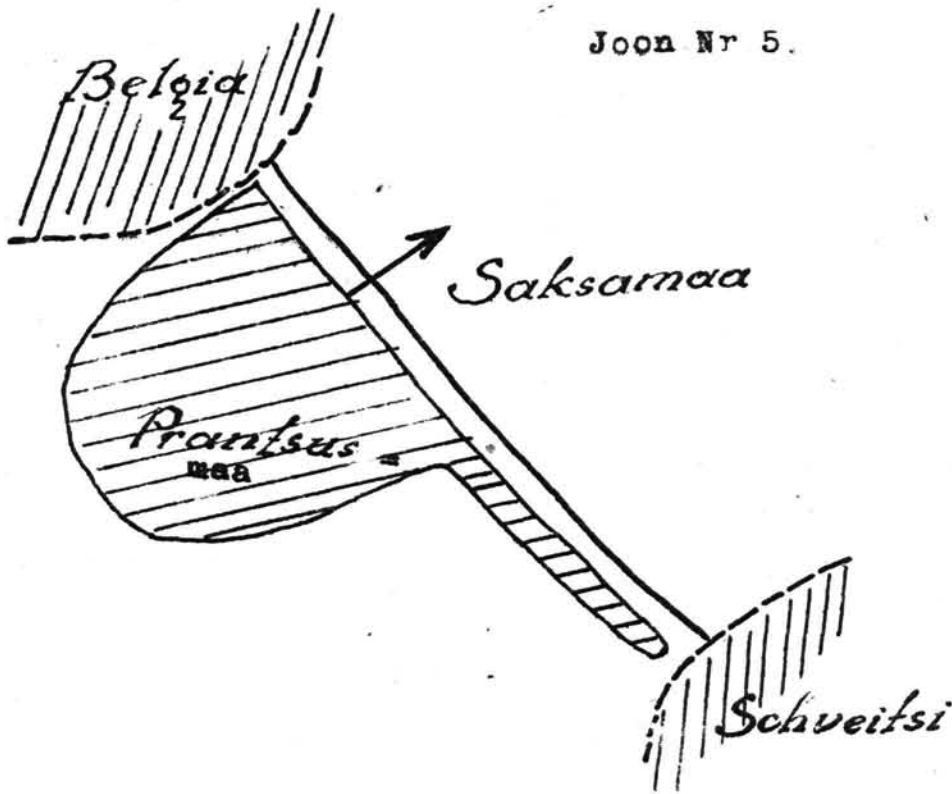
Nii suurte kui ka wäikeste üksuste juures ei ole kaitsetegevuses kohta passiivsusel.

Wastase lõpuliikuks desorganiseerimiseks ja seisukorra walitsejaks saamiseks peab alati tegutsema liikumisega.

§ 369: Ükskõik, missugused asjaolud on põhjendanud juhtimise otsuse asuda kaitseseisukorda (art.3.) ja wastuwõtta kaitselahingu, ükskõik missugune on kohal olewate jõudude seisukord, ikkagi esitab kaitselahing täitjatele järgmisi ülesandeid: hoolimata waenlase tegevusest hoida oma käes maaala, kus on otsustatud murda waenlase jõupingutused".

Nagu eelpool toodud wäljawõtetest selgub lubab prantsuse määrustik kaitsekorda ainult teatawatel juhustel, kus juures kaitse võib olla ainult aktiivne. Kaitselahinguks on ülesse seatud põhimõtted wastawalt Prantsusmaa strateegilisele olukorrale, mille järele kohe sõja algul nad peawad pealetungiwalt tegutsema, et murda Saksamaa wastupanu wõimed sel ajal, kui ta weel ei ole jõudnud end tarwiliste moodsamate wõitlusabinõudega warustada. Kogu rinde ulatusel (Belgia ja Schweitsi wahel) pealetungimiseks neil jõude ei jätku. Selleks tuleb ühel osal rindel wäiksema arwu wägedega kaitsekorda asuda, et wõimaldada seega suurema-arwulist wäge teisel rinde osal koondada (Joon nr.5.) Sellest ka tingitud art. 3. punkt 1.

Joon Nr 5.

§ 3 punkt 2 Mobilisatsiooni ajal, kuni väeosa lõplikult operatsioonide tegemiseks valmis, peavad väksemaa osad piiril kaitselahingut pidama.

§ 3 punkt 3 on tingitud samast strateegilisest seisukorrast, mis punkt 1.

Meie olukord
=====

Nagu eelpool toodust selgub, on Saksa ja Prantsuse määrustikku- des ülesseseatud põhimõtted lahingupidamiseks kooskõlastatud nende riikide strateegiliste olukordadega. Selle tõttu ei saa meie neid põhimõtteid omaks võtta täies ulatuses.

Meie olukorda iseloomustavad järgmised asjaolud:

1) Meile kui väiksele - rahvuslik-demokraatlisele riigile on võõrad agressiivsed püüed teiste riikide suhtes

Meie võime teiste riikidega sõjajalale sattuda siis, kui meile kallale tungitakse ehk mõnel muul viisil meie riiklise olemasolu aluseid teiste riikide poolt kõigutakse

Need waatepunktid on meie põhiseadusega kindlaks määratud. Sellest selgub ka meie sõja eesmärk: kaitsta oma riiklist iseseis- wust ja puutumatus

2) Meie riigi piiri pikkuse ja rahva arvu, seega ka sõjaväe arvilise suuruse suhteline vahekord seab meid tuntawalt lääne riiki- dest erinevasse seisukorda.

Wõrdluseks	Prantsusemaa	Eesti.
Riigi pindala (kuni ilma- sõjani)	536 464 ruut klm	47 548 ruut klm.
Rahwa arv	39 252 tuh	1 110 tuhat
Rahva tihedus	73 inimest □ klm	25 inimest □ klm
Kuiwamaa piir	2170 klm	593 klm ehk 444 klm (Kui Pihkwa, Soe ja Peipsi järwed wäljaar- watud)

Nagu nendest arwudest selgub on Prantsusmaa elanikkude arw 35 korda suurem kuna kuiwamaa piiri pikkus ainult 3,5 korda suurem on (kui Peipsi, Soe ja Pihkwa järwed wäljaarwata, siis 4,7 korda suurem). Sellele peab weel juurelisama asjaolu, et meie pikk mere piir, merejõudude wäiksuse tõttu, nõuab erilist kaitset maawäe poolt, samuti ka suuremad elamise ja juhtimise tsentrumid siseriigis, mis riigi-territooriumi wäiksuse tõttu waenlase õhujõududele pommitamise objektideks wõiwad saada

3) Meie riigi majanduslised ressursid ei wõimalda kaitsewäge warustada küllalisel määral moodsaite wõitlusabinõudega. Meie peame alati arwestama sellega, et waenlane meist arwuliselt nii elawa jõu kui ka tehnilise warustuse suhtes üle on

4) Meie raudteede wõrk on arenematu. Jda naabril on aga meie piiri läheduses wõrdlemisi tihe raudteede wõrk. Pihkwa sõlme jooksewad kokku 6 raudteed, peale selle Leningr -Jamburgi tee

Need meie olukorra iseäralduste peajooned sunniwad weendumata, et waewalt meil on wõimalust waenlast oma tahte alla paenutada pealetungiga. Meie peame oma tegewuse aluseks wõtma kaitselahingu, kuid eesmärgiga purustada waenlase jõud.

Kaitselahing meie oludes.

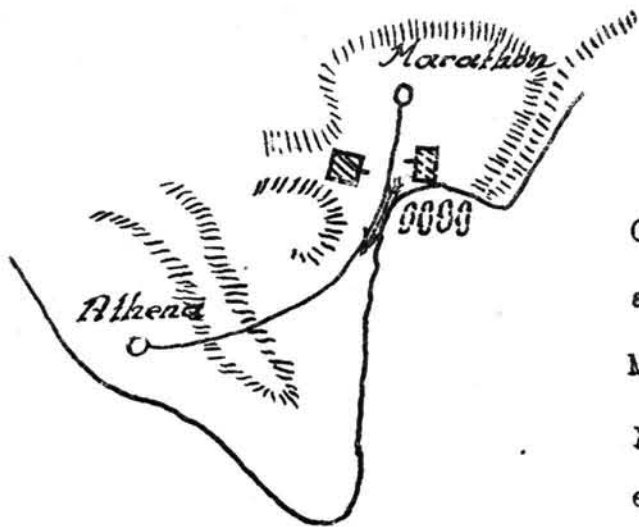
=====

Kaitselahingut meie oludes wõib pidada väga mitmesugustel wiisidel, kuid alati peab selle eesmärgiks olema purustada waenlase jõud. Piirdudes ainult waenlase löökide pareerimisega, meie eesmärgile ei jõua. Et kaitselahinguga wõib waenlase jõudu purustada, seda tõendawad paljud ajaloolised näited ja neis ülesseatud põhimõtteid kaitselahingu pidamiseks peame oma tegewuse aluseks wõtma.

Näide 1. Marathoni lahing 490 a e K. s. (Joon. Nr. 6).

Joon. № 6.

-Greeklased
 -Perslased

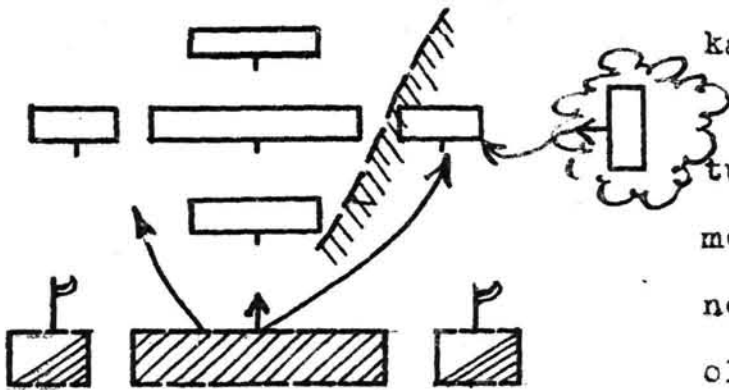
Joon. Nr 6.

Marathoni lahing 490a e Kr S.

Greeklased kaitse-seisukorras ülesanne kaitsta Afheena teed. Kuid Miltiades (Greeka väejuht) ei ootanud perslaste kallaletungi, vaid läks ise enne pealetungile ja purustas perslaste jõud. See näide on vastawas Saksa määrustikus ülesseatud nõudmisele, et vastu löögile siis alles üleminna, kui vastase pealetung on tagasi löödud ja selle juures ära kasutatud tule jõud.

Joon. № 7

Näide 2

-Venelased
 -Tatarlased

Näide 3.

Joon Nr 8.

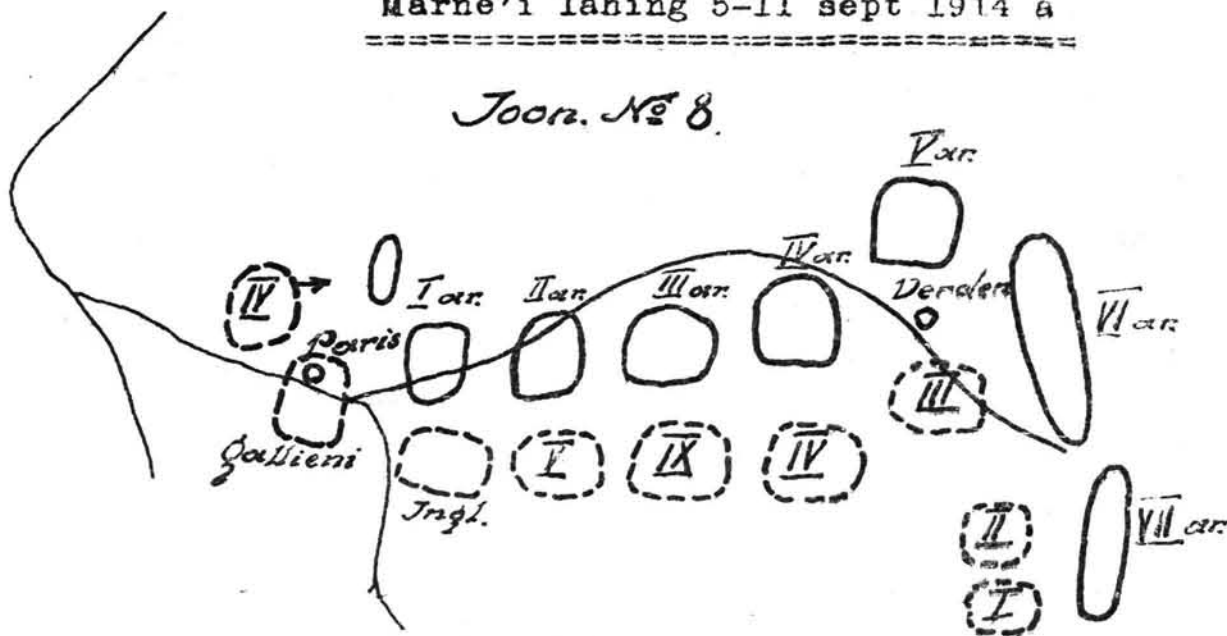
Kulikovi lahing 1380 a 8 sept.

Joon. Nr 7

Kulikovi lahingus olid venelased kaitse-seisukorras. Tatarlased tungivad peale ja tundsid end juba võitjatena sel momendil, kui venelaste väljas olev polk neile kallale tungis. See vastulöök oli nii võrd mõjuv, et Mamai vägi sai purustatud.

Marne'i lahing 5-11 sept 1914 a

Joon. № 8.

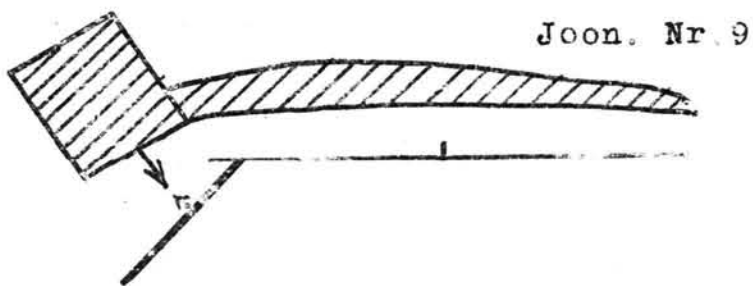
Prantslased kaitse seisukorras. Sel ajal kui Saksa I ja II armeed pealetungil oli edu, andis Prantsuse 6. armeed vastulöögi, mis ka Marne'i lahingu otsustas.

Samuti andsid Prantslased 1918. a. lahingus Reimsi all vastulöögi siis, kui Sakslased olid pealetungil täies hoos ja edukalt.

Kõik siin toodud näited näitavad missuguseid tagajärgi võib anda aktiivne kaitse. Kui Saksa ja Prantsuse määrustikud neist nüüd kinni ei hoia, siis on see tingitud juba eelpool toodud olukordadest, kuid meie oludes on see lahingu pidamise viisist äärmiselt vastuvõetav.

Enem kui ülesseada neid põhimõtteid, milledele peame oma kaitselahingu pidamise viisi rajama peab vaatlema kaitselahingu iseäraldusi üldise.

Need on: 1) Initsiatiiv on alati pealetungija käes; ta valib pealetungi suuna ja aja. Kaitsja valib omale positsiooni, kuid vaenlase pealetungi suuna tõttu peab kaitsja oma positsiooni enamal jaol juhustel muutma. Skeemaatilisel viisil võiks seda järgmiselt kujutada.

2) Kaitse seisukord mõjub halvawalt kaitsjate meeleolu peale

3) Kaitsjal on võimalus valida seda üldriba, kus ta tahab lahingut lüüa ja valmistab seda ette.

Nii valisid Prantslased 1914. a. omale kaitseks üldiselt maariba Pariisi ja Verduni vahel

Meie Petseri rindel võime kaitse lahingut läbi viia väga mitmesuguselt, näiteks kas anda lahing Pihkva järve-Petseri raionis, või Wõru raionis, kuid igal juhtumisel tulewad walitud raionid kaitseks ette valmistada. Sellest ei järgne, et meie juba ette positsioonid, kui niisuguseid peame valmistama, waid walitud raionid üldiselt (näiteks teed, warustus-baasid j. n. e.)

4) Kaitsja võib oma tule jõudu täies ulatuses ära kasutada

5) Kui kaitseks walitud raion on ette valmistatud, siis saab kaitsja ootamatuse elementi täies ulatuses ära kasutada.

Kooskõlas kõigi eelpool toodud asjaoludega kaitse lahingu edu eeltingimustena meie oludes on:

- 1) Kõik kodanikud peavad endas kandma kindlat tahet võita waenlast
- 2) Sõjawäe parema väljaõppega tasakaalustada waenlase arvulist üleolekut
- 3) Wägedes peab kõigi abinõudega aktiivset waimu alalhoidma
- 4) Kaitseriba otstarbekohane walik ja ettevalmistus.
- 5) Wastulöögi suuna ja momendi õige walik
- 6) Tule ja manöövri otstarbekohane kasutamine.
- 7) Ootamatuse elemendi kõigil laialisem kasutamine

Lahingu läbiwiimiseks meie oludes tuleb 1) vähema tähtsusega riide osi kaitsta väikese arvu wägedega; 2) kaitsekord moodustada üksikute tugipunktidega, millede wahel wastupanu sõlmed katkestama tu tule tõkke loomiseks, 3) tugewad warud, milledega manövreerides saab anda wastulööke

Kaitselahingu sügawus, millest tema on tingitud.
=====

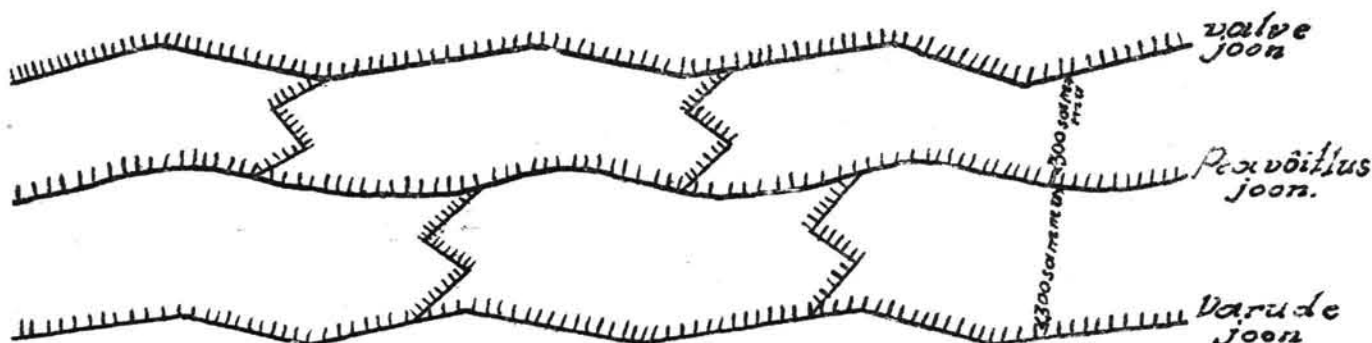
Ilmasõja algul kaitsekorral sügawust ei olnud. Kaitsekorra moodustasid üksikud tugipunktid ja wastupanu sõlmed, mis olid ühendatud ühe joone kaewikutega.

Gorlitsa - Tarnowi rinde läbimurre (1-3 mail 1925 a.) näitas, et sarnane kaitsekord ei jõua wastupanna 3 päewalise pommitamise järele, said wastupanu sõlmed ja tugipunktid raske-suurtükiwäe poolt häwitatud, Wene rinne murdi läbi ja 34 päewa jooksul pidid Wenelased 120 klm taganema

See operatsioon näitas, et ühejooneline kaitsekord ei suuda wastupanna, sest waenlane võib alati ühe teatawa punkti vastu suuremad jõud koondada kui kaitsejal ja liinist läbimurda

Sügawuse saamiseks moodustati 3-st joonest koosnew kaitsekord.

Joon Nr 10

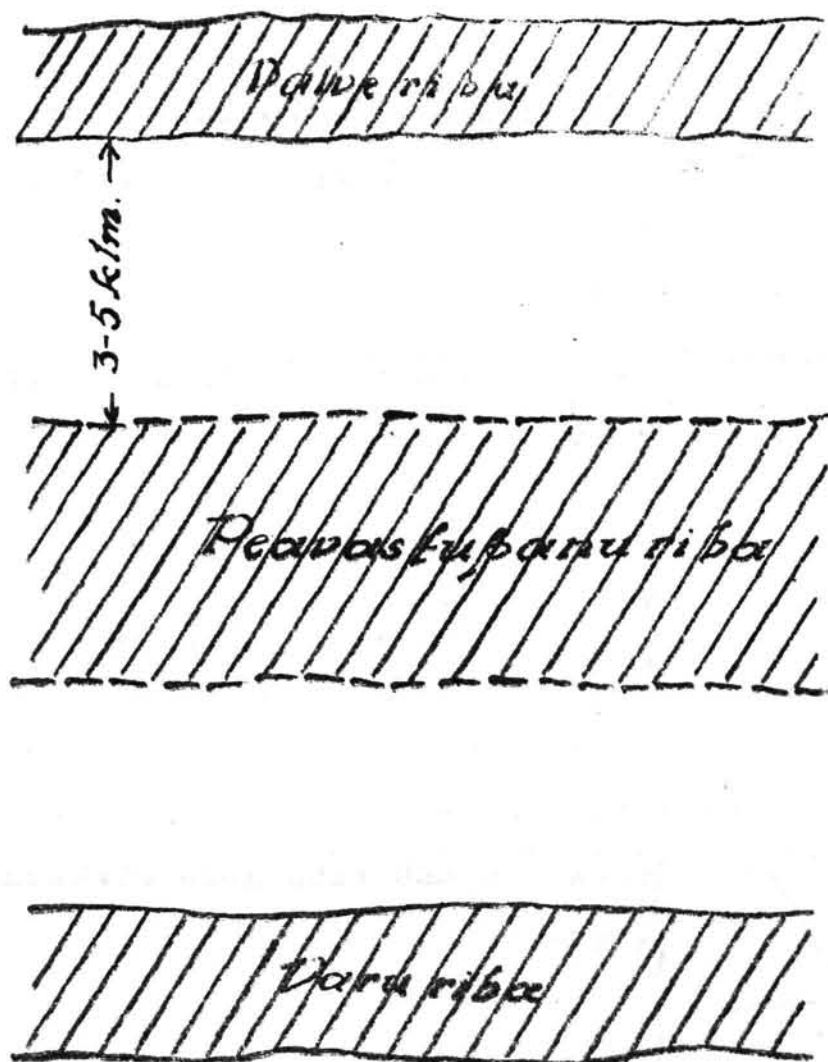
Eelmiste kogemuste põhjal arwestati juba sellega, et esimesest joonest võib waenlane läbimurda, kuid loodeti waenlase pealetungi peawastupanu positsiooni ja warude joone ees seisma panna. Algusel andis see kaitsekord rahuloldawaid tagajärgi, kuid suurtükiasjanduse

arenemisega awanes wõimalus kogu positsiooni neutraliseerida, sest ta sügawus oli wõrdlemisi wäike ja juba 1916 a. wiimasel poolel said sarnased kaitsekorrad suurtükiwäe poolt laialistel rinnetel häwitatud. Nende positsioonide hävitamine nõudis küll pikemat aega, kuni 15 päewa, kui ta oli läbiwiidaw

See asjaolu nõudis kaitsekorras weel suuremat sügawust Selleks wõeti eelmine positsioon walwe-positsiooniks ja tema järele ehitati juba peawastupanu ja waru-positsioon sama põhimõtte järele, s. o iga positsioon kujutas endast juba riba. (Joonestus Nr 11)

Joon.Nr. 11.

Kaitsekorra skemaatiline kujutus
Ilmasõja wiimasel poolel.

Märkus: 1) 3-5 klm. laiune wahe walwe ja peawastupanu positsiooni wahel oli tingitud nõudest, et waenlase suurtükiwägi ei saaks ühedelt ja samadelt positsioonidelt tulistada ühe korraga walwe ja peawastupanu-ribas.

Peale ilmasõda ilmunud kõikide riikide määrustikud ja instruktsioonid seawad kaitsekorra aluseks paigunemise sügawusse ribade kaupa ja igas üksikus kaitsekorra ribas nii manööwersõja olukorras kui ka kindlustatud positsioonil.

Üksikute ribade sügawuse, nende kaitseks määratud osade suuruse (julgeoliku positsioonil) ja üksikute ribade wahelise distantssi (julgeoleku ja peawastupanu positsiooni wahel) suhtes on riikide määrustikkude waated üksteisest erinewad Need lahkuminekuud on pea-

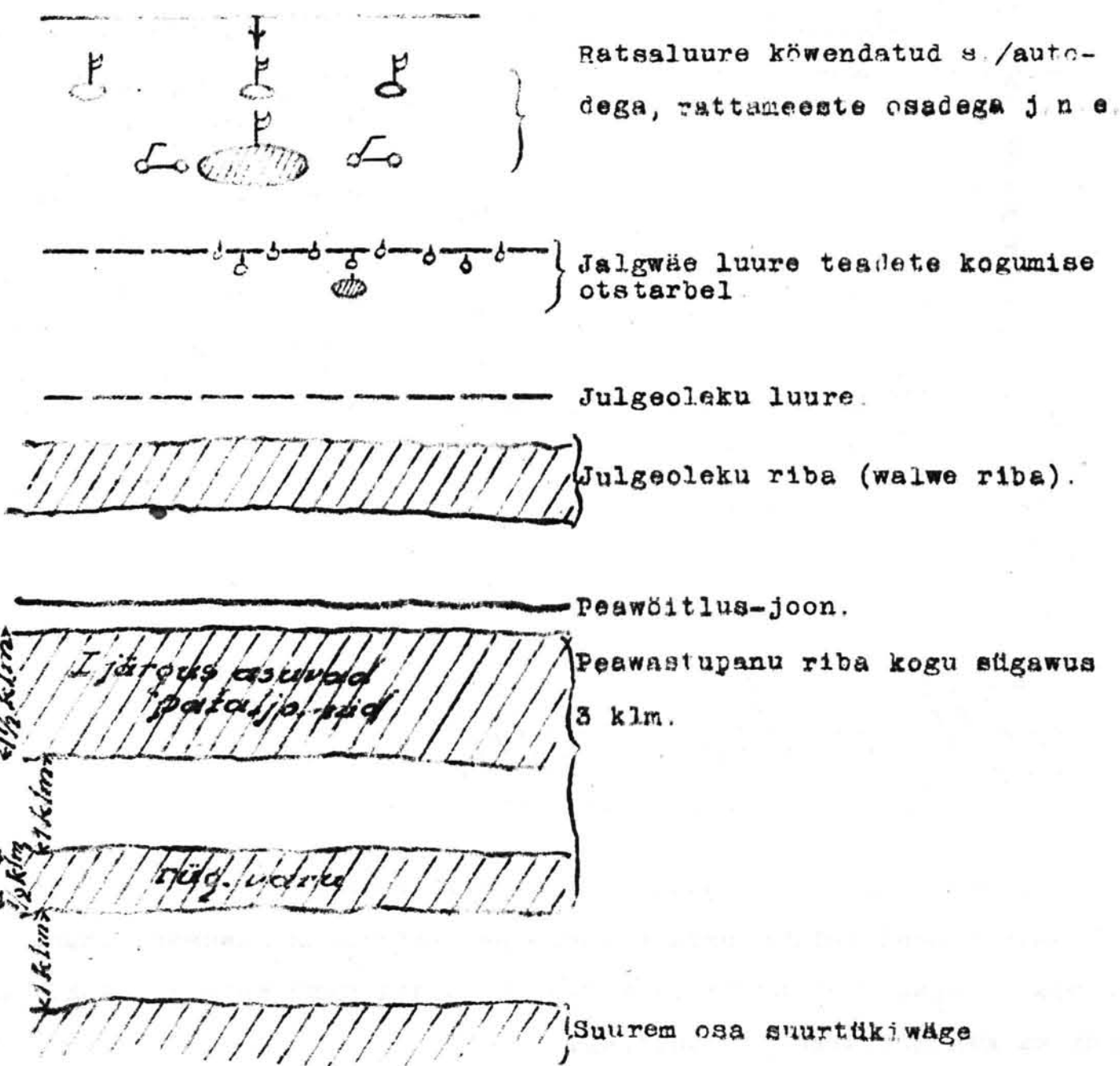
asjalikult tingitud neist ülesannetest, mida üks või teine määrustik julgeoleku riba peale paneb.

Üldkujus kujuneb kaitse lahingu kord manöövraoja olukorras nagu näidatud joon Nr 12.

Meie oludes warude riba (diiviisi waru) ei saa olema suurem osa suurtükiwäest asub 1 klm kaugusel peawastupanu positsiooni taga. Osa suurtükiwäest on jalgwäe juure antud mitmesuguste eriülesannete täitmiseks. Suurema osa suurtükiwäe paigunemine 1 klm kaugusel peawastupanu positsiooni taga on sellest tingitud, et ta võiks oma jalgwäge toetada ilma paigalt liikumata kogu võitluste kestwusel peawastupanu positsiooni piirkonnas.

Joon Nr 12.

Kaitse lahingu kord plaanis.

Prantsuse määrustiku järele määratakse julgeoleku (walwe) positsioonile 1/6 kuni 1/3 (Prantsuse jalgwäe määrustik II osa §393) julgeoleku ja peawastupanu positsioonil asuwa jalgwäe üldarwust.

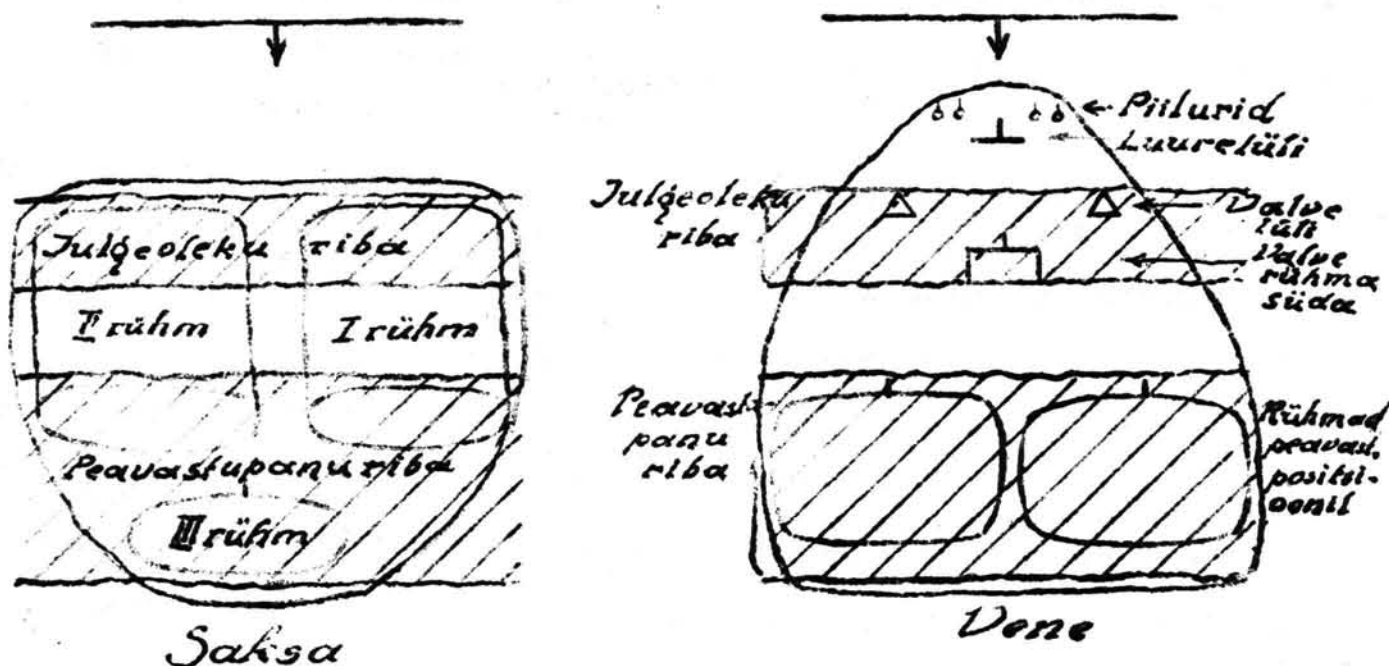
Julgeoleku positsioon on prantsuse määrustikus siigavam ettenähtud, kui saksa ja wene määrustikkudes. Walwe positsioonile määratakse kompani wõi koguni terve pataljon, nagu see määrustiku §398 müttest selgub.

Wene määrustik loeb normaalseks, et (Boeb. ca. №№. §460) iga kompani paneb wälja julgeoleku positsioonile 1 rühma. Seda sama kinnitab ka nimetatud määrustiku lõpus olew näitlik skeem Nr 12.

Saksa määrustik ei anna selles küsimuses mingisugust kindlat schablooni, waid jätab küsimuse kompani ülema otsustada (joon Nr 13)

Joon. Nr. 13.

Walwe-positsiooni kaitse Saksa ja N Wene määrustikkude järele. (Kompani paigutus).

Kaitsekorra ribade paigutus maastiku profiili järele.

Maastiku profiili järele wõib kaitseribasid väga mitmeti walida.

Ilmasõja lõpul loeti otstarbekohasemaks paigutada julgeoleku positsiooni waenlase poolsele kallakule peawastupanu-riba aga kõrgustiku harja warju. Joon Nr 14

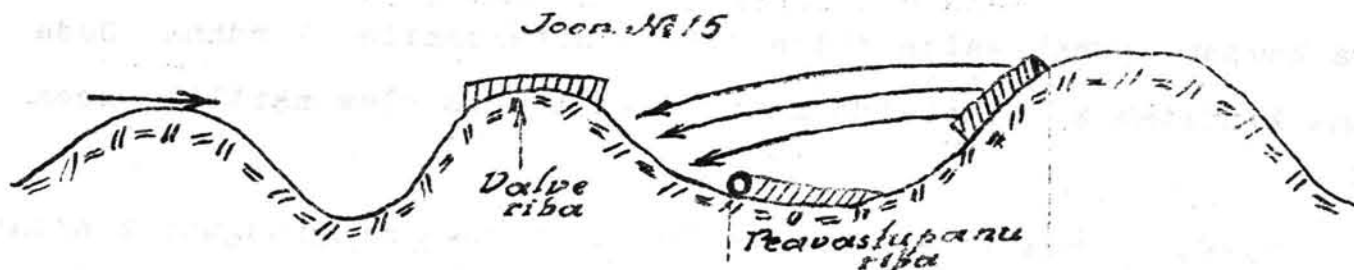

See oli tingitud asjaolust, et warjata peawastupanu positsiooni waenlase waatluse eest. Laskewälja sügawus sarnase paigunemise juures on küll wäiksem, kuid peawastupanu positsioon jääb ettevalmistuse

perioodil purustamata Nüüd ei saa sarnast warjamise wiisi enam kül-
laliseks pidada, sest lennuwäe abil tehakse need awalikuks

Julgeoleku positsioon võib olla paigutatud mäeserwal, kuna pea-
wastupanu positsioon on paigutatud mäe sisemistel nõlwakutel

Joonestus Nr. 15

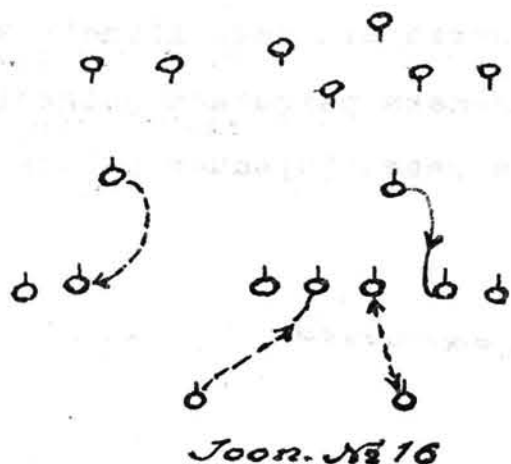

Sarnase paigutuse headeks külgedeks: 1) alaline waatlus waen-
lase järele, 2) peawastupanu riba sügawuses paigutatud osad saawad
pea wõitlusjoone ees tuletõkke loomisest osawõtta, tulistades üle
eelmist peade Kuid tõuswal kallakul asuwad peawastupanu positsioo-
ni osad peawad siiski waenlase waatluse eest warjatult paigutatud
olema.

Lahingtegewuse põhimõtted kaitseribades

Nüüdisaja kaitsekord, mis kujutab enesest 3 üksteise järele
paigutatud riba (julgeoleku, peawastupanu ja walweriba) seab ülesse
küsimuse, kas anda 3 üksteisele järgnewat lahingut (wastawalt eel-
toodud ribadele) Sel juhtumisel annaksime waenlasele võimaluse
purustada meie jõudu osade kaupa. Kaitselahingus, nagu sõjategewu-
ses üldse, peab kinnipidama põhimõttest - otsustawal momendil otsus-
tawas punktis koondada kõik jõud.

Näiteks: jagu asub laiali - 2 meest ees, 3 keskel ja 2 tagapool
(Joon. Nr. 16).

Sama suurel jaol pealetungil
(s.o. 7 m.) oleks wiimastel wõima-
lus häwitada enne 2 m, siis 3 ja
lõpuks 2 meest, sest kolmes üks-
teisele järgnewas wõitluses oleks
arwulised wahekorrad, nagu 2:7,
3:7 ja 2:7 kaitseja kahjuks.

Kui aga kaitsekorras asuwad mehed kõik otsustawaks momendiks
koonduwad keskmise 3 mehe juure (s.o. kui esimesed kaks tagasi
tulewad ja wiimased kaks edasi lähewad) siis on jõudude wahekorrad
ühesugune (Joon. Nr. 16).

Sama põhimõtte järel peab tegutsema ka kaitsekorras, s. o. walweribas asuwad osad peawad otsustawaks momendiks tagasi tõmbuma peawastupanu positsioonile, kuna warud samuti tulewad edasilükata Millal ja kuidas neid ühel või teisel puhul läbiwiiä, see ripub olukorrast. Igal juhtumisel peab reegliks pidama, et kaitsekorras tuleb ainult üks lahing pidada, s. o. otsustaw löök anda ühel peawastupanu positsioonil, kuna teised positsioonid on eriotstarbeks.

Wõitlus-walwe riba. Tema ülesanne, wägede koosseis ja asetus Prantsusmaal, Saksamaal ja N. Wenemaal.

Julgeoleku järgu / wõitlus-walwe riba/ ülesandeks üldiselt on: 1) kaitsta peawastupanu järgus asuwaid wägesid ootamata kallal tungi eest ja 2) takistada waenlast luurata peawastupanu järku, maapinnal tegutsewate organidega. Lisaks neile peaülesannetele on iga riigimäärustikus veel teisi ülesandeid julgeoleku järgu peale pandud ehk neid üldülesandeid mitmeti laiendatud. Wastawalt ülesannetele on ka julgeoleku järku määratawate wäeosade koosseis ja paigutus igas riigis erinew.

Prantsusmaal.

Pr. m. II § 312:

„Eelpostid omawad alati julgeoleku ülesande nende taga asuwate järkude kasuks.

Kallaltungi puhul on nende ülesandeks: Soowitawal ajal häiret tõsta peawastupanu ribas, et see oleks walmis hoopis wastuwõtma

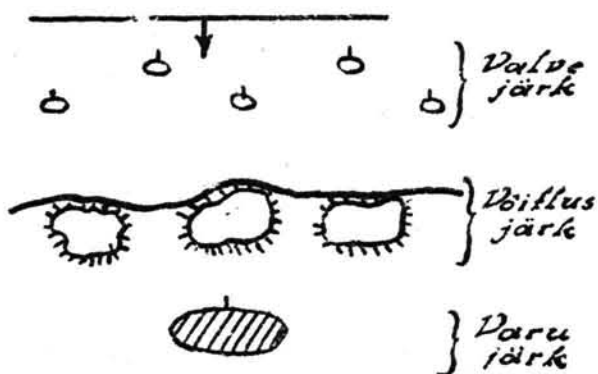
Kinnipidada osalisi kallaltunge - aeglustada ja mõnikord lahutada suuri kallaltunge”

Sama § wiimase poole järel võib julgeoleku järgu ülesandeks olla: wastupanu teatawa aja jooksul või kuni ööni.

Julgeoleku järgu ülesanne määratakse kindlaks kõrgema (diwiisi) ülema poolt

Prantsuse määrustik annab julgeoleku järgule rasked ülesanded, nagu osalisi kallaltunge (demorstr.) tagasi lüüa ja aeglustada suurt kallaltungi. Need ülesanded nõuawad suuri jõude; Prantsuse määrustiku järel määratakse ka julgeoleku järku $\frac{1}{6}$ - $\frac{1}{3}$ peawastupanu ja julgeoleku järkudes olewa jalgwäe üldarwust; julgeoleku järku määratakse kompani või koguni pataljon.

Teisest küljest nõuavad need ülesanded et julgeoleku järk oleks küllalt sügav ja ettevalmistatud Julgeoleku järk koosneb 1) walwe järgust 2) wõitlus järgust ja 3) tarbekorral - warude järgust (Jaan nr 17)

Joon. Nr 17

Walwe järgu ülesandeks on: " hoida kokkupuutumist ja tagada otsekohesest walwet waenlase järele

Nende postide kohuseks on mitte lasta end sisse piirata ja taanduda peale ülesande täit-

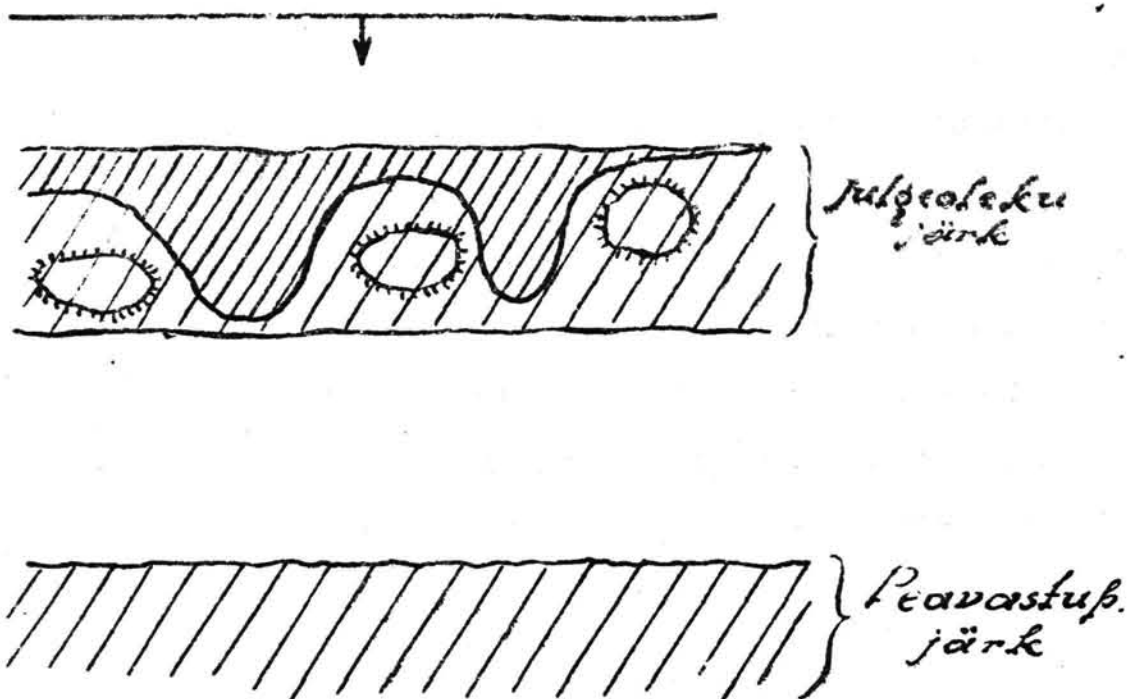
mist nende taga asuwa järgu juure" (§ 395) walwe järgu panewad walwe ja wõitlusjärgus asuwad osad

Wõitlus-järgu moodustawad laiali ja sügawuti grupeeritud toetuspunktid wastawalt ülesannetele määratakse toetuspunktidesse kas laskur wõi kuulip jaod wõi rühmad, wõi tarbe korral weel suuremad osad. Need toetuspunktid peawad asuma nii et oleks võimalus luua katkestamata tuletõket nende ees (§ 396)

Peale eelpool toodute näeb pr m mõnel juhusel weel julgeoleku järgu warud (§ 398 ja § 365) mille moodustawad julgeoleku järku määratud komp wõi pataljoni waru

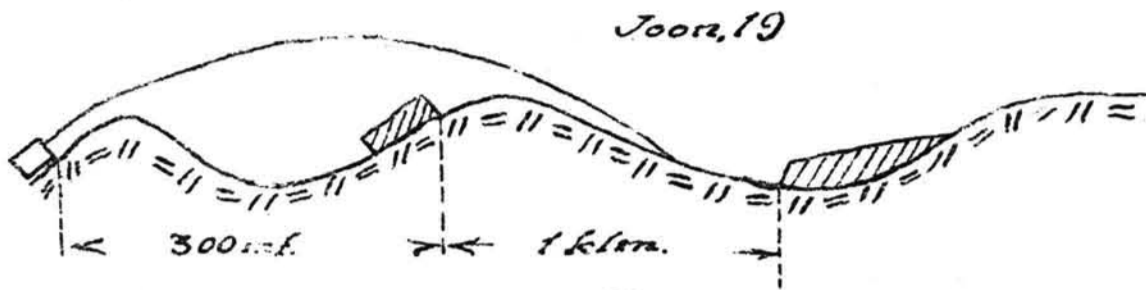
Sarnane paigutus julgeoleku järgus, on kasulik selles mõttes et waenlase kallaltung selgub juba lahingu algul, sest toetuspunktid oma tugewama wastupanuga sunniwad waenlast juba julgeoleku järgu eel ja sees peajõududega kallaltungima. Skemaatiliselt kujuneks see nagu joon nr 18 näidatud

Joon nr 18

Julgeoleku kauguse suhtes peavastupanu järgust seab pr m järg-
mised nõuded ülesse (§ 382)

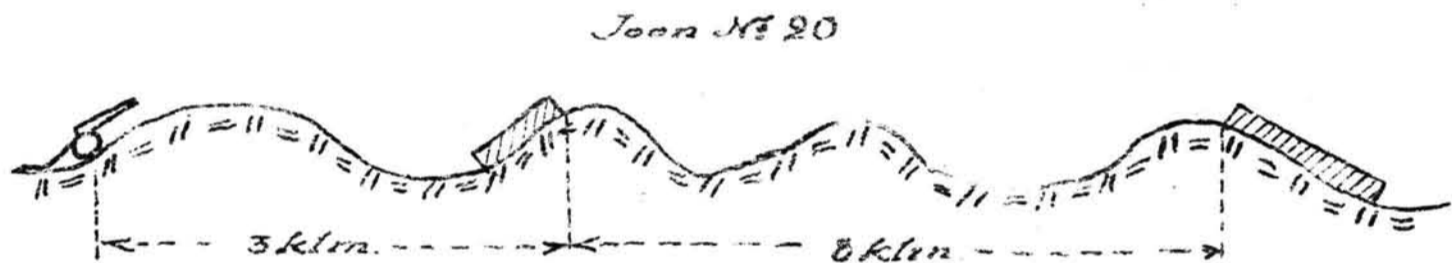
1) Kaitsta peavastupanu järku kaewikmasinate (miinip. j n e)
tule eest (Joon nr 19)

Selle nõudmise rahuldamiseks ^{on} 1 klm laiune wahe küllaline kui oletada et waenlase miinipildudjad ^{asuvad} vähemalt 300 mtr kaugusel julgeoleku järgust.

2) Julgeoleku järk peab kaitsma võimalikult suurema arwu waenlase suurtükide tule eest.

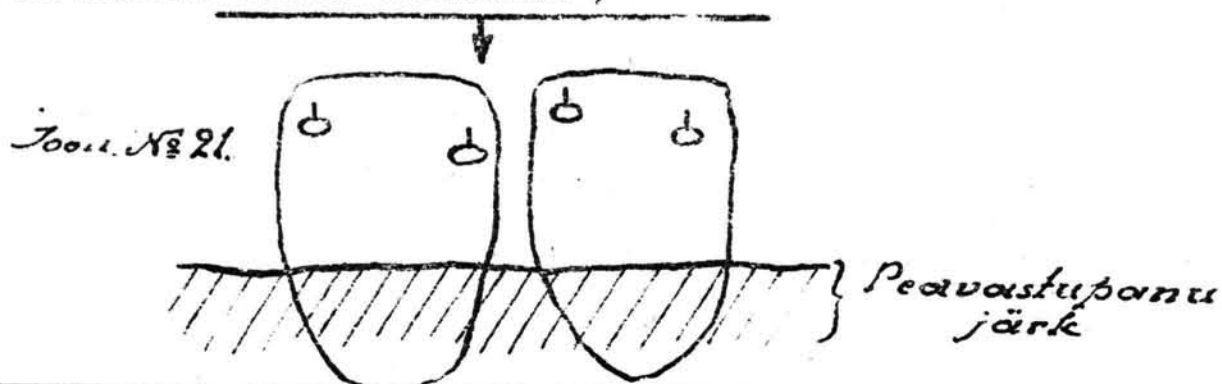
Nüüdisaja kerge suurt. laske kauguse juures (keskm 70 klm) eelpool toodud nõudmise rahuldamiseks peab julgeoleku järk kuni 8 klm kaugusel peavastup. järgust asuma (Joon nr 20)

Prantsuse määrustik näeb ette terve pataljoni saatmist julgeoleku järku - sellega on võimalus ka eelpool toodud (2) nõudmist täita

Prantsuse määrustik (§ 397) näeb ette ka juhused kus julgeoleku järk võib koosneda ainult walwepostidest See on neil juhustel kui julgeoleku järgu ülesandeks on ainult teatada waenlase edasiliikumist Neil juhustel saadetakse walwepostid peavastupanu positsioonil asuwatest osadest võimalikult kaugemale ette (Joon nr 21)

Nende postide taandumine sünnib warem ettenähtud kohti mööda (et tulistamist mitte takistada)

N. Wenemaal

N Wene „*Боев. служба пехоты*” § 418 seab julgeoleku järgule järgmised ülesanded.

1) Võimaldada kaitsjale võimalikult sügavam ja pikaajalisem eelolewa maastiku vaatlemine.

2) Kindlustada peavastupanu järgus kaitsel asuwaid wäeasi waenlase ootamata kallaltungi eest.

3) Tegutseda pealetungiwa waenlase luure ja eelwäälwe osade wastu neile raskendades meie peavastupanu järgule ligipääsu ja esal olewate meie wägede asendust kindlaks teha.

4) Mitte lubada waenlasele ilma waewata wõtta oma alla peavastupanu järgu ees asuwaid vaatlemiseks kohaseid esemeid.

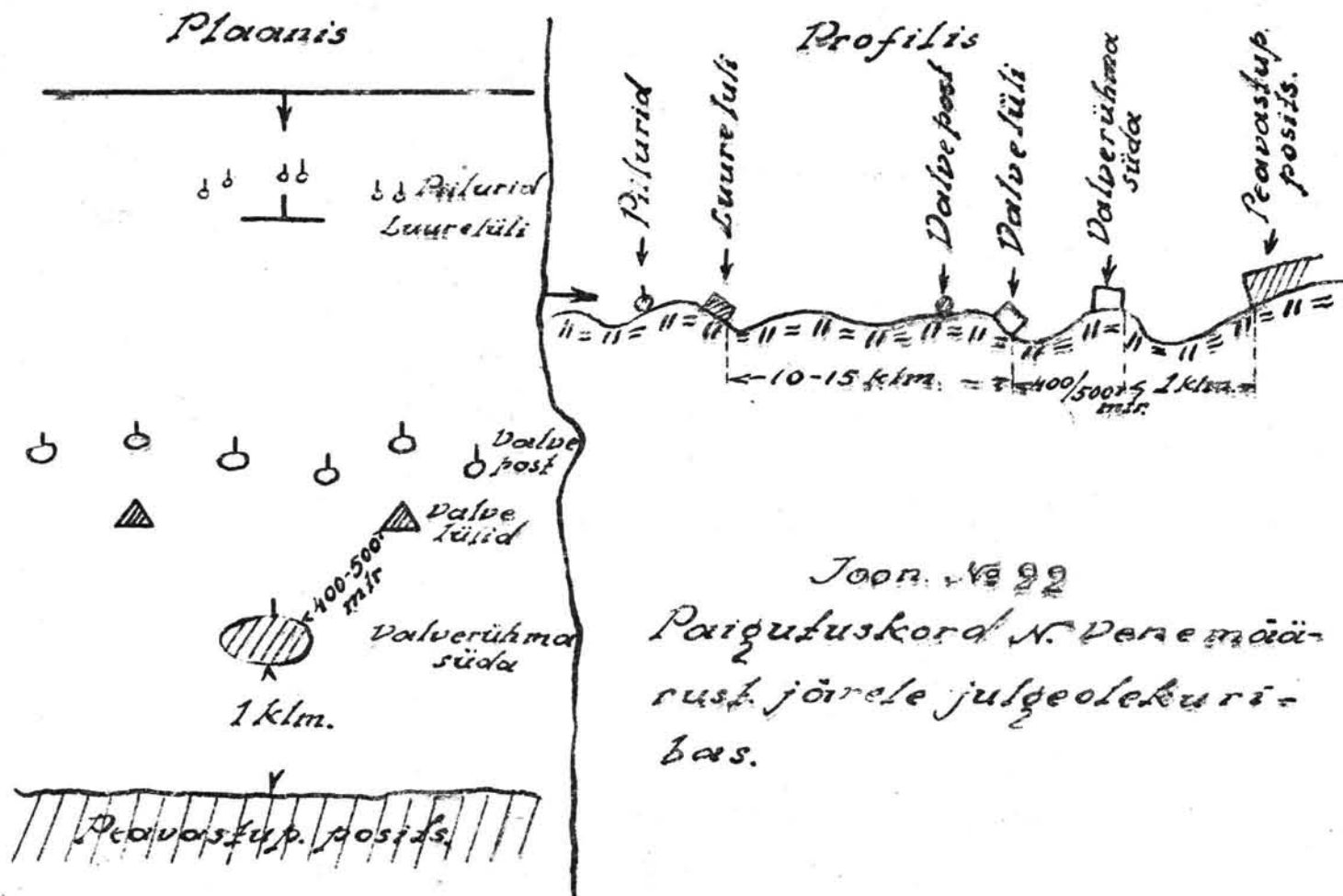
5) Sundida waenlast temale ebasoodsal ajal hargnema, mille järele oleks võimalus tema jõudude suurust kawatsusi ja tiibu kindlaks teha.

Wene määrustik peab normaalseks et igast komp määratakse julgeoleku ribasse üks rühm.

Punkt 1 ülesseatud nõudmine (sügavam ja pikaajalisem vaatlemine) saadakse sellega, et kaitselahingu piirkonda määratud komp. saadab wälja luurajad mis jääwad peatuma neile määratud piiraladel (*Боев. сл. пехоты* § 469)

Skemaatililiselt kujutab julgeoleku järjestus wene määrustiku järele järgmiselt (Joon nr 22.)

Joon. № 22.

Punkt 3 all ülesseatud nõudmist (waenlase luure-ja katteosa-
de tagasilöömist) suudab julgeoleku järku määratud rühm siis täita,
kui ta asub sama laial rindel nagu see on I järgus olewal rühmal
pealetungimisel.

Punkt 5 all ülesseatud nõudmise täitmiseks nõuab sama määrus-
tiku § 532, et diw suurtekiwagi peab tulistama walwe riba, r/kuuli-
pildujad peawad peawastup posits toetama oma tulega, julgeoleku
ribas asuwad osad peawad wõimalikult kauem püüdma wastupanna ja
wõiwad taanduda ainult selle ülema loaga, kelle poolt nad wälja
saadetud. Wäärrib märkimist asjaolu, et N Wene määrustiku järele an-
nab iga komp ülem oma julgeoleku osadele ülesande, seega tegewus
teiste kompaniidega kooskõlastamata

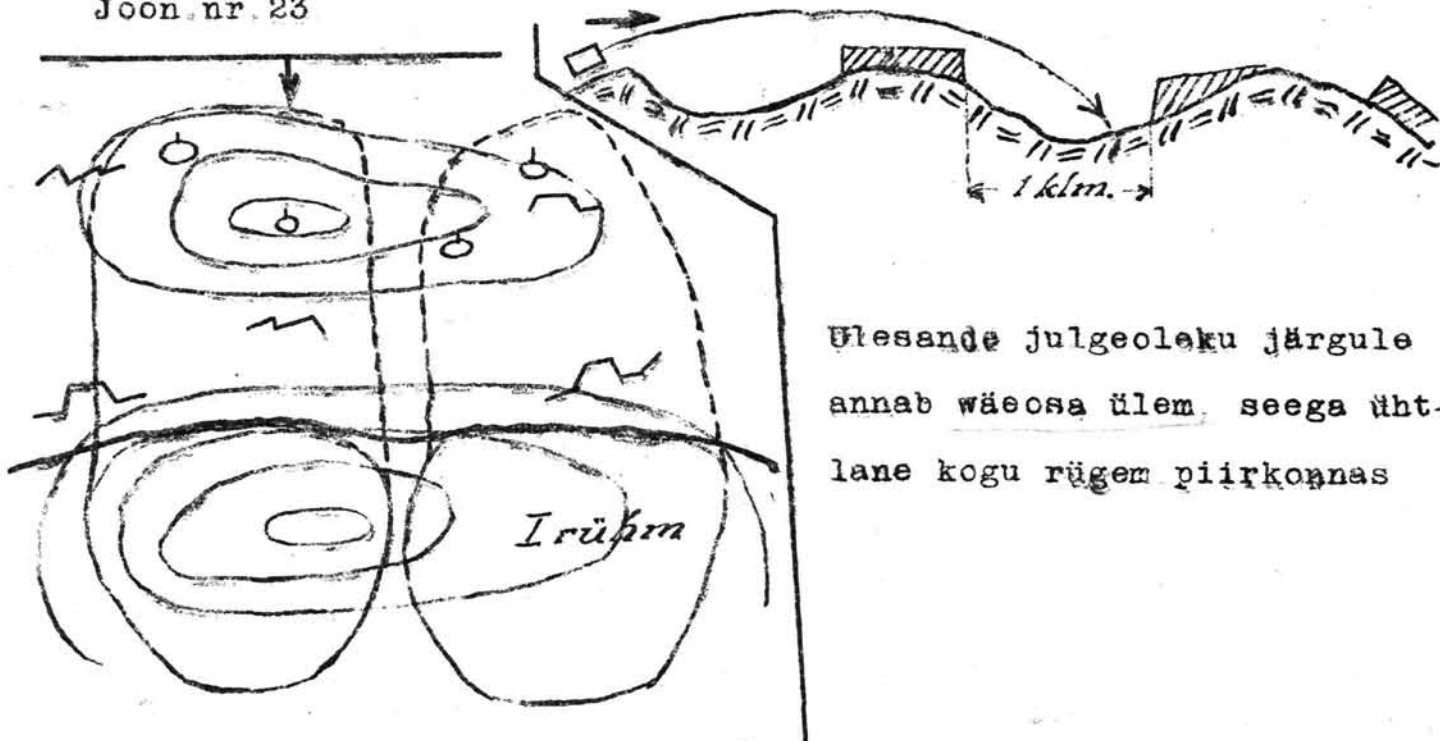
Saksamaal.

Saksalsed seawad julgeoleku järgule ülesandeks.

- 1) Kindlustada peawastup posits asuwaid wäeosi ootamata kallak-
tungi wastu.
- 2) Takistada waenlast luurata peawastupanu positsiooni.
- 3) Tagasi lüüa waenlase luurajad.
- 4) Taanduda nii, et tulistamine peawastupanu positsioonilt ei
saa takistatud.

Selle juures seawad sakslased ülesse nõudmise, et waatlus waen-
lase ja maastiku järele julgeoleku järgust oleks wõimalikult kaua
kestew; kauguse mõttes, et waenlase minipildujad ei saaks peawastu-
panu riba tulistada ja, et peawastupanu riba oleks kaitstud maapeal-
se waatluse eest. Julgeoleku järgu asetus skemaatilisel joon nr 23.

Joon nr. 23

Ülesande julgeoleku järgule
annab wäeosa ülem, seega üht-
lane kogu rügem piirkonnas

Julgeoleku riba ülesanded ja tema vastu ülesseatud nõudmised on Saksa määrustiku järele võrdlemisi kerged. Sellepärast määratakse Saksa määrustiku järele julgeoleku ribasse ka üksikud postid. Kui palju määrata seda otsustab komp. ülem vastavalt olukorrale. Harilikult määratakse üksikud laskur jaod peavastupanu ribas esimeses jär- gus asuwatest rühmadest. Üksikutel juhustel võib ka määrata terve rühm (niisugustel juhustel waru rühm).

Pikaajaline waatlus saadakse walwepostide paigutamiseega süga- wusse (wõimalikult mõlemale poole kõrgustiku harja ja harja peale). Kauguse mõttes rahuldab 1 klm. (peavastup posits. ja julgeoleku riba wahel). Sakslased nõuawad seal juures tingimata wale ehituste ehitamist et seega warjata oma peawaastupanu positsiooni esimest äärt.

Erilistel juhustel näeb Saksa määrustik ette (E u G § 359) eelpositsioonidele asumist eesmärgiga takistada walitsewate punkti- de warajast waldamist waenlase poolt, sundida waenalst wale suunas hargnema ja raskendada liginemist peavastup posits. Sarnaste eel- positsioonide kaitseks määratakse wäiksearwulised jalg- või jalasta- tud ratsawäe osad suurema arwu kuulipildujatega. Eelpositsiooni toetakse peavastup. positsioonilt ainult kahurwäe tulega.

Wõrreldes allpool kirjeldatud kolme riigi määrustikkude waateid julgeoleku järgu suhtes, selgub et kõige raskemad ülesanded seab ülesse Prantsuse määrustik. selle järele N Wene oma kuna kõige ker- gemad on Saksa määrustiku järele. N Wene suhtes peab weel märkima, et 1925 a ilmunud „Вр. Пеневоѣтав P K K A“ ei anna walwe järgu kohta mingisuguseid juhtnõude, § 1076 märgib ainult, et üksikutes suunades saadetakse kätte osad (Охраняющаго Тачта) ees- märgiga walwata waenlase järele ja mitte lubada luurajatele läheneda kaitse ribale. Eelpool toodud waated N Wene punawäe tegewuswiiside kohta julgeoleku järigus on wõetud 1924 a ilmunud „Боевая служба Пехоты“ mis enesest kujutab samuti ametlist juhatuskirja.

Meie pikad rinded ei wõimalda suurijõudusid määrata julgeoleku järku, sest siis laseksime end lüüa osade kaupa. Meie peame kindlalt kinnipidama põhimõttest „lahingut lüüa ainult ühel positsioonil“. Rühma määramisega komp. koosseisust walwe järku jääks peavastup. posits. ilma kompaniide warudeta. Seega peame üldreeglina wõtma, et walwe järku määratakse meie oludes üksikud jaod (laskur jaod), mis moodustawad selles järigus rea walwe poste. Ainult erakorralistel

tingimistel võime määrata rühma (waru rühm)

Kõigi julgeoleku järku määratud osade tegewuse ühtlustamiseks kogu wäeosa lahingu piirkonnas peab wäeosa ülem julgeoleku järgu ülesande iga kord kindlaks määrama.

Meie oludes oleks kohasem julgeoleku järku (wõitlus walwe - riba) nimetada walwepostide jooneks

Peawastupanu riba ja peawõitlus joon

Peawastupanu järk (peawastup-riba) on see element kaitsekorras, mis peab waenlase kallaltungi maha suruma ja tema jõud purustama. Seda saadakse mõjuwa tule tõkke loomisega peawõitlus-joone (peawastup-riba esimene äär) ees ja peawastupanu järgu sees ning wastulöökidega, milleks peawastupanu järku määratakse peajõud ja küllaline arv tulirelwa

Peawastup posits ja peawõitlus joone walimine

1) Oma ülesannet seab peawastupanu järk täita siis, kui ta on paigutatud nii et waenlane on sunnitud oma edasiliikumise jätkamiseks peawastup järka ründama

Selles mõttes võib peawastupanu järke mitmeti paigutada.

a) Peawastupanu järk asub oma rindega waenlase poole wiivate teede (või liikumiseks kõlbulikus) suunas (Joon.nr 24.)

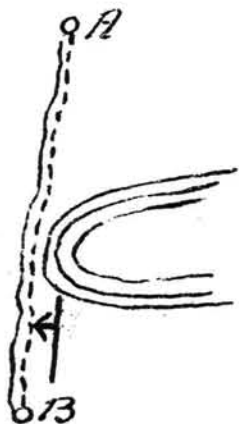
Joon. № 24

Punktide A ja B wahel on võimalik liikumine (maastiku olude tõttu) ainult tee suunas. Loomulikult B-ni liikumiseks peab waenlane positsiooni (siniste) ründama. Kui aga maastik võimaldab liikumist kõrvalt (kaugemal) siis loomulikult kaotab posits oma väärtuse.

b) Peawastupanu järk asub tee kõrval (eemal) rindega rööbastikku (või väikese nurga all) liikumisteedega. Joon nr. 25.

Joon. № 25

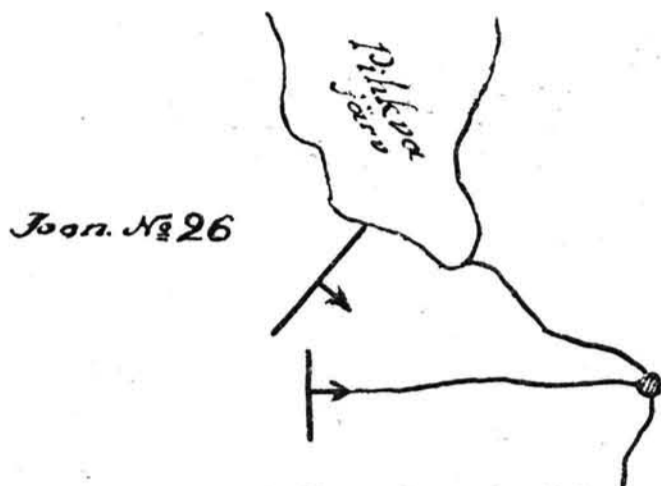

Sarnane paigutus on siis võimalik, kui tiiv mõnesuguse loodusliku taktistusega (järw läbipääsemata soojne) kaitstud.

Sarnast paigutust tarwitasid Greeklased Marathoni lahingus (490

e.e. Kr.s.) (Joon.nr.6.) Perslased tahtsid Atheena peale minna. Greeklased kaitsesid Atheena teed ja asusid rindega rööbastikku nimetatud teele. Greeklaste tiiwad olid kaitsstud mägedega.

Meie oludes saab sarnast paigunemise wiisi kasutada Petseri rindel, kus oma pahema tiiwa wõime katta Pihkwa järwega. (Joon.nr.26)

Meie wõime asuda positsioonile rindega perpentikulaarselt Walk-Pihkwa teedele wõi toetada oma wasaku tiiwa Pihkwa järwe wastu, asudes rindega edela kirde suunas.

2) Peawastupanu positsioon peab asuma maaribal, kust võimalik laialine waatlus ja sisaldama endas kõik lähemad tähtsamad waatluspunktid.

3) Meie oludes üheks tingimiseks, et peaw. posits ees oleksid looduslikud takistused tankide liikumiseks.

4) Maastik peawõitlus joone ees, peab võimaldama katkestamatute tule tõkete loomist võimalikult vähema arwu tule relwadega. (Joon.nr.27.)

5) Maastik peawastup. posits sees:

a) peab võimaldama luua rea ükssteisele järgnewaid (sügawuses) tule tõkkeid (Joon.nr.27.)

b) Peawastupanu posits. koosneb üksikutest wastupanu pesadest ja wastupanu sõlmedest, mis on grupeeritud sügawuses ja laiuti. Maastik peab nende loomist võimaldama.

c) Ei pea olema takistusi ühenduse pidamiseks sügawusse ja piki rinnet.

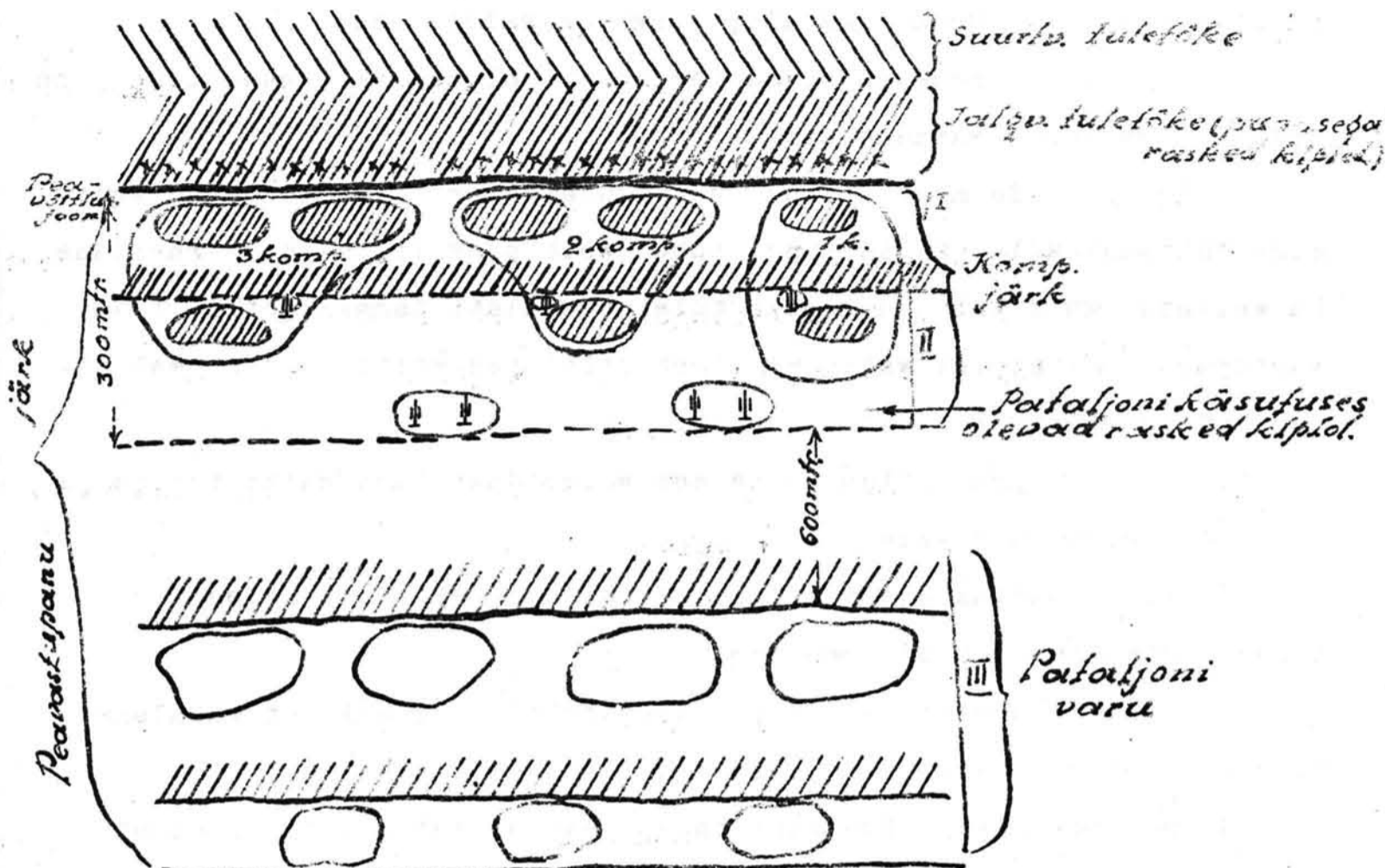
6) Lähemas seljataguses (umbes 2 - 3 klm. esijoonest) peawad olema kohased suurükiwäe positsioonid.

7) Kaugemal seljataga peawad olema warjatud ühendusteel nii sügawusse, kui ka rinnet pidi. (Need on tarwilikud teed - maskeeritud.)

8) Peawastup. posits. peab asuma nii, et sellel asuwad ehitused (kindlustused) ei oleks nähtawad waenlase waatluspunktidest.

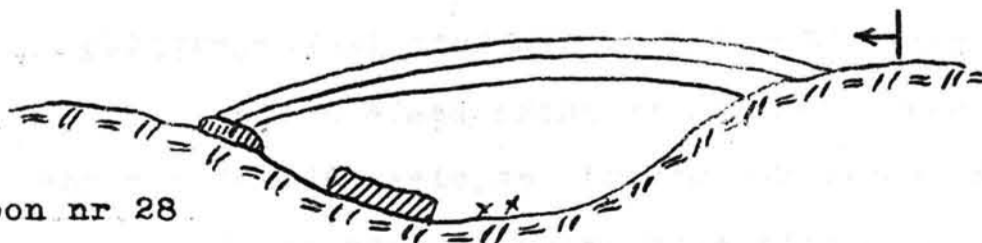
Joon nr 27

Peawastupanu järgu skemaatiline kujutus

Peawõitlus-joonel asuvad rühmad kujundavad rea toetuspunkte, mil-

le ülesandeks luua katkestamata tule tõket peawõitlus-joone ees K kuulip selles järgus (kõik) awawad tule waenlase rünnaku tuleku eel ja ajal Tule awamisega liiga wara woiwad nad (kõik) omad asukohad awalikuks teha ja waenlase suurtw wõib neid neutraliseerida. Kõik pataljoni juureantud wõi sellesse orgaaniliselt kuuluvad rasked tulirelwad, peawad nii paigutatud olema, et nad saawad tule-tõkke loomisest peawõitlus joone ees osawõtta Selleks on kõige kohasem paigunemine mäe kallakul, kus nad saawad üle eelmiste peade tulistada (Joon nr 28) Need tulirelwad woiwad juba alguses peale tulewõitlust alata.

Joon nr 28

II-se järgu peawõitlus järgus moodustawad komp.warud ja r/kuulip., kes samuti oma paigunemise eel tuletõkke loowad (r/kuulip. peale selle peawõitlus joone eel nagu eelpool juba tähendatud) Meie oludes on selle järgu ees katkestamatu tuletõkke löömine kogu rinde pikkusel laiade rinnete tõttu raskendatud.

III-da järgu peawõitlus järgus moodustawad pataljoni warud. Need loowad oma eel sanuti tuletõkke, kuid ilma r/kuulip., sest need on ette saadetud. Pesad r/kuulip jaoks on valmistatud.

Peawõitlus järgus on kõige tähtsamaks elemendiks peawõitlus joon (peawõitlus järgu esimene äär)

Kõigi riikide määrustikud kriipsutawad eriti selle joone walimise tähtsust alla. Kallaltungi puhul võib peawõitlus-joont waenlane ka wallata, kuid lahingu lõpuks tuleb see alati tagasi wõtta. Peawastupanu positsiooni walimine algab õieti peawõitlus joone walimisega. Peawõitlus-joon walitakse nii, et

1) maastik peawõitlus joone ees võimaldaks luua katkestamatu ja küllalt sügawa tuletõkke

2) Kõik suurüksikute waatluspunktid (selleks soodsad esemed) peawad asuma peawõitlusjoone taga

3) Peawõitlusjoon peab asuma warjatult (s.o. nii, et waenlane ei saaks selle asukohta kindlaks teha).

4) Maastik peawõitlusjoone taga peab võimaldama tulistamist sügawusest (Joon nr 28)

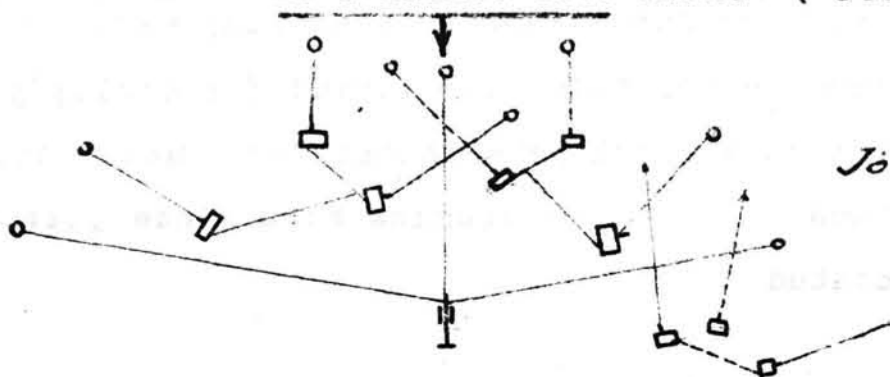
5) Peawõitlusjoone ette ei jääks waatluspunktideks soodsaid esemeid, mida waenlane võiks kasutada

Peawastupanu järgu organiseerimine

Kaitsekorras peawastupanu järgu esemel tulewad järgmised tööd teha:

1) Tulede süsteemi loomine. Tulede süsteemis tulewad ette - näha a) tuletõkke rinde ees, b) risttuletõkked ja rinnet pidi peawastup positsiooni sees, c) tuletõkked tiiwade kaitseks ja d) tulelõõgid.

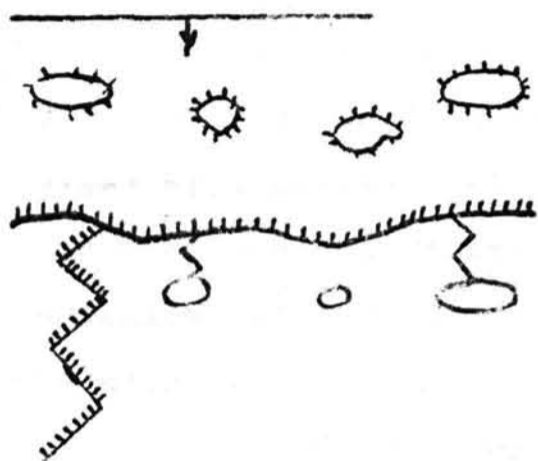
2) Kaewikute ehitamine Kaewikud on üksikute laskurgruppide jaoks ja kuulipildujate pesad. Jga kuulip. jaoks peale selle tagawara pesad, mis kõik on nii paigutatud, et oleks võimalik rinde ette ja flankeerivat tuld naabrite ette awada (Joon nr 29)

3) Ühenduste loomine.

Jooksukraavid demaskeerivad peavastup posits, kuid ilma nende-
 ta ei saa läbi. I-ses järgus ei ole jooksu kraavidel niisugust täht-
 sust, sest siin ei saa suuri ümberpaigutusi ettevõtta. Kuid toitmise
 ja walvel oleku kontrollimiseks j n e peavad ka siin ühenduse
 võimalused olema. Selleks on esijoonel ainult kaetud jooksukraavid.
 II-ses järgus peavad aga juba suuremad ühenduskraavid olema, vähe-
 malt üks piki rinnet ja iga rühma peale üks sügavusse.

Joon nr. 30

Ennem oli arwamine, et laskur-
 ja jooksukraaw võib olla üks ja
 sama. Ilmasõda näitas ^{neid} et ühenda-
 da ei saa, waid iga jaoks peab
 eraldi kaewik olema.

4) Maskeerimine

5) Waatluspunktid kuni rühma
 ülemani. Peale waatluspunktide

tulewad ette valmistada kuulajate kohad. Suuremalt jaolt traattökke-
 te lähedal. (waata pil. 22.)

6) Tökked

Tökked tulewad ehitada peawõitlusjoone ees ja peale selle
 peawõitlus posits sees, kus on nähtud põik- ja prarleelsed esijoo-
 nele tuletökked. Kunstlised tökked demaskeerivad positsiooni ja on
 takistuseks wastulöökidel. Wastulöökide otstarbeks ei ole soovitaw
 peawõitlusjoone ees asuwates tökketes läbikäike jätta, waid neid
 teha pealetungile ülemineku eel. Seesmisel traattökked on soovita-
 wamad ette valmistada, kuid ülesseada tarbe korral.

Tuli nüüdisaja lahingus

" Üldiseid märkuseid

Sõna tule all mõistetakse kuule, kildusi, mürske, millede abil
 inimene võitluswõimetuks tehakse ja wastase materjaalne jõud häwi-
 datakse. Tule hulka kuuluvad ka käsigranaadid, pommid, gaasi- ja
 suitsupommid j n e.

Tule abil wiiakse nüüdisaja lahingus pea kõik ülesanded läbi.
 Pealetungil lüüakse waenlane omi seisukohtadelt wälja, samuti rau-
 geb runnak kaitsja tulewõõs.

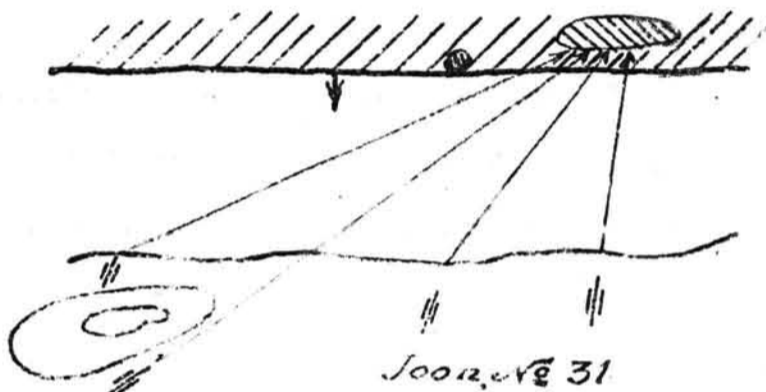
Missugused nõuded esitati tulele Ilmasõja ajal

- 1) Kaugele laskmine
- 2) Kiirtuli.
- 3) Suur purustamise jõud
- 4) Võimalus neutraliseerida tule abil maaalasiid

Kõik need nõudmised on tehnika poolt täidetud. Laskekauguse suurendamine saadi mürsu kuju ja suurt konstruktsiooni muutmistega

Millest olid nõuded tingitud?

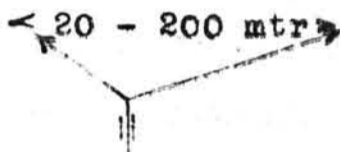
a) Suurem laskekaugus oli tarvilik: 1) et tulistada waenlast, tema paigunemise sügavuses 2) et kontsentreerida tuld teatawate esemete peale s o teatawate punktide peale waenlase paigunemises

ja 3) et oleks võimalus flankeeriwa tulega tulistada.

(Joon nr 31.)

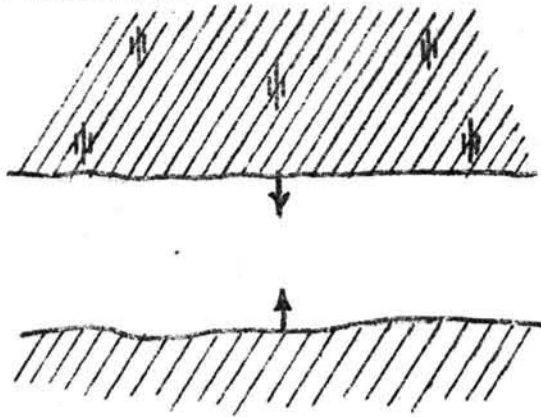
b) Laskekiruse suurenemisega oli võimalik:
1) lühikesi ja tugewaid tulelõõke anda
2) awada tuld alles lähedatelt kaugustelt ja
3) ühe relwaga kaitsta võimalikult suuremat raiooni (Lahtisel maastikul 20 - 200 mtr pikkusel rindel)

c) Suur purustamise jõud oli tarvilik, et häwitada kestwa iseloomuga kindlustusi. Suure kalibrilised suurt lasewad kuni 1500 klgr raskete pommidega, millede lõhkejõud võimaldab lühikese aja jooksul tugewa westupanuga kindlustusi häwitada

d) Maaalade neutraliseerimise teel oli võimalus võimetuiks teha kuulipildujaid, mis paigutatud laialisel maaalal ja hästi maskeeritud. Neutraliseerimiseks kasutati gaasi, suitu, udu j n e. tökkeid.

Joon. nr. 32.

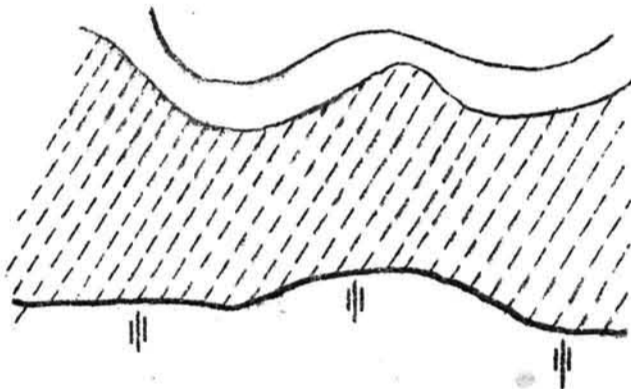
Jlmasõja kogemused näitasid, et tulel ei ole mõju, kui ta ei ole õigel ajal plaanikindlalt ettevalmistatud Ainult õigel ajal ja hästi ettevalmistatud tuli andis mõjuvaid tagajärgi. See asjaolu nõudis tulistamist

kindlate süsteemide ehk meetodide järele.

Neist meetodidest on esipiaanil:

Tuletõke .

" Uldiselt võib luua jalgwäe tuletõkke ja suurt tuletõkke .

Jalgwäe tuletõkke aluseks on asjaolu, et ühe kuulipildujaga võib kaitsta laialist maaala. Mitme kuulipildusseadmisega võib aga sulguda waenlasele terve raiooni. Jalgwäe tuletõkke algab relwa raud otsast

Joon nr 33.

ja ulatab kuni tule ulatuseni (Joon nr 33)

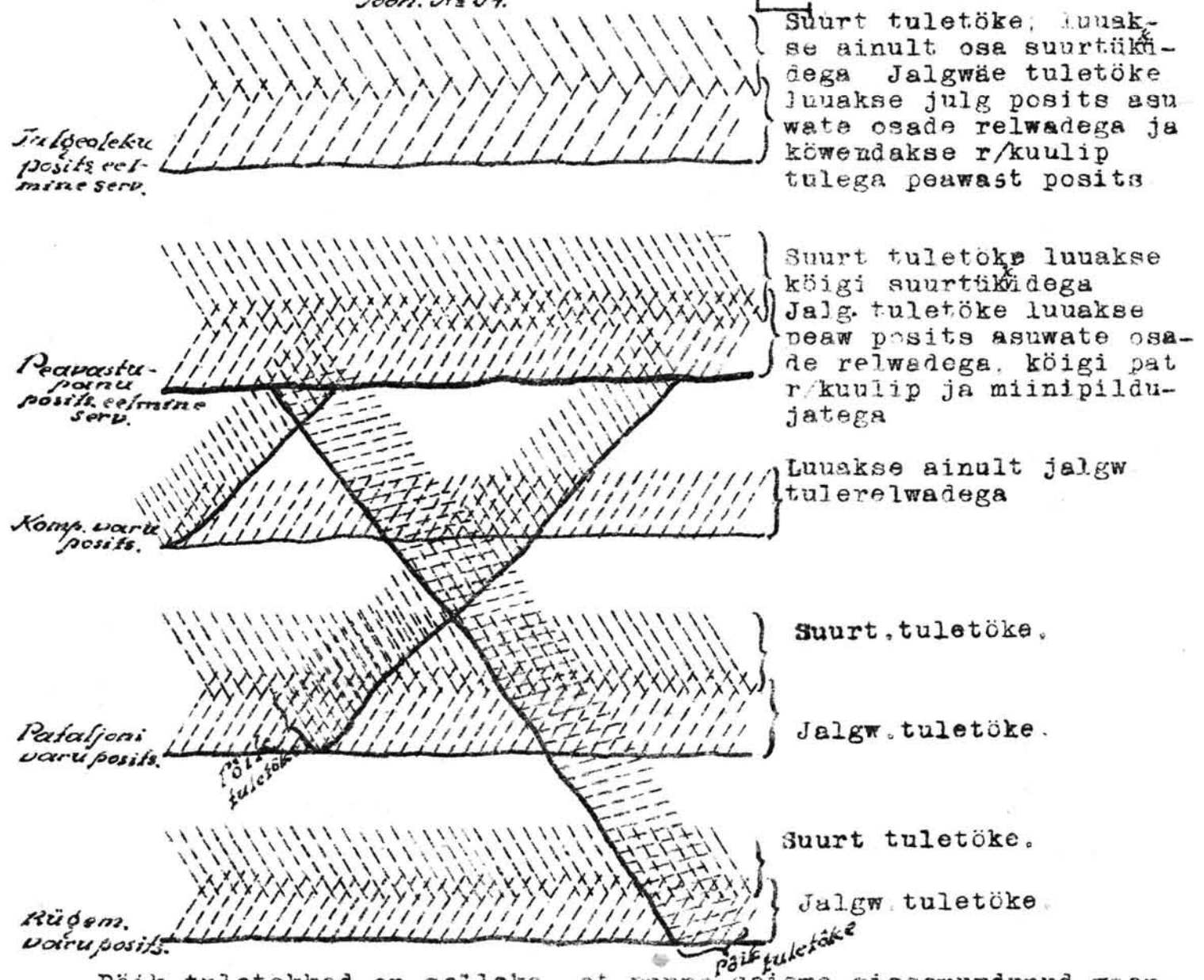
Tuletõkked

Rinde- ja pöik-tuletõkked Tuletõkked tiivade kaitseks. Tuletõkked waenlase rinde osade eraldamiseks

Kaitse tugeneb eesrinna tule jõule. Kaitseja pool peab alati arvestama võimalusega, et waenlane võib teatawaid punktid kaitse korralduses tulega neutraliseerida ja selleks koondatud jõududega wäljata. Positsiooni üksikute punktide kaotus ei wõi põhjuseks olla, kogu positsiooni maha jätmisele. " Üksikute sissemurrete likvideerimiseks peab olema positsioonil sügawus rea üksteisejärele olewate rinde tuletõkete ja pöik tuletõkete.

Skeemaatiline tuletõkete kujutus (Joon nr 34.)

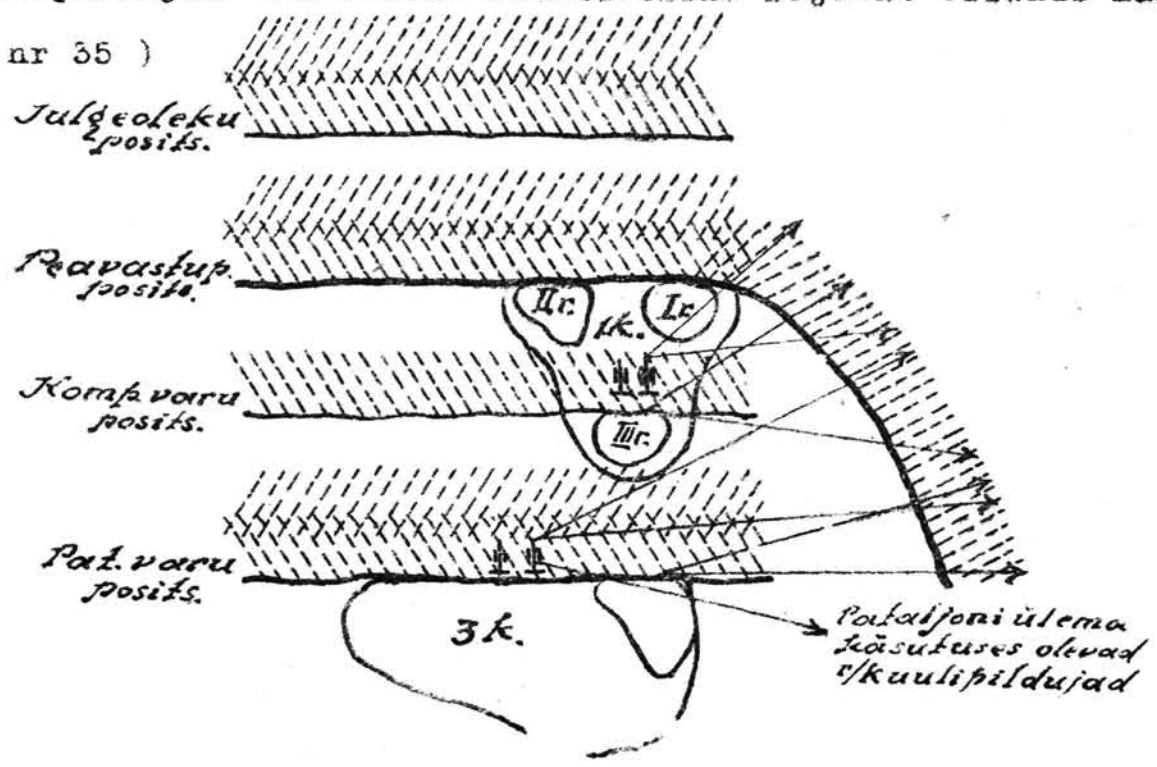
Joon. Nr 34.

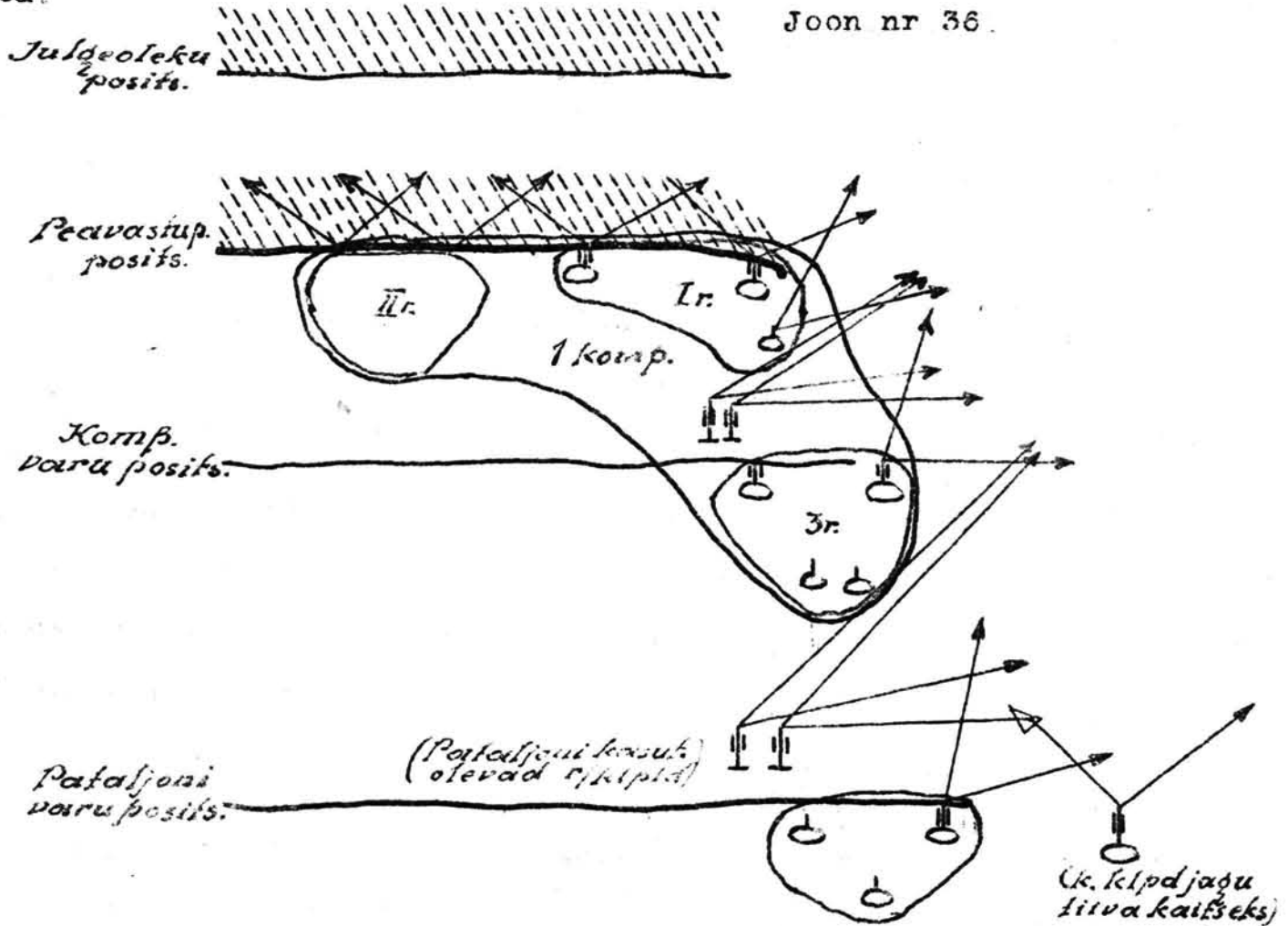
Põik tuletökke on selleks, et panna seisma sissemurdnud waenlase edasitungimine külgede suunas. Põik tuletökke luuakse peavastu-paru positsiooni ja warude positsioonide wahel. Nende moodustamisest wõtawad osa waru osad oma tulerelwadega ja r/kuulipildujad. (Joon 34)

Tuletöke tiiwade kaitseks luuakse lahtise tiiwa peale, wõi selleks juhuseks, kui peaks waenlasel korda minema naabri osa oma seisukohtadelt wäljalüüa wõi naabri osa paigunemisse tungida. Tuletökke loomisest tiiwade kaitseks wõtawad osa waru osad oma relwadega ja rasked kuulipildujad. Tuletökke skemaatiline kujutus tiiwade kaitseks

(Joon nr 35)

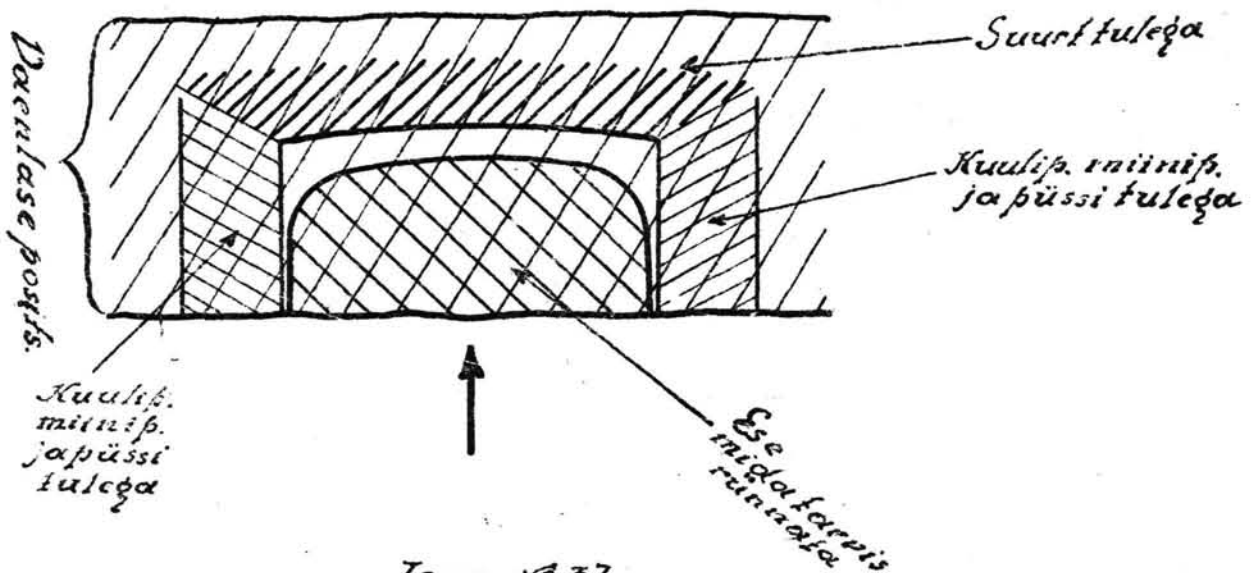
Lahtiste tiivade kaitseks määratakse peele eelpool toodud veel eriosad (Joon nr 36) Waruosad ja r/klpd peavad alati nii paigutatud olema, et nad saaksid tuletöke loomisest tiiva kaitseks osa võtta.

Tuletöke waenlase rinde osade eraldamiseks

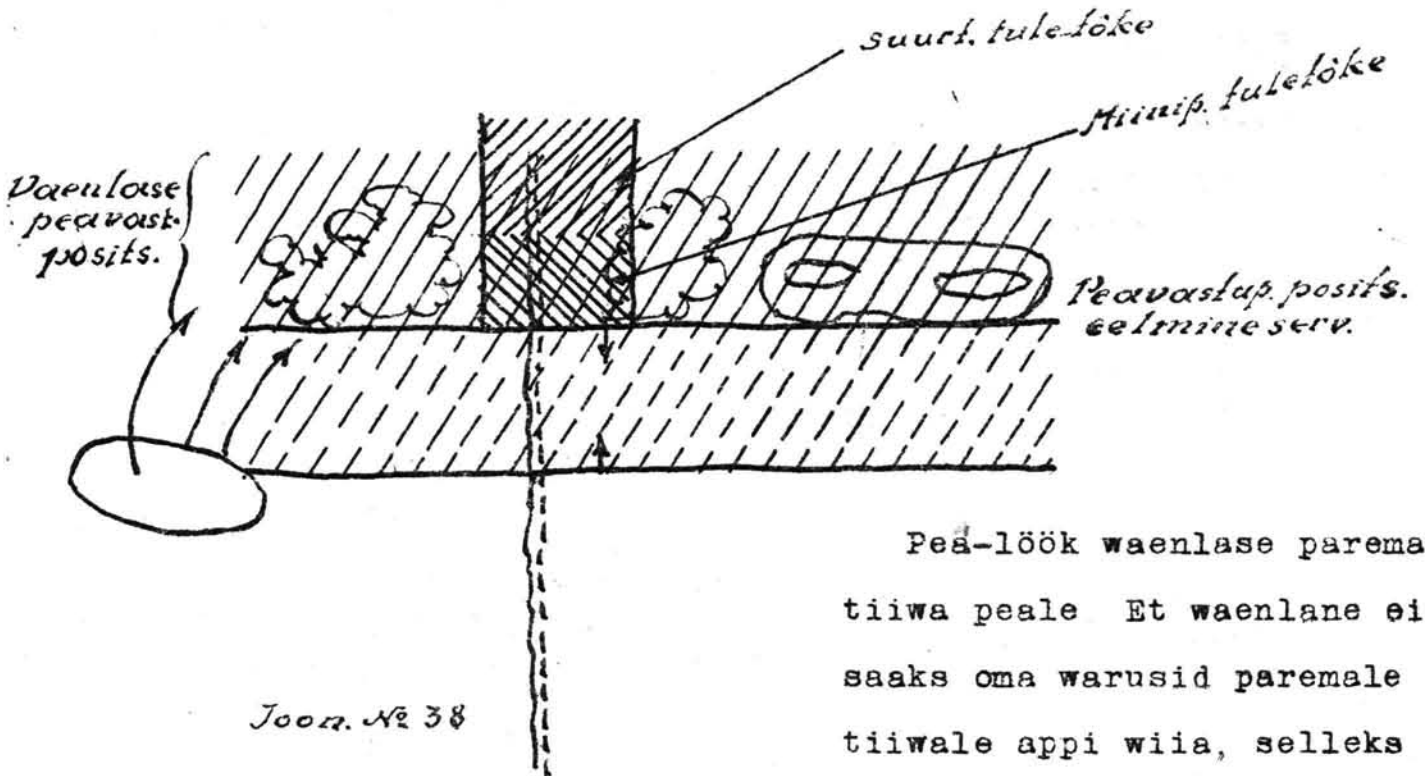
(Завеса для отгораживания)

Lubakse 1) ründajate osade kaitseks ründamise ajal ja esimestel minutitel peale waenlase positsiooni sissehurdumist kui ründajad osad pole suutnud end veel korda seada wastulöökide tagasilöömiseks (Joon nr 37.)

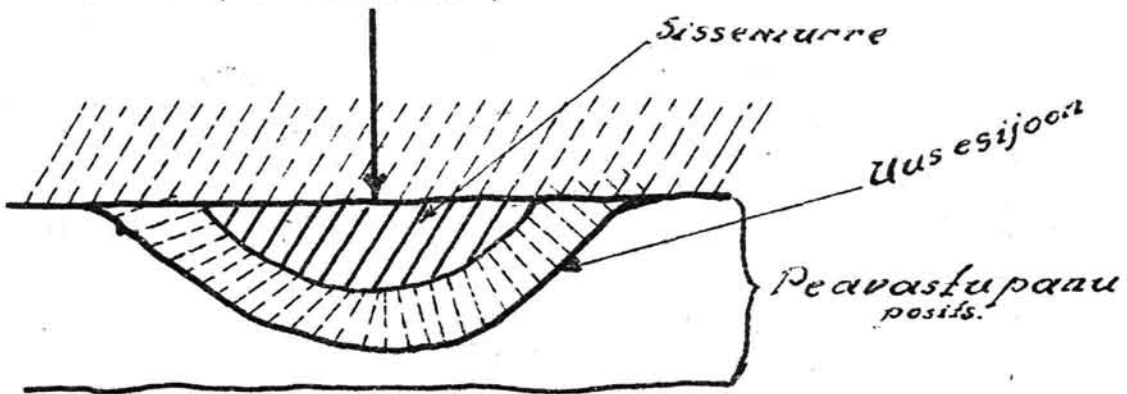
Joon. № 37

2) Tule tõke waenlase rida osade eraldamiseks luuakse selleks, et takistada waenlast tuua omi warusid abiks rünnaku objektiks määratud eseme kaitsjatele. (Joon. nr. 38.)

Pea-löök waenlase parema tiiwa peale. Et waenlane ei saaks oma warusid paremale tiiwale appi wiia, selleks eraldakse rünnaku ese suurt ja miinipildujate tulega.

Nagu eelpool juba tähendatud võib pealetungija, kelle käes tegevuse algatus, alati ühe või teise kaitsja rinde osa vastu suuremad jõud koondada, tulede kontsentratsiooniga mõned esemed kaitsesposits. neutraliseerida ja wallata. Sarnaste löökide pareerimiseks peab kaitsja pool oma paigunemisele sügawuse andma ja osade ning relwade paigutamiselega võimaldama luua rea üksteisele järgnewaid tule tõkkeid (sügawuses) ja põik tule tõkkeid positsiooni sees ja tiiwadel. Kõik need tule tõkked võiwad oma ülesannet täita ainult siis, kui nad on õigel ajal ettevalmistatud s. o. kui kaitse kawas on nad juba ettenähtud ja nende loomiseks osad määratud. Õigel ajal ettevalmistatud tulede võrk võimaldab rinde läbimurde puhul uut esijoone peavastup. posits. luua. (Joon nr. 39)

Joon. Nr 39

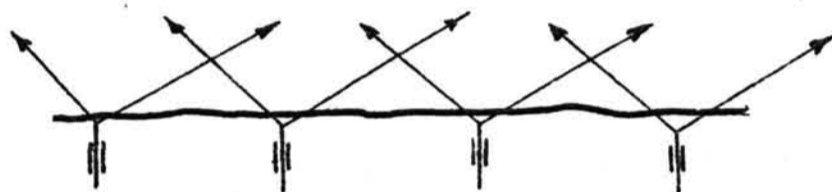
a) Kaitsel. Kaitse baseerub kawa kindlalt ja aegsasti ettewalmistatud tulitöketele.

b) Pealetungil. Laialised rinded praegusaja sõjas ei võimalda pealetungi kogu rindel ühel ajal. Selle asemel väikese arvu vägedega peetakse waenlane kinni rindel tule tökete abil et suuremate jõududega tiiwadel manövreerida. Samal ajal koondatud tuledega neutraliseeritakse rünnakuks määratud esemed ja eraldakse tule tökete abil teistest kaitseorganisatsioonidest.

Tule tökete loomise meetodid

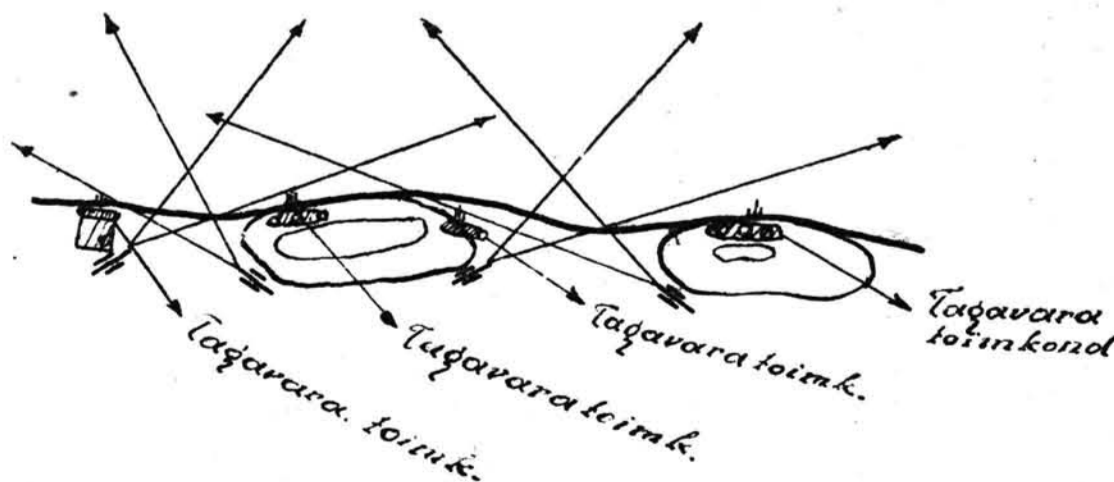
Tule töket võib luua 1) rinde tulega (фронтальный огонь) 2) flankeeriwa tulega.

Esimese wiisi juures tulistawad kuulipildujad otse ette. Üksikute relwade tule sektorid ristlewad naabri sektoritega. (Joon nr. 40.)

Joon. №40

II-se meetodi järele töötawad kuulip tiiwadel s o loowad tule tökke mitte oma ees, waid naabruses asuwa relwa (wäeosa) eel. Kuid sel juhusel peab kuulip ees olema kaitseosa (meie oludes tagawara toimkond) kes kuulip rindelt kaitseb sel juhusel, kui naabruses asuwa relwa tegewus mõnesugustel põhjustel saab katkestatud (Joon. nr 41)

Joon. №41

Tuletöke loomise metoodide võrdlus

Tuletöke rinde tulega

Paremused:

- 1) Inimene on harjunud võitlema waenlasega, kes otse tema ees.
- 2) Tuletökete loomine lihtsam.

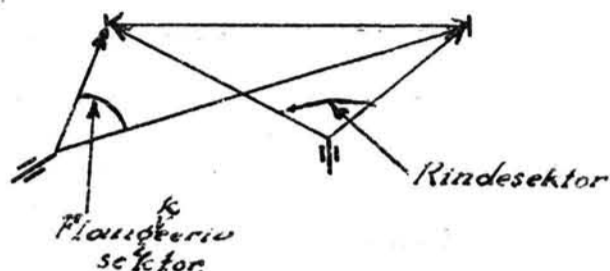
Halvad küljed:

- 1) Laiade rinnete juures laskesektorid laiad mille tõttu võib võitlustes läheda kauguse peal waenlane tuletökke wööst läbimurda, sel momendil kui kuulip tulistab uhte sektori serva
- 2) Kuulip maskeerimine raskem

Tuletöke flankeeriwa tulega

Paremused

- 1) Horisontaalne laske nurk väiksem.

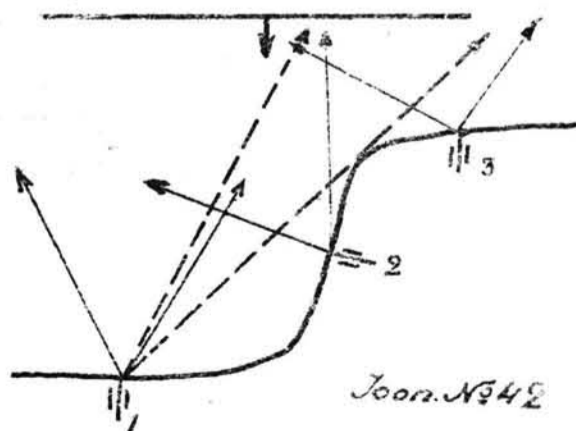
- 2) Tulirelwa maskeerimine kergem läbiwiiia
- Halvad küljed 1) tuletökke loomine keerulisem

Flankeeriwa tulega loodud tuletöke on üldiselt paremkuid selle loomist takistab sagedasti maastiku iseloom ja meeleoludes laiad rinded

Tuletökke loomisel ükskõik kumma meetodi järele peab tuletöke olema katkestamatu kogu rinde ees ühele ja samale relwale mitme tule ülesande andmisel peab alati äramärkima peaülesande. Wastasel korral wöiwad tekkida wahed tuletökkes, mida waenlase positsiooni sihtmurdmiseks wöib ära kasutada. Peaülesandeks on kuulip alati luua tuletöket temale määratud sektoris kõrwalised ülesanded wöiwad olla tuletökete kowendamise naabri relwa sektoris. Selleks puhuks aga peab mõni teine osa olema määratud tuletöke loomiseks selles raioonis kust tuli üle kanti

Näiteks (Joon nr 42)

Kui kuulip Nr 1 tuli üle wiia kuulip Nr 3 ette, siis peab kuulip Nr 1 määratud sektoris tule töket mõne teise osaga (tagawara toimik ehk laskurjao) looma

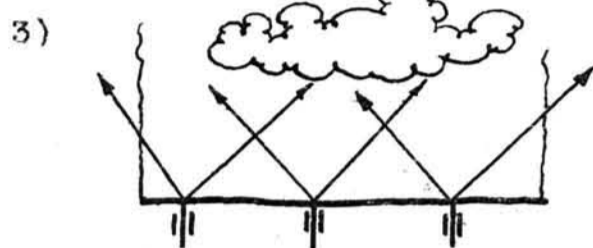
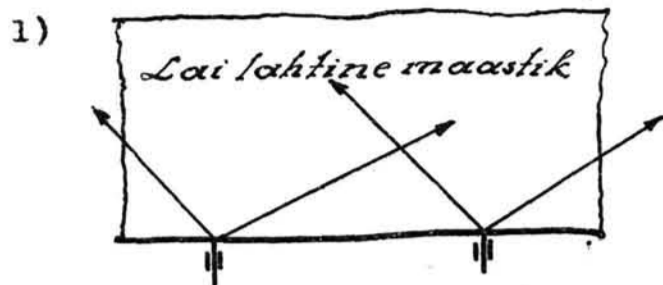

Maastiku iseloomu ja traat-tökete tähtsus ja mõju tuletökete loomise peale

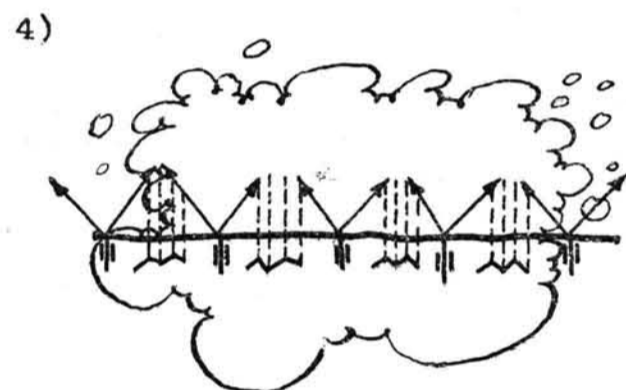
Maastiku iseloom mõjub tuletökke loomiseks tarvilikkude relwade

da arwu peale Relwade arw tuletöкке loomiseks on ärarippuw sel-
lest kuiwörd sügawat tule wööd wöimaldab maastik ja kuiwörd takis-
tab antud maastik waenlase liikumist wöi hölbustab seda

Näiteks:

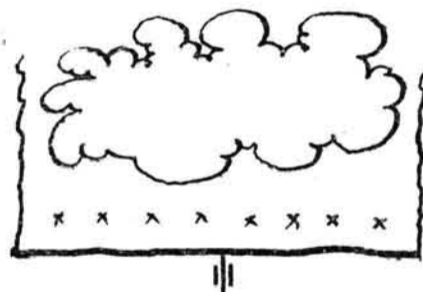
Kitsas - lage maastik.
Waenlane wöib kiirelt üle-
minna.

Kinnine maastik(mets)-kuulip
ei saa oma tule jõudu täies
ülatuses ärakasutada katkesta-
matu tuletöкке loomiseks tule-
wad laskurjaod esijoonele
lähemale tuua (s o paigunemise
sügawus väheneb)

Samuti möjuwad traat-töккеd tuletöкке loomiseks tarwismine-
wate relwade arwu peale

Näiteks:

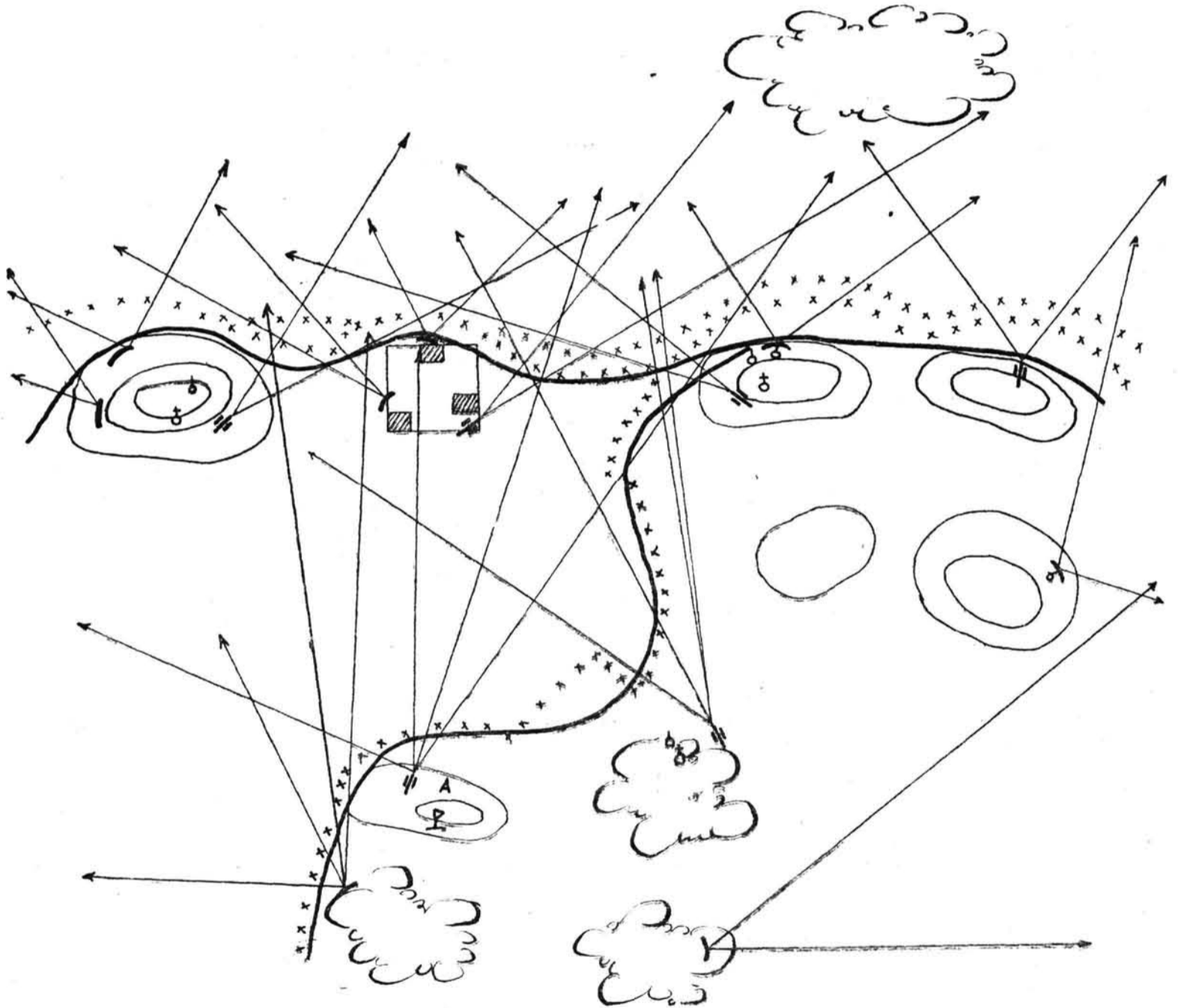
Kitsas laialine maastik, kuid juure-
pääs positsiooni esijoonele takistatud
traat- töcketega. Tuletöкке loomiseks
wähem arw kuulip

Jgasugu kunstlikud töккеd omawad lahinguwäljal tähtsuse ainult
siis, kui nad takistawad waenlase liikumist, ehk tegewust tulewöös
wäljaspool tule wööd wöib neid takistusi alati kõrwaldada. Takistu-
sed (traat-töккеd) omawad esimese järgu tähtsuse neis kohtades, kus
waenlane wöib kiirelt tuletöкке wööst läbi tungida enne, kui tule
töкке on oma jõu maksuma pannud. Töккеd sarnastes kohtades, mis wöib
olla ainult mõneks sekundiks waenlase liikumist takistawad, annawad
sellelega wöimaluse tuletöкке möju maksuma panna. Sellest järgneb, et
traat-töккеd tulewad ülesseada ees-rinnas kohtadel, kus waenlane
kiirelt ligi wöib pääseda. Kuid üksikud töккеosad kaotawad oma täht-

suuse seega, et neid võib alati mööduda vahakohtadest. Seega tulewad tüked ehitada võimalikult katkestamatult kogu rinde ees; kardetavamatel kohtadel suurema takistusvõimega (mitu rida teivaid või mitu rida tükkeid). Lähikäigud tüketes (näiteks pealetungi puhul läbimiseks) parem hiljem (s.o. pealetungi eel) teha.

Traattüked põik-tuletükete joontel valmistatakse ette (valmistatakse harkjalad, siidid ja n.j.e.), kuid neid ülesseada on otstarbekohasem tarviduse järel.

(Traattükete ja tuletükete süsteem joon nr. 43.)

- kavatsesetaw traattükete põik-tuletükete joonel.

Waatilejad

Waatilejad pannakse välja kohtadel, kust nad võiksid võimalikult kogu väeosa rinnet näha.

Rühma waatileja peab asuma võimalikult rühma ülema läheduses. Rühma ülema asukoha määravad seega asjaolud: a) võimalikult lähe-

mal vaatlejale, b) lähemale oma jagudele, et hõlpsam korraldusi edasi anda. Rühma vaatlejad pannakse wälja ka teises järgus asuwate rühmade poolt.

Kompani ülema vaatleja pannakse wälja kohal, kust ta wõiks näha wõimalikult kogu kompani rinnet, tingimata aga näha kardetawamaid kohti (s.o.kus juurepääs kergem). Seal juures peab kompani ül. vaatlejal alati wõimalus olema kiirelt oma waatluse tagajärgedest kompani ülemale edasianda. (Joon.nr. Γ -komp.ül., Δ -komp.ül. vaatleja, \oplus - rühma ül., \ominus - rühma vaatleja). Peale selle on patüülil waru osadel j.n.e.omad vaatlejad.

Waatlejatel on wäga suur tähtsus, sest nendel on õigus igal ajal nii jalgwäe kui ka suurtüki tuletöket wälja kutsuda. Seepärast tuleb waatlejateks ainult arenenud ja selleks ettevalmistatud sõdurisi määrata, kes oskaksid ühte ehk teist silmapiirile tekkinud märki (waenlase tegewust) õieti hinnata.

Tuletöke kutsutakse wälja signaalidega. Wiimased walitakse niisugused, et nad kõigile antud piirkonnas asuwatele osadele nähtawad wõi kuuldawad oleksid (kõige kohasemad on wärwilised raketid). Signaali peale awatakse tuli, nii jalgwäelaste kui ka kahurwäelaste poolt iseseiswalt neile määratud tuletökke raioonides.

Tuletökked öösel.

Katkestamata tuletöket öösel saab luua ainult siis, kui selleks päewal tarwilised eeltööd on tehtud. R.kuulipilduja aluse konstruktsioon wõimaldab kuulip.nii ülesseada, et sellest ka pimedas on wõimalik määratud esemeid tulistada. K.kuulipildujatele tulewad selleks aga erilised puust alused teha, samuti peawad ka püsside jaoks kindlad alused olema. Loomulikult ei ole nende puudulikkude aluste tõttu nii k.kuulip., kui ka püsside tuli küllalt tabaw ning nad wõiwad kitsas sektoris tulistada.

Sellest järgneb:

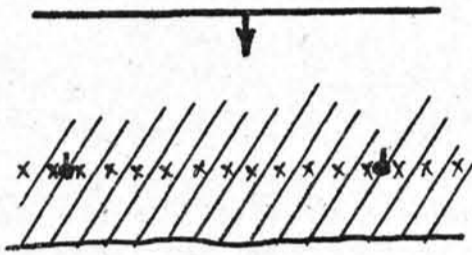
- 1) Tuletöke öösel luuakse peasjalikult raske-kuulipildujate abil.
- 2) Kerge-kuulipildujatele määratakse kitsamad tulesektorid kui päewal.
- 3) Kõik tulerehwad tuuakse lähemale esimesele joonele:*) et katta tulewööga neid maaalasi, mis k.kuulipildujate tulesektorite kitsenda-

misega katmata jäid ja b) tulistamine läbi intervaalide ja üle peade on öösel kardetaw.

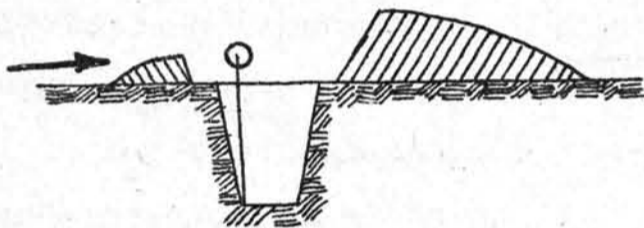
4) Öösel omawad erilise tähtsuse kunstlised tõkked. Teed tulewad tingimata barrikateerida.

5) Kuulipildujate kaitseks nende lähedusse tulewad paigutada laskurosad, sest waenlane võib kuulipilduja haarata ja neid wallutada.

6) Öösel pannakse wälja kuulajate postid (sest waatlejad öösel tegutseda ei saa). Kuulajate postid paigutakse nii, et nad wöiksid kuulda waenlase lähenemist tuletõkke raioonile. Joon.nr. 44

Joon N° 44

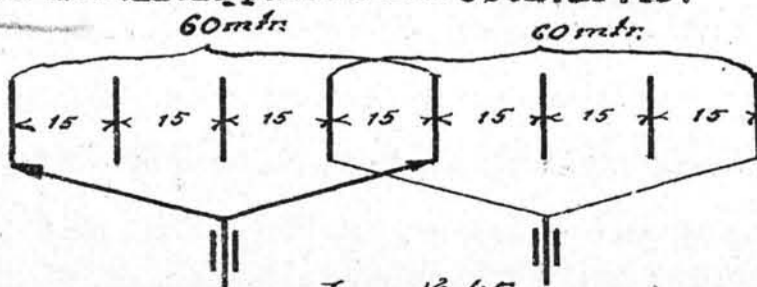
Normaalselt on nende asukohad traaf-tõketes. (•) Et kuulajad asuwad tuletõkke piirkonnas, siis tulewad nende kaitseks ehitada erilised kaewikud, millede seljatagune kaitsewall niiwõrd kõrge, et oma kuulid kuulajat ei tabaks. (Joon.nr.44.)

Tuletõkke kutsutakse wälja kuulajate poolt signaalide abil.

7) Nüüdisaja tehniliste ja keemiliste abinõude juures on wõimalus positsioone katta suitsu ja udu pilwedega mille tõttu ka päewal tekkida olukorõ sarnane öisele. Seega peab päewane paigutus wõimalikult wastama öisele s.o., et saaks tuletõket luua samadelt positsioonidelt wastawalt nõuetele öösel. Meie oludes on sarnaste suitsu- ja udu-pilwede loomine raskendatud laiade rinnete tõttu.

Suurtüki tuletõkked.

Suurtüki tuletõkke loetakse küllalt mõjuwaks kui iga 15 mtr. peale tuleb minutis 2 mürsku. Wõttes suurtüki laske kiiruseks 8 lasku minutis, wõib ühe suurtükiga luua tuletõkke 60 mtr. laiusel rindel; patareiga 240 mtr. laiusel rindel. Tegelikult loetakse normaalseks 200 mtr. ühele patareile. Joon.nr. 45.

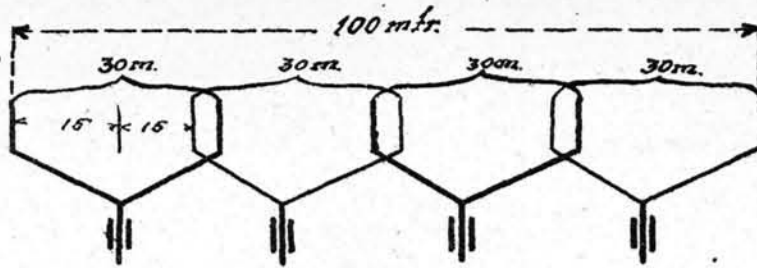
Joon N° 45

Tulerulli juures loetakse normaalseks 4 lasku minutis iga srt., seega iga suurtüki peale tuletõkke 30 mtr. laiusel rindel patareile - 120

mtr. laiusel rindel; tegelikult wõetakse iga suurtüki peale 100 mtr.

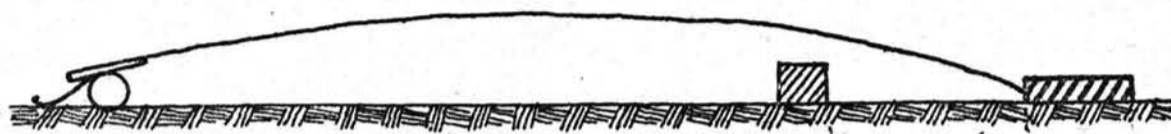
tulerulli loomiseks.

Joon.nr. 46.

Joon. № 46

Suurtüki tuletökke juures peab arwele wõtma, et ta oma positsiooni esijoonele nii lähedal ei oleks, et oma wäed kuulikildude all kannataks. Suurtüki tuletöke peab vähemalt 200 mtr. oma positsiooni esijoonest kaugel olema. (Joon.nr. 47.)

Joon. № 47

Jalgwäe ja suurtüki tuletökete omadused.

Jalgwäe tuletöke.

- 1) Jalgwäe tuletöke luuakse wahenditult jalgwäe ees.
- 2) Tuletöke luuakse kiirelt wastawa signaali järele.
- 3) Jalgwäe tuletökke saab luua katkestamatult kogu rinde ees.
- 4) Jalgw. tuletökke moraalne mõju on wördlemisi wäike.

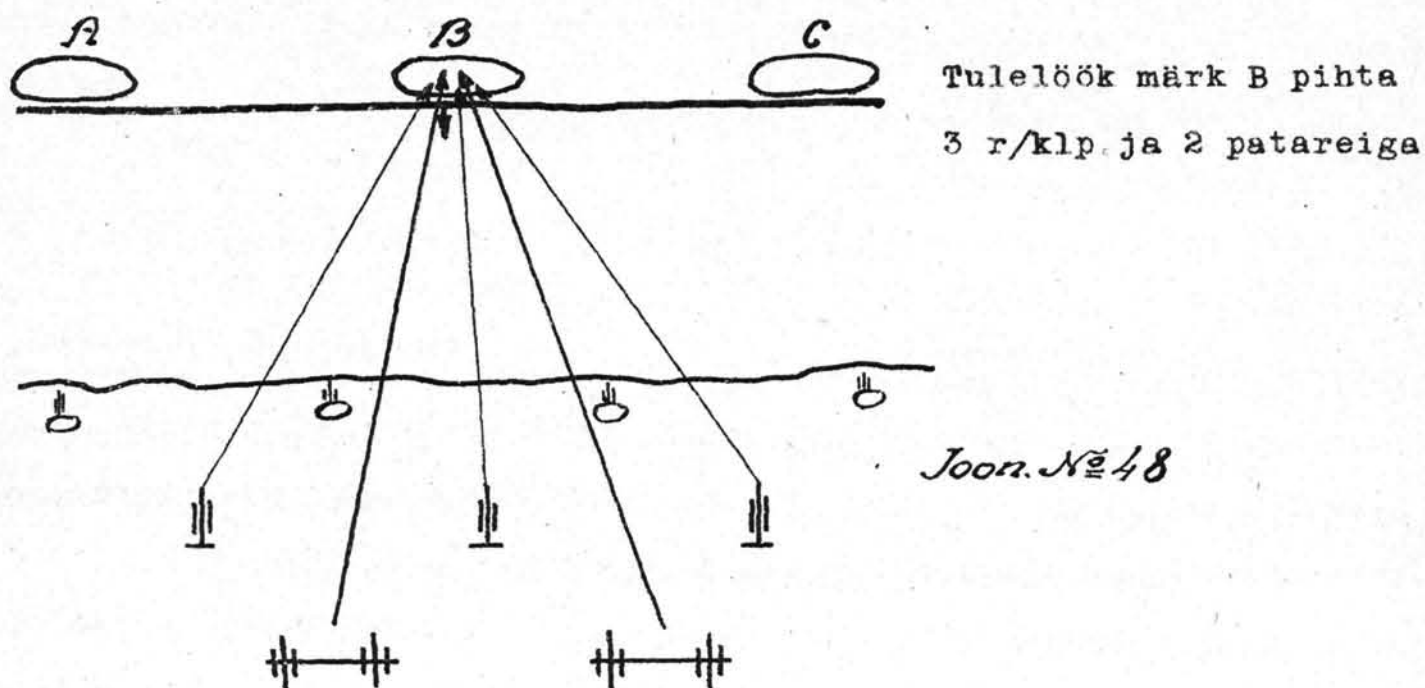
Suurtükiwäe tuletöke.

- 1) Suurt. tuletöke luuakse wähemalt 200 mtr. kaugusel oma wägede ees.
- 2) Wäljakutse järele kulub teataw aeg ennem kui tuletöke luuakse.
- 3) Tuletökkes on wõimalikud wahed (tulistamata maad).
- 4) Suur moraalne mõju.

Tulelöögid (отневные удары)

Tuletöke ei wõi olla kauakestew, sest see nõuaks palju laskemoona. Selle tõttu luuakse tuletöke ainult rändawa waenlase wastu. Paigal seiswa wõi liikuwa waenlase materjaalse kui ka moraalse jõudude desorganiseerimiseks tarwitatakse tulelööke. Nagu wiimaste sõdade kogemused näitawad, ei anna nõrk tuli (wähese arwu relwadega) neid tagajärgi mis tulelt oodetakse ka siis kui ta kauakestew on. Selle wastu tulelöögid, mis saadakse teatawa arwu tulerelwade tulede kontsentreerimisega ühe ja sama märgi peale, olguki lühikese aja kestwusel, annawad alati mõjuwaid tagajärgi. Kui tulelöögiga ei lähe

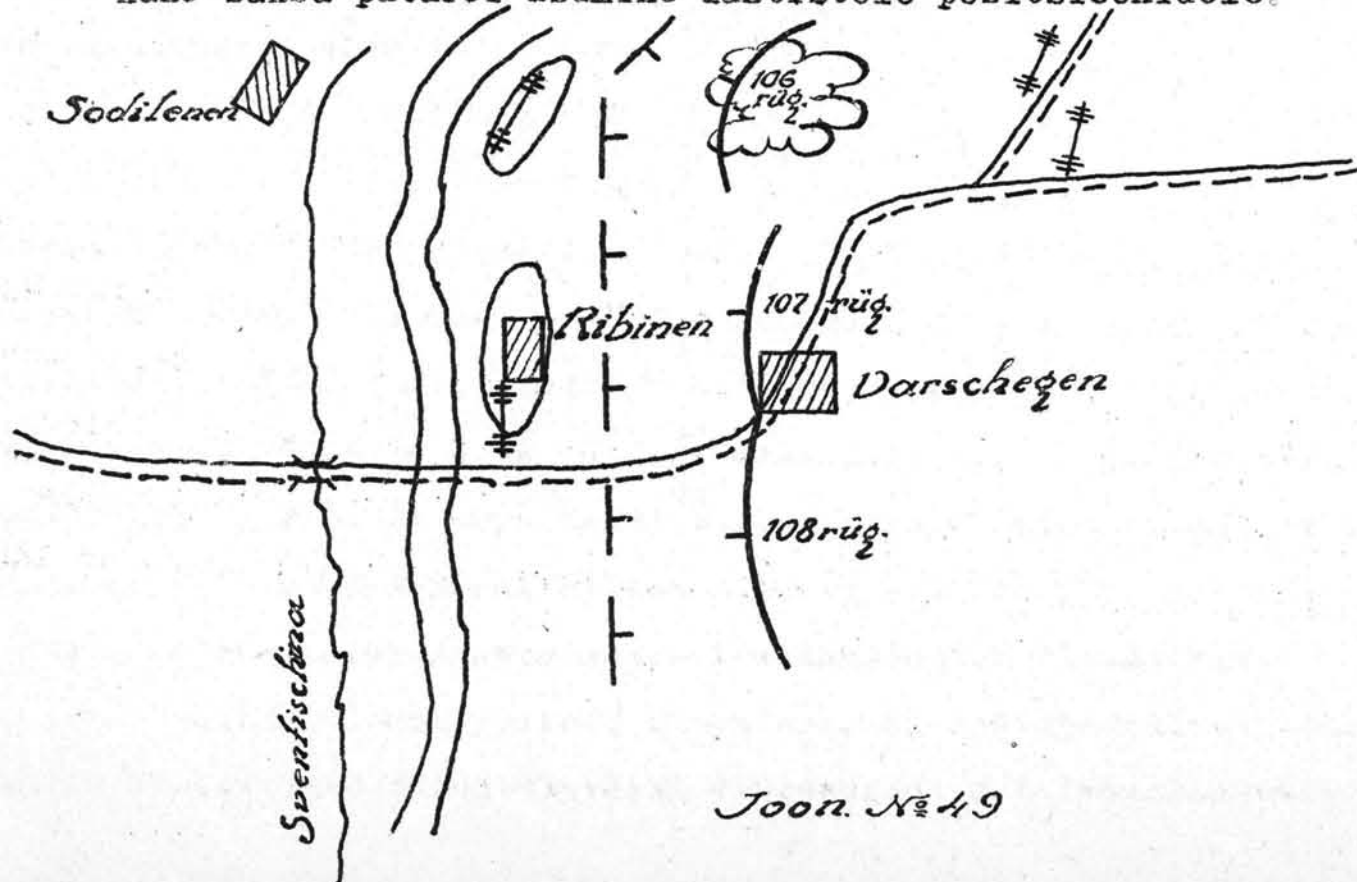
korda waenlase materjaalseid jõude desorganiseerida, siis on tulelöögi loodud efekt ikkagi niivõrd mõjuv, et ta waenlast demoraliseerib. Tulelöökidest wõtawad osa eesrinnas suurtükiwägi ja raskekuulipildujad, nii lahtiste kui ka warjatud märkide pihta. Kergekuulipildujad saawad osawõtta tulelöökidest lahtiste ja lähedal asuwate märkide pihta, kuid ka see pole soowitaw, sest sellega awaldaksid kergekuulipildujad omad seisukohad ja neid wõib waenlase neutraliseerida rünnaku eel, mille tagajärjel ei oleks wõimalust katkestamatut tuletõket luua waenlase rünnaku momendil. (Joon nr.48)

Näide ilmasõjast (Joon.nr.49.)

Gumbineni lahing 7/20 aug. 1914 a.

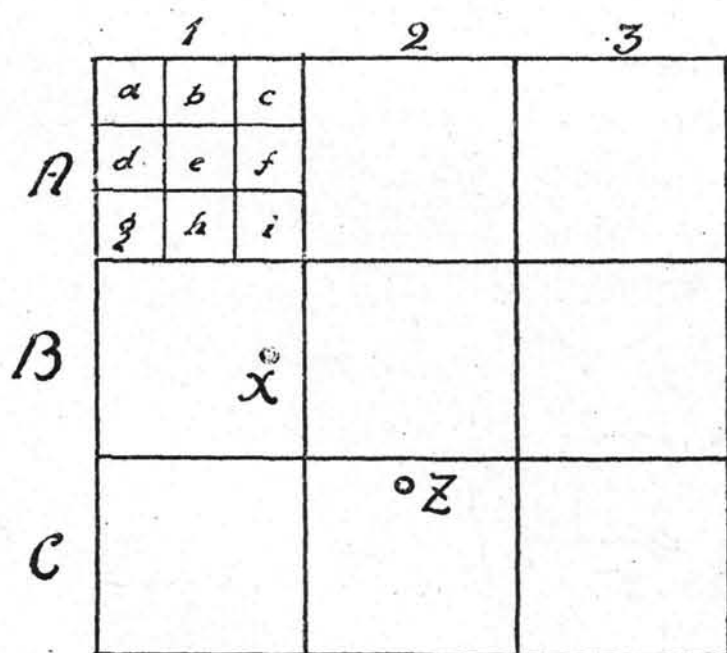
Kahe saksa patareii asumine lahtistele positsioonidele.

Saksa jalgwägi oli pealetungides 700 - 800 sammu kaugusel 27. diw. seisukohtade ette jõudnud, kus wenelaste püssi ja kuulipildujate tule tõttu seisma jäi. Sakslaste suurtükiwägi asus Swentischina orus, kus 2 patareid sõitsid lahtistele positsioonidele; üks Ribineni küla juure teine kõrgustikule 106 rüg. ees. Ribineni juures positsioonile asuw patareid oli nähtaw wenelaste patareid waatepunktile ja raske kuulipildujatele ning sai häwitatud. 106 rüg. wastas olewa kõrgustikule asuwat patareid nägi kompani ülem. Telefoni side puudusel teatas ta sellest oma patareid kaskjala kaudu, kuid ei osaknud küllalt täpselt saksa patareid asukohta teatada. Selle tõttu awas wene suurtükiwägi tule suure hiljaksjäämisega ja ilma tagajärgedeta.

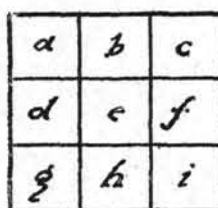
Nagu sellest näitest selgub annab tulekoondus tagajärgi siis, kui märk on nähtaw suurtükiwäele wõi r. kuulipildujale. Kui aga märk suurtükiwäele nähtaw ei ole, siis tekkib küsimus kuidas täpselt märgi asukohta teatada, selle juures muidugi eeltingimine, et jalgwäe ja suurtükiwäe wahel side olemas, mille abil kiirelt wõib teateid edasi anda. Tulemõju on ärarippuw sellest, kuiwõrd täpselt ja kiirelt saab tulistawale relwale märki kätte juhatada.

Juba Wene-Jaapani sõjas selgus, et kaartide järele ei saa küllalt täpselt märke kättenäidata. Peale Wene-Jaapani sõda töötati selleks otstarbeks wälja meetod mille järele kaartidele tehti wõrk, mis kogu kaarti ruutudeks jagas. (Joon nr 50.)

Joon. № 50

Märkide kättenäitamiseks selle meetodi järele tarwitati kalkist wäikest ruutu, mis wõrdub kaardil tehtud ruutudele; see ruut jagati 9 ruuduks, mis olid märgitud wäikeste tähtedega.

Märgi asukoht näidati suure ruudu abil näiteks: märk

Z - 2Cb märk K - 1Bf.

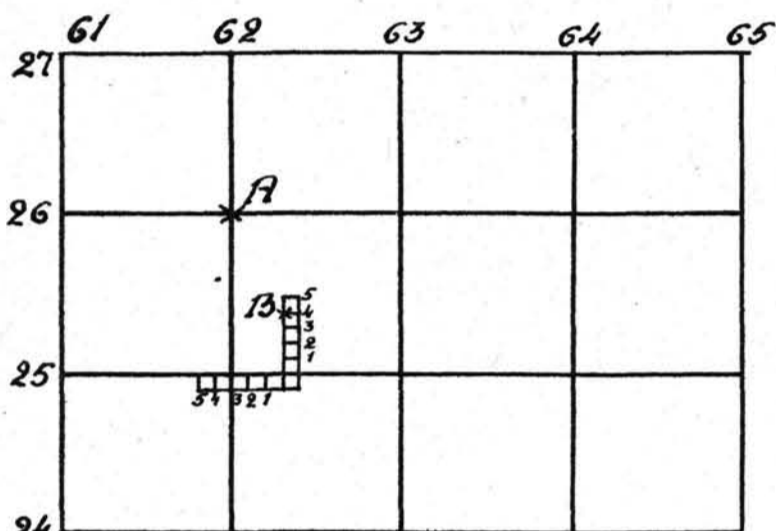
See meetod oli wäljatöötatud, kuid teda ei suudetud enne ilma-sõda tarwitusele wõtta.

Ilmasõja ajal jaotati skeemid ruutudeks, mis olid nummerdatud ja nende numbritega teati märke.

Joon.nr. 51.

41	42	43	44	45			
46	47	48	49	50	51	52	53
13	14	15	16	17	18	19	

Seda viisi saab tarvitada ainult positsiooni sõja olukorras või neil juhustel, kui väeosad juba mõne aja on koha peal asunud ja vastavad skeemid jõudnud valmistada. Et aga igasugu olukorras oleks võimalus täpselt märkide asukohti äramärkida, selleks võeti tarwitusele peale ilmasõda koordinaatide teljestik. Täpsetel kaartidel, millel koordinaatide teljestik olemas, võib igat märki väga täpselt äratähendada. Koordinaadid tõmmatakse kaartil 1 klm. kauguste järele. Kaugused ühest või teisest teljest märgitakse kümnendik osadega. (Joon.nr.52).

Joon. № 52

Märkides tähendatakse mitmesugusel viisil.

Sakslased: märk A - 62 26

märk B - 6225

parem 3 kõrg.4.

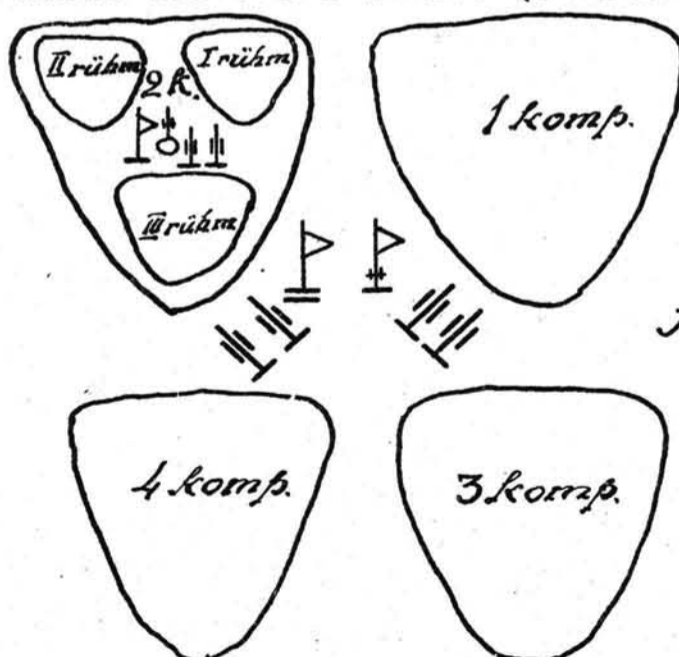
Meil: märk A-x-26 y62

" B x-25,4 y-62,3

Märkide ülesleidmiseks koordinaatide järele on kasulik

tarvitada koordinaatide lineali. (Joon.nr. 52).

Et tulelööke jalgwäe tulerehwadega anda, selleks peavad vastavad relwad väeosa ülema läheduses asuma. (Joon.nr.53.)

Joon № 53

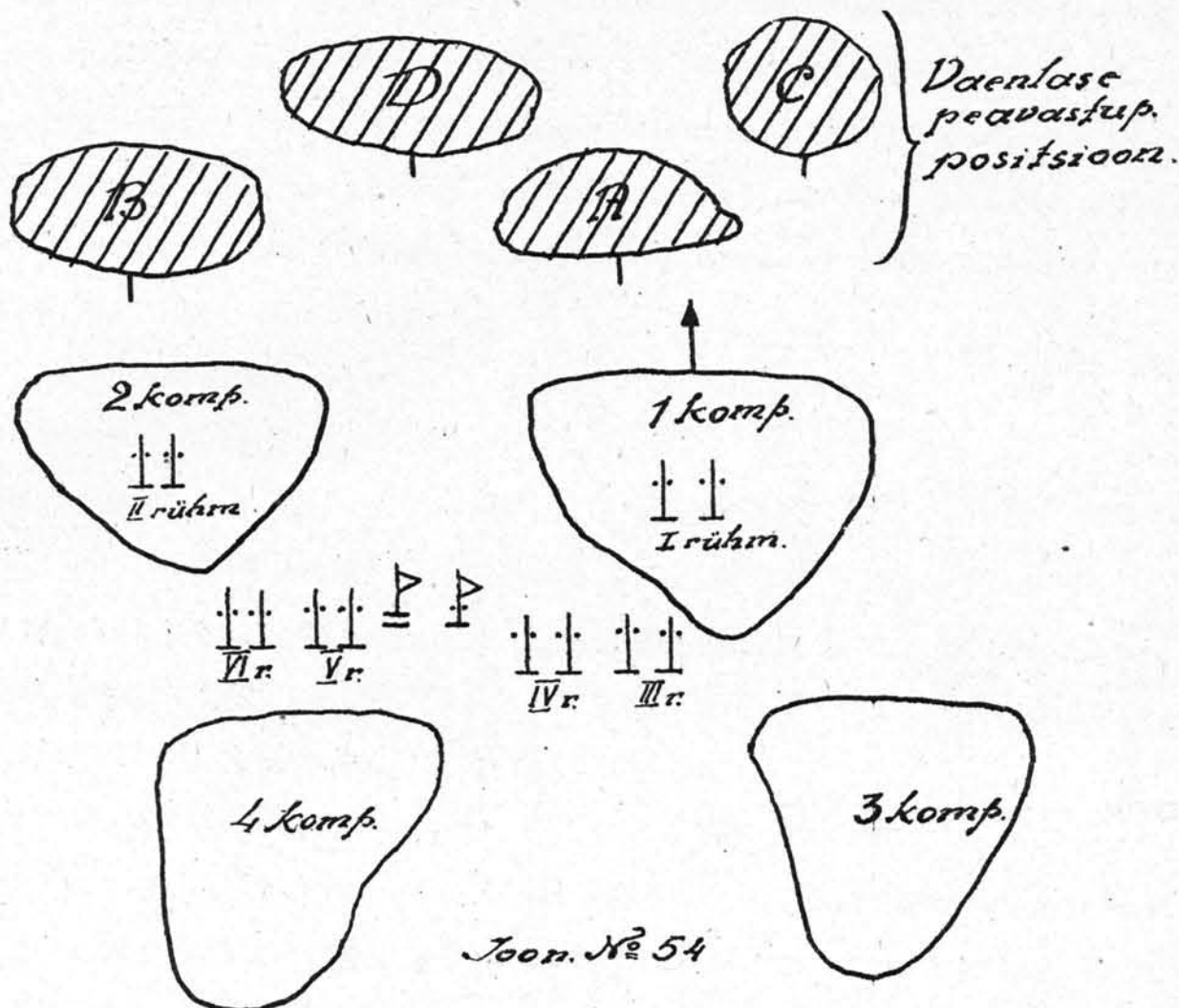
Kompanile juureantud r.kualipildujad peavad asuma kompani ülema läheduses. Seal ka r/klpl.rühmad asuvad patarei läheduses, seal ka r/klpl kompani ülem.

Nagu ilmasõja kogemused näitavad, on tulelöökidel suur mõju, siis kui nad antakse ootamatalt ja ja küllalt tugewa jõulised. Pikaajali-

sed tulelöögid kaotavad oma mõju. Tulelööke võib edukalt kasutada siis kui väeosad selleks on juba rahuajal ettevalmistatud ja tulelöögid wiiakse läbi kindla kawa järele.

Tulelöögid väljatöötatud kawa järele.

Tarwitatakse rünnaku eel ja rünnaku ajal. (Joon.nr.54.)

Pataljoni ülesanne rünnata waenlase positsiooni, mille üksikud wastupanu sõlmed märgitud A, B, C ja D-ga. Rünnaku algus 1-se komp. t + 52.

Tuleettevalmistus: 1) t+42 kuni t+52 tulelööki A pihta wõtawad osa kõik r/kuulip.rühmad ja suurtüki grupp. Rünnaku algus t+52 ja kestab kuni t+62. Ründab 1-ne kompani märk A. Rünnakud toetawad I ja IV r.kuulipilduja rühmad ja üks patareid.

Rünnaku ajaks peab teisi wastupanupunkte neutraliseerima seega tulelöögid.

Märk B pihta t+52 kuni t+62; wõtawad osa II ja VI r/k.rühm ja 1 patareid.

--- D --- t+52 --- t+62; --- --- III r/k.rühm ja üks patareid ja

--- C --- t+52 --- t+62; --- --- V r/k.rühm.

Wastase rünnaku ettevalmistuse takistamine tule abil.

Kuni ilmasõjani walitses arwamine, et suurtükiwäe ülesanne on

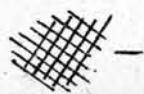
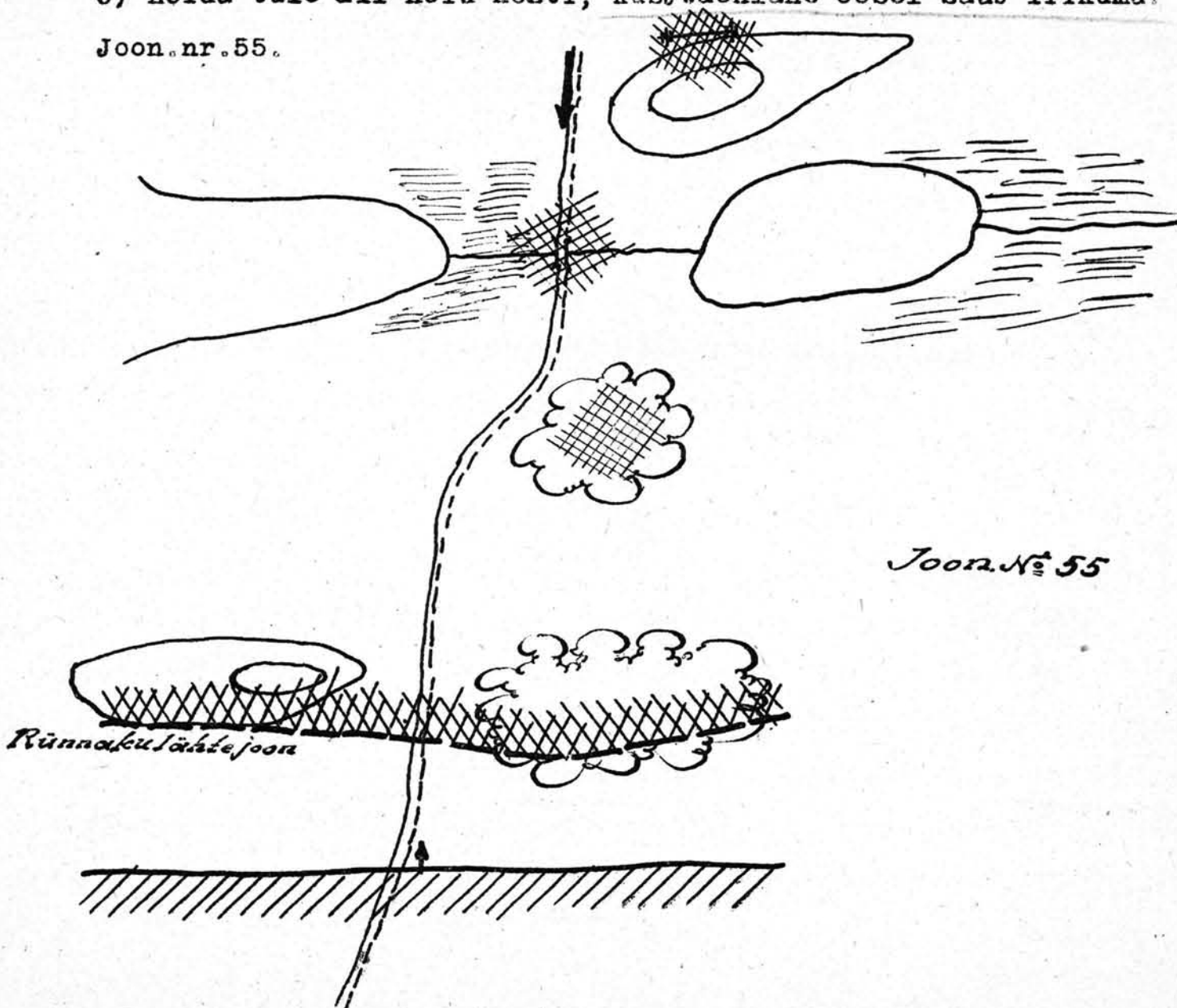
wõidelda wastase suurtükiwäega. Waenlase jalgwäe wastu tarwitati suurtükituld peasjalikult siis, kui waenlane rünnakule tuli. Juba Wene-Jaapani sõjas selgus, et suurtükiwägi seda wiimast ülesannet täita täiesulatuses ei saanud (s.o. waenlase rünnakut nurjaajada rünnaku ajal), sest suurtüki tuli jäi harilikult hiljaks.

Nüüdisaja wõitlusabinõude tõttu nõuab rünnak pikemaajalisi ettevalmistusi. Samal ajal wõimaldawat olewat abinõud (näiteks lennuwägi) rünnaku ettevalmistusi kindlaks teha ja nende ettevalmistustööde arenemist jälgida. Kaitsja poole ülesandeks jääb neid ettevalmistus töid takistada ja selleks on mõjuwamaks abinõuks tuli.

Kaitsja tule ülesandeks on (Joon.nr.55.)

- 1) Takistada waenlase kahurwäge täita oma ülesandeid.
- 2) Hoida oma tule all defileed, kust waenlane on sunnitud läbiminema.
- 3) Hoida tule all kohti, mida waenlane wõib kogumiseks tarwitada.
- 4) Hoida tule all waenlase rünnaku lähtejoont.
- 5) Hoida tule all neid kohti, kust waenlane öösel saab liikuma.

Joon.nr.55.

Kohad mis tule all tulewad hoida.

LUURE JA KATE KAITSELAHINGUS

(Joon nr. 56.)

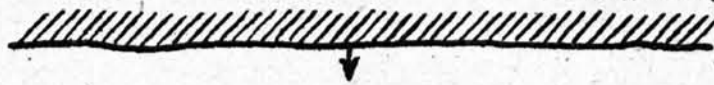
Katselahingus on luure suure tähtsusega, eriti meie oludes, kus tahame osavate löökidega waenlase jõudu murda. Luure ülesandeks katselahingus üldiselt on tagada wastupanu positsioonil asuwaid wägesid ootamatuse eest ja warjata wastupanuriba waenlase luurajate eest. Kaitsjale on peamine mure selgusele jõuda missuguses suunas kawatseb waenlane pealööki anda. Selle selgitamisel on praegusel ajal tähtsaks teguriks lennuvägi. Kuid lennuväe luure on perioodiline, s. o. lendur näeb ainult seda, mis sel momendil, kui ta õhus wiibib, nähtawal on. Mis oli aga enne või sündis mõni moment hiljem, see jääb lendurile nägematuks. Sellest tarwidus täiendada õhuluuret maapeal tegutsewate luure organidega: ratsa luurega ja jalgwäe luurega. Ilmasõja ajal selgus väga iseloomulikult ratsaluure tähtsus manöwersõja perioodil.

(Wõrdle prantsuse, inglise, wene ja saksa ratsawäe tegewus Ilmasõja esimestel nädalatel). Wene I. armeele olid juure antud 5 1/2 ratsadiiisi. Nendest olid: 1 brigaad parema tiiva kaitseks, 1 diwiisi wasaku tiiva kaitseks ja 4 diwiisi ees luure ülesannetega. Algul olid kõik need 4 diwiisi osade kaupa laiali pillatud kogu armee rinde ees. Hoolimata wõrdlemisi suurest arwust, ei suutnud wene ratsawägi midagi olulist kindlaks teha, sest saklastel oli ka kõwa luure kate (ratsawägi) ees. Nõuetawa andmete saamiseks tuleb waenlase kate läbimurda ja waenlase peajõudude paigunemise raiooni tungida. Läbimurdmiseks peab aga olema luuresõda tugewa jõuline. Sellest tarwidus alati moodustada tugew luuresõda suurema arwu ratsawäe koondamisega ja tehniliste wõitlus-abinõude ja tulerehwade juureandmisega.

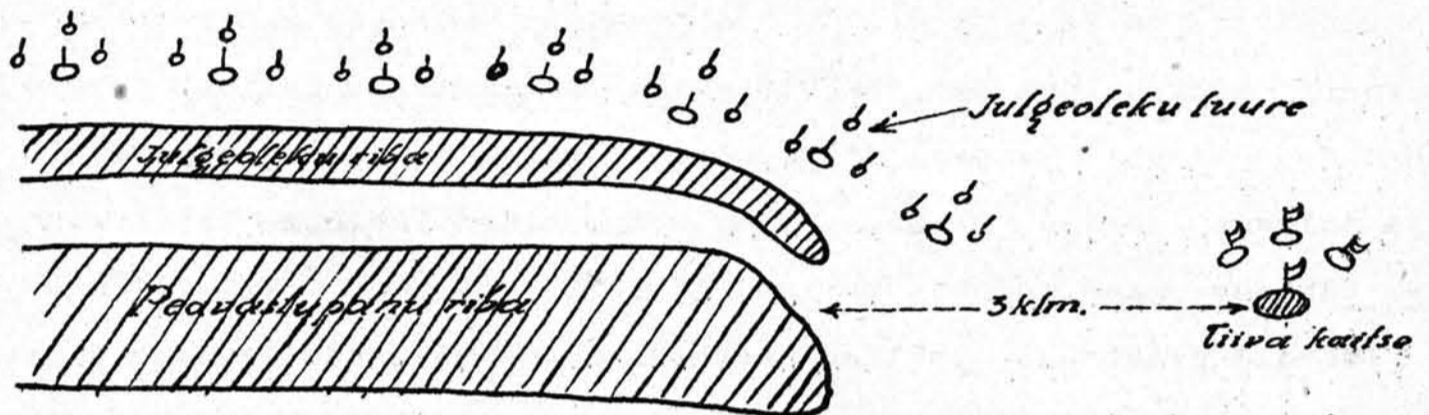
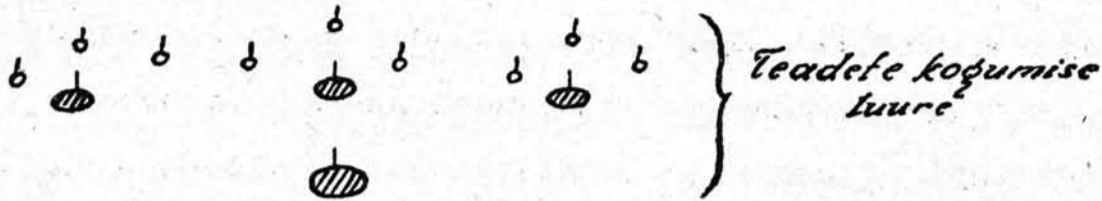
Teadete kogumise luure saadetakse wälja rügemendi ülema poolt (mõnendel juhustel ka pataljoni ülema poolt). Teadete kogumiseks (waenlaste üle) wälja saadetud luureosad ei ole suure jõulised; nad ei toimeta ka läbimurdeid, waid koguwad andmeid salajaselt, waatlusega waenlasele lähenedes waatlusega. Nende tegewuse kõige suuremad saawutused normaalselt näewas, kus liigub (tegeuseb) waenlase jalgwägi.

Joon nr. 56

Joon. № 56.

Ratsa luure

Julgeoleku luure saadetakse välja esijärgus asuwate kompaniide poolt ja ta tegutses julgeoleku positsiooni eel.

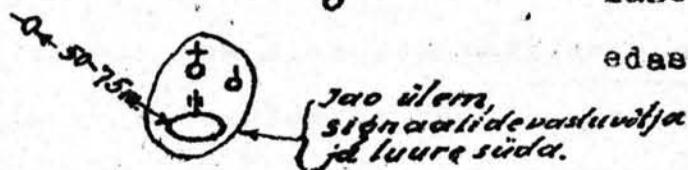
Peale eelpool toodute kasutab jalgwägi luure abinõuna vaatlusposte positsioonil (nii maapealseid kui ka õhupallidel).

Kui tiiw lahtine, siis tiiwa kaitseks eriti määratud osad. Need asuwad normaalselt 2-3 klm.kaugusel. Juhusel kui meie löögi-osa on paigutatud lahtise tiiwa taha, siis peab ka lahtise tiiwa ees luurekate olema.

Julgeoleku luure.

Julgeoleku luure koosneb kõige rohkem 1 jaost, soovitavam on määrata k.klp.jagu, et luure osal oleks tugevam tule jõud. Luureks määratud jao paigunemise kord joon.Nr.57. Eelluurajad, nende järele luuresüda, mille ees jao (luurkonna) ülem ja tema läheduses signaalide wastuwõtja ja edasi andja.

Joon. № 57

Luurajad peawad sidet jao ülemaga leppemärkide (signaalide) abil. Kui luuraja midagi märkab, siis annab ta märgi läbi ülemale teada, kes luure südame seisma jätab ja luuraja juure tõttab selgitama, mis seal on

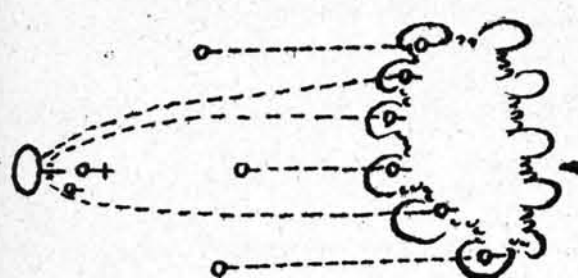
Julgeoleku luure tegewuse edu ripub sellest kuiwõrd arenenud luurkonna ülem Selleks tuleb alati määrata allohvitser (ka siis kui luure väiksem kui jagu) Julgeoleku luure peab läbi vaatama kõik esemed julgeoleku riba ees ülesandega selgitada, et waenlane ei koguneks nende esemete juure ja ootamata kallaletungi ette ei wõtaks

Julgeoleku luure on ka pealetungil ja samade ülesannetega s o kindlustada järele liikuwaid osi ootamata kallaletungide eest ja tulelõõkide eest Pealetungil peawad luurajad tegutsema kiirelt, et esemete läbiwaatamisega wägede liikumist mitte takistada.

ESEMETE LÄBIWAATAMINE LUURAJATE POOLT

1) Metsatuka läbiwaatamine

Metsatukk waadatakse läbi ahelikuga, kus juures hämmised pilurid tingimata metsaserwadel peawad liikuma. (Joon Nr 58) Kuipalju mehi ahelikus peab olema, see ripub ära metsa suurusest ja tihedusest Et metsatuka läbiwaatamisega järele tulewaid wägesid mitte kinnipidada sel-

Joon Nr 58.

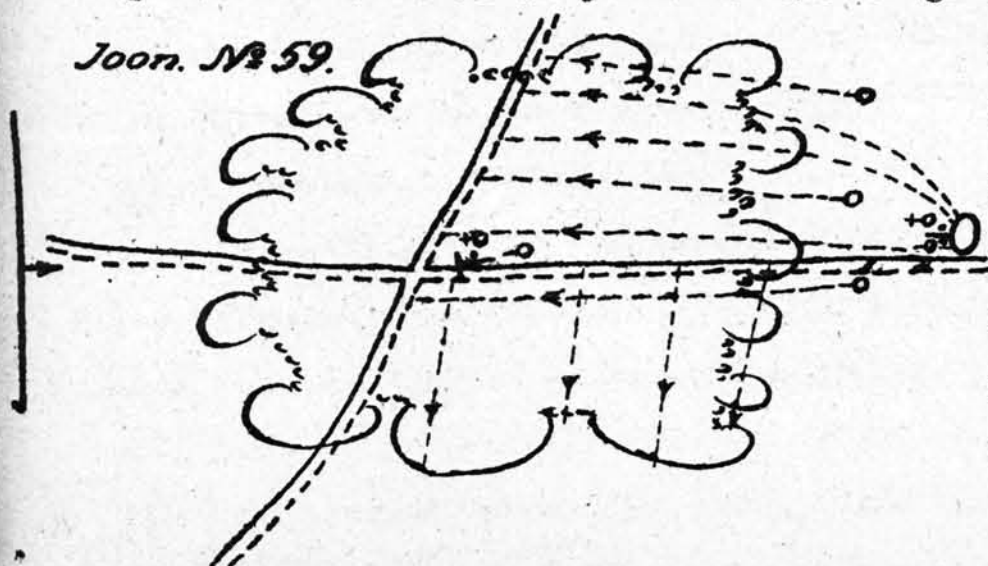
leks peab luurkonna ülem juba eemalt ära otsustama, kui palju mehi selleks tarwis läheb, et õigel ajal s.o enne eelminewate luurajate metsa jõudmist neile abi saata. Kui mets läbiwaadatud, siis liikumine endiselt, s.o. abiks saadetud mehed jääwad

waeniase poole metsaserwale peatama kuni luuresüdame kohale jõudmiseni, millega ühinewad

2) Suure metsa läbiwaatamine. (Joon nr 59)

Jga suurem mets on on jaotatud sihtidega ja teedega osadesse. Siin

Joon. Nr 59.

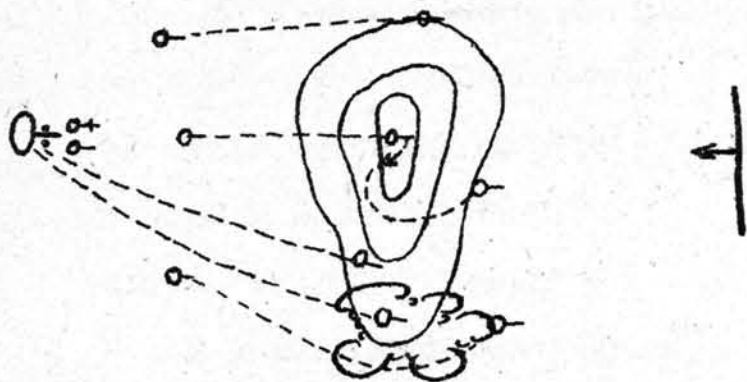

tuleb läbiwaatamist samuti teha ahelikuga Et aga luuresalgas nii palju mehi ei jätku, et kogu metsa ahelikuga läbi käia siis tuleb siin läbiwaatust teha osade kaupa s o luurajad waata-

wad samas korras nagu metsatukas algul ühe kwartaali läbi. Kuulip. wõtab posits metsas, kus sündsam koht. Esimese kwartaali läbiwaatamist kogunewad need luurajad südame juure kuna teise kwartaali läbiwaatamiseks uued mehed saadetakse j. n. e

3) Küngaste läbiwaatamine. (Joon. Nr. 60.)

Küngaste läbiwaatamisel läheb üks piilur mäetippu ja jääb seal peatama. Teised piilurid waatawad mäenõlwakud läbi. Et läbiwaatamisega liikumist mitte takistada, selleks

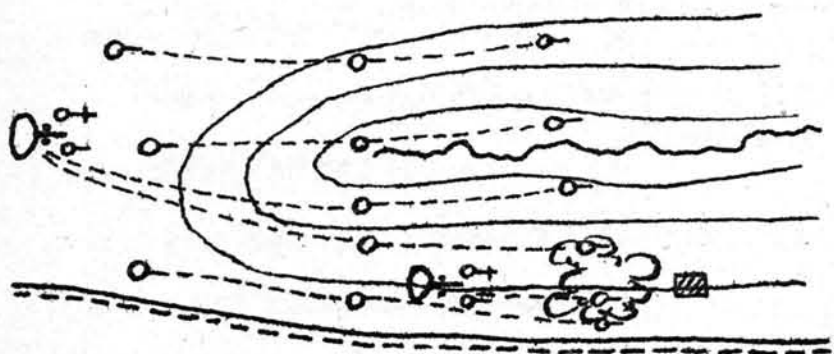
Joon. Nr. 60

peab ülem jälle õigel ajal abi-piilurid ette saatma. Luuresüda jääb mäe taha peatuma kuni piilurid on teisele poole wälja jõudnud, wastawa signaali järelle liigub süda edasi, ümber minnes mäe (mitte ühe tipu, aga ka nõlwaku). Mäetipus olew

piilur peale härmiste teisele poole mäe wälja jõudmist liigub ka edasi, kuid mitte üle mäetipu, waid nõlwaku.

4) Orgude läbiwaatamine. (Joon. Nr. 61.)

Orgu rööbastiku liikumise suunale.

Joon. Nr. 61.

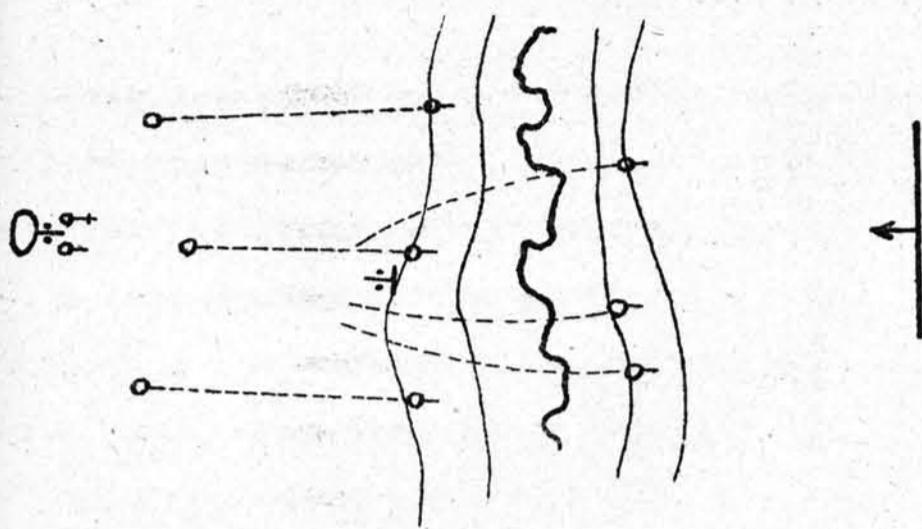
Oru mõlemil nõlwaku serwal lähewad piilurid nii, et näha orgu ja ka kõrwal olewat maastikku. Orus nii palju sõdu-reid nagu seda maastiku iseloom oru põhjas nõusab. Kui näiteks on oru läbiwaatamiseks kolm meest tarwis, siis tuleb neid jälle juba warem wälja

saata, et liikumist mitte takistada. Luuresüda liigub seal pool orgu, kus tähtsam suun (näiteks suurtee). Kui sunna tähtsust raske kindlaks teha, siis seal, kus liikumine rohkem warjatud. Orgu igal juhusel süda minna ei tohi.

ORG RISTI LIIKUMISE SUUNALE.

(Joon.Nr.62.)

Waenlane kasutab orgu harilikult selleks, et siin ootamata tullelööke anda lähenejatele. Selle tõttu peab ka luurkond siin ette-

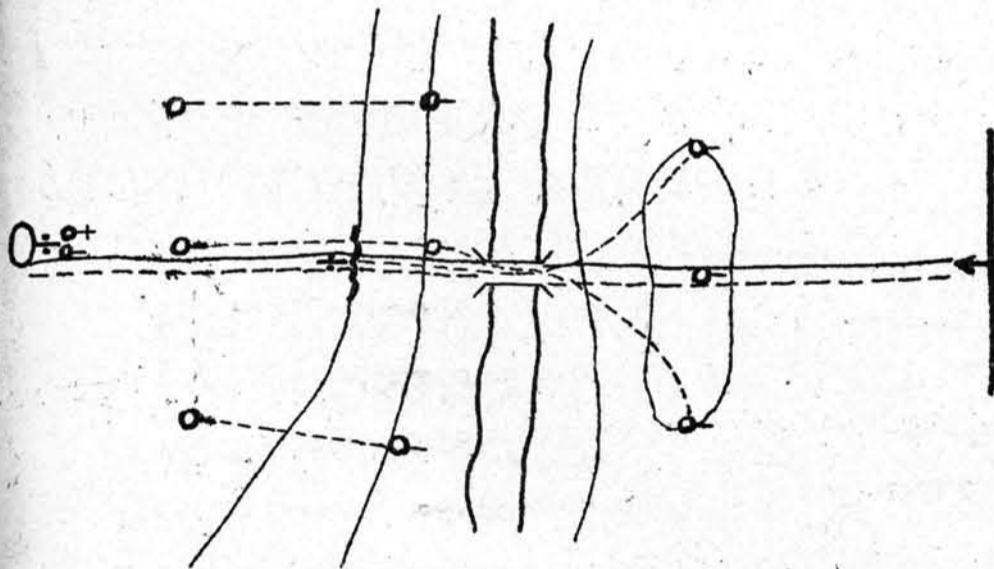
Joon. № 62.

waatlikult tegutsema. Piilurid, jõudes eelmise nõlwaku serwale jääwad senna peatama. Kuulipilduja asub positsioonile. Siis saadab luurkonna ülem uued piilurid oru läbiwaatamiseks. Kui need uued piilurid on

üle oru jõudnud teisele poole nõlwaku serwale, siis signaali järele lähewad kõik teisel nõlwakul peatuma jäänud mehed kiiresti üle oru. Seal liikumine jätkub endises korras.

5) Luurkonna tegewus üle silla minekul. (Joon.nr.63.)

Jga piilur liigub oma ette kuni jõeni ja asub seal laskepositsioonile. Keskmise (silla wastu olew piilur, läheb otse silla peale.

Joon. № 63.

Kuulipilduja asetatakse positsioonile. Keskmise piiluri järele saadab luurkonna ülem uued piilurid jookstes üle silla, kus nad asuwad endiste piilurite liikumise suunade ette. Kui uued mehed on kohale jõudnud

siis liiguwad teised järele. Siin peamine tähtsus, et kiirelt üle silla saada, kuid ei tohi kõik ühe korraga minna.

6) Talude (w.külade) läbiwaatamine (Joon NR 64)

Siin peab luure ülem samuti õigel ajal hindama, kui palju mehi küla läbiwaatamiseks tarwis läheb, et omal ajal piiluritele abi

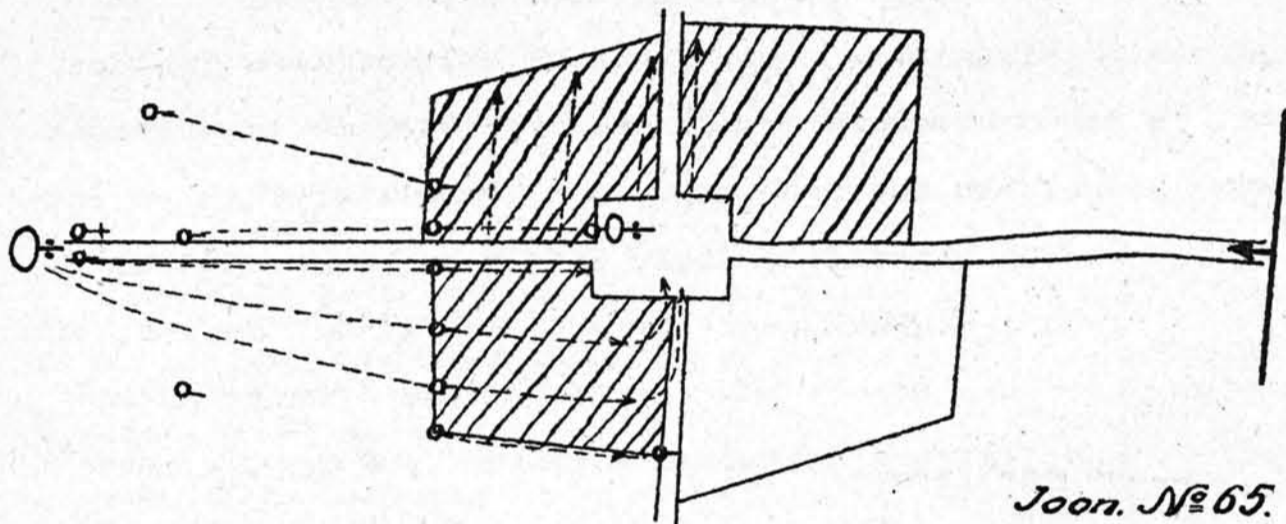

Joon. №64.

saata. Liiguwad piilurid järgmiselt: 2 meest keskelt küla (kummagil pool teed), ja teised piilurid küla wälimistel serwadel. Küla waenlase poolsel

serwal wäike peatus, et waadelda eelolewat maastikku ja selgitada, kas ei ole waenlast läheduses. Edasi liikumine luurkonna ülema signaali järele endises korras.

7) Suure küla (alewiku) läbiwaatamine. (Joon Nr 65.)

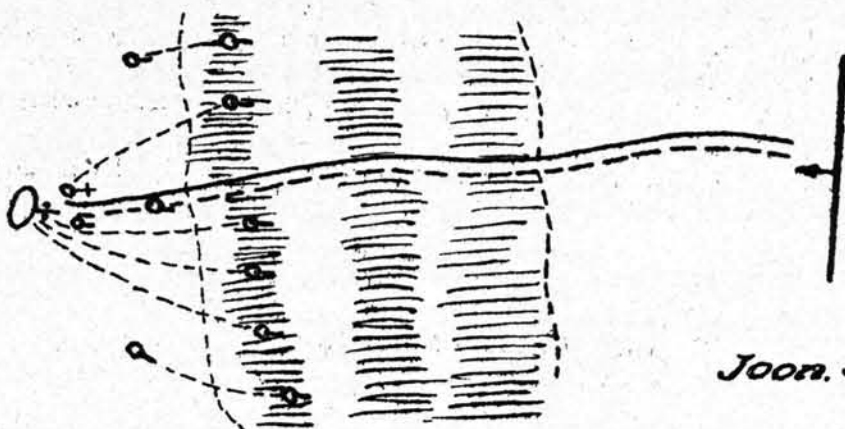
Joon. №65.

Suurt küla wõi alewiku ei saa luurkond ühekorraga läbiwaadata. Siin tuleb toimetada läbiwaatust kwartaalide kaupa teede järele. I kwartaali läbiwaatamise järele asub kuulip. posits. küla keskel sood-samal platsil. Appi saadetud mehed kogunewad peale läbiwaatamist (I.kw.) ka senna kuna südamest uued mehed teist kwartaali läbiwaatama saadetakse j.n.e.

8) Soode läbiwaatamine (Joon Nr 66.)

Kui soo on kaetud pöösastega wõi on karta, et siin wõib kohata waenlast, siis toimetatakse soo läbiwaatust nii nagu waadatakse orgu, mis risti liikumise suunale. Kui soo on kaetud harwa pöösastikuga wõi on põhjuseid oletada, et siin waewalt waenlast wõib kohata.

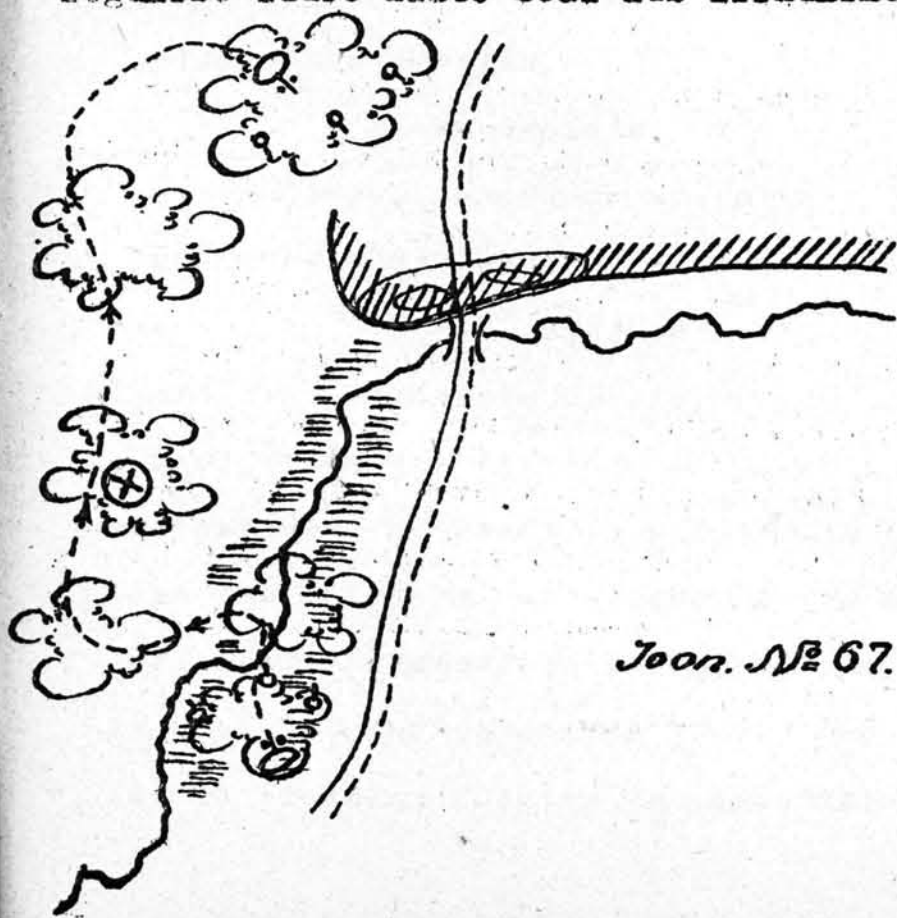
siis waadetakse soo läbi ahelikuga.

Joon. № 66.

a) Jõe luuramisel tuleb selgitada, kas on jõgi läbipääsew ja kas waenlane on teisel kaldal. Enne kui jõe ääre wäljatulla tulewad abi-piilurid saata, et wõimalikult laial rindel jõe ääre tulla Teadete kogumise luure saadetakse wälja rügemendi ülema poolt (wahel ka pataljoni ülema poolt). Teadete kogumise luure peab olema küllalt tugewa-jõuline. Tema suurus wastawalt ülesandele, maastikule ja kaugusele. Jgal juhusel peab selle luuresalgale ligi andma vähemalt 1 kerge-kuulipilduja ja tarwilise arwu ratsamehi wõi jalgratta mehi side pidamiseks. Luure koosneb 1) luurajatest (piilurid), 2) luurkodadest ja 3) luuresüdamikust. Selle luure liikumiskord on peajoon-tes sama, nagu julgeoleku luure juures, s.o. eelpiilurid. need peawad sidet luurkondadega signaalide abil. Sideluurkondade ja südame wahel käskjalgadega wõi signaalidega. Wahe seisab ainult selles, et julgeoleku luure käib oma wägede ees (samas suunas), kuna teadete kogumise luure läheb seal kus liikumine warjatud. Julgeoleku luure

peab tingimata kõik esemed läbiwaatama, kuna teadete kogumise luure waatab läbi ainult need esemed (ja niiwõrd), mis temale enesele kardetawad woiwad olla. Et jalgwäe teadete kogumise luure oma wäikse jõu tõttu waenlasest läbi-murda ei suuda, siis püüab ta waenlase tiiwast mööda hiilida, et waatlust selja-

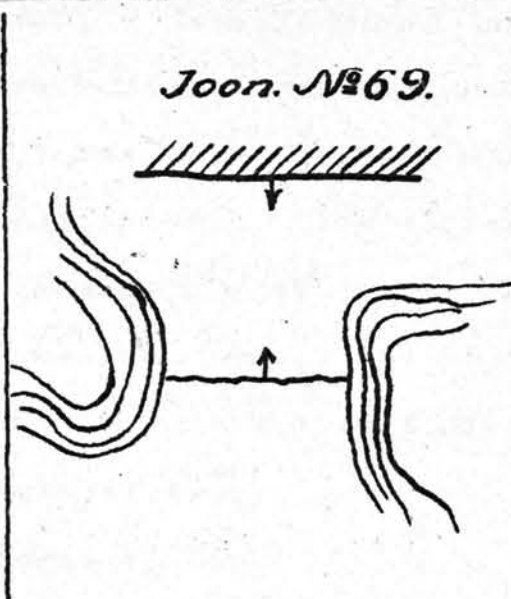
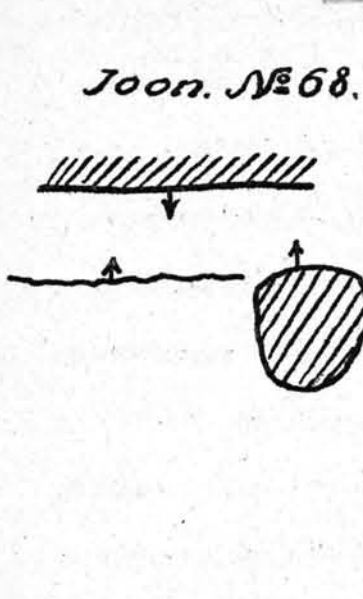
Joon. № 67.

tagant võimaldada. (Joon.Nr.67.) Waenlane püüab neid luurajaid tingimata kinni püüda. Parem abinõu pääsemiseks on see, et waenlase kallaletungi puhul luursalgale (kui ta waenlase seljataga või tiival asub.) viimase meeskond laiali jookseb. Selleks juhuseks peab aga alati enne teataw koht kindlaks määratama (\oplus), kus meeskond kokku kogunema peab.

MILLEST OLENEB EDU KAITSELAHINGUS.
=====

Kaitselahingut pidaw pool võib võita ainult siis, kui ta suudab anda vastasele surmawa hoobi otsustawal momendil. Kui kaitsja piirdub ainult waenlase löökide tagasi löömiseega, siis võib waenlane end uuesti koondada ja samas kohas või mujal uusi kallaletunge ettevõtta kuni kaitsja vastupanu raugab. Et mõjuwat hoopi otsustawal momendil anda, selleks on tarwis:

1) tugew jõudude koondus soovitawas kohas, millega võib mõju -

wat hoopi anda (Joon. Nr. 68.). Nõrgad jõud suudavad ainult siis vastu panna, kui neil on kaitsta ainult kitsas, tiiwadel looduslikude esemetega kaitstud rinne (Joon.Nr. 69. näiteks kahe suure weekogu wahel.)

2) Hää luure. Kaitsja peab teadma, kus waenlane pealetungi kaotateb ja kuhu oma pealöögi suunib, selleks tulewad kõik luurejõud tegewusse rakendada ja kõik abinõud ära kasutada.

3) Osata omas wägedes pealetungi meeolelu alalhoida, sest kaitse-tegewus mõjub halwawalt sõjawäe meeolelu peale ja kui selle tõstmiseks ja alalhoidmiseks abinõusid käsile ei võeta, siis võiwad ka kõige paremad osad pealetungiks alawäärtusliseks muutuda. Näiteks Ljaojani lahingus koondas kindral Kuropatkin oma wasaku tiiwale tugewa löögi-osa (waata I.osa), et Kuroki armeed purustada, kuid wägede meeolelu oli langenud, ja esimeste ebaõnnestuste järele ei jul-

genud Kuropatkin enam pealetungi ettevõtta, waid andis käsu tagane-
da.

4) Osata alalhoida sarnast olukorda, kus tema tegewuse wabadus
oleks kindlustatud. Abinõudeks selleks on a) mitte end haarata ega
sissepiirata lasta,

5) energiliste wastulöökidega panna lahingwäljal oma tahe maks-
ma.

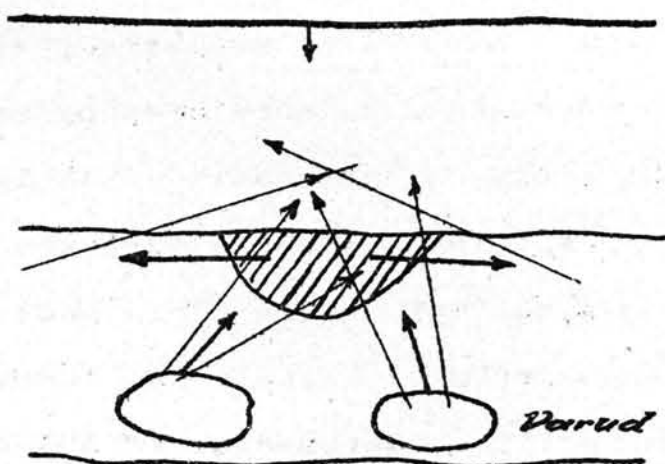
PAENDUW JA LIIKUW KAITSE.

=====

Paenduwa kaitse idee tekkis peale Tarnowi-Gorlitsa läbimurret
(1-3 mail 1915 a.) Selles operatsioonis purustati Saksa II. armee
(Makenseni) poolt kõik wene kindlustused ära ja jalgwäele jäi jä -
rele ainult purustatud maaala wallutada. Lääne rindel korraldati
sama meetodi, kuid seal selgus, et teatava positsiooni osa purusta-
misega ei ole see positsioon weel kaotatud, kui kaitsaja elawjõud
on järele jäänud. Seal mindi wälja järgmistest asjaoludest: waen -
lane võib alati teatava positsiooni osa hääwitawa tule alla wõtta
ja kõik olewad kaitsehitused ka purustada.

Elawajõu hoidmine sarnase tule all on mõteta inimeste kao -
tamine. Sellest järeldusena hakati niisuguse tule alla wõetud

Joon. № 70.

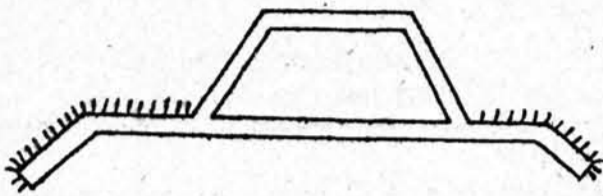
piirkondadeest inimesi kül -
gedele ja taha wiima. Pu -
rustatud rinde osa ette aga
loodi mõjuw tuletõke, et
takistada waenlast seda wal -
lutada või jälle wäljawii -
dud osadega anti wastulõök
ja wisati waenlane wälja
(Joon. Nr. 70.)

Enne Ilmasõda ja ka Ilmasõja algul walitses põhimõte, et po -
sitsiooni tuleb kaitsta lõpuni. See waade muutus, sest pole mõtet
elawat jõudu ohwerdada, pealegi kui hiljem sama jõuga võib sama po -
sitsiooni tagasi wõtta. Selles, tegelikult ongi paenduwa kaitse põ -
himõte.

Paenuwa kaitse idee oli wanasti tarwitusel kindlussõjas

(Joon Nr. 71.)

Joon. № 71.

Kui waenlane wõtis posti tule alla, siis wiidi kaitsejad külgedel asuwatesse kaewikutesse (УСЫ ФОРТОВ) kuni tule lõpetamiseni ja selle järelle asuti uuesti forti peale.

Wäljasõja olukorras pandi see idee Ilmasõjas maksma.

Asjaolud millelele põhjened paenduw kaitse, on järgmised:

1) waenlane wõib alati teatawa (mitte suure) positsioonosa sarnase tule alla wõtta, et seal kõik kaitseehitused häwitatud saavad

2) Kui waenlane wõtub teatawa positsioonosa häwitawa tule alla, wõi paneb selle wäga mõjuwa gaasi alla, siis ei ole mõtet nõuda, et kaitsejad wiimase ni wastu paneksid, waid neid tuleb sealt wälja tuua.

3) Kui waenlane on sissemurdnud peawastupanu positsioonisse, siis wõib teda sealt wäljawisata liikuwa waru abil.

4) Niisugune liikuw kaitselahing peawastupanu riba piirides ongi paenduw kaitse (eraldusena liikuwale, mis teostatakse wäljaspool peawastupanuriba).

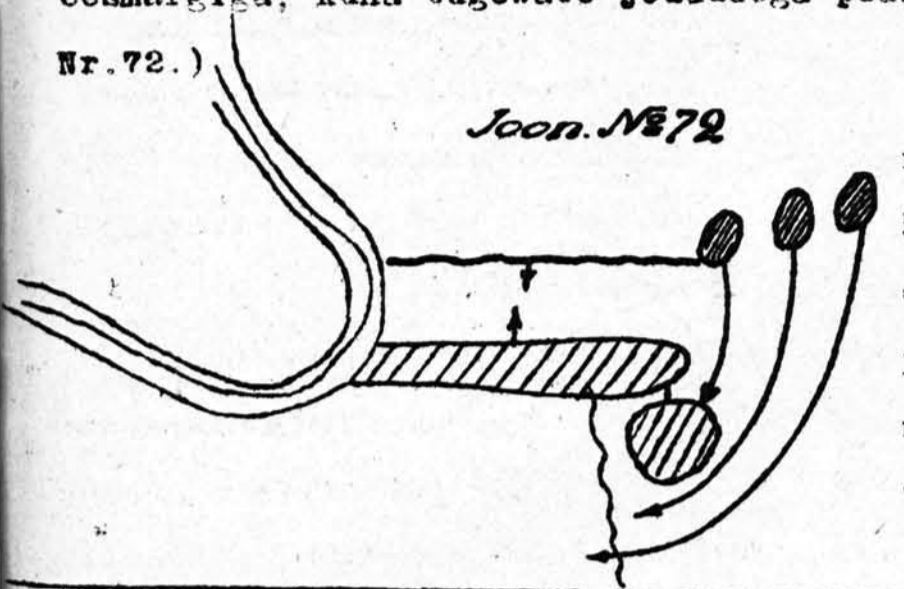
Paenduwa kaitse põhimõte on kõigi riikide taktikas aset leidnud, kuid igal pool vähem wõi rohkem piiratud kujul. Piiramise põhjuseks on asjaolu, et mitte anda seaduslist alust kergemeelsele positsiooni maha jätmisele, ka siis kui seda olukord ei nõua. See piiramine on wäljendatud Saksa määrustikus sellega, et määrustik nõuab iga lahingu lõpuks peawõitlusjoone tagasi wõtmist. Ilmasõja ajal nõudsid niisugused tagasiwõtmised ka suuri kaotusi, selle tõttu nõudsid sakslased sel ajal peawõitlusjoone tagasiwõtmist ainult sel juhusel, kui waenlase poolt wallutatud ese oli erilise tähtsusega. Nüüd peale sõja nõuawad aga tingimata

Prantsus jalgwäe määrustiku II. osa nõuab, et kaitsejad lõpuni peawad wastupanema neile määratud maaaladel. Seda, kas paenduwat kaitset tarwitada on põhjust, ja kas seda tarwitada wõi mitte, otsustab kõrgem ülemus (mitte aga täitjad ise).

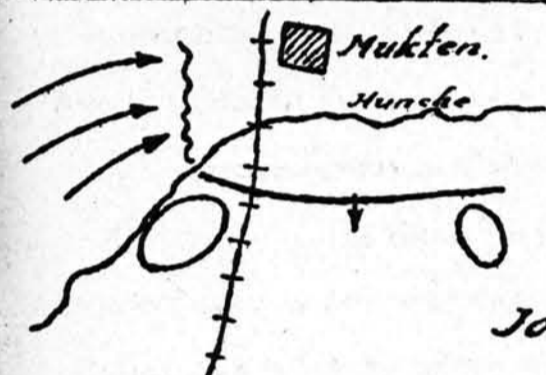
Kui analoogiliselt liikumisega kaitset teostatakse wäljaspool peawastupanuriba, siis on see liikuwkaitse.

Liikuv kaitse põhjened järgmistele asjaoludele.

1) Kui kaitsel asuval poolel on üks või mõlemad tiiwad lahti - sed, siis saadab waenlane rinde vastu nõrgad osad demonstratsiooni eesmärgiga, kuna tugewate jõududega pealöögi tiiwale annab (Joon. Nr. 72.)

Waenlane võib selle juures kas sügavamalt või vähem haarata, kuid igal juhusel ei tule otsustaw löök mitte peawastupanu positsiooni ees nagu kaitsja kawatses, waid tema seljataga.

Wene-Jaapani sõjas Mukteni lahingus (joon nr. 73.) asusid wenelased lõuna pool Mukteni kindlustatud positsioonil. Jaapanlased haarasid wenelaste parema tiiwa

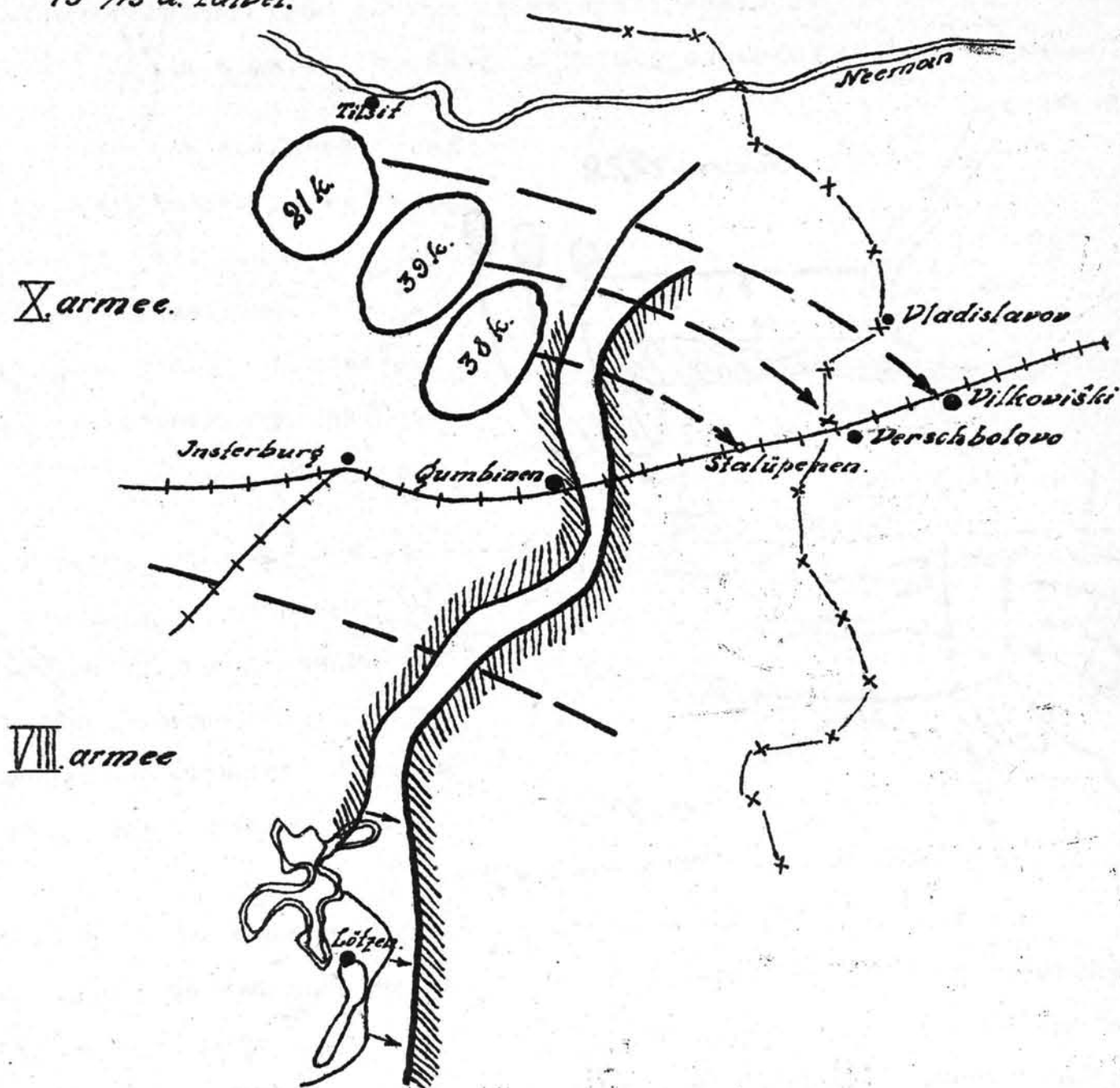
ja otsustaw lahing tuli lääne pool Mukteni.

Juba Wene-Jaapani sõjas wõeti sügawaid haaramisi ette, kuid Ilmasõja ajal olid need sügawamad. Olid juhused, kus haarasid kuni 3 kolonni (korpused) kümnete werstade sügawuselt. Näiteks lahingus Masuuri järwede raioonis weebruari kuul 1915 a. (Skeem Nr. 73)

Sakslastel olid koondatud wasakule tiiwale korpused (XXI., XXXIX. ja XXXVIII.) Tilsit-Jensterburk'i raioonis. Lahing algas demonstratsiooniga Masuuri järwede raioonis. Pealöök aga anti Wene parema tiiwa vastu, kus juures selleks koondatud korpused andsid lööke: 38. korpused Stalupeneni, 39. korpused Werschbolowo ja 21. korpused Wilkowski peale, (s. o. haaramine wastawalt 16, 32 ja 52 klm. sügawuselt). Wenelased wõisid siin kaitset teostada ainult liikuva kaitse põhimõtte alusel.

Meie oludes tuleb kaitsealuseks samuti liikuva kaitse põhimõtte wõtta. Petseri wäerindel, kus meie parem tiiw lahtine (Skeem nr. 74) Wenelased wõiwad siin haarata meie tiiwa Panikowiitsini või wastse-liinani.

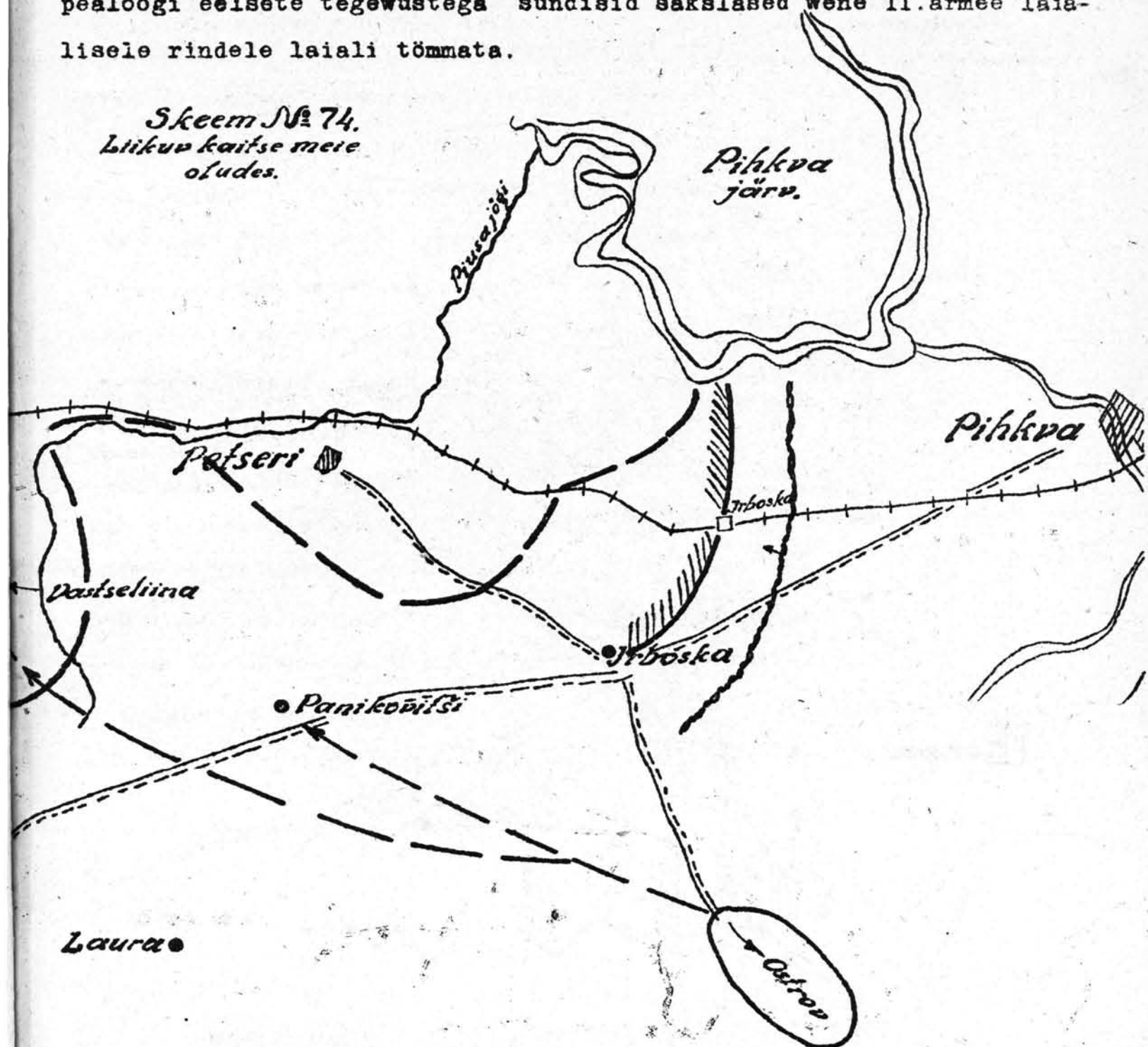
Skeem. № 73.
Talvine lahing
Masuuri järvede raioonis
19¹⁴/₁₅ a. talvel.

2) Kui kaitsja kavatses tugema vastupealetungiga purustada waenlase jõud, siis on kasulik enne wastulööki teostada liikuvat kaitset, s.o. mõnes rinde osas tagasi tõmbuda, mõnes osas kangekaelselt kinnipidada ja lõpuks määratud suunas kallaletungida. Sarnase tegewuse juures on waenlane sunnitud oma jõud laialipillama. Sakslased tarwitasid seda tegewuswiisi Ilmasöja algul wene I. ja II. armee vastu. Kuni Gumbineni taganesid sakslased, pidades paiguti vastu ja andes ka osalisi wastulööke, kuid Gumbineni juures 20/7. aug. 1914 a. läksid pealetungile kogu 8. armeega. I. armee vastu ei annud see ettewõtte sakslastele soovitawaid tagajärgi. II. armee vastu (Samsonow'i armee pealetungil) andis see tegewus häid tagajärgi.

pealöögi eelsete tegewustega sundisid sakslased wene II. armee lai-
lisele rindele laiali tõmmata.

*Skeem № 74.
Liikuv kaitse mere
oludes.*

Meie oludes tuleb sellest põhimõttest kinnipidada, s.o. osalis-
te tegewustega sundida waenlast omi jõudusid laialipillama ja siis
kui waenlase jõud on nende poolt operatsioonideks ettevalmistatud
raionis eemale nihkunud (ei saa ettevalmistatud sidewörku ja
teid kasutada), siis tugew wastulöök anda.

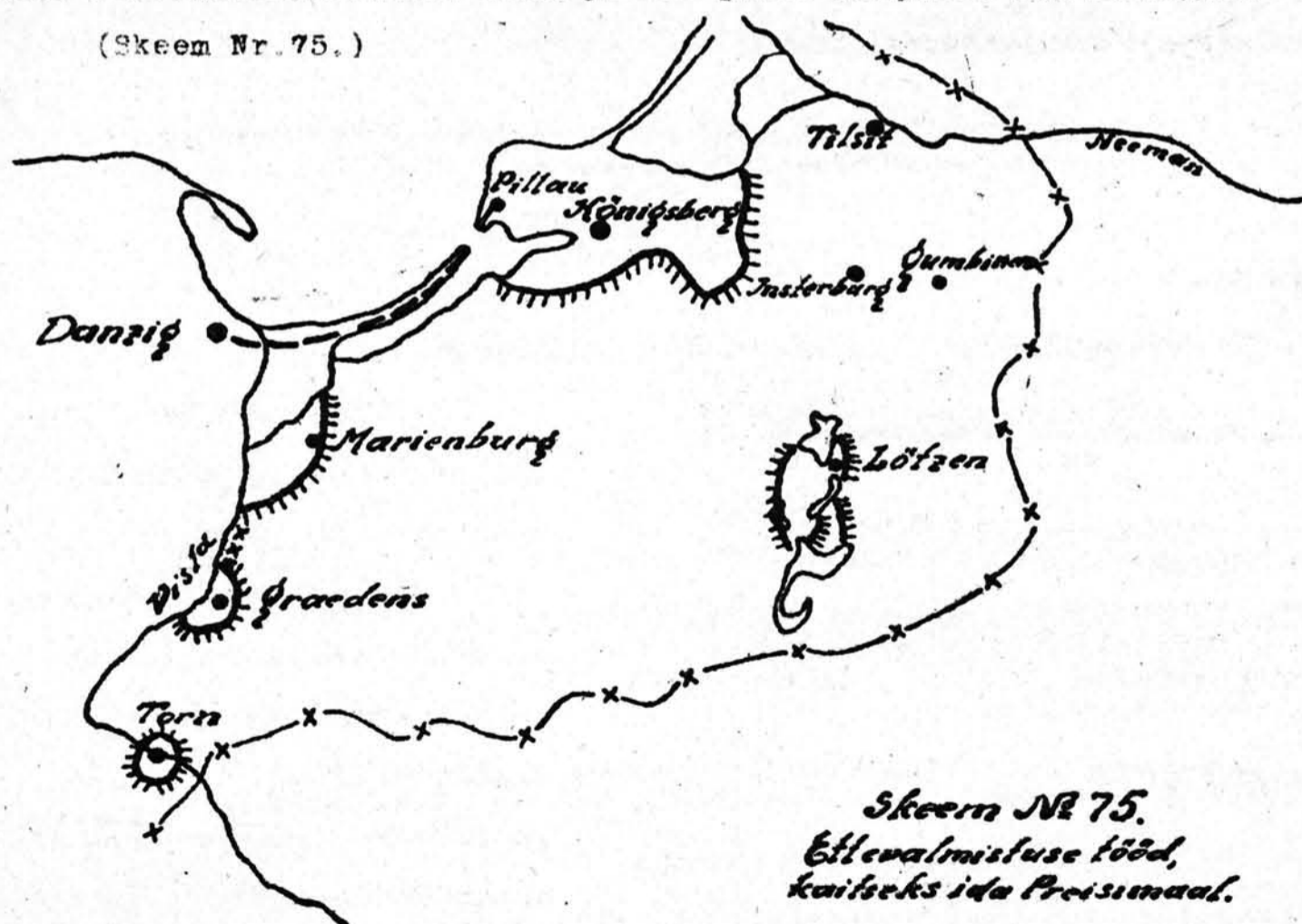
ETTEWALMISTUSTÖÖD LIIKUWAKS KAITSEKS.

Täieliku positsiooni ettevalmistamisel ei ole mõtet, sest
teadmata on, kus saab waenlane pealetungima ja kus kohal nimelt ot-
sustaw löök anda.

Sakslastel ei olnud ka Jda-Preisimaal positsioone ettevalmista-
tud olguki, et nende sõjaplaani järele oli ettenähtud kaitse Wene

rindel. Olid ainult: Masuuri kindlustatud platsdarm ja kindlustused Königsberg'i raioonis. Tugew kaitse oli Wisla jõe joonel ettenähtud. Tegewuses Jda-Preisimaal oskasid sakslased neid kindlustatud punkte meisterlikult ära kasutada. Wene I. armee pidi pealetungima põhja - pool Masuuri järwi, kuna Samsonow'i (II.) armee neist lõunapool pidi mööduma. Seega mõlemad armeed olid sunnitud üksteisest lahus te- gutsema. Enne Ilmasõda peeti saksa wäejuhtidega terve rida sõjamän- gusid Jda-Preisimaal kaitse idee selgitamiseks ja töötati peensuste- ni kawa selle kaitse teostamiseks. Sakslaste poolt olid ettenähtud mitu võimalust wene wägede pealetungimisel. Oli koguni ettenähtud võimalus, et wene armeed suudawad läänepool Masuuri järwi ühineda. Selle wiimase juhuse puhuks oli ettenähtud tugewamate jõudude toomi- ne lääne rindelt, kus juures pealöögi grupp pidi liikuma Danzig'ist pikki maakitsust (merekalda ja lahe wahel) Pillau'ni ja sealt and- ma löögi wene wägede parema tiiwa pihta. Ettewalmistuseks oli wasta- walt korraldatud raudtee-wörk ja maa poolt warjatud tee kitsusel.

(Skeem Nr. 75.)

Need ettewalmistused andsid sakslastele võimaluse wene wägesid purustada. Sellest järgnewalt mitte positsioon ettewalmistada, waid kogu raioon eesrinna teede ja side mõttes ja wäljatöötada kawa.

JALGWÄE RÜGEMENDI KAITSE KAWA
=====

(Jalgwäe rügemendi kaitse plaani üksikasjaline kawa erilisal. Siin on puudutatud ainult mõned üksikud küsimused üksikasjaliselt waadeldud.)

"
Üldnõuded kaitseplaani suhtes:

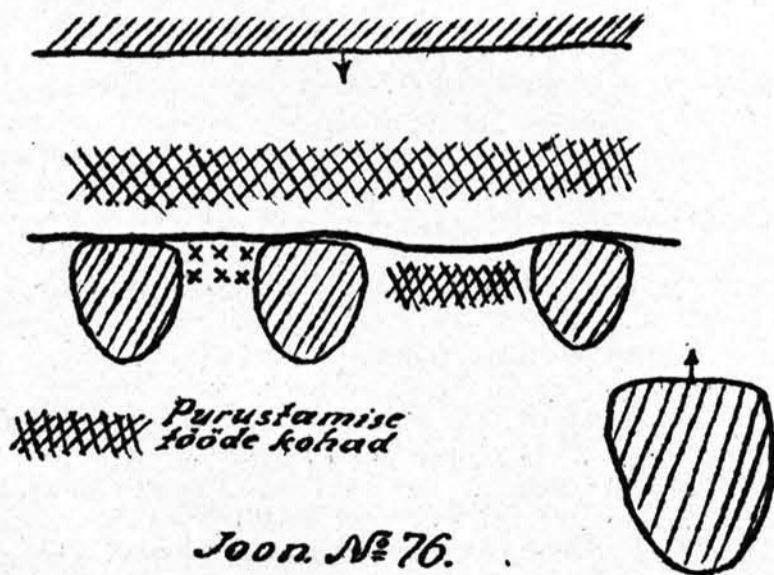
- 1) kaitseplaani peab olema täielik, käsitades kõiki kaitsete -
gewuses ettetulewaid küsimusi.
- 2) Oma wormi poolest peab ta olema soodne kasutamiseks.
- 3) Peab wastama wiimastele olukorra tingumustele.

Nende nõudmiste läbiwiimiseks jaotatakse kaitseplaani kahte os-
sa - plaani ja lisad. Plaan sisaldab ainult üldjuhtnõure, kuna lisa-
des kõik üksikasjad aset leiawad. Rügemendi kaitseplaani seab kok-
ku rügemendi ülem, kuna lisad wastawalt erialadele ohwitseride poolt
kokku seatakse. (Küsimused, mis üksikasjalisele käsitamisele kaitse-
plaanis kuuluvad, wasta lisal).

PURUSTAMISTÖÖD PEAWASTUPANU-RIBA EES JA PEAWASTUPANU-
=====

RIBA SEES.
=====

(Kaitseplaani II. osa punkt d.) (Joon. Nr. 76.)

Joon. № 76.

Kui on kawatsetud rin-
del nõrgemate jõududega
kaitseta, et tiival (wõi mõ-
nel muul rindeosal) tugewa-
mate jõududega waenlasele
lööki anda, siis peab sellel
rindeosal, mida kaitstakse,
wastupanu kõwendama maastiku
organiseerimisega ja purusta-

mistöödega. Purustamise töid kaitse kõwendamise otstarbel tuleb teha
peawastupanu-riba ees ja peawastupanu-riba sees, -wiimased sel juhusel,
kui on suuremad interwallid kaitseosade wahel. Peawastupanu-riba
ees wõib purustada üksikuid esemeid (teed, sillad, esemed, mis sund-

sad waatluspunktideks) ja niisuguse purustamisega waenlase peale - tungile tuntawaid takistusi luua.

Kui jätta interwallid osade wahel peawastupanu posits kaitse - ta, siis wõib waenlane neist wahedest läbitungida ja wastupanu-pesa- sid sisse piirata. Kui interwallid on wäiksed, siis wõib neid kind- lustada traattöketega, mis omakord kaitstud flankeriwa tulega was- tapanupesadest. Kui aga wahed on suured wõi puudub wõimalus traat- tökkeid luua, siis tuleb ka nendes wahedes purustamistööd läbiwiia. Kõik need tööd peawad sündima kindla kawa järele samuti ka nende koh- tade aktiivne kaitse. (Aktiivse kaitse wõib neid esemeid gaasi alla panna, kui tuul selleks kohane)

Maastiku kindlustamise otstarbeks wõib kasutada weel weega üleujutamisi, kui selleks wõimalused olemas.

"
ÜHENDUS SELJATAGUSEGA
=====

(Joonistus erilisal.)

Ühendusteel on tähtsad eesrinnas just selles mõttes, et sel - le läbi saab jõudude kokku hoidmise põhimõtet teostada (wõimalus wägesid wisata soowitawasse punkti)

Positsioonis on ühendusteel:

- 1) Maa sisse kaewatud.
- 2) Maskeeritud ja
- 3) harilikud teed.

Mõjuwa kuulip tulepiirkonnas on ühendusteel maa sisse kaewa- tud. Nagu Ilmasõja kogemused näitawad ei wõi ühendusteeks ja laskur- kaewikuks üht ja sama kaewikut tarwitada (tingimata eraldi) Kaewik-ühendused wõiwad olla lahtised wõi kaetud. Pikki rinnet wiivad ühenduskraawid - paralleelkraawid peawad nii olema asetatud, et nad ei demaskeeriks kuulip asukohti. Seda wõib wiia kas esimese jär- gu kompani rühmade wahelt läbi wõi waru rühma järele. Sellest kraa- wist wiiakse pealt kaetud kraawikestega ühendused kuulipilduja pesa- de juure. Kui neid kraawisid katta ei saa siis parem ilma (Nähta- wad kraawid demaskeeriwad kuulipilduja asukohta ja see häwitakse).

Ühenduskraawisid seljatagusega peab olema vähemalt 2 kraawi

kompani peale. Väljaspool mõjuva kuulip tulle piirkonda võivad ühendused olla ainult maskeeritud. Ka selles raionis peavad olema varjatud ühendused rinnet pidi ja sügavusse. Teede maskeerimiseks kasutatakse eesrinnas olevaid esemeid ja maastiku woltisid. Kohad, mis võivad olla nähtavad, neid maskeeritakse harilikult puudega.

3) Viimase järgu teid moodustavad harilikud teed suurtükkitulle piirkonnas.

TEGEWUSKAWA, KUI WAENLANE PEAWASTUPANU-RIBASSE
=====

SISSEMURRAB
=====

Kaitsekawas peavad ettenähtud olema peajoontes tegewusviisid, selleks juhuseks, kui waenlane kas naabri wäeosasse või oma kaitse-raionis mõnes osas sissemurrab. Niisugusteks juhuslikeks määratakse kaitsekawas kindlaks need raionid, kus üks või teine wäeosa põik-tuletökke peavad looma, s.o. missugused osad moodustawad rinde uues suunas (waata joon erilisal)

Tule plaan peab ettenägema:

1) tuletökke loomine päewal, öösel, udus, kunstlikus suitsus ja gaasi all. Kui on ettevaatad abinõud automaatselt (ilma sihtimata) tulistamiseks, siis ei ole tuletökke loomisel erilisi raskusi (Lihtsamaks abinõuks on lihtsate aluste loomine k kuulip jaoks)

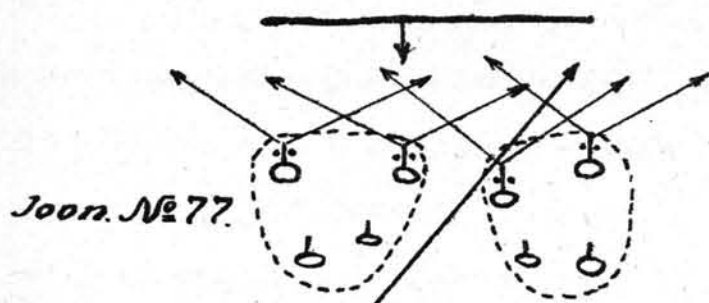
2) Tuletökke wäljakutsumine signaalide abil mida wõiks näha (wõi kuulda) igasuguses olukorras tuletökeluakse sõdurite poolt peale signaali wastuwõtmist käsku ootamata

3) Jalgwäe tuletökke kowendamine kahurwäe tulega. Siin peab korraldama nii, et iga patarei saaks tuletöket luua mitmesuguste positsiooni osade ees

4) Wastastikune toetamine tulega. Jga kuulipilduja peab toetama naabert ilmaigasugu käsuta, kuid peale seda näeb rüg tuleplaani ette üksikute tugipunktide toetamist sügavusest. Meie organisatsiooni juures rühm sügavusest eelolewaid osasid toetada ei saa, sest teises järgus normaalselt laskurjaod

Toetada tulega saawad ainult r kuulipildujad (Joon nr. 77.)

5) Tuletöke kombineerimine takistustega. Ilma takistuseta ei ole tuletöke kindel, sest waenlane võib kiiresti tuletöke raio - nist üleminna weel enne, kui tuletöke saab tegewusse pandud

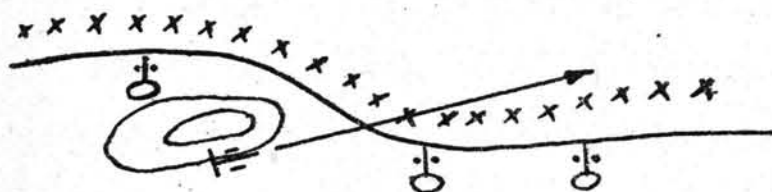

Joon. № 77.

(Joon nr 78)

6) Flankeeriw tuli Kui mõni rindeosa erilise tähtsusega, siis tuleb selle rinde osa ette flankeeriva tuletöke loomiseks eriti relwad määrata

Need relwad harilikust tulistamisest osa ei wõta waid astu -

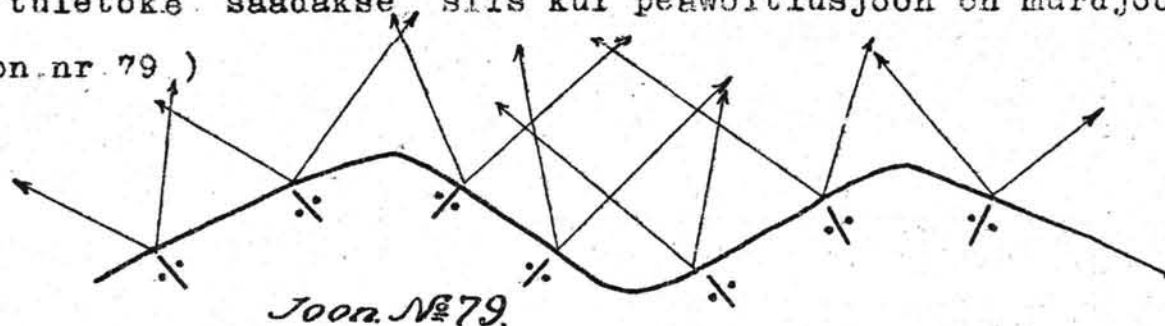

Joon. № 78.

wad tegewusse ainult waenlase rün -
naku ajal. Sarnased relwad peawad olema iga tähtsama positsiooni osa ees.

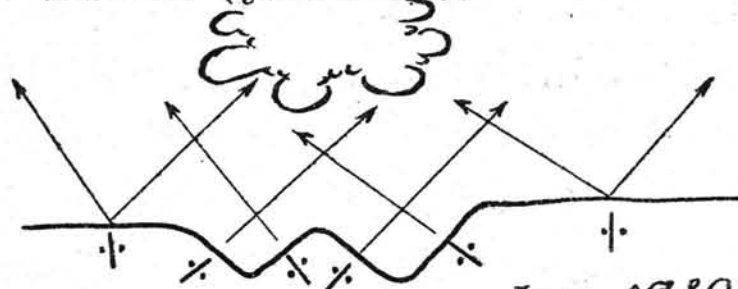
7) Risttuli. Seda tuleb luua samuti tähtsamate rinde - osade ees. Rist tuletöke saadakse, siis kui peawõitlusjoon on murdjoon

(Joon nr 79)

Joon. № 79.

Näiteks (joon nr. 80.

Joon. № 80.

Mets võimaldab peawastupanu positsioonilähenedmist väga ligi - dale. Rist tuletöke loomiseks tuleb siin positsiooni esimene serw murdjooneliselult luua

8) Tulelöögid.

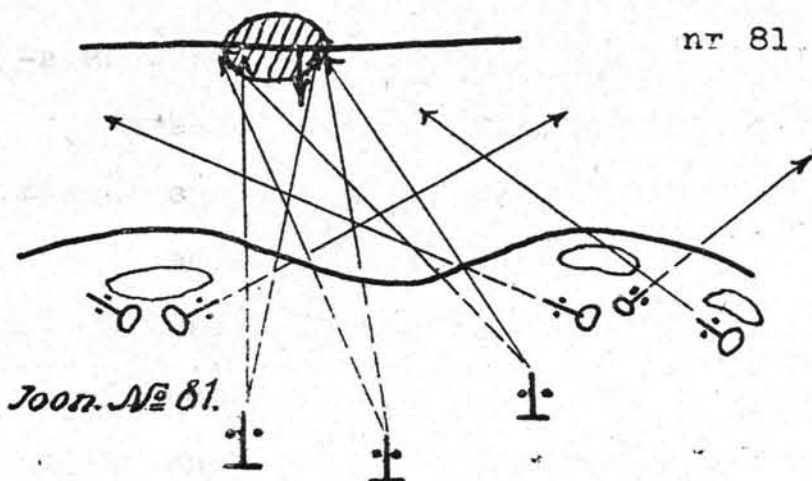
Kui kuulipildujad on paigutatud nii, et nad wõiwad otse ette tulistada, siis ei ole tulelöökide andmine raske. Flankeerivate relwadega on see aga raskendatud. Selle tõttu tuleb alati osa kuulipildujaid asetada, et nad otse ette saaksid tulistada ja seega ka tulelöökidest osawõtta.

Tulekawa peab ettenägema kogu rinde eest tulelööke eriti täht -

samate esemete peale.

Joon nr 81

Tulelöökide andmisest võtavad osa relvad mis asuvad sügavuses (joon nr 81)

Tulelööke antakse enne, kui vaenlane rünnakule tuleb; selle tõttu ei ole soovitatav, et esimeses järgus asuvad kuulipildujad tuleavamisega omad seisukohad awaldaks

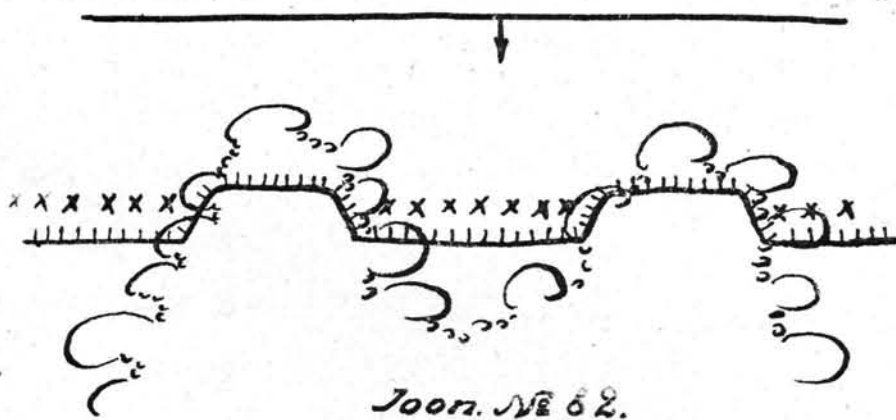
9) Tulekava kokkuseadmisel peab arvele võtma et need tule- relvad löövad vaenlase tagasi, mis tulistavad rünnaku ajal; selle tõttu peab relvade paigunemine võimaldama neile tuletõkkest rünnaku ajal osavõtta.

ERIJUHUSED PEAWASTUPANU-RIBA ORGANISEERIMISEL JA

PEAWÕITLUSJOONE WALIKUL

1) Peawastupanupesa walik ja organiseerimine metsa serwal

Joon nr 82

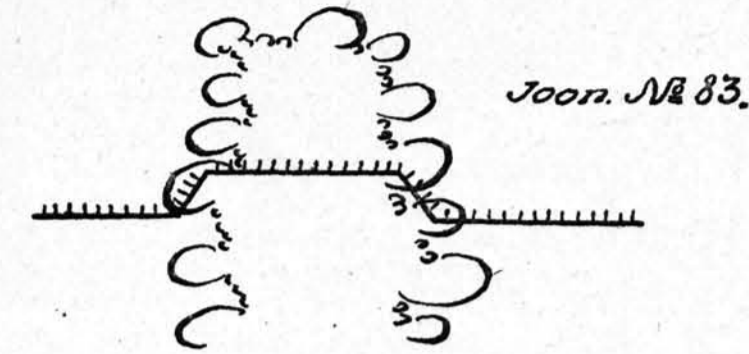

Sageli tehti ja tehakse wiga sellega, et peawõitlus- joon wiiakse metsa serwa möö- da. Sellega loomulikult pike- neb peawõitlusjoon ja nõuab rohkem kaitsjaid. Peawõitlus- joon tuleb võtta ettelükatud

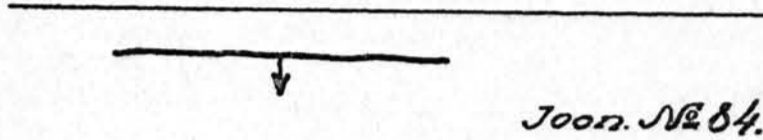
metsatukkades. Ei ole soovitatav just metsaserwal sest see tõmmab tuld oma peale ja sellega üleliigsed kaotused, waid meetert 200 ser- wast tagasi. Metsatukkade wahel läheb peawõitlusjoon üle lagendiku. Need lagedad kohad tingimata kunstlikkude tõkketega kaitstud.

Kui juhtub, et peawastupanu positsioon peab läbistama metsa. (s on, ei ole võimalust metsaserwaniedasi minna), siis on kasulik positsioon sirgjoonelisel metsast läbi ajada. (Joon. Nr. 83)

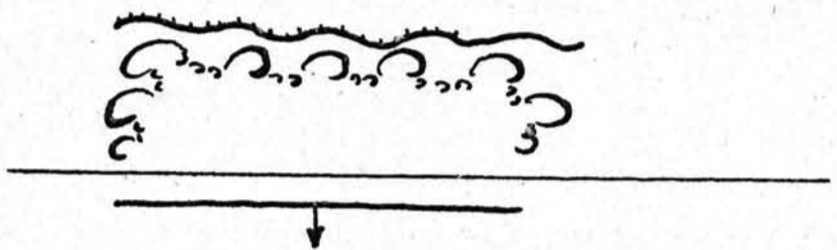
Metsaserwa suhtes võib positsioon järgmiselt asuda: 1) metsa ette väljawiidud (joon nr 84.) Sel juhusel on laskewäli suur

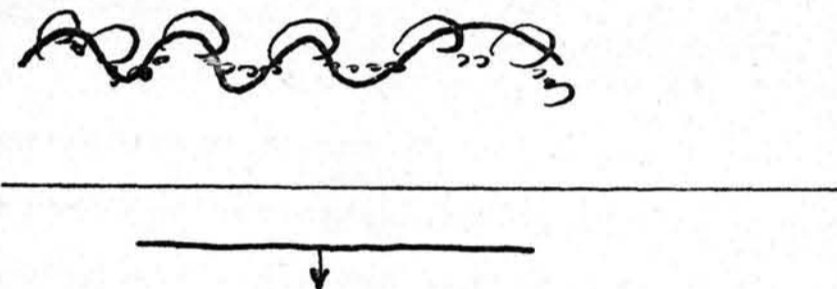
Joon. № 83.

Joon. № 84.

Joon. № 85.

Joon. № 86.

kaitsest on võimalus teostada väiksema arvu meestega, ühendus seljatagusega raskem, lahtine nii maapealse, kui ka õhu vaatlusele. Niisugust paigunemist tarwitatakse siis kui väikese jõududega on tarwis pika rinnet kaitsta

2) Positsioon asub metsaserwal (joon nr 85) Metsaserwalt murdjooneline seega ka tulereelwu pea kahekordselt tarwis. Positsioon on warjatud ka õhuvaatluse eest. laskewäli sügaw ühendus seljatagusega hea. Kuid waenlane hoiab seda tule all

3) Positsioon on metsasees (joon nr 86), waenlase waadete eest kaitstud. waenlane oma suurt tulega häwitada ei saa. Laskewäli kitsas

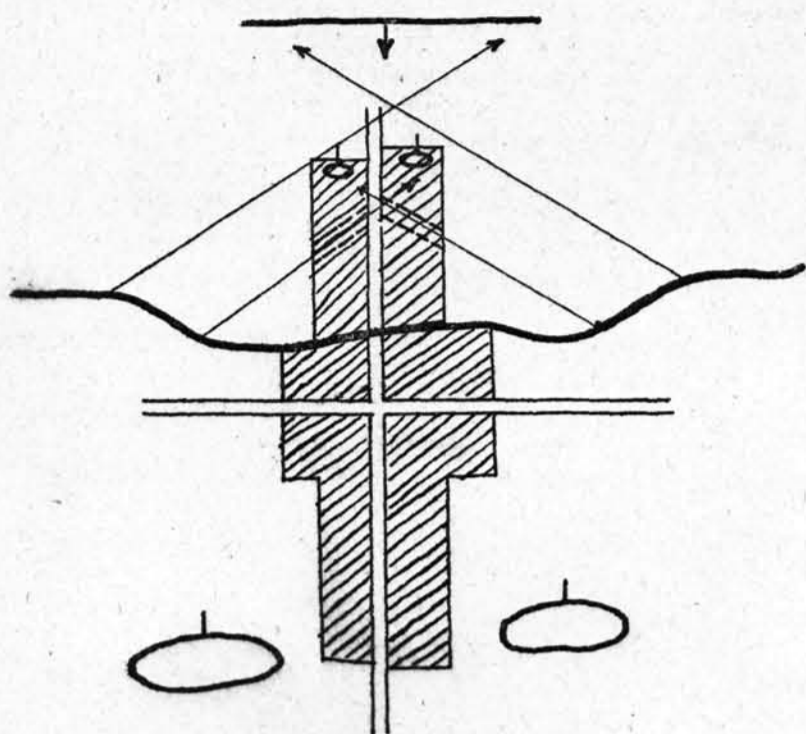
Kuulipilduja ükski siin läbi ei saa, peab ka laskurjao abiks wõtma esijoonele. Niisugune paigutamine walitakse siis, kui jõudusid küllalt ja tahetakse kangekaelselt wastu panna

2) Peawastupanu positsiooni walik ja organiseerimine külades (asulates). (Joon. nr 87.)

Peawõitlus-joont külades wälisserwa mööda wõtta ei wõi, sest waenlane wõtab selle kõwa tule alla ja võib kaitsejat sealt kergesti wälja lüüa

Samuti on ka wallide peawastupanu positsiooni silmapaistwama-

te hoonete või ehituste läheduses sest ka need tõmmavad tuld oma

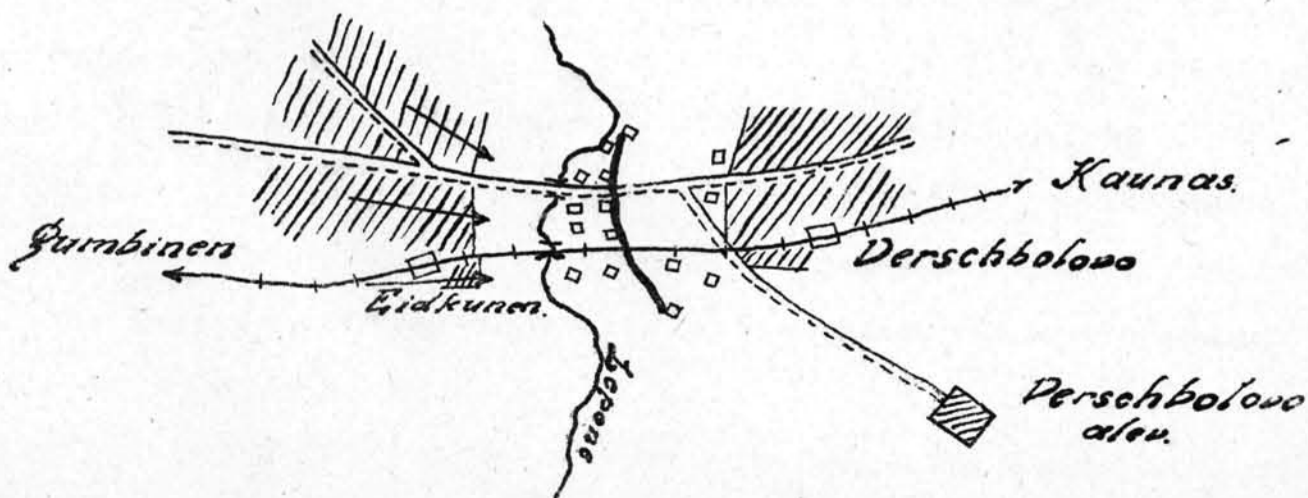
Joon. № 87.

peale Peawastupanu positsiooni peab walima warjatud kohal ühtlasi võimalikult tugewate ehituste läheduses. Küla wälimise serwale tulewad aga wälja panna üksikud waatluspostid, et waenlane ei saaks nägematult külasse sissewalguda. Positsioonid külast wäljaspool peawad võimaldama tuletõke loomist küla ees Peale selle peawad ole-

na wäed küla sees (eespool peawõitlusjoont) mis samuti tule all külgedelt. Positsioon ise peab olema kõwasti kindlustatud. Warusi ei ole soovitatav jätta küla teise poolsele serwale, sest nagu Ilmasõja kogemused näitawad, wõeti ka wiimane serw alati kõwa tule alla, sest seal oletati waenlase warude asumist. Warud on soovitatav paigutada küla keskele. Eelpool toodud kindlustuswiis ei wõi kuidugi schabloonika olla, sest waenlane wõib wastawalt sellele ka oma tulistamiswiise muuta, waid alati peab arwestama waenlase tulistamise meetodidega ja wastawalt sellele walima positsiooni. Näiteid lahingutest külades.

1) Sakslaste pealetung Werschbolowo jaamale 15 aug 1914 a
Skeem Nr 88

Skeem. № 88.

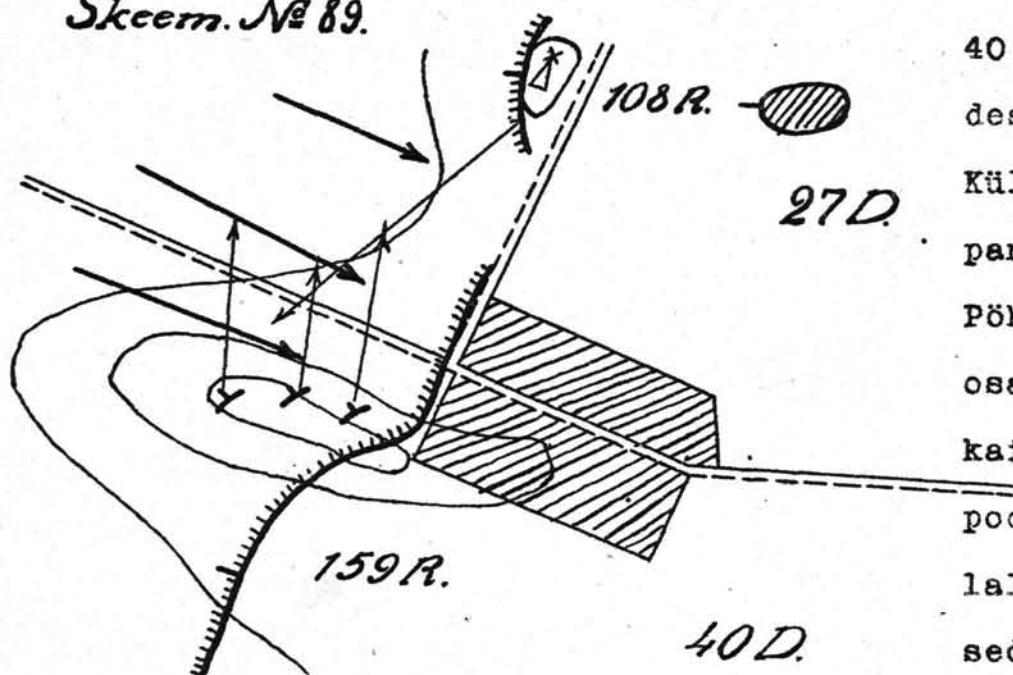

Ilmasõja algul oli wenelaste poolt ratsakatte toetuseks ette-
saadetud ka jalgwäeosad. Teistehulgas oli 109. rüg. 1. pataljoni Wersch-
bolowo juures. Pataljon wõttis omale kaitse-positiooni Werschbolowo
jaama ja Lepooni jõe wahel väikeste majade wahel. Werschbolowo jaam
ja mõned teised majad selle ümbruses olid kaugele paistwad kiwihoo-
ned. Wenelaste positsiooni ette oli tõmmatud 3 lihtraadist koosnew-
töke. 15. aug. wõtsid sakslased suurema pealetungi Werschbolowo jaama
peale ette. Sellest wõtsid osa saksa 1. ja 5. diw. osad, kokku 6 patal-
joni tugewa kahurwäe (nende seas ka raskeid suurtükke) toetusel.

Rünnaku ettevalmistamis-perioodil tulistasid sakslased Wersch-
bolowo jaama ja selle ümbruses olewaid ehitusi. Wene positsioon jäi
aga terweks, sest ta asus seal, kus ei oodatud. Sakslased läksid
rünnakule, kuid löödi tagasi. Alati uuesti ettevalmistust, kus saksa
suurtükiwägi uuesti jaama ja selle ümbruskonda põmmutas. Teist kor-
da ettewõetud rünnak ei annud ka tagajärgi. Samas korras toimetasiid
sakslased ka weel kolmandakorra kuid ka siin ei annud see tagajär-
gi, sest wene jalgwägi jäi ettevalmistuse ajal purustamata.

2) Lahing Sodeneni juures 20. aug. 1914 a. (Gumbineni lahingus)

Skicem. № 89.

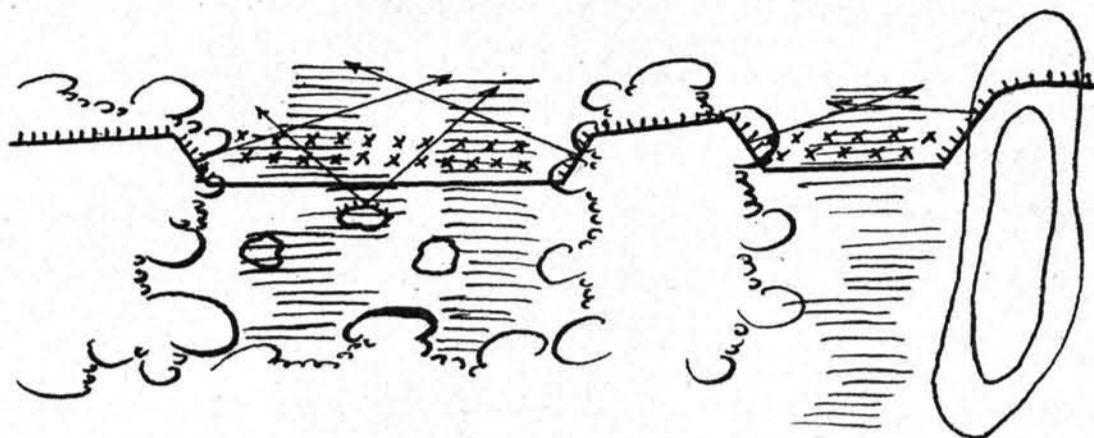

Sodeneni küla oli piiriks
40 ja 27. diw. wahel, kuulu-
des esimese piirkonda
Küla kaitseks oli üks kom-
pani 159 rüg.
Põhjapool asusid 108 rüg
osad. Kompani, mis küla
kaitstes asus küla lääne-
poolisel serwal. Enne kal-
laletungi awasid saksla-
sed marulise suurtükkitule

küla wälise ääre pihta. 159. rüg. komp. kandes suuri kaotusi, jättis
positiooni maha. 159. rüg. ülemal ei olnud wabu jõudusid, kelledega
awanenud wahet täita; selle tõttu saatis 108. rüg. ülem ühe kompani
küla kaitseks. See kompani ei asunud küla serwale, waid wõttis posit-
iooni lõunapool küla astmena ette poole. Kui sakslased peale ette-
valmistuse rünnakule tulid, siis löödi nad tagasi. See näitab, et

küla saab kaitseda ka asudes väljaspool.

3) Peawastupanu positsiooni walik ja organiseerimine soodes ja rabades. (Joon nr. 90.)

Joon. № 90.

Juhusel, kui peawastupanu positsiooni piirkonnas on sood või rabad, siis katsutakse alati peawastupanu positsiooni soo või raba tagumise serwale wiia. See waade on wale, sest sellega pikeneb rinne ja nõuab rohkem relwu. Õigem on alati positsiooni üle soo wiia, et vähema arwu relwadega läbi saada. Kui soo on kitsas, siis on selle kaitse kerge sellega, et ehitatud tõkkeid kaitstakse flankeeriwa tulega külgedelt, kui on soo lai, siis tulewad blokhausid ehitada. Blokhauside warjamiseks tulewad ehitada wale ehitused.

xoxoxo XOX xoxoxo

JALGWÄE TAKTIKA IV. OSA.

Jalgwäe pealetungi-lahing.

Pealetungi-lahingu sisuks on jalgwäe edasiwiimine ühelt organiseeritud või organiseerimata maa-alalt teisele. Jalgwäe pealetungi-lahingus esinewad kaks ühewõrdselt tähtsat tegurit: tuli ja manööwer. Lahingu edu on ärarippuw sellest, kuiwõrd osawasti oskab juhatus neid mõlemaid tegurisi kombineerida. Lahingu lõpulik otsustaja on jalgwägi, kes wõitluses rind rinna wastu waenlase wiimase wastupanu purustab ja teda, tema poolt wallutatud maa-alalt wäljawiskab. Teiste wäeliikide ülesandeks on jalgwäge aidata edasiliikumises, purustada teel olewad tõkked, häwitades ja neutraliseerides waenlase jõud, ja hoida, et jalgwägi jõuaks waenlase lähedusse vähemate kaotustega ja wapustustega.

Kõikide suurtükkide sõjalise tegewuse aluseks on üldiselt pealetungi-lahing. Prantsuse jalgwäe määrustik II. osa §3 ütleb: "Ainult pealetung võib maldab anda waenlasele otsustawaid lööke. Ka kõige tugewamaid rindeid võib murda jõu ja ootamatuse tegewuste kombineerimisega. See, kes esimesena kallaletungib, mõjub wastase peale wiimase tahtest tugewama tahte-awaldusega; tema paiskab segi wastase kallaletungi kawad, sunnib nendest loobuma ja kaitseisukorda asuma"

Pealetungi waimu peab arendama järjekindlalt kõigil astmetel". Kaitseisukord on õigustatud sama määrustiku järele ainult teatawatel tingimustel (waata lhk. 10 ja 11 - kaitse-lahing).

Saksa "ühendatud wäeliikide juhtimine ja lahing" § 10: "Ainult pealetung kirjutab waenlasele seadusi ette. Juhi ja wäeosa üleolek pääseb kõige paremini makswusele pealetungil. Kõige mõjuwam on ühe või mõlema tiiwa ümberhaaramine ja kallaletung seljatagant. Nende tegewuste abil võib waenlast häwitada".

S.S.S.R. wabariigi punawäe wälimäärustik (*Временной полевой устав* P.K.K.A. - 1925a. (§840. "Kaitsemisega võib waenlast ainult nõrgemaks teha, kuid mitte häwitada. Waenlase sõjalisi jõudusi võib häwitada ainult pealetungiga".

Meie olukord on eelpool toodud suurriikide omast igatpidi erinev. Meil pole suuri jõudusi mida võiksime laiaulatusliste eesmärkidega pealetungile saata. Meie sõjalise tegevuse aluseks üldiselt on kaitse. Kuid mitte passiivne kaitse, sest siis võib vaenlane alati suurelt üleolevad jõud ühe või teise rinde osa vastu koondada ja läbimurda. Meie eesmärgiks peab olema pealetungiga vaenlase kohalisi jõude purustada. Pealetungi tegevuse paremused selle juures on: 1) saame täies ulatuses ära kasutada oma kõwemaid külgi (moraalne üleolek ja põhjalikum väljaõpe); 2) pealetungija walib maa-ala (pealetungiriba) ja aja

Pealetungi peategurite - tule ja manöövri - hindamine on eelpool toodud riikide määrustikkudes järgmiselt väljendatud. Prantsuse määrustiku kinnitamisel esitatud sõjaministri raporti põhijooned ütlevad: 1) sõja kogemused näitavad, et jalgvägi ei saa võita ja käeshoida maa-ala üksinda ilma teiste väeliikide kaasabita, 2) nüüdisaja tuli teeb igasuguse pealetungi võimatuks maa-alal, mis otsekohese tule all on (see mõte on määrustikus täiendatud: "kui tuli lubab vähemate kaotustega edasiliikuda, siis peab jalgvägi edasitungima, mitte oodates vaenlase täielikku hävitamist või kaitse purustamist; kartus kaotusi kanda ei tohi kunagi jalgväge tagasi hoida"). 3) Pealetungil peab olema jalgväe tule ülekaal vaenlase jalgväe tule üle.

Need waated on tingitud prantslaste arenenud sõjatehnikast ja elawajõu hoidmisest. Nad teewad jalgväe täielikult ärarippuwaks tulest.

Sakslased näewad tulewõitluses ainult abinõu vaenlase maha surumiseks, er maximum jõudude hoidmisega oma manööwert lõpuni wiia.

S.S.S.R. wabariigi punawäe wälimäärustiku II.osa seletuskirjas üteldakse: "Peamiseks tingimuseks edusaawutamiseks pealetungil loeb määrustik vaenlase wastupanu positsiooni täielikku purustamist suurtüki tulega (ПОЛНЫЙ РАЗГРОМ АРТИЛЕРИЕЙ ОБОРОНИТЕЛЬНОЙ ПОЛОСИ ПР-НО). Määrustik keelab lootale peale, et jalgvägi oma heroismiga suudab ärawõita vaenlase traat-tõkked ja kuulipildujad".

Meie oludes on waewalt mõeldaw, et meie suudaksime absoluutset üleolekut relwade arwus vaenlase üle saada, küll aga võime wäiksematel maa-aladel ja ajutiselt üleolekut saawutada ning ootamatust ja osalist edu kasutades tegevus arendada. Nii tuli, kui ka manööwer on ühewõrdselt tähtsad: lahingut otsustada saab ainult manöövri abil, manööwer aga on läbiwiidaw nüüdisaja lahingus ainu

tule abil.

Pealetungi-lahingu jagamine faasideks.

Nüüdisaja tulereelwad on kaugete ulatawad ja wõimsad. Need omadused sunnivad pealetungijat oma pealetungi korda wastawalt muutma. Üldiselt wõib pealetungi-lahingus märkida 8 momenti, kus tegewus erinevalt kujuneb (joon.Nr.1).

1) Praegusaja raske wälja-suurtükiwäe laske-ulatus wõib lugeda keskmiselt 20 klm., seega juba 20 klm. kaugusel sattub jalgwägi waenalse suurtükiwäe tule alla. Edasiliikumine sünnib lähenemise korras. Selles kauguses jalgwägi omi tulereelwu kasutada ei saa ja kannab ainult kaotusi. Lähenemist suurtükiwäe tule piirkonnas wõib jagada: a) lähenemine raske-suurtükiwäe tule piirkonnas ja b) lähenemine kerge-suurtükiwäe tule piirkonnas (wiimane keskmiselt 10 klm.kaugusel waenlasest alates).

Jalgwäe ülesandeks selles piirkonnas on - wõimalikult kiiremal ja wäiksemate kautustega läbimanna.

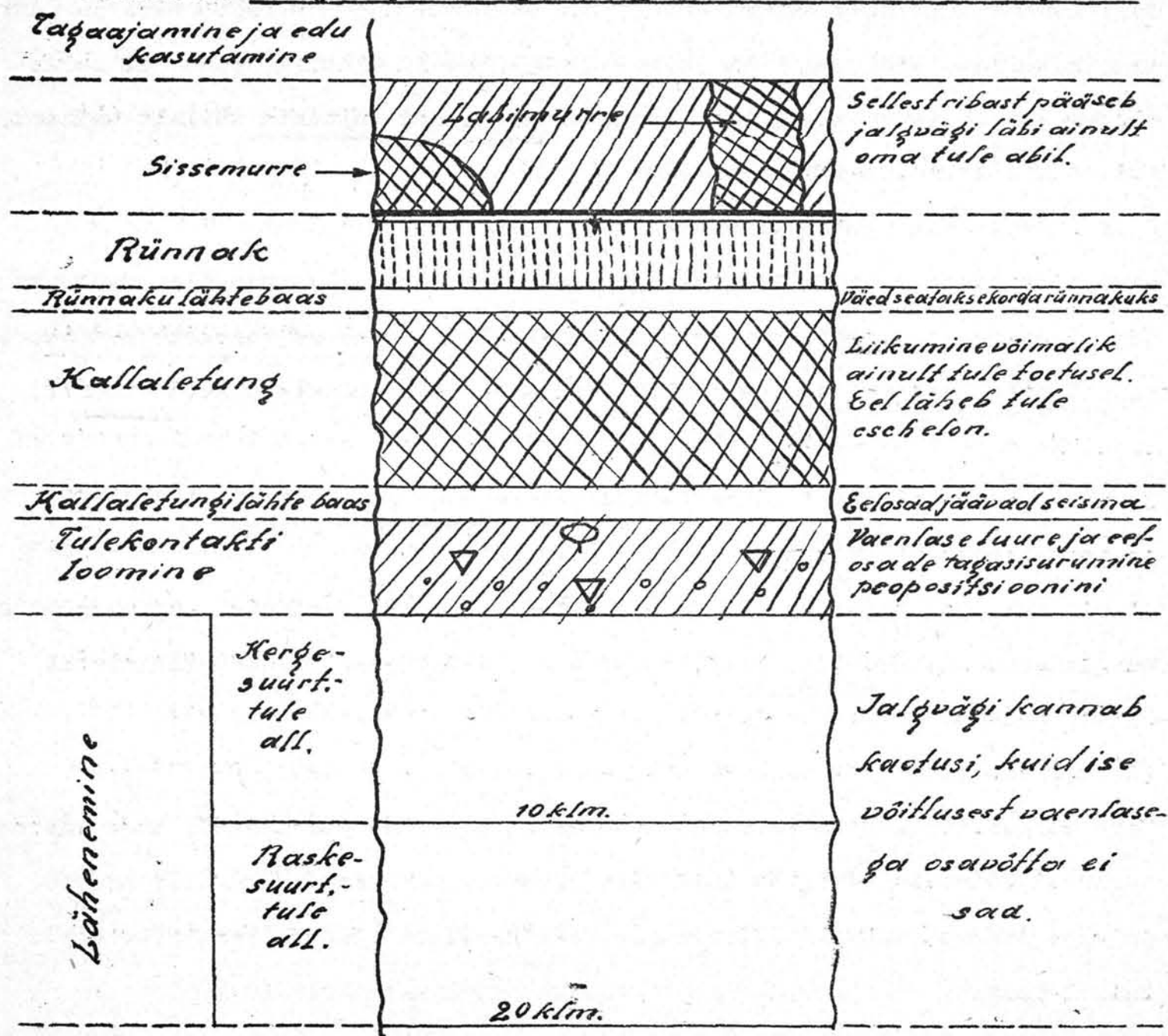
2) Tule-kontakti loomine. Edasiliikudes saabub kokkupuutumine waenlase luure- ja eelosadega. Jalgwäe ülesandeks on neid eelosi tagasilüüa. Seda teewad nõrgad eelosad ettewaatlilikult, et mitte waenlase tugewate tulelõökide alla sattuda, sest waenlase peawastupanu-positiooni asukoht ei ole teada. Otstarbekohasemaks tegewusewiisiks on siin püüda neid waenlase eelosi sissepiirata ja wangi wõtta.

3) Nõrgad eelosad edasitungides jõuawad wiimaks waenlase peawastupanu-positiooni ette. Seda wõib normaalselt ära tunda selle järele, et waenlase tuletõke on katkestamatu (eelosade juures suuremal jaolt ikkagi wahedega). Siin jääwad eelosad seisma ja ootawad peajõudude järelejõudmist. Sellest joonest, mis moodustab kallaletungi lähtebaasi, on edasitungimine wõimalik ainult tule toetusega. Selleks tõmmatakse lähemale tulereelwad ja edasitungimiseks antakse juba kindlad ribad ja eesmärgid. Kallaletungi lähtebaasi hindawad eriti sakslased, prantslased ei pea sellest alati kinni. (Olukorrast tingitult wõib kallaletungi lähtebaas ka wahel puududa).

4) Nagu eelpool juba kinnitatud, on sellest joonest edasiliikumine ainult tule toetusel wõimalik. Jalgwäe tulereelwad peawad waenlast maha suruma. Igal jalgwäe osal on juba kindel riba ja eesmärk ja liikumine juba korrapäraline kallaletung.

- 5) Enne kui rünnakule üleminna, tuleb saavutada täieline ülekaal tules waenlase üle ja wäeosad rünnakuks kordaseada. See sünnib rünnaku lähtebaasil.
- 6) Rünnaku lähtebaasilt tormab jalgwägi juba ühe hüppega waenlase positsiooni kallale, et käsitsi wõitlusega waenlast tema seisukohast wälja wisata. Rünnak õieti on liikumine kuni waenlase positsiooni esijooneni, sealt edasi on juba 7) sissemurre ja läbimurre, kus jalgwäe ülesandeks on waenlast tema seisukohast wäljawisata wõi häwitada. Sissemurdel ja läbimurdel moodustawad pealetungija esimesed osad kõwera joone, mille ette suurtükiwäe tule toetust enamal jaol juhustel anda ei saa. Jalgwägi peab siin oma abinõudega tule-tõkke looma. Selle tõttu on siin ka eriti tähtis, et jalgwäe tule relwad ja laskemoon nende jaoks saaks õigel ajal järele toodud.
- 8) Wiimaseks faasiks on tagaajamine, kus pealetungija ülesandeks on positsioonist wäljawisatud waenlase osade lõpulik desorganiseerimine.

Joon.Nr.1. Jalgwäe pealetungi-lahingu faaside skemaatiline kujutus.

Prantsuse jalgw.määrustik.II.osa §69 kohaselt jaguneb pealetungi lahing:
a) lähenemine (l'approche), b) kontakti loomine (la prise de contact), c) kallaletung (sisaldab rünnaku) (l'attaque /comprenant l'assaut/), d) võidetud maa-ala hoidmine või edu kasutamine (la conservation du terrain conquis ou l'exploitation du succes).

S.S.S.R.wabariigi punawäe " *Doeb. st. rex.* " järele koosneb pealetungi tegewus: a) lähenemine, b) kallaletung - sellest momendist kui jalgwägi oma tulerelwadega tegewusse astub, c) rünnak ja d) edu kasutamine.

Inglaste jaotuse järele: a) luure ühes löögi suuna määramisega. b) sisselurru ühes otsustawa löögiga tiiwa peale ja c) edu kasutamine ja tagaajamine.

Lähenemine raske-suurtükitle piirkonnas.

Mis võib jalgwäe liikumist siin takistada?

1) Waenlase raske-suurtükiwägi.

Waenlane võib aeroplaanide abil suurtüki tuld korrekteerida ja suurtes kolonnides liikudes võib jalgwägi üleliigseid kaotusi kanda. Et tulistamine sünnib kauge maa peale, siis on pataljoni kolonnid küllalt väikesed, et tule korrekteerimist raskendada.

2) Waenlase lennuvägi oma tulega.

Suured kolonnid tingimatalt saavad kannatama õhutule all. Kaotuste ärahoidmiseks on soovitatav, et pataljoni kolonnid omakord jaguneks kompanide ja koguni rühmade kolonnideks, mis liiguwad üksteise järele kuni 100 mtr. distantidel.

3) Selles ribas on võimalikud ootamata kokkupuutumised waenlasega.

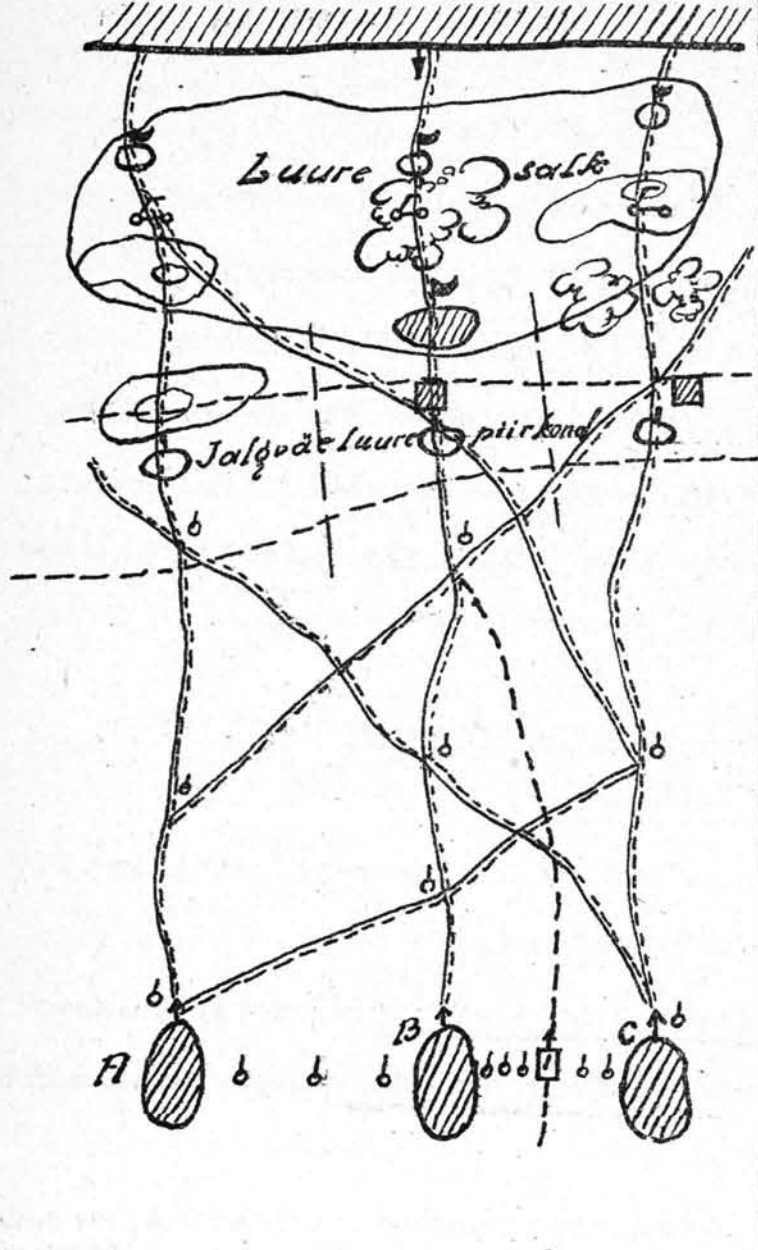
4) Maastiku takistused.

Kui olukord lubab, siis on otstarbekohasem lähenemist raske-suurtükile piirkonnas õösel läbiwia. Lähenemine üldjoontes kujuneb järgmiselt (joon. Nr.2 ja Nr.3).

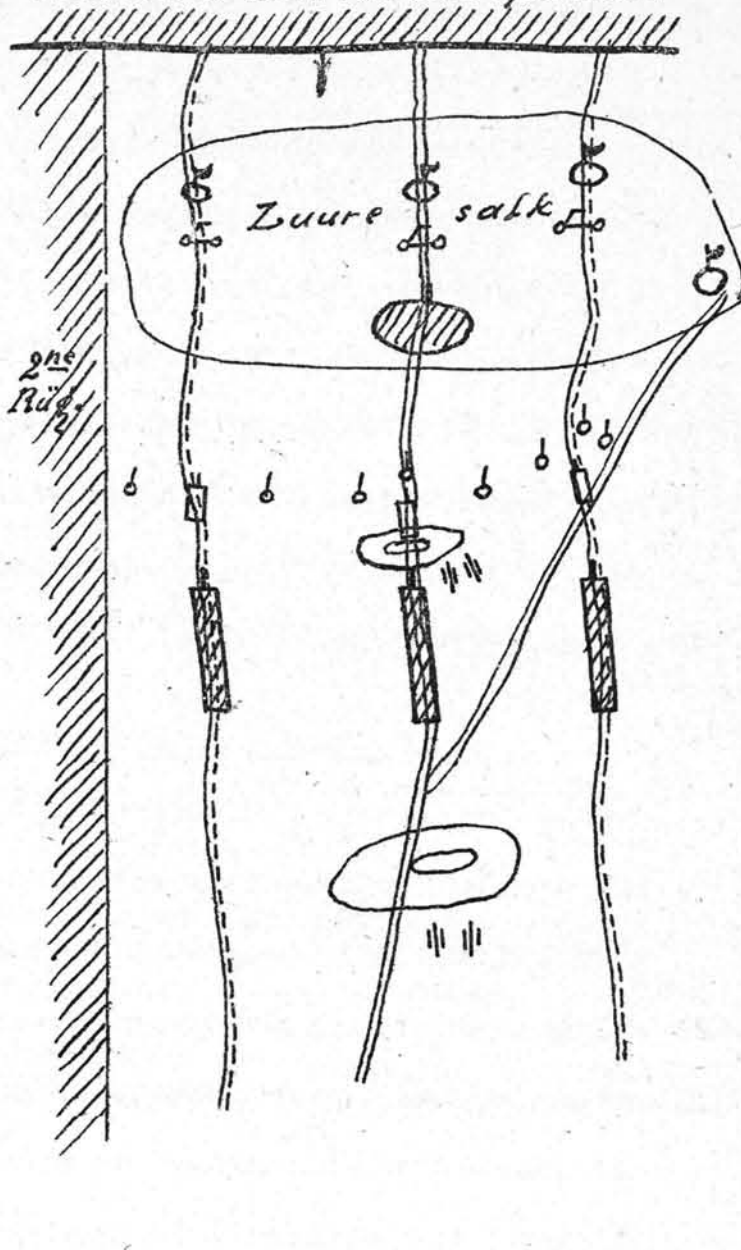
1) Kolonnid liiguwad rööbastikku wilwaid teid kaudu.

2) Kui lähenemine on ettenähtud õösel siis: a) juba päewal luua kõwendatud luuresalgaga kate, alla-wõtmiseks määratud riba ees. Luuresalga ees ratsa-piilkonnad (⚡), neile toetuseks jalgrattameeste osad (⚡), üldiseks toetuseks luuresalga süda (⚡);

Joon. № 2. Lähenemine öösel.

Joon. № 3. Lähenemine päeval.

b) päeval määratakse ka ribad kolonnidele.

c) Iga kolonn saadab päeval ette jalgväe luure () osad, mis liiguvad neile määratud piirkondadesse. Kõigil teede ristidel panewad luuresalgad postid wälja (). Need postid asuwad päewal warjatult tee kõrwal, pimedatulekuga asuwad teele ja jääwad sinna kuni kolonni möödumiseni. Nende postide ülesandeks on kolonnidele näidata õiget liikumise-teed.

d) Sidet kolonnide wahel peetakse jalgväe ahelikuga. Juhtumisel, kui kahe naabruses liikewa kolonni wahel wiib mõni wäike tee samas suunas, siis tuleb seda teed kaudu saata üksikud rühmad wõi jaod.

3) Päewal liikudes:

a) Kolonnid niisuguses suuruses, et nad ei kannataks raske-suurtüki ja lennuväe tule all. Kauge-suurtüki tule eest warjamiseks on pataljoni kolonnid küllalised, kuid warjamiseks lennuväe tule eest peawad kolonnid weel wäiksemad olema (kompanide ja rühmade kaupa). Seda saab sellega, et kompanide wõi rühmade kolonnid liiguwad üksteise järele kuni 100 mtr.

distanttsidel. Kolonnide suuruse määramisel tuleb silmaspidada, et liikumise kiirus ei väheneks.

b) Eel-luuresalk nagu ööselgi.

c) Kolonnid saadavad välja eelwäe; kui mitu kolonni, siis võib olla:

- 1) igal kolonnil oma eelwägi ja neil kõigil üldine juhataja,
- 2) igal kolonnil oma eelwägi ja neil ka oma iseseisew juhataja,
- 3) ühine eelwägi ühise juhataja all. Wiimane moodus ei ole soovitatav, sest selle juures lähewad wäeosad segamini. Kui olukord selgusetu, siis saadetakse eelwäed kaugemale ette, normaalselt $1\frac{1}{2}$ - 2 klm., maxim. 4 klm.

Missugustele tingimustele peab wastama lähenemisekord raske-suurtüki tule piirkonnas.

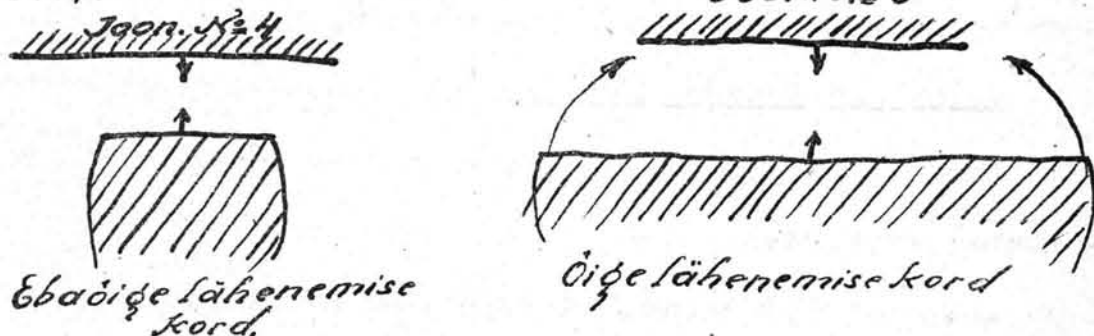
- 1) Lähenemise perioodil peawad wäed vähem kaotusi kandma waenlase tule all, kuid liikumise kiirus ei tohi seal juures kannatada.
- 2) Jalgwäe eelosadel peab kogu aeg suurtüki-tule toetus kindlustatud olema.
- 3) Lähenemisekord peab võimaldama kiiret üleminekut lahing-korda (seda võimaldab liikumine kolonnidega rööbastikku).
- 4) Jalgwäe liikumine ei tohi takistada tehniliste wäeosade liikumist; autode jaoks, võimalikkude wägede ümberpaigutamiste läbiwiimiseks, eraldi teed.

Lähenemise-korra peale mõjuwad:

a) Waenlase rinde laius.

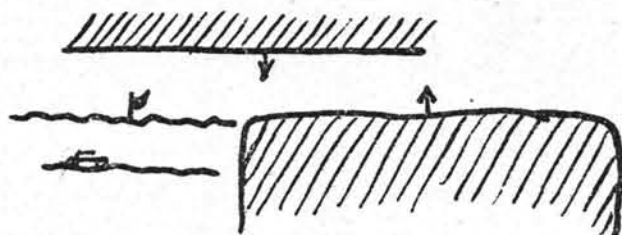
Juba lähenemise perioodil raske-suurtüki tule piirkonnas peab lähenemise rinde laius olema igal juhtumisel mitte kitsam, kui waenlase rinne.

(Joon. Nr. 4 ja Nr. 5).

Juhtumisel, kui lähenewate jõudude üldsuurus ei võimalda (ehk juhtub oma manöövri idust) tugewate jõududega laiemat rinnet lähenemisel oma alla võtta, siis tuleb wastawates rinde-osades tarwilikku laiust saawutada kõrgem-

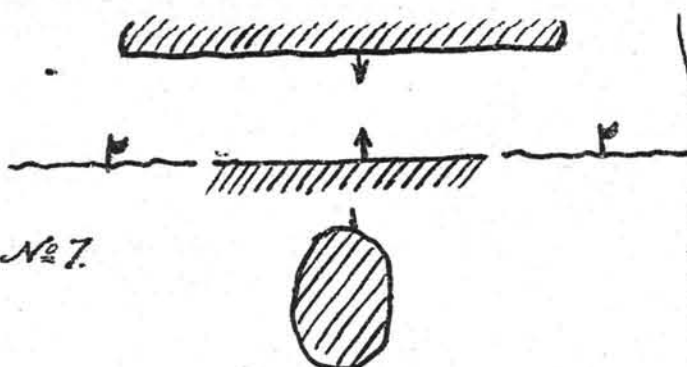
datud luure-osadega. (Joon. Nr.6).

Joon. № 6.

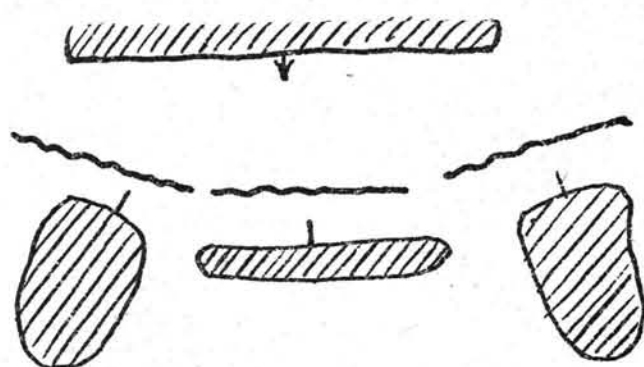
b) Oma manöövri idu.

Nüüdisaja tule võimsuse tõttu on vägede ümberpaigutused mõjuva tule piirkonnas seotud suurte kaotustega. Sarnase ümberpaigutuse läbiwiimine nõuab ka kaua aega ja enamal jaol juhtumistel kaob võimalus ootamatust saavutada. Selle tõttu peab juba lähenemise perioodil kaugel suurtüki-tule piirkonnas vägede jaotus ja paigutus peajoontes vastama manöövri idule, s.o. kus kawatseb juht pealööki anda, sinna ka suuremad jõud koondada. Wastawalt olukorrale võib löögiosa koondatud olla: 1) keskkohal (joon.Nr.7), 2) mõlemil tiiwal (joon.Nr.8), 3) ühel tiiwal (joon.Nr.9 ja 10). Kõigil juhtumistel peab jõudude jaotust warjama katte-osadega.

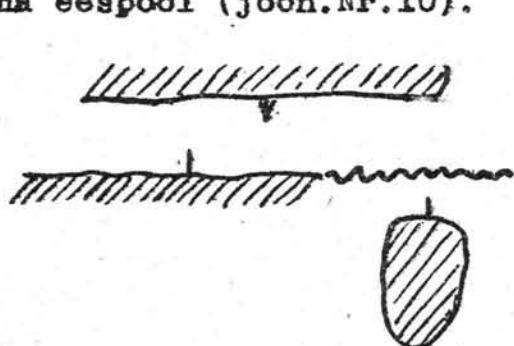
Joon. № 7.

Löök rindel (keskkohal)

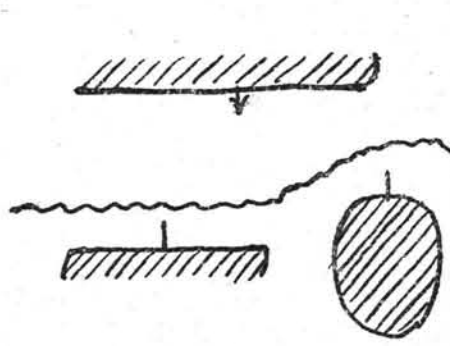

Löök mõlemal tiiwal.
Joon. № 8.

Löögiosa tiiwal võib asuda: 1) astmena tagapool (joon.Nr.9) ehk 2) astmena eespool (joon.Nr.10).

Joon. № 9.

Joon. № 10.

Kui löögiosa astmena tagapool, siis tuleb löök ootamatalt. Kui see aga eespool, siis awaldab see pealetungi plaani juba algusel. Wiimast on otstarbekohane tarwitada tagaajamis-tes.

Näide Ilmasõjast. Saksa I-se armee pealetung 18. ja 19. aug. 1914a.

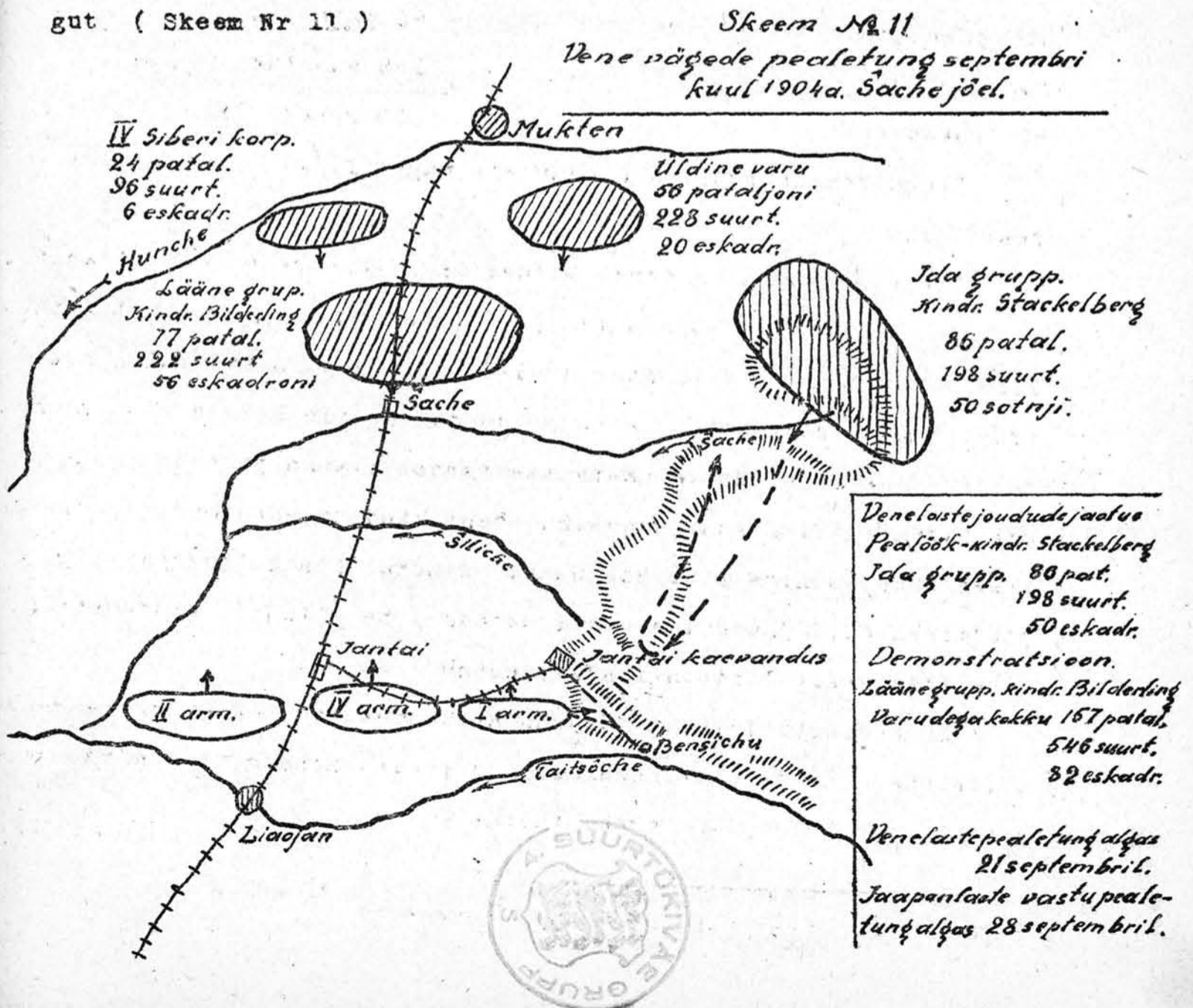
Belgias. (Skeem Nr.

Sakslased kavatsesid Belgia väge Antwerpenist äralõigata ja prantslaste peale wisata. Et seda läbiwiia, tungis II-ne saksa korpus paremal tiiwal astmena kaugel teiste korpuste joone ees. II-se korpuse ees katkes 2-ne diwiis II-se korpuse liikumise suun Ercheau peale. Sügawamalt äralõigata ei saadud, sest siis cleks löögiosa Antwerpeni kindluse tule alla sattunud. Et ülesannet täita pidi II-ne korpus 34 km. läbi minema. Kuid Belglased said õigel ajal sakslaste kawatsusest aru ja tõmmasid omaid wäed ilma lahinguta tagasi s.o. Belgia armee koondus Antwerpeni.

c) Arwataw ja wõimalik waenlase tegewus.

Oma manöwri idee ja sellele wastawa lähenemise korra kawa kokkuseadmisel peab hindama kuidas waenlane wõib kawatseda manöwri läbiwiimist takistada.

Kuid wõimalik waenlase tegewus ei tohi selle juures peamiseks mõjuriks olema, waid eesrinnas peab etteseadud ülesandega arwestama. Kui negatiivne näide kindral Kuropatkini tegewus peale Liaojani lahingut. (Skeem Nr 11.)

Peale Liacjani lahingut ajasid jaapanlased wenelasi kuni Jantai raudteeni taga, kus jaapani 3 armeed seisma jäid. Kuropatkin kawatses pealetungile üleminna, tahtis pealööki anda jaapanlaste parema tiiwa pihta, et sellega sundida jaapanlasi Port-Arturi peale taganema, mis sel ajal weel wenelaste käes oli. Wastawa kawa wäljatöötamisel kartis aga Kuropatkin, et jaapanlased wõiwad raudtee piirkonnas omakord pealetungile üleminna ja wene wäed raskesse seisukorda panna. Sellele wastawalt kujunes ka wene wägede jaotus pealetungiks järgmisega: 1) Löögi grupp (ida grupp kindral Stackelberg'i juhatusel) 86 pataljoni, 198 suurtüki ja 50 sotni (eskadr.) 2) Demonstratsioonigrupp (lääne grupp kindral Bilderling'i juhatusel) 77 pataljoni, 222 suurtüki - 56 eskadroni, seega pealöögi ja demonstreeriwa gruppide jõud peaaegu ühesuurused. 3) Demonstreeriwa grupi järele 2 waru-gruppi, kokku 80 pataljoni, 324 suurtüki ja 26 sotni (eskadr.) Seega üldine jõudude wahekorä:

Demonstratsiooniks.

Pealöök.

157 pataljoni.

86 pataljoni.

546 suurtüki.

198 suurtüki.

82 eskadroni.

50 eskadroni.

Seega demonstreeriwa ülesandega wägesidligi poole rohkem, kui pealöögiks.

Peale selle sai kindral Bilderling ülesande ettewaatlilikult edasiliikuda. Tegelikult sündis 1/2 päewa edasiliikumine ja 1/2 päewa kindlustati uusi positsioone. Selle tõttu jõudis kindral Stackelberg'i grupp demonstreeriwatest ette ja jaapanlastele selgus wene ülemjuhatusse õige kawatsus. Selle haaramise pareerimiseks pikendasid jaapanlased oma paremat tiiwa kuni Benwsihu jõeni kindlustades end mägedes Jantai kaewanduse ja nimetatud jõe wahel. Kindral Stackelberg'i grupi kohale jõudmisel olid jaapanlaste seisukohad juba niiwõrd kindlustatud, et wenelased sealt läbitungida ei suutnud.

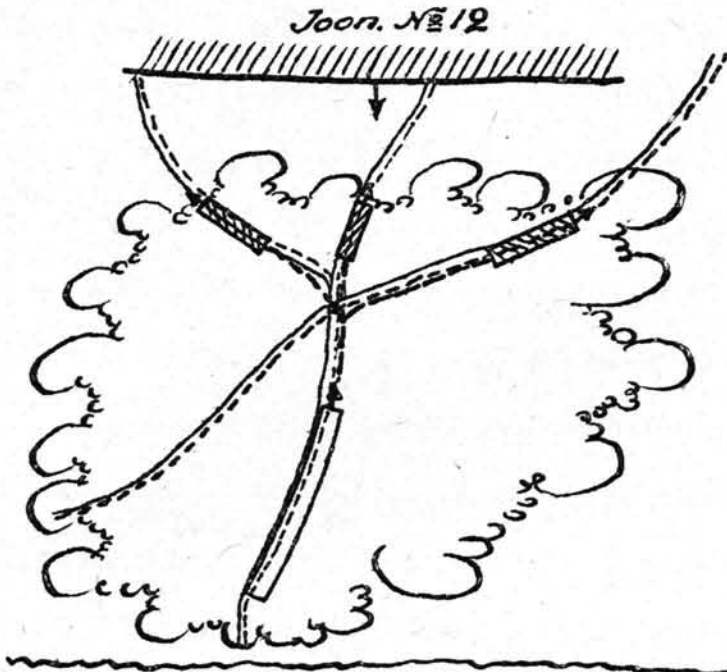
28 septembril läksid jaapanlased omakord pealetungile raudtee-piirkonnas. Raudtee-piirkonnas jäid pooled Schache jõe ääres seisma kuna Stackelberg pidi tagasi tulema.

+7 Wenelaste pealetung algas 21 septembril.

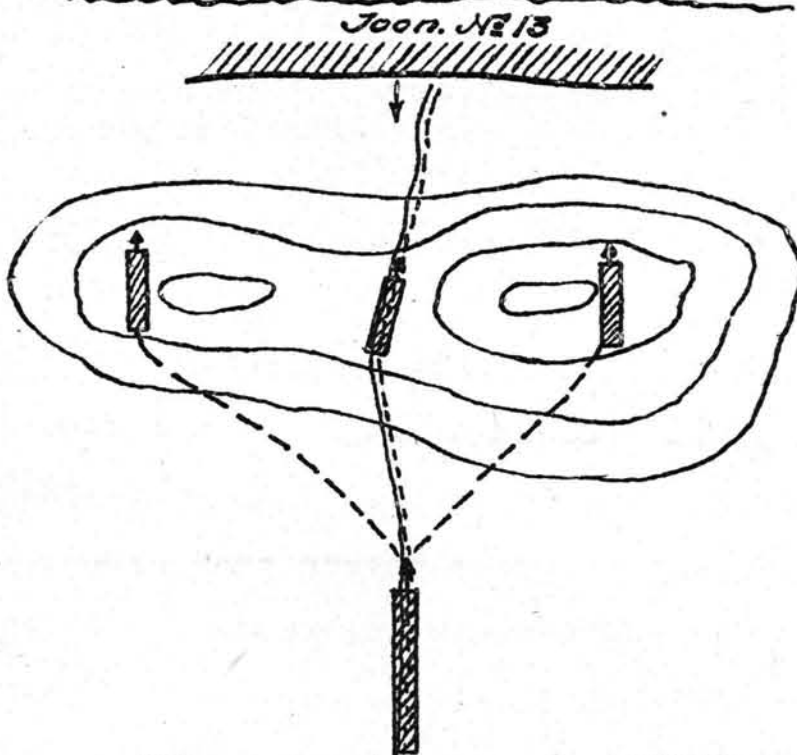
d) Maastiku iseloom

Maastiku iseloom võib sundida waremalt väiksematesse kolonnidesse argnema või ümberpöörduvalt, võimaldab suuremas kolonnis vaenlasele lähemale minna.

Näiteks: 1) Lähenedamine metsas (Joon. Nr 12.)

Lähenedamisel metsas võivad kolonnid suuremad olla. Kuid enne metsast välja jõudmist peab kolonn argnema väiksematesse kolonnidesse.

2) Kui lähenedamise teel on ees kõrgustikud, mis varjavad liikumist ja sealjuures vaenlase lennuvägi erilist aktiivsust ei väljenda, siis võib ka suuremates kolonnides liikuda (rag koos) kuid enne kõrgustikudest üleminekut tuleb argneda pataljoni kolonnidesse ja juba pataljoni kaupa üle kõrgustikkude minna. (Joon. Nr 13) Siin peab aga arwale wõtma, et kõrgustikudega oleks varjatud liikumine ka õhupallide waatluse eest (õhupallide waatluspiirkond kuni 15 klm)

Lähenedamine kerge-suurtükide tule piirkonnas.

Näidisaja väljasuurtüki tule ulatus loetakse kuni 13 klm (Ilmasõja lõpul 11 klm meil 8 klm.)

Lähenedamisel kerge-suurtükite tule piirkonnas peab arwestama sellega, et 1) waenlane võib suurtükite tulelõoke anda Ilmasõja ajal walitses wiis, mille järele suurtükite tuli awati väikse arwu suurtükidega (mitte tšie jõuga); selle tõttu oli ka kolonnidel, mis tule alla sattusid võimalus argneda ilma suuremate kaotusteta. Praeguse aja suurtükite taktika seab üles tulelõogid, mille tõttu iga suurem kolonn, kui ka tule-

alla sattub, enne kui ta jõuab tarviliselt hargneda, võib reakeid katusi kanda. Selle tõttu ei või ka jalgwägi kerge suurtükitule piirkonda jõudes enam kolonnides liikuda, vaid hargnenult.

2) Waenlase lennuvägi võib tulistada. Lennuväetule eest kaitseks on väikesed grupid, mis laialipillatult liiguvad, mille tõttu tuli suuremaid tagajärgi ei anna.

3) Waenlane võib lähenemist märgata õhupallide abil. Peab arvesse võtma, et kui kolonn juba märgatud, siis on juba raske peita edaspidist liikumist (kolonni).

4) Waenlane võib ootamatalt kallaletungida. Sarnaste kallaletungide pareerimiseks peab jalgwägi liikuma sarnases korras, et iga moment võiks kallaletungi tugewa tulega vastuvõtta s.o. jalgwägi peab liikuma sarnases korras, et oleks võimalus kiirelt mõjuvat tuletõket luua ees ja tiiwadel.

5) Võib sattuda waenlase eelosade tule alla. Selle ärahoidmiseks peab ees liikuma julgeoleku luure.

6) Maastiku woltidega ja esemetega end warjatud waenlase wastluse ja ka tule eest.

Wastawalt neile tingimustele kujuneb pataljoni lähenemise kord kerge-suurtükitule piirkonnas (lahtisel maastikul) järgmiselt:

(Joon.Nr.14.)

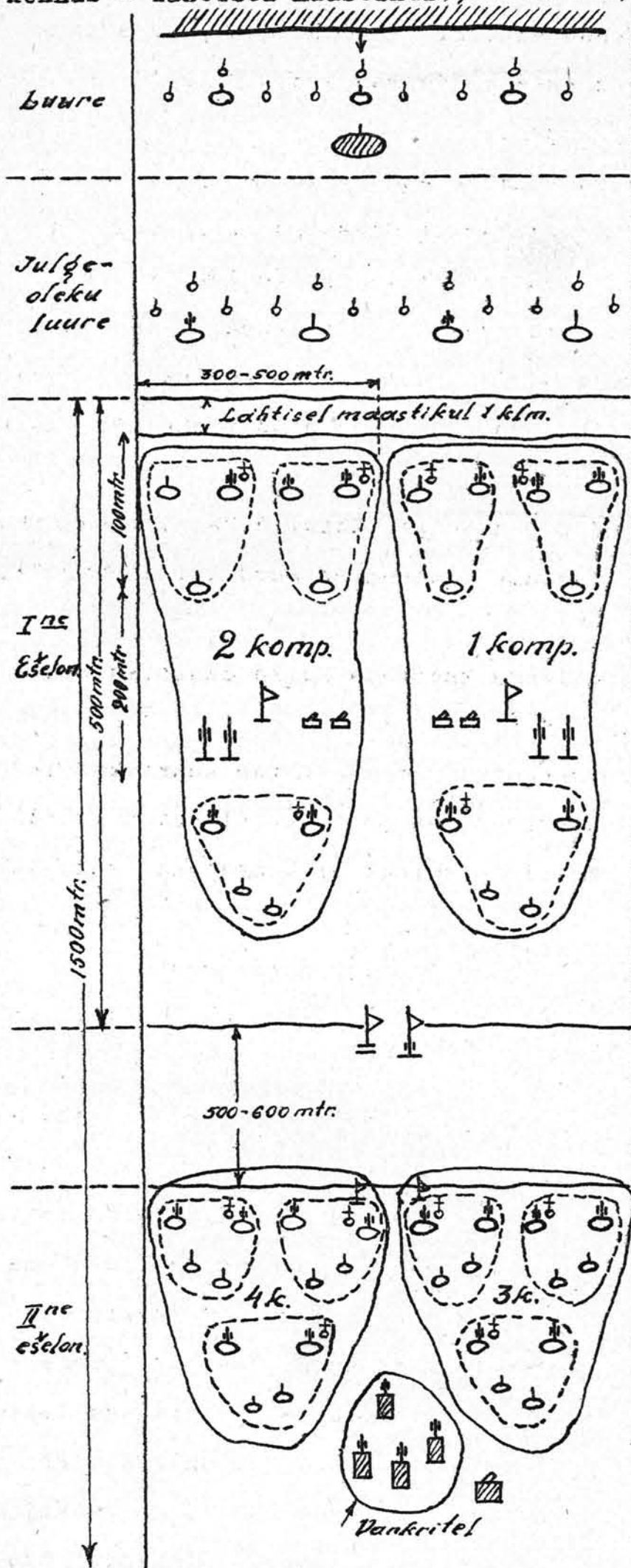
1) Jga pataljonile on antud kindlaksmääratud riba liikumiseks.

2) Rügemendi või pataljoni ülema poolt ettesaadetud luure koosneb luure-piilkondadest () ja luuresüdamest. Luure süda ülesanne toetada piilkondi nende ülesannete täitmisel ().

3) Julgeolekuluure saadetakse välja 1-ses järgus liikuwate rühmade poolt; need luureosad liiguvad ühe klm.kaugusel esimese järgu ees (kinnisel maastikul lähemal) ülesandega kaitsta esijärgus liikuwaid rühmi ootamata jalgwäe tulelöökidest eest. Et nad suudaksid waenlase luureosaid tagasi lüüa, selleks on otstarbekohane neile kergekuulipilduja ligi anda.

Joon.Nr.14.

Pataljoni lähenemise korra skemaatiline kujutus (kerge-suurt tule piirkonnas - lahtisel maastikul.) *Joon. № 14.*

Saadetakse välja rügemendi või pataljoni ülema korraldusel.

Saadetakse välja esimeses järjus liikuvate rühmade poolt ülesandega kaitsta neid rühmi ootamata tulelöövide eest.

Intervaal jagude vahel umbes 25 mtr.

Distans " " " 100 mtr. Distans I-se ja II-se j. rühmade vahel 200 mtr. Rühma ülemad liite jagude ees, et liikumise suuna hoida. Kompanide ülemad liiguvad seal, kus parem kompani tegewust juhatada. Jgal juhusel peab ta kompanile juure antud raskete relwade (R. klpl. ja miinip.) lähedal olema, et wiks rühmade liikumist tulega toetada

Pataljoni ülem liigub seal kust parem on kogu pataljoni tegewust juhtida.

II-se ešeloni kompanide ülematel on otstarbekohasem liite rühma ees liikuda, et suuna hoida. Rühmade ülemad liite jagude juures.

Kogu pataljoni sügawus umbes 1500. mtr

Leppemärgid: P - komp. ülem, δ - rühma ülem, ♂ k. klpl jagu, ○ - las-
kur jagu; □ - miinip.; † r-klpl

4) Läheneamise kord koosneb kahest eselonist. Distans nende wahel 500-600 mtr.

Harilikult määratakse esimesse eseloni 1 komp. (ta peab suutma pataljonile määratud ribas olewad esemed läbiwaadata). Meie laiade rinnete juures on I-ses eselonis 2 kompanid.

5) Kompanid jagunewad omakord rühmade eselonidesse (järgudesse) Esimeses järgus 1 wõi 2 rühma wastawalt maastiku iseloomule ja rinde laiusale. I-se järgu rühmad saadawad wälja julgeoleku luure.

6) Rühmad omakord jagunewad järgudesse jagude kaupa. I-ses järgus kuulipilduja jaod, II-ses laskurjaod. (Juhusel kui julgeoleku luuresse on saadetud kerge-kuulip. jagu samal ajal rühmale antud rinne lai - siin wõiwad ka laskurjaod I-ses järgus liikuda.

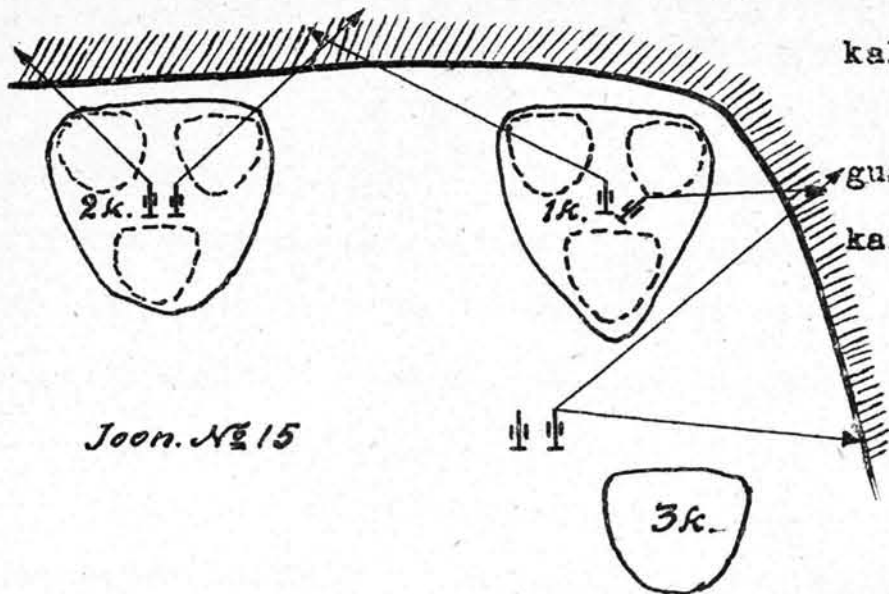
7) Hargnemine eelkirjutatud korda tuleb läbiwiia kaetud maastiku tingimused, milledele peab wastame läheneamise kord kerge suurtükkitule piirkonnas.

1) Läheneamise kord peab wõimaldama kasutada kõike maastiku wolte ja esemeid liikumise warjamiseks.

2) Ta peab olema niiwõrd harwendatud, et massilise suurtükkitule all ei kannaks suuri kaotusi. Selleks peawad jaod üksteisest niiwõrd kaugel olema, et ühe ja sama mürski läheneamisel ei kannataks kaks jagu (s.o. wahel vähemalt 25 mtr. ja dist. 100 mtr.)

3) Läheneamise kord peab wõimaldama toetamist sügawusest.

4) Läheneamise korras k. suurt. tule piirkonnas enam eelwäge ei ole. Siin täidab eelwäe ülesannet I-ne eselon. Sellega on I-se eseloni ülesandeks a) luure toimetamine, b) maastiku läbiwaatamine, c) waenlase eelosade tagasilöömine (tulega ja manöwriga), d) katta peajõudusi ootamata kallaletungide eest ja e) oma alla wõtta edasiliikumise mõttes tähtsad esemed. Nende ülesannete täitmiseks peab esimene eselon olema küllalt tugew ja warustatud jalgwäe raskete relwadega (r. kuulip. ja miinip.) Nendele nõudmistele wastab läheneamise kord, kus rüg. (meie oludes) II-ses eselonis liiguwad 2 pataljoni igas pataljonis aga I-ses järgus 2 kompanid. I-ses järgus liikuwatele kompanidele on r/kuulip. ja miinipildujad juure antud. Teised ülejäänud rasked kuulip. on pataljoni ülema kasutada, milledega ta wõib I-ses järgus liikuwaid kompanisi toetada, tarbekorral aga ka tuletõket tiiwadel luua (kui waenlane tiiwalt

Joon. № 15

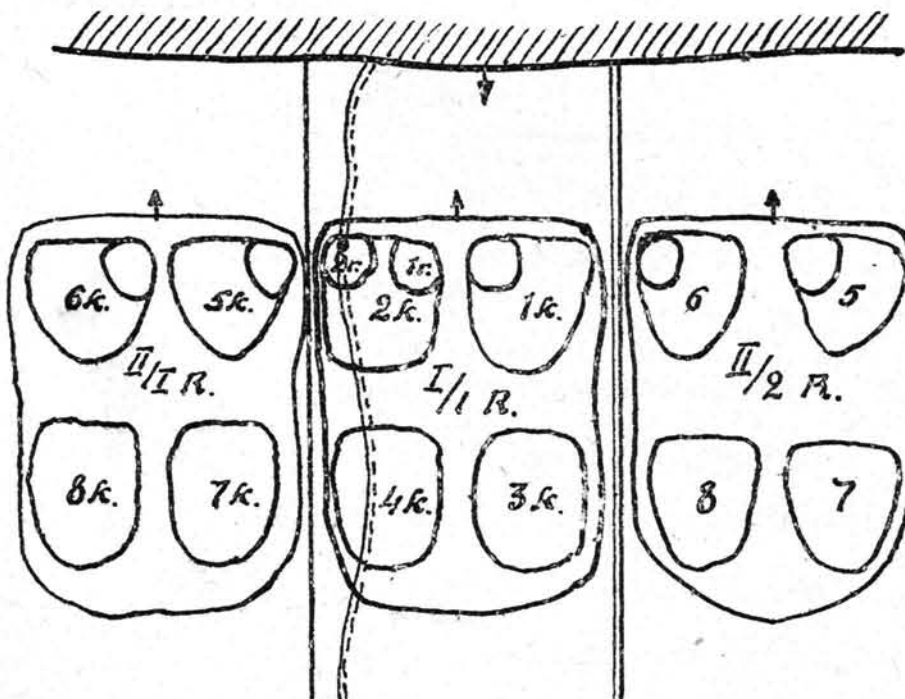
kallale tungib. (Joon. nr. 15.)
 Samuti saavad II-ses jär-
 gus liikuwad kompanid tiiwa-
 kaitsest tulega osawõtta

5) Lähenemiskord peab võimaldama liikumist määratud suunas.

Warem ei nõudnud suuna pidamine erilisi tingimisi, siis liiguti kuni waenlase suurtükitule piirkonnani kolonnides mööda teed. Suun määrati nähtawate esemete järele. Nüüd tuleb hargneda warem lähenemis- korda ja sellega ka suun juba kaugema maa peale ettemäärata.

Pataljonidele määratakse lähenemiseks wastawad ribad (keskmistel pataljonidel), wahejooned ribad wahel ongi suuna näitajateks. Peale ribade tuleb määrata suunuw osa. Suuniwaks määratakse see pataljon mille piirkonnas on kindel suuna-näitaja ese näituseks tee. Suuniw pataljon määrab omakord suuniwa kompani, wiimane suuniwa rühma ja rüh- mast lõpuks suuniw jagu, kuid kõik need üksused peawad suuniwa esemele tule lähemal olema (joonistusel Nr. 16) näidatud juhusel on suuniwaks 1-se rüg. I-ne pataljon, selles 2-ne komp., 2-ne rühm, 1 jagu, teised

Joon. № 16

pataljonid määravad suuni- wateks need komp., mis suu- niwale pataljonile lähemal (II/2 k.-6 komp. ja II/1 k.- 5 komp.) Kompanid omakorda määravad suuniwateks need rühmad, mis suuniwale kompa- nile lähemal j. n. e. Seega on tegelikult suuna näitajaks see jagu, mis suuniwale ese- mele kõige lähemal. Suuniwa jao ülema kohuseks on hoo-

litceda, et jagu määratud suunas liiguks. Selle kindlustamiseks on ka nõudmine, et lähenemise perioodil rühma ülem suuniwa jao juures liiguks.

II-ses järgus liikuvatele osadele suuna ei anta.

Nende liikumine määratakse kindlaks eelmise eseloni osade järele (astmena vasakul või paremal või otse järele). II-ses järgus liikuvate kompanide ülematel on otstarbekohasem ka liiterühma juures liikuda.

M ä r k u s: Lääne-Euroopas, kus kompani lähenemise rinne kitsas komp.lähenemisel antakse ainult suun. Esimeses järgus liikuwad kompanid peawad kõik eelolewad esemed läbiwaatama.

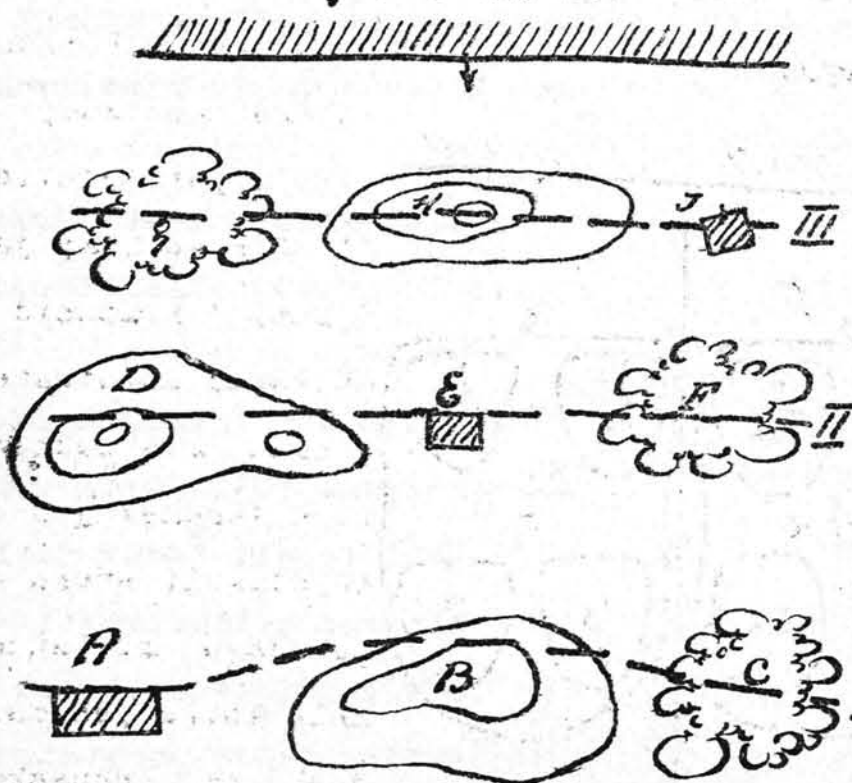
Et meie oludes kompani lähenemise rinne wördlemisi lai, siis peab, et mõned esemed läbiwaatamata ei jää, ka komp.piirkondadele wähejonned andma s.o.meie oludes saawad ka kompanid liikumise ribad.

6) Kogu lähenemise kestwusel peab jalgwäele suurtükitle toetus kindlustatud olema.

Katkestamatut suurtükitle toetust saadakse suurtükiwäe eseloneerimisega s.o.osa suurtükke positsioonil teine osa liigub. Suurtükiwäe waatlejad ja luurajad jalgwäe luurajate juures. Et suurtükiwägi sarnase hüpetega liikumise juures jalgwäest maha ei jääks, selleks peab jalgwägi aegajalt peatusi tegema. Sarnased peatuskohad walitakse kaardi järele niisugustel kohalistel esemetejoonel, kus 1) jalgwägi wõiks asuda warjatult ja 2) selle juone ees oleks wõimalus tuletöket luua (wõimalikult pealetungi puhuks waenlase poolt). (Joon.Nr.17.)

Kaugus kahe peatusjoone wahel peab wastama järgmistele tingimustele.

Joon. № 17.

1) Kahurwägi peab ulatama tulistada schrapnellitulega järgmise joone ette (schrapnelli kaugus 5 1/2 klm.) Seega, kui suurtükid asuwad peatusjoone lähedal, siis ei wõi järgmine peatusjoon ikkagi kaugemal olla kui 5 klm.

2) Liikumine sünnib hüpetena. Kui I-ne järk jõuab II-sele joonele, siis peab arwestama, et eelwägi (I-ne

järk) ei oleks liiga kaugel. Normaaalselt 2 klm. (kui pataljon I-ses järgus, siis 5 klm.)

Käsu kirjas määratakse hüpetega liikumine järgmiselt näiteks:

I-ne hüpe	{	I-ne ešelon	joonel ABC
kell 8.30.		Peajõud	" - - - -
II-ne hüpe	{	I-ne ešelon	joonel DEF
kell 10.15.		Peajõud	" ABC
III-as hüpe	{	I-ne ešelon	" GHJ
kell 11.45.		Peajõud	" DEF.

Hüpete tähtaegade arvestamine jalgwäe ja suurtükiwäe tegeliku liikumise võimaluste järele (Käsus näidatakse aeg millel kohal peab olema liikumise algus wäeosa ülema määramisel.)

Rohkem kui 3 hüpet ei ole soovitatav ette määrata, sest selle teostamise juures toob tegelik olukord sinna palju muudatusi ja kawa jääb teostamata.

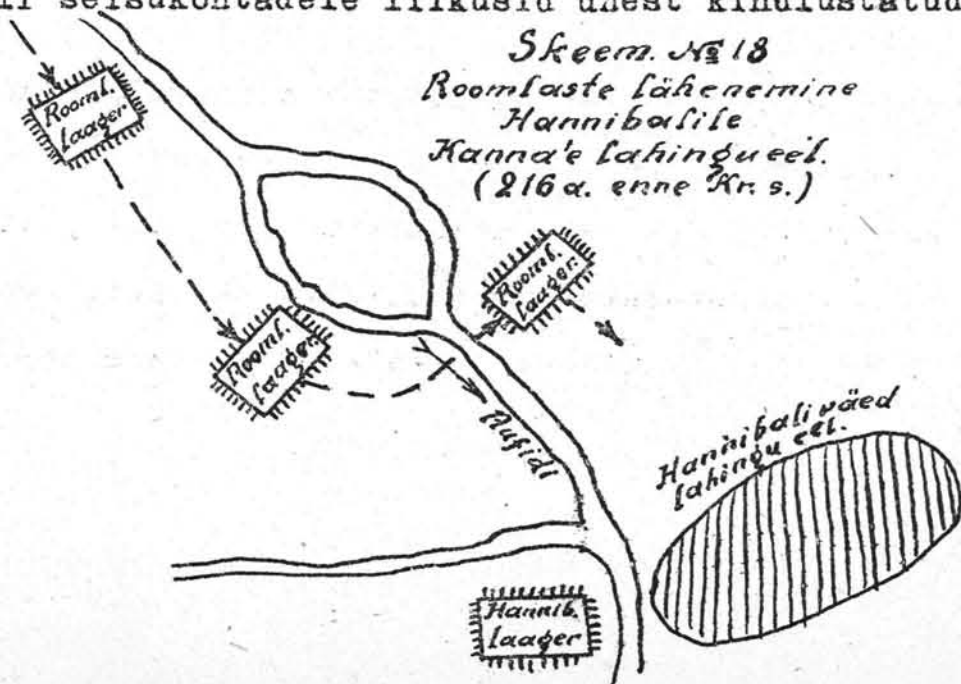
"Ühelajal ja kooskõlas jalgwäe hüpetega sünnib ka suurtükiwäe liikumine hüpetega.

Suurtükiwäe liikumise reguleerimiseks seatakse kokku suurtükiwäe liikumise tabel.

	Kell 8.30.	Kell 10.15.	Kell 11.45.
Patarei Nr.1.	N... talu juures.	-	K küla juures.
Patarei Nr.2.	-	Kõrgustik M. juures.	-

Sarnane hüpetega lähenemiskord on pärit wanast hallist ajast, kus alati, kui tuli liikuda raskes olukorras, liiguti ühelt kindlustatud positsioonilt teise.

Näiteks: Kanna lahingu eel (216 a. e. Kr. s.) Roomlased lähenedes Hannibali seisukohtadele liikusid ühest kindlustatud laagrist teise. (Skeem

Nr.18.)

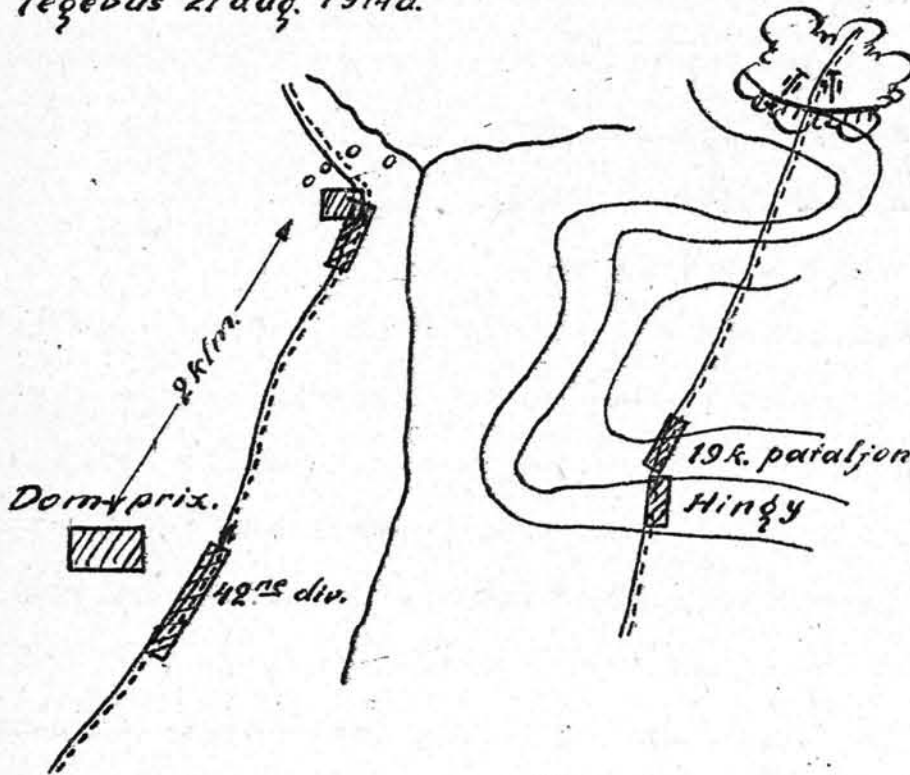
Samuti liikus Wene-Jaapani sõjas wenelaste pealetungil Säche jõel kindral Bildering'i grupp hüpetene ühelt kindlustatud positsioonilt teise (Waata skeem nr.11.)

Tekkib küsimine, kas sarnane hüpetege liikumise viis ei ole ebakohane just selles mõttes, et see kaua aega võtab.

Ilmasõja algul katsuti edasilükuda ilma hüpeteta, et suuremat kiirust saavutada, kuid tegelikult ei läinud need lähenemised ka kiiremalt läbi.

Näiteks: Prantsuse 42 diviisi lähenemine 21. aug. 1914 a. Skeem nr. 19

*Skeem № 19.
Prantsuse 42 diviisi
tegevus 21. aug. 1914 a.*

Prantsuse 42-ne diviis pidi liikuma üle Dornyprix-Kivry-Cir Coor'i. Väljaastumine kell 6 hommikul. Juba 1/2 tundi hiljem pani saksa ratsavägi tee kinni. Prantslaste eelvägi pidi seisma jääma ja patareid asusid positsioonile. Siis aga selgus, et tegemist on ratsaväega, kes püüvamat lahingut ei kavatsenudki. Alati uuesti liikumist,

kuid siis kordus seesama jällegi, peatusi oli kokku 4 korda. Jgakorid tuli luurata, patareid positsioonile asetada j.n.e. Kokku jõudis diviis 10 tunni jooksul 12 klm. läbimina. Diviisi külje kätteks paremaltpoolt oli määratud 19-es küti pataljon. Hingy'st edasi liikudes sattus pataljon kuulipilduja tule alla. Pataljon läks rünnakule, kuid löödi suurte kaotustega tagasi (kaotused surrutena 30 ohvitseri ja 145 sõdurit ning haavatutena 450 meest - kokku 608 meest).

Rünnaku ebaõnnestamise järele pööras patül peajõudude poole abi saamiseks. Suurtüki vägi andis metsa peale, kus sakslased asusid 60 mürsku ja selle järele võeti mets ära. See näide kinnitab väga piltlikult, et kolonnides ja ilma katkestamatu suurtükkitule toetuseta ei edene lähenemine sugugi kiiremalt, kuid peale selle on sarnane lähenemine seotud suurte kaotustega.

TULEKONTAKTI LOOMINE WAENLASEGA.
=====

Enne Ilmasõda niisugust lahingu faasi ei olnud; olid luure ja pealetung. Prantslased defineerivad seda järgmiselt (instruction provisoire sur l'emploi tactique des grandes unités § 114): " Kaitsele asuwa waenlasega tulekontakti loomise eesmärgiks on kindlaks teha seda joont, kus waenlane on organiseerinud peamise wastupanu ". Luurega seda ülesannet nüüdisajal täita ei saa; selleks peab mõjuvat tuld omalt poolt kasutama. Juba Wene-Jaapani sõjas, wastaspoole kaitsejoone kindlakstegemiseks saadeti üksikud patareid ette lahtisele positsioonile. Waenlane awas tule patarei peale, kuid sellesamaga oli ka tema peawastupanujoon kindlaks tehtud.

Ilmasõjas Kraupischkeni lahingus 19/6 aug. 1914 a. 4-as wene ratsa diwiis oli saadetud Tilsiti poolt tulewa saksa landweri brigaadi vastu. Ratsawägi liikus 3 kolonnis. Eelwägi sattus tule alla selle tule järele ei olnud võimalust kindlaks teha, kas on siin luursalgaga tegemist. Wõi on siin suuremad jõud. Eelwäe ülem laskis awada tule ühest suurtükiwäe rühmast. Kaks saksa patareid wastasid korralt. Sellega oli aga ka korralt selge, et siin on peajõududega tegemist. Sisuliselt on sarnane tegewuse wiis luuretule abil ja sellest ka nimetus - tulekontakt, mis sisaldab 2 tegewust a) luure ja b) waenlase eelosade tagasisurumine. Tulekontakt algab seal, kus meie ratsa-luure waenlase luurega kokkuputub (olgu see ratsa või jalgwäe luure) ja lõpeb seal, kus meie jalgwäe 1-ne eselon sattub waenlase peawastapanuriba tule alla.

Ratsawägi loob waenlasega tulekontakti eesmärgiga: a) luurata, b) waenlase eelosad tagasisuruda ja c) kindlaks teha waenlase tiiwade asukohad.

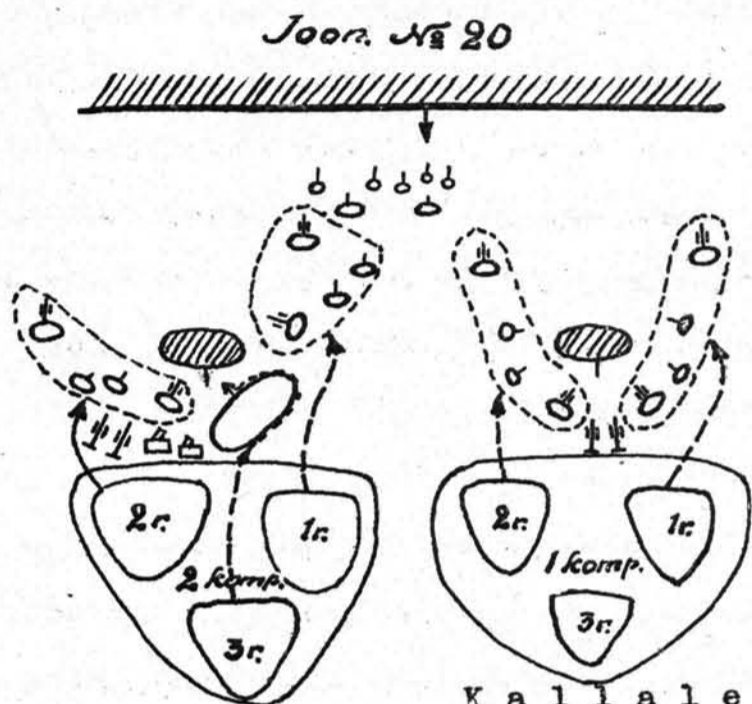
Nende ülesannete läbiwiimiseks antakse ratsawäele (wastawalt olukorra tingimustele) juurde: a) suurtükiwägi, b) tankid (weo autodel), c) soomusautod, d) jalgratta osad ja e) aeroplaanid.

Ratsaluure tegewus lõpeb seal, kus ta kohtab tihedalt wastapanupunkte. Kui eelwäeosad kohale jõuawad, siis tõmmab ratsawägi end tiiwadele rindel aga algab jalgwäe tulekontakti loomine. Jalgwäe ülesandeks on tulekontakti loomise perioodil üksikuid waenlase ette wälja-

lõikatud vastupanu pesasi kahjutaks teha, neid üksteisest eraldades ja neutraliseerides.

Selleks osa esijärgus liikuvaid rühmasi, kas täies koosseisus või osadekaupa poevad läbi vastupanupunktide vahelt ja jätkavad edasiliikumist. Teised aga haaravad vaenlase vastupanupesasi. Nende vastupe-

pesade neutraliseerimiseks tulevad eesrinnas r/kuulip. miinipildujad ärakasutada (samuti ka suurtükivägi). Kompanide tegewusviis nende vastupanupesade neutraliseerimisel tulekontakti ajal määratud. (Joon.Nr.20.)

K a l l a l e t u n g .

Kui jalgwägi on jõudnud selle jooneni, kus vaenlase tulewöö on katkestamatu ja tuli nii tugew, et ilma selle nõrgendamiseta edasiliikumine wõimata, siis arwatawasti on jalgwägi jõudnud waenlase peawastapanu positsiooni ette. Sellelt joonelt algabki kallaletung. Siin waenlase tuld täielikult mahasuruda pole wõimalik, kuid teda tuleb ajutiselt niiwõrd nõrgendada, et edasiliikumine wõimalikuks saab. Enne kui edasiliikuda peab jalgwägi omad relwad ja laskemoona wõimalikult lähe- male tooma ja nii paigutama, et oleks wõimalus tulejõudu paremate ta- järgedega ärakasutada s.o.wähemalt waenlase jalgwäe tuld mahasuruda. Edasiliikumisel tuleb kombineerida tuld liikumisega.

KALLALETUNGI LÄHTEBAAS.

Kallaletungi lähtebaas walitakse sellel joonel millest edasiliikumine ilma waenlase tule mahasurumiseta wõimatu. Kallaletungi lähtebaas kaugus waenlase esijoonest on ärarippuw maastiku iseloomust ja waenlase tulejõust. Normaalne k.k.tule ulatus on 700-800 mtr., seega peaks ka kallaletungi lähtebaas keskmiselt niisugusel kaugusel asuma. Prantslased lubawad kerge-kuulipilduja tuld awada ka 1200 mtr.kauguselt. Peab aga

arwesse wõtma, et k.k.tuli kauge maa peale ei ole rõjuw ja nõnab palju laskemoona. Seega mida lähemal waenlasele asub kallaletungi lähtebaas seda parem. Kõige soodsam juhused on muidugi see, kui wõimalus awaneb waenlasele niisugusele kaugusele läheneda, kust wõimalik on otsekohe rünnakule üleminna.

Kallaletungi lähtebaasi oma alla wõtmist wõib toimetada mitmel wiisil. Näiteks wõib kallaletungi lähtebaasi wallutada tugewa ettesaadetud luursalgaga, kuna samal ajal peajõud jätkawad lähenemist warjatult Operatsioonijuhiti ülem wõib sellele wallutatud kallaletungi lähtebaasile ette sõita ja isiklise luurega koguda andmeid kallaletungi korralduseks. Wõi luuresalgaga wallutada kallaletungi lähtebaas päewal, õõ jooksul tulla sinna peajõud ja järgmisel hommikul alata kallaletungi.

Kui põhimõte, mida warem kallaletungi lähtebaasilt saab edasiliikuda seda parem. Kuid siin tuleb arwestada oma kahurwäega s.o. missuguse aja jooksul ta suudab waenlase tuld niiwõrd mahasuruda, et kallaletung wõimalikuks saab. Kõrgem suurükiwäe ülem peab andma jalgwäele andmeid kui palju aega tarwis waenlase tule mahasurumiseks.

ETTEWAIMISTUSED KALLALETUNGI LÄHTEBAASILE.

1) Luure. Luuresalgad ja piilkonnad siin enam ees tegutseda ei saa. Luuret toimetawad waatlejad, milleks tulewad waatluspunktid organiseerida. Tiiwadel jätkawad luurajad oma tegewust.

2) Peab arwestama wõimalusega, et waenlane wõib pealetungile üleminna. Selleks tuleb enesekaitseks tuletõke sisseseada.

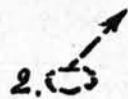
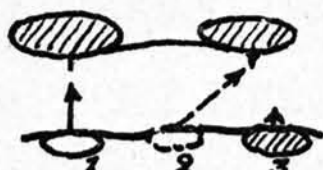
3) Side luua ülemustega, naabritega ja suurükiwäega.

4) Warjatud ühendusteid seljatagusega sisseseadida (need ühendusteid on warjatud muidugi ainult waenlase maapealsete waatlejate eest). Kui lähemas seljataguses warjupakkuwad esemed puuduwad, siis tulewad ühendusteid maskeerida.

5) Wäeosad tulewad kallaletungi lähtebaasile asetada nii, et nad wõiksid kallaletungi teostada liikudes otse oma ette. Jgale osale määratakse juba siin kallaletungi suun kindlaks. Juhusel kui mõni osa peab liikuma tiiwa suunas, siis on otstarbekohasem teda wiia uuele lähtebaasile, kust ta wõib kallaletungi alustada liikudes otse edasi.

(Joon.Nr.21.)

Joon. № 21

on vale paigutus.

on õige paigutus.

6) Siin tulewad ka juba kindlaks määrata missugused patareid ja kompanid kallaletungil saavad koostöötama.

7) Kallaletungil tuleb edasiliikumisel teed rajada tulega. Selle-
tõttu tuleb hoolitseda laskemoona kohaletõimendamise eest. Kallaletun-
gi lähtebaasil tulewad laskemoona punktid organiseerida.

8) Siin organiseeritakse ka sidumise punkt.

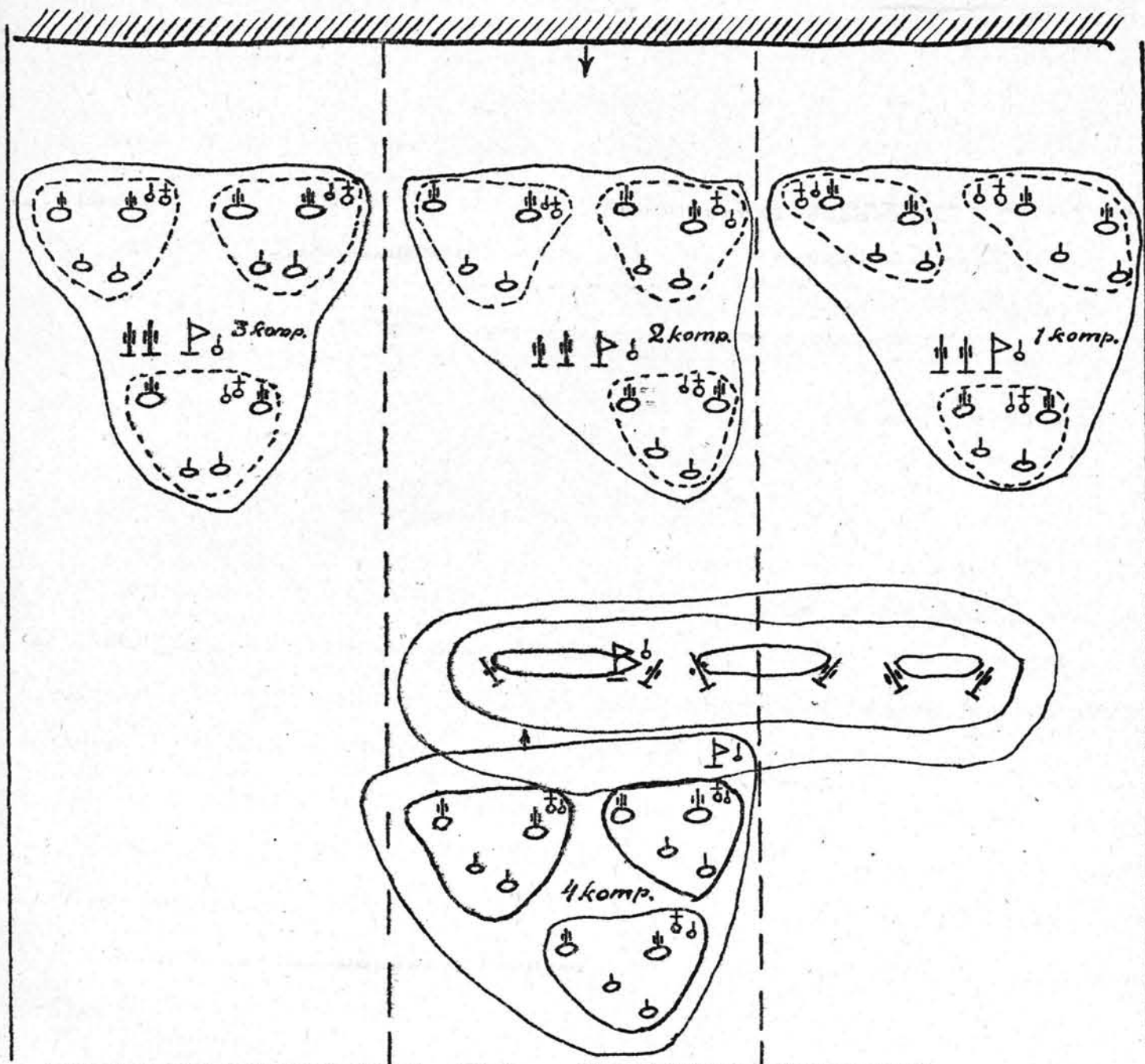
9) Wägede edasiliikumiseks antakse kalleletungi käsk (kallaletun-
gi käsu kawa lisas).

K a l l a l e t u n g .

1) Kallaletungikord (pataljoni kallaletungikord joon.nr.22.)

Kallaletungi perioodil on olukord enam-wähem juba selgunud. Selle-
tõttu ka esijärgus suuremosa jõude. Kõigi ülemate (rühma ülemast
alates) juures on waatlejad kellede ülesandeks nii waenlase tegwsuse,
kui ka oma wägede liikumise jälgimine. Nende luurewaatlejate teenistu-
nõuab suurt wilumust ja walituid mehi. (Ilmasõja ajal olid wene sõja-
wäes waatlejatel erilised kladed kätte antud kuhu nad kõike tähele-
panekuid pidid ülesmärkima). Rasked-kuulipildujad on kõik kaarikutelt
maha wõetud ja neid weetakse inimeste jõul hüpetena ühelt positsioonilt
teise.

Joon.Nr.22. PATALJONI KALLALETUNGIKORD.

Leppemärgid: k. kuulipilduja jagu rühma ülem.
 laskur " komp. " - waatleja.
 raske-kuulip. " pat ülem. suuniw 2 komp.

TINGIMUSED MILLEDELE PEAB WASTAMA KALLALETUNGIKORD.

- 1) Lähenedmise korra kindlaksmääramisel oli peanõue, võimalikult vähem kaotusi kanda. Kallaletungil ei tohi niisuurrt röhku kaotuste peale panna Siin on peanõudmine - saawutada tules ülekaalu waenlase üle, sellele wastawalt tuleb ka kallaletungikord organiseerida
- 2) Kallaletungikorras peab olema tuleeselon Tuleeseloniks nimetatakse kõik osad, mis tulewõitlusest osa wõtawad hoolimata sellest, missuguses järgus nad lahingukorras asuwad (näiteks patüli käsutada

olewad rasked kuulipildujad asuwad mitte esimeses järgus, kuid on osa tuleeselonist). Tuleeselonit moodustamisel tuleb silmaspidada: a) tuleeselonit määrata rohkem tulemasinaid ja vähem inimesi. Inimesed kannawad siin suuri kaotusi, kuid püssist tulistamise tagajärjed on väiksed

b) Rasked ja kerged kuulipildujad ja miinipildujad peawad töötama kooskõlastatud kindla kawa järele.

c) Tuleeselonit määratakse niipalju tulerelwu (rühmade kaupa), et tule ülekaal oleks kindlustatud

d) Edasiliikumine ei tohi mõjuda tulejõu peale.

Selleks järk-järguline liikumine wastastiku tule toetusega (üks jagu liigub edasi - teine samal ajal tulistab)

e) Kui esimesest järgust mõni jagu wälja langeb, siis astub tema asemele teine järgmisest järgust oma tulega. (Igakord pole tarwidust esimesse järku korralt üleminne waid astub ainult tule wõitlusse.)

f) Tuleeselonil peab olema sügawus, mida saadakse tulerelwade paigutamise sügawusse.

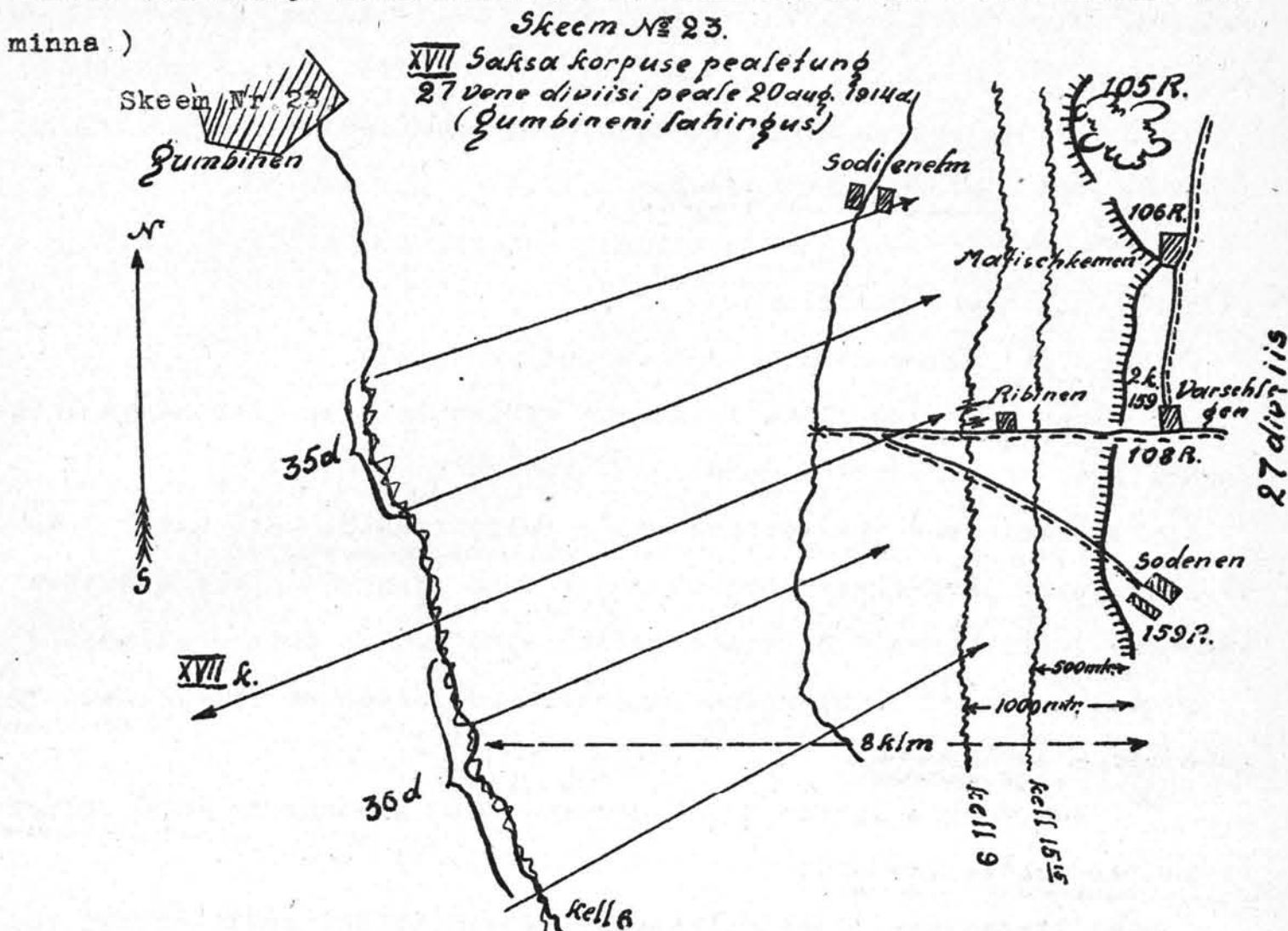
3). Läheneoise korras oli luure ees; kallaletungikorras toimetakse luuret waatlejate abil

Enne Ilmasõda ei olnud niisugust järjekindlust kallaletungi läbiwiimises. Nõuti ainult, et jalgwägi kiiremalt waenlasele läheneks, et teda rünnata. Kui esimesed osad seisma jäid, siis lükati uued wäed juure, kes ka seisma jäänud osad pidid edasitõukama. Sellega suurendati ka tule ülekaalu. Koostööks kahurwäega ei olnud kindlaid põhimõtteid; nõuti, et ka kahurwägi ikka edasitungiks, tulistades igasugu märke eriti waenlase warusi. Tegelikud kogemused juba sõja esimestel päewadel näitasid, et sarnane edasitungimine kaugelki nii ruttu ei lähe nagu loodeti, peale selle olid seotud suurte kaotustega.

Näiteks saksa 17 korpuse pealetung 27-da wene diwiisile 20 aug. 1914 a. (Skeem nr. 23.) Gumbineni lahingus. 8-da saksa armee juhataja andis käsu 7/20-aug. warahommikul atakeerida wene 1-st armeed. Pealetungi algul asusid pooled:

Wenelased 27-es diw. joonel Matischkemen, Varschlegen, Sodenen. XVII. Saksa korpus (35 ja 36 diw.) Rominte jõe joonel - 8 klm. wenelaste positsioonist kaugel, XVII. Saksa korpus tungis üldiselt edelast kirde suunas 27-da diwiisi ja osalt 25-da diwiisi peale. Korpus algas edasi-

liikumist Rominte jõel kell 6 hommikul. Edasiliikumine harilikus selleaegses korras. Kella 9 jõudsid sakslased 1 klm. kaugusele wenelastest s.o 3 tunni jooksul läksid läbi 7 klm. seega liikumise kiirus 2 klm tunnis (nüüdisaja lähenemise korras võib samuti ka 2 klm tunnis läbiminnna.)

Pealtungimisega jõudsid sakslased kella 15.15 500 mtr. kaugusele s.o. 6 tunni jooksul 1/2 klm edas/minna. Pealetungil tarwitasid sakslased jällegi selleaegset ahelikku, eesmärgiga võimalikult kiiremalt edasijõuda. Kuid tule tõttu jäi ahelik peatuma. Edasiliikumiseks saadeti uusi osasi ette. Selle tõttu kogunes ees tihe ahelik, mis suuri kaotusi kandis, kuid edasiliikuda siiski ei saanud, sest polnud võimalust wenelaste tuld mahasuruda. Jalgwäe edasiliikumiseks saadeti patareid Ribineni küla juure lahtisel positsioonil, kuid saksa suurtükiwägi töötas ilma kawata pildudes tuld laiali wenelaste seljataha; see ka ei aidanud, sest patareid häwitati ära. Lõputulemusena pidid sakslased taganema, kusjuures 27. vene diviis wõttis ära 12 suurtüki ja 1000 wangi ümber.

See juhtumine juba näitas, et kallaletungi peab wiima meetodi kindlalt ja kawakindlalt tule toetusel.

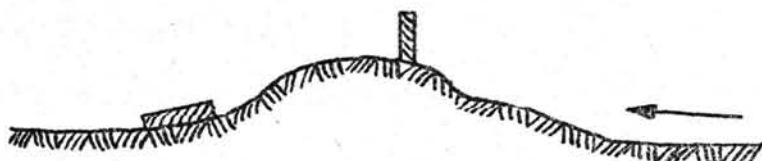
Sarnaste nähtuste ärahoidmiseks hakti tarwitama kallaletuugi lähtebaasi, s.o teatawal poolnel jäid ahelikud peatuma, seati kokku tule

plaan. Edasiliikumine juba suurtükiwäe tegewusega kooskõlas. Suurtükiwäele anti juba kindel ülesanne waenlase tuld mahasuruda. Pealetungil tarwitati siiski veel tihedaid ahelikke. Need kandsid aga suuri kaotusi. See asjaolu nõudis esijoonel suuremat arwu tulerehku (automaatrehku) ja vähem elawat jõudu. Nüüdisaja tulewõimuse juures ei ole võimalust edasiliikumiseks kuni waenlase tuli ei ole mahasurutud. See on eesrinna suurtükiwäe ülesanne. Sellest ka jalgwäe ja suurtükiwäe koostöö erinev tähtsus kallaletungi perioodil.

Liikumise viisid kallaletungil.

- 1) Hüpped jagude kaupa.
- 2) " " jao osade kaupa.
- 3) " " ühe mehe kaupa.

4) Walgumine uuele positsioonile roomates. Roomates liikumisel on mõtet siis kui see sünnib varjatult waenlase waadete eest. Wastasel korral kasulikum püsti, aga kiirelt. (Joon Nr. 24.)

Kerge-kuulipilduja jaod peawad edasiliikumisel püüdma:

1) uuel positsioonilt tuld awada ootamata (enne wäljawalida positsioon ja selgitada olukord, siis alles kuulipilduja varjendi tagant positsioonile wäljatua.)

2) Uut positsiooni nõnda walida, et oleks võimalus waenlast flankeriwa tule alla wõtta.

3) Enne otsustada kust on võimalik waenlase tuld mahasuruda ja alles siis walida positsioon.

M ä r k u s: on tehtud katseid tankidel jalgwäe pealetungi perioodil edasi wiia, kuid senini on püsima jäänud eeltoodud liikumise viisid.

TULI KALLALETUNGIL.

=====

Tule ülesandeks kallaletungi perioodil on waenlase tuld mahasuruda, et võimaldada oma jalgwäele edasiliikumist. Seda ülesannet täidawad peamiselt suurtükid, rasked kuulipildujad ja miinipildujad. Kergeid

kuulipildujaid on otstarbekohasem ilma tule awamata edasi/wiia (kui seda olukord wähegi lubab) et rünnaku lähtebaasilt awada ootamata mõjuw tuli

RÜNNAKU LÄHTEBAAS

(Base de départ. Sturmausgangs base)

Kallaletungikorras jõud pealetungiwa waenlase positsiooni ette sellele kaugusele, kust võib ühe hüppega tema positsioonisse tungida s.o. rünnakut ette wõtta. Enne aga kui rünnakule minna, tuleb waenlase tuli täielikult mahasuruda. Ilma waenlase tule mahasurumata (ükskõik missugusel wiisil) on rünnak nüüdisajal mõttetu. Sellest tekkib tarwidus, et jalgwägi enne rünnakule minekut peab peatuma jääma eesmärgiga anda võimalust oma tulerehwadele waenlase tuld mahasuruda, suurtükiwäele rünnakut ettevalmistada ja omad jõud rünnakuks kordaseada. Sellest ka rünnaku lähtebaasi tarwilikkus. Teatawatel juhtumistel võib rünnaku lähtebaas ka wäljajäada, kuid enamwähem raskemas olukorras tuleb seda igakord tarwitada, et kindlustada rünnaku edu. Tema iseäraldused:

1) Rünnaku lähtebaas on: ühestküljest tuleesheloni wiimane positsioon, kust waenlase tuli peab mahasurutama; teisestküljest - koht, kuhu koondakse kõik rünnaku ajal tarwisminewad materjalsed abinõud (padrunid, miinid, käsi- ja püssi-granaadid, okastraat, maskeerimise abinõud j n e)

2) Rünnaku lähtebaas peab asuma niikaugel waenlasest, et a) jalgwägi ühe hüppega jõuab waenlase positsiooni ja b), et mitte takistada oma kahurwäe tuld rünnaku ettevalmistamisel (normaalselt 200-500 mtr.) Juhusel, kui olewate tingimuste tõttu jalgwägi on waenlasele wähem kui 200 mtr peale lähenenud, siis tuleb jalgwägi rünnaku ettevalmistuse (suurtükiwäeline) ajaks tahapoolle tuua

3) Kui maastik rünnaku lähtebaasil ei paku mingisugust warju, siis tuleb teda wastawalt organiseerida s.o. luua waatluspunktid, kuulipildujate-pesad, warjendid ja laskemoona ladud ja ühendusteed seljatagusega

4) Rünnaku lähtebaas on see joon, kus waenlase wastulöök seisama pannakse sel juhusel kui rünnak ebaõnnestab. Selles mõttes tuleb rünnaku lähtebaasi kindlustada

5) Lähtebaasilt lähewad wäed rünnakule, selleks tuleb neid baasil asetada neile ründamiseks määratud märkide wastu.

6) Rünnaku lähtebaasil asuwad wäed lühendatud distantsidel ja interwaalidel

PEALETUNGILAHINGU JAGAMINE · ETTEWALMISTUS , OTSUSTAW LÖÖK
=====

JA TAGAAJAMINE
=====

Pealetungi faasideks jaotamise eesmärgiks on vähendada kaotusi ja hõlbustada edasilikumist. Olukorra iseäraldustest tingitult wõiwad üks wõi ka mitu lahingu-faasi wäljajääda. Näiteks, kui on wõimalus warjatult waenlasele niisugusele kaugusele läheneda, kust rünnak wõimalik, siis loomulikult jääwad kallaletungi lähtebaas ja kallaletung wälja. Selle tõttu tekib wajadus pealetungilahingu alaliste põhimõtete ülesseadmiseks mõnest teisest waatepunktist wäljamina.

Lahingu lõpulik eesmärk on - waenlast oma tahte alla paenutada Abinõud selleks:

1) Waenlast moraalselt wapustada

2) Wõimalikult rohkem inimesi tema ridadest wäljalüüa ja materjalseid jõudusid purustada.

3) Wisata teda wälja maaalalt, mille ta oma alla on wõtnud ja

4) tagaajamisel tema jõud lõpulikult purustada.

Kõige tähtsam moment, nagu sõja-ajalugu kinnitab, on waenlase wäljawiskamine tema poolt wallutatud positsioonist. Positsioonist wäljawiskamisel on suur moraalne mõju, teiseks saawad sealjuures waenlase jõud segipaisatud. Positsioonist wäljawiskamine on annud enamaljaol juhustel wõidu. Juba wanasti hinnati seda asjaolu ja oli kombeks, et wõitjad wäed peale lahingut lahinguwäljal pidutsesid. Et aga waenlast positsioonist wäljawisata selleks tuleb enne teda moraalselt wapustada, ning tema elawaid ja materjalseid jõudusid purustada. Sellest järgneb ka ettevalmistuse wajadus; tema osa on tähtis siiski ainult niisõõrd, kui sõõrd ta otsustawa löõgi läbiwiimiseks kaasa aitab. Waenlase wäljawiskamisega positsioonilt ei saa aga suuremaljaol juhustel tema jõud lõpulikult desorganiseeritud. Seda peab andma tagaajamine.

ETTEWALMISTUS
=====

Ettewalmistuse eesmärgiks on luua sarnast seisukorda, kus waenlane ei saaks sel momendil, kui meie pealööki anname, kõiki omi elawaid ja materjalseid jõudusid tegewusse rakendada. Teisest küljest peab aga sama ettewalmistus võimaldama kõike omi jõudusid otsustawal momendil tegewusse rakendada.

Abinõud selleks:

- 1) Tuli. Tulega häwitatakse elawad ja materjalsed jõud; võib waenlast kahuhirmu ajada; võib neutraliseerida maaalasiid ja sellega takistada waenlast omi jõudusi otsustawale kohale tuua.
- 2) Ootamatus - see on kõige parem abinõu, sest siis ei saa waenlane oma jõudusi otsustawale kohale koondada.
- 3) Manööwer, mis seisab selles, et demonstratsioonidega waenlase tähelepanu teisale pöörata.
- 4) Maastiku organiseerimise kasutamine.

TULI KUI RÜNNAKU ETTEWALMISTAMISE ABINÕU
=====

Rünnaku ettewalmistamise perioodil tule abil võib

- 1) elawaid ja materjalseid jõudusi waenlase ridadest väljalüüa
- 2) inimesi moraalselt wapustada niiwõrd, et nad ise osawõtmisest lahingust loobuwad, s o nad jääwad neutraalseks otsustawal momendil; ja
- 3) takistada waenlase jõududele otsustawast wõitlusest osawõtta (neutraliseerida - gaas, suits, udu j n e) Ilmasõja ajal kordusid juhused, kus terwed üksused mooralse wapustuse mõjul lahingväljalt lahkusid. Suur mõju oli ka gaasil, mis enamalju juhustel paanika esilekutsus. Ilmasõja ajal olid tarwitusel kaks tule ettewalmistuse meetodit:
 - 1) waenlase elawajõu, masinate ja kindlustuste täielik hävitamine
 - 2) Waenlase jõudude neutraliseerimine s o lahingust kõrwaldamine

Esimene meetod oli tarwitusel sõja keskpaigas 1915-1917 a a. Oldi arwamisel, et ainult waenlase jõudude täielise häwitamisega võib teda wõitluswõime uks teha. Wastawalt sellele seati tule eesmärgiks häwitada waenlase elawaid ja materjalseid jõude. Seda meetodi tarwitati järgmis-

tes lahingutes:

Lahingu nimetus ja aasta	Patareide arw 1 klm peale	Rünnaku rinde laius klm	Ettewalmistuse wältus päewades	Metalli hulk 1 mtr rinde peal tonnides
1) Gorlitsa-Tarnow 1915a.	-	11	3	-
2) Champagne 1915a.	14	35	3	0,8
3) Sommei 1916a.	18	15	7	1
4) Aisne 1917a.	25	40	10	2
5) Flandrias 1917a.	38	4	15	-
6) Verdune 1917a.	37	17	7	6
7) Malmaisoni 1917a.	40	10	6	-

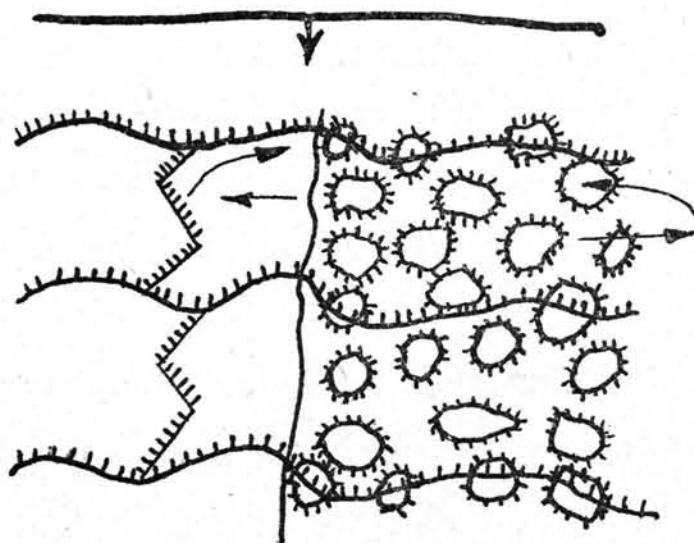
See ülesanne nõudis suurearwulise suurtükiwäe koondamist. Kui ilmasõja algul oli normaalselt kuni 5 patareid 1 klm rinde peale, siis tõusis see arw nagu eelpool näidatud 14-40 peale.

Et waenlase kindlustused tulid kõik häwitada, siis nõudis see tuli järjekindlat kontrollleerimist (iga lasu järele parandused) ja oli kauakestew Metallihulk, mida wäljawisati oli suur. Tagajärjed olid algul mõjuwad, kuid hiljem mitte. Selle nähtuse põhjused olid järgmised:

1) lõpulik häwitamine wöttis kuu aega ja kui laiemal rindel tuli rünnak ettewõtta, siis wõis seda häwitamist ainult positsiooni osadekaupa purustamisega läbiwiia. (Joon Nr. 25.)

2) Waenlasel oli wõimalus kuu kestwa tulistamise ajal oma wäge tule all olewast raioonist wäljawiia, ja sel ajal kui tuli teise rindeosa peale ülewiidi asus waenlane oma endistele seisukohtadele tagasi organiseerides lehtriwäljas omale uuesti positsiooni.

Joon Nr. 25.

Enne tule-ettewalmistust fotografeeriti waenlase positsioon. Peale ettewalmistustulede lõppu fotografeeriti uuesti. Pilt näitas, et kõik on segi löödud, kui aga rünnakule asuti, siis selgus, et waenlane oli asunud lehtriwäljasse ja ründaja kandis suuri kaotusi. Selle järele wõeti uus ettewalmistuse meetod nimelt

Waenlase elawajõu neutraliseerimine kui rünnaku ettevalmistuse abinõu. Selle eesmärgiks on waenlase jõudusi ajutiselt ainult otsustawa löögiajaks lahingust kõrwaldada.

Abinõud selleks:

- a) waenlase elawaid jõudusid tugewa tulega niiwõrd wapustada, et nad ise loobuwad osawõtmisest wõitluses.
- b) Panna waenlase elawajõud sarnase gaasi alla, mis takistab osawõtmist.
- c) Suitsu- ja uduseinaga eraldada waenlase osad rünnatawast kohast.
- d) Kõwasti mõjuwate gaasidega sundida waenlast teatawast positsiooniosast lahkuma.

Sarnast ettevalmistust wõtsid Ilmasõja wiimasel weerandil nii sakslased kui ka prantslased tarwitusele.

Näited: Ilmasõjast.

Prantslased.			Sakslased.		
Lahingu nimetus ja aeg.	Patareide arv 1/6 km. rinde peale	Ettevalmistuse wõt-tus.	Lahingu nimetus ja aeg.	Patareide arv 1/6 km. rinde peale	Ettevalmistuse wõt-tus.
Monoidieu 1918a.	26 pat.	31 korp. 45 min. 9" 9 fundi	Alia all 1917a. (aug)	35 pat.	5 tundi
IV arme pealetung 26 sept 1918a.	26 pat.	6 tundi	Pikardias 2/III 1918a.	26 "	5 tundi
			Fisne 27/V 1918a.	32 "	2 t. 40 min.
			Champagne juuli 1918a.	25 "	4 t. 30 min.

Kui wõrrelda siintoodud andmeid eelmise meetodiga, siis selgub,

1) patareide arv on mõlemal juhusel pea ühesugune.

2) Ettevalmistuse kestvus siin tundides, kuna eelmises päewades.

Tagajärjed olid aga wilmasse meetodi juures paremad, sest sellega saawutati ootamatus ja waenlasel puudus wõimalus omi jõudusid niikiirelt löögikohale koondada.

Suurtükiwäe arwuline suurus peale Ilmasõda tekkinud waadete järele.

Lemoine +) arwab, et ühe ruut-kilomeetri waenlase positsiooni neu-

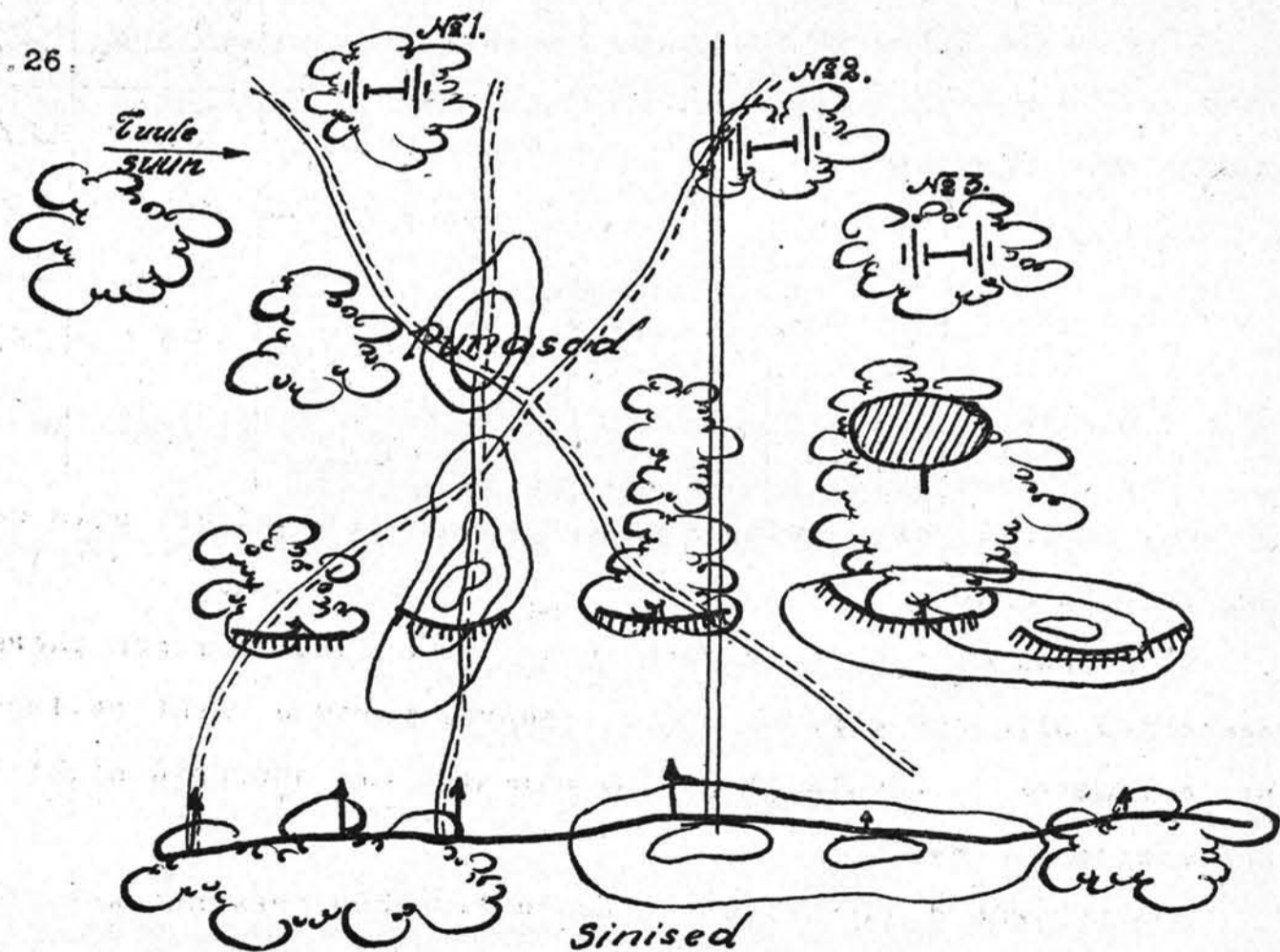
+) Tactique général.

traliseerimiseks on tarvis a) waenlase jalgwäe neutraliseerimiseks 7 gruppi suurtw. 200-300 mtr rinde peale 1 rklpl komp., b) waenlase suurtükiwäega wõitlemiseks 2 - 3 grupi suurtükiwäge, seega kokku 1 klm., neutraliseerimiseks 10 grupi suurtükiwäge ja 3 raske kplpl komp.

S.S.S.R. Wabariigi punawäe wälimäärustiku § 822 ja 827 loewad normaalseks: rüg. pealetungi rinde laius 750 mtr. kuni 2 klm diwiisi - 1 - 4 klm. ja suurtükiwäge: jalgwäe neutraliseerimiseks 1 klm pikkusel rindel, a) kui waenlane asub manöowersöja olukorras, siis mitte vähem kui 3 patareid, b) kui waenlane kaewunud ja traattöketega kaitstud, siis mitte vähem kui 4 patareid ja c) mitte vähem kui 5 patareid iga poole kilomeetri rinde peale, kui waenlane kowasti kindlustatud. Peale selle jalgwäe (otsekohese toetuse) suurtükiwägi. Üldiselt arwab wene määrustik, et pealetungil peab olema vähemalt 1 1/2 korda kowem suurtükiwägi kui kaitsjal.

NEUTRALISEERIMISELE TUGINEWA ETTEWALMISTUSE LÄBIWIIMINE.

Joon. Nr. 26.

Sinised kawatsewad rünnakule üleminna. Ründawad wasakut poolt punaste positsioonist. Ettewalmistus kiire - neutraliseerimine

1) Jalgwäe rünnakule ülemine misel on waenlase suurtükiwägi, kes gaasiga wöib rünnaku nurja ajada. Seega tuleb waenlase suurtükiwägi kõigepealt neutraliseerida kui pataride asukohad teada

Neutraliseerimise abinõude walikul peame tuule sunna arwele wõtma Wasakpoolsel positsiooniosal, kuhu on kawatsetud sissetungida wöib neutraliseerimiseks tarwitada ainult I.liigi gaasi. Parempoolsel positsioonil wöime antud tuule juures tarwitada ka kauem püsiwaid gaase. Seega pat.nr.1. tulistada I.liigi gaasiga, pat.nr.2 ja 3, II.liigi gaasiga. Samas korras tulewad neutraliseerida ka waenlase suurtükiwäe waafepunktid, kui need teada woi kohad, kus need wöiwad asuda.

2) Waenlase warude asukohad tulewad neutraliseerida. Parempoolsel positsiooniosal wöib selleks tarwitada jällegi II.liigi gaasi, wasakpoolaga I.liigi gaasi woi suitsu.

3) Rünnatawat waenlase positsiooni gaasitada ei saa. (See wöib ründajate seas segadusi esile kutsuda). Siin tuleb positsiooni pihta kõwad tulelöögid anda, et waenlast moraalselt wapustada ja siis udusein positsiooni ette luua, et waenlane ei märkaks meie rünnaku algust.

Kui selle ülesande täitmiseks tarwisminew suurtükiwägi wäljaarwata, siis osutub see wördseks suurtükiwäeks, mis eelpooltoodud näidetes ilmasöja ajal tarwitati.

G a a s i m ü r s u d .
=====

Ilmasöja ajal oli tarwitusel üldiselt 23 sorti gaasi-mürske.

Prantslased jaotawad gaasimürske järgmiselt:

1) I.grupp gaasimürske. Omadused: sünnitawad pilwe, möjuwad kohe, püsiwad mittekaua.

Küllaldase kontsentratsiooniga pilwe annawad:

a) 75 m/m. mürsk 20 kub.mtr.ruumalaa.

b) 105 " " 50 " " "

c) 155 " " 200 " " "

2) II.grupp gaasimürske. Omadused: möjuwad kohe, püsiwad kuni 15 päewa. (Tõeliselt ei ole siin mitte gaasiga tegemist, waid mürgilise wedelikuga.

Täielise neutraliseerimise arhawad:

a) 75 m/m. mürsud 5 0 mtr. pindalal.

b) 105 m/m. mürsud 10 □ mtr. pindalal.

c) 155 " " 50 " "

Et selle grupegas pindala, mis rinnetpidi 300 mtr pikk ja sügawuti 100 mtr. neutraliseerida, selleks läheb tarwis 6000-75 m/m kahuri mürski. Kui lugeda iga suurtüki peale 4 lasku minutis, annab patarei 960 lasku tunnis. Seega tarwis 6 patarei tuli ühe tunnijooksul sarnase ala peale koondada. Et ettevalmistuse tähtsus oleneb just kiirusest, siis tuleb neutraliseerimiseks suurem arv suurtükke määrata.

III grupp gaasimürske. Omadused: mõjuvad mitte kiirelt (alles 4-5 tunni järele), püsiwad umbes 8 päewa. (Nende püsiwus on äraolenev ilmastikust).

Neutraliseerimiseks annawad:

a) 75 m/m. mürsk 20 □ mtr.

b) 105 " " 50 □ "

c) 155 " " 200 □ "

Et 30 000 □ mtr. pindala neutraliseerida läheb tarwis 1500-75 m/m mürsku. Seega 1 1/2 patareid 1 tunni jooksul wõi 6 patareid 15 minuti jooksul suudawad neutraliseerimise läbiwiia.

4) Kunstlik udu.

Prantslaste arwestuse järele uduseina loomiseks - 200 mtr. lai ja 100 mtr. sügaw, 1 tunni kestwusel läheb tarwis 500-75 m/m. mürsku tingimisel, kui tuule kiirus \leq 3 mtr. sekundis.

Kui tuul \leq 8 mtr. sekundis, siis 1000 mürsku tunni jooksul.

5) Suits.

Suitsuseina loomiseks (prantslaste arwestuse järele), mille laius 200 mtr. ja sügawus 100 mtr.

a) kui tuul \leq 3 mtr./sek., siis 500-75 m/m. mürsku 1 tunni jooksul.

b) " " > 3 ja ≤ 8 mtr. sek. siis 800- " " 1 " "

Sakslaste arwestuse järele, suitsu wõi uduseina loomine ja alalhoidmine.

Suurtal	Seinalaius mtr.	Seinasügavus mtr.	Seinaloomiseks tarvisminew mürskude arv.	Mürskude arv seina alalhoidmiseks 1 min. jooksul.	
77 m/m.	100	100	50-60	8-10 m.	Tuule kiirus
K. haubits.	150	100	30-40	6-8	wähem kui 3
R. "	200	100	8-12	2-4	mtr /sekundis

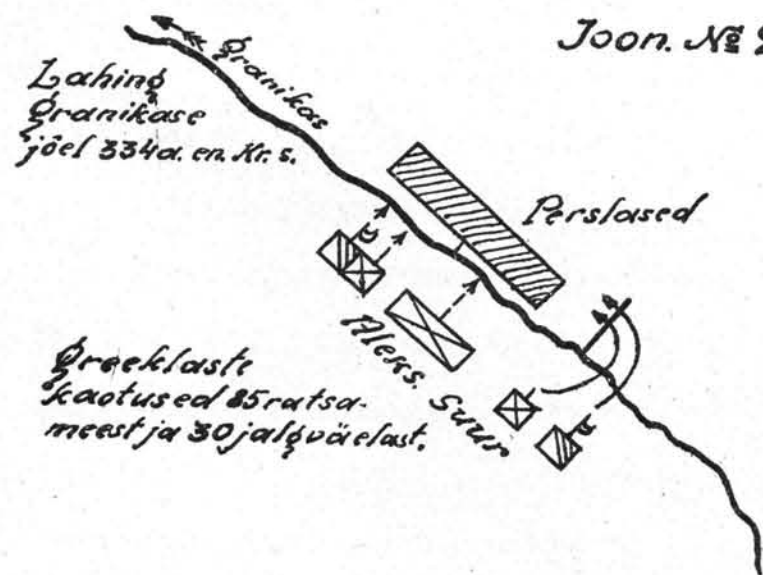
Nagu kõigist eelpooltoodud arvestustest selgub, nõuab rünnakueelne neutraliseerimine väga suurt arvu kahureid- 10 gruppi 1 □ klm peale. Meie, nii suurtükkide arv kui ka laskemoona tagavarad sarnast suurt arvu väljapanna ei võimalda.

Tuleb otsida uusi tule-ettewalmistuse meetode, eesrinnas aga püüda ära kasutada neid, mis kättesaadaval, s.o. ettewalmistus manöövri abil ja ootamatusega.

ETTEWALMISTUS MANÖÖWRI ABIL.

Et waenlane ei saaks oma jõudusid rünnaku ajal otsustawal kohal tege-
 wusse rakendada, seda võib saavutada manöövri abil. (Tiiwalöökk, haaramine, tiiwapiiramine, ümberpiiramine j. ne.) Näiteks lahingus Granikase jões 334 a. en. Kr. s. (Joon. Nr. 27), andis Aleksander Suur oma wasaku tiiwale

Joon. № 27.

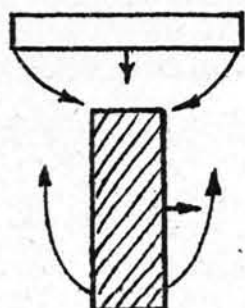

ja keskkohale ülesande otse rindelt pealetungida. Jse oma parema tiiwaga andis löögi Perslaste wasaku-tiiwa pihta. Perslaste jõud olid rindel seotud ja ei saanud wasakule s.o. pealöögi kohale abi saata. Tagajärg Perslaste vägi, mis arwuliselt mitu korda suurem Aleksander Suure väest, löödi täielikult puruks.

Seega oli manöövri abil ettewalmistusest nõutaw ülesanne täidetud, perslased ei saanud oma jõudusid otsustawale kohale otsustawaks momendiks tuua.

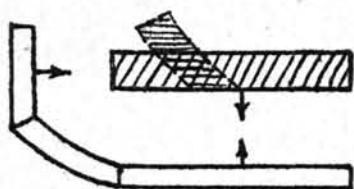
Manöövri kui ettewalmistuse abinõu wõtted on järgmised:

1) Tiiwalöök. Friedrich Suur ütleb, et see kes tiiwalöögi annab, võib waenlasest 3 korda nõrgem olla. See põhjeneb asjaolule, et

see kellele tiiwalöök antakse, ei saa korruga kõiki omi jõudusid tegewusse panna

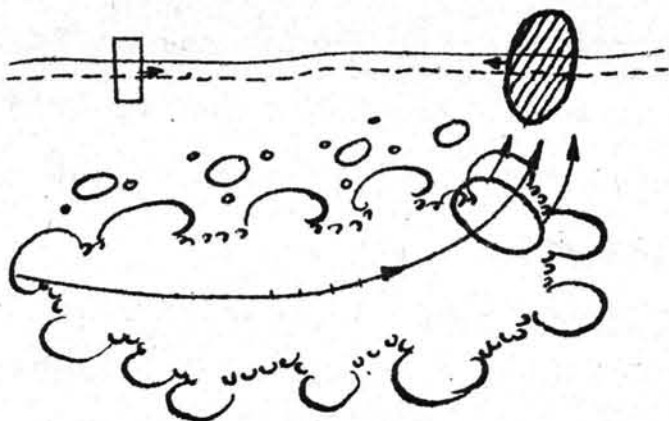
2) Haaramine. See on sarnane tegewus kus antakse kaks lööki, üks

rindelt, teine tiiwalt. Tiiwalöögi surwel on mustad sunnitud oma paremat-tiiwa tagas tõmbama. Mustadel algul vähem jõudusid korruga tegewuses, hiljem seljatagune kokku pressitud ja risttule all walgetel rohkem jõudusi korruga tegewuses ja seljata-

gune awar ja waba.

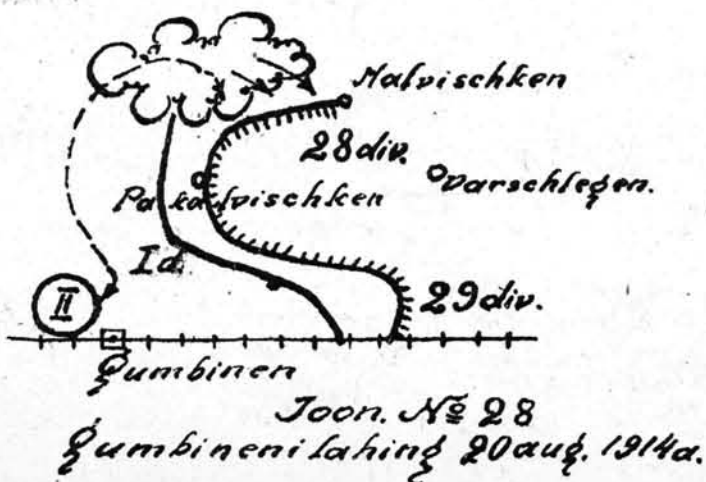
3) Tiiwa ümberpiiramine Siin on ka haaramine, kuid wahe on selles,

punkt 2.all toodud juhusel töötawad haarawad ja rindel pealetungijad üksteisega otsekoheses ühenduses olles, piiramise juures aga lahus. Siin needsamad paremused, mis haaramiselgi, kui waenlasel on võimalus siin piiramist õigel ajal märgates kõik omad jõud ühe kolonni wastu suu-

nida ja pealetungijat osadekaupa purustada. Tiiwa ümberpiiramisel on suur mõju, sest waenlane peab omad jõud ümberpaigutama ja ei saa otsustawal momendil kõike ärakasutada. Gumbineni lahingus 20 (7)aug. 1914 a. (Joon. Nr. 28.) wene 28-as diwiis tungis edukalt peale 19. aug. öhtul

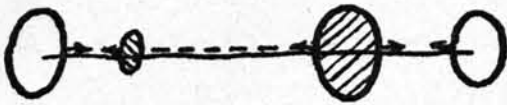
haaras juba saksa I. diwiisi wasakut tiiwa. Ööl 19. wastu 20. aug wiis saksa korpuse komander oma 2. diw. (korp.waru) wene 28. diw. paremaletiiwale ja 20. aug. hommikul andis tiiwalöögi, mille tagajärjel 28 diw. laiali jooksis ja 8. suurt. sakslaste

kätte jätis.

4) Keskkohal asumine. Asudes waenlase jõudude wahel võib manöövri-

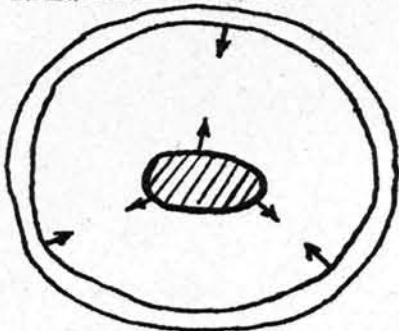
ga rünnakut ettevalmistada seega, et väikese osaga peetakse ülalpool te-
gutsewad waenlase jõud kinni, suurema
osaga antakse samal ajal otsustaw
löök teisele poolele. See on võimalik

muidugi sel tingimisel, kui lahustegutsewate waenlase jõudude wahel on
küllaline maaala manövreerimiseks. Siin ka ei saa lahudasuwad walgete
osad ühelajal otsustawast löögist osa wõtta. Sarnane seisukord võib ette-
tulla waenlase positsiooni sisse murdmisel.

5) Umberpiiramine. Kes ümberpiiratud, ei saa ka kõike oma jõudusi

tegewusse panna.

Kanna lahingus (216 a. e. Kr. s.)

piiras Hannibal Rooma wäed sisse.
Roomlastel oli arwuliselt suurem sõja-
wägi kui Hannibal'il, samuti oli wäl-

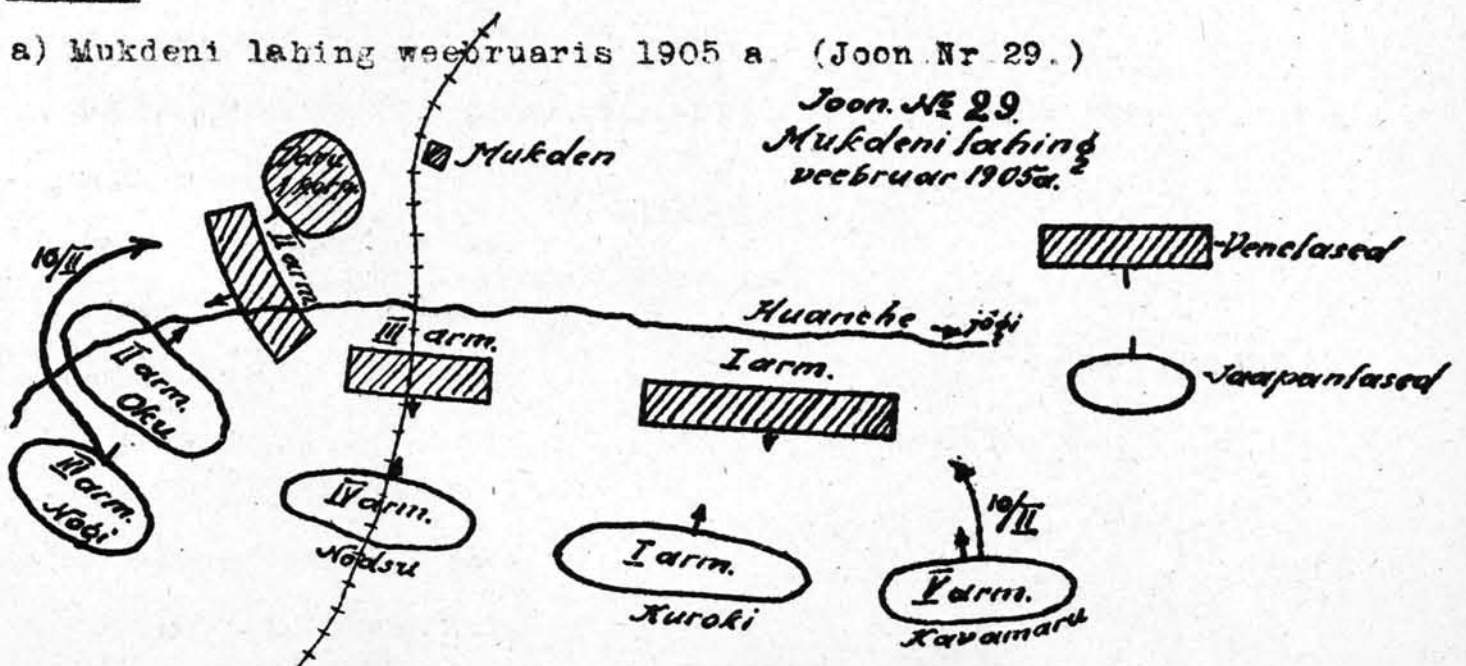
jaõppe parem ja sõjamehed paremad. Kuid roomlased ei saanud kõiki oma
jõude ära kasutada, sest neid suruti hunikusse kokku ja kaotasid lahingu.
Peab arwesse wõtma, et ümberpiiramine annab ainult siis tagajärgi, kui
ümberpiiratul ei ole manövreerimise võimalust.

6) Üksikute waenlase osade isoleerimine. Isoleerida saab tulega
kui ka manöövri-
ga, kui waenlase jõud asuwad üksikute gruppide-
na. Sel juhul
sel tulewad mõned grupid demonstratsioonidega pealöögi kohast eemale
suunida.

Näited:

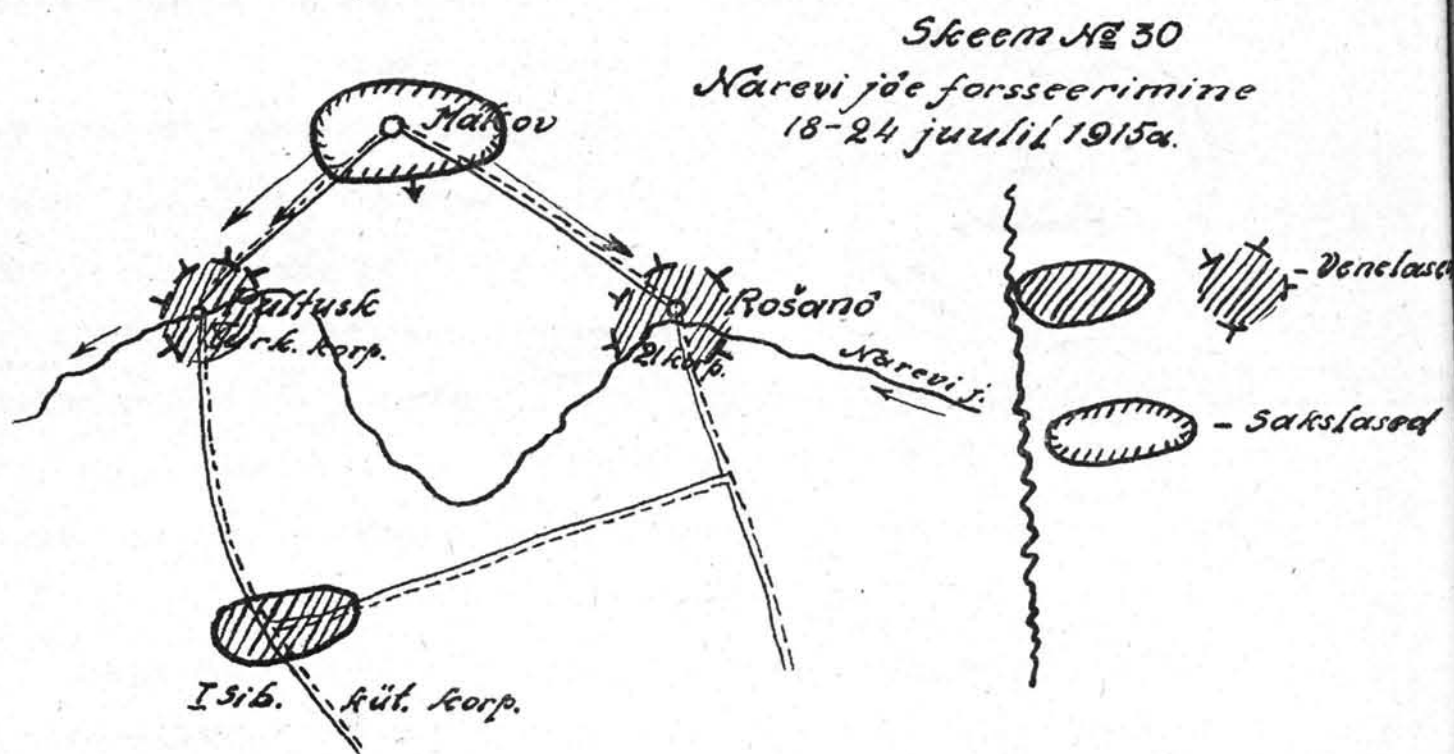
a) Mukdeni lahing webruaris 1905 a. (Joon. Nr. 29.)

Joon. Nr. 29.
Mukdeni lahing
vebruar 1905a.

Weebruari kuus 1905 a. oli jaapanlaste kawatsuse järele etrenähtud suur pealetung. Pealöök oli kawatsetud anda III (Nogi) armeega Wene parema tiiwa pihta. Samal ajal pidid rindel pealetungiga II., IV. ja I. armeed, kuna V. armee oli määratud demonstratsiooniks Wenelaste waru (1. korp.) asus parematiiwa taga. 10 weebruari algas V (Kawamura) armee pealetungi demonstratsiooni eesmärgiga. Kuropatkin wiis oma waru wasakule tiiwale. Kuid 16 weebruari algas pealöök parema tiiwa pihta. Wenelased olid sunnitud oma waru tagasi tooma, kuid loomulikult jäid hiljaks. Nii ei saanud demonstratsiooni tõttu wene wägede waru otsustawast lahingust osa wõtta.

b) Narewi jõe forsseerimine 18-24 juulil 1915 a.

Narewi jõe kaldad on seisad, ülepääs on võimalik ainult teatavates kohtades. Wenelastel oli kawatsus kaitseda seda jõge aktiivselt, selleks oli jõe parem kallas wenelaste käes ülekäiguks soodsatel kohtadel. Jõe kaitset I armee 21 korpus asus Rosanö ja Turkestani korpus Pultuski juures. Armee warus I Siberi korpus.

Sakslased asusid Makow'i ümbruses. Makowist lähewad teed nii Rosanö kui ka Pultuski peale. Ülekäigu wallutamiseks Pultuski juures tegid sakslased demonstratsiooni Rosanö juures. 21 korpus palus abi äwardades wastasel korral positsiooni maha jätta. I. Siberi korpus (armee waru) saadeti abiks, kuid samal ajal andsid sakslased pealöögi Pultuski peale ja wiskasid Turkestani korpuse üle jõe. I. Siberi korpus toodi nüüd unesti wasakule tiiwale, kuid jäi hiljaks ja endist seisukohta enam tagasiwõtta

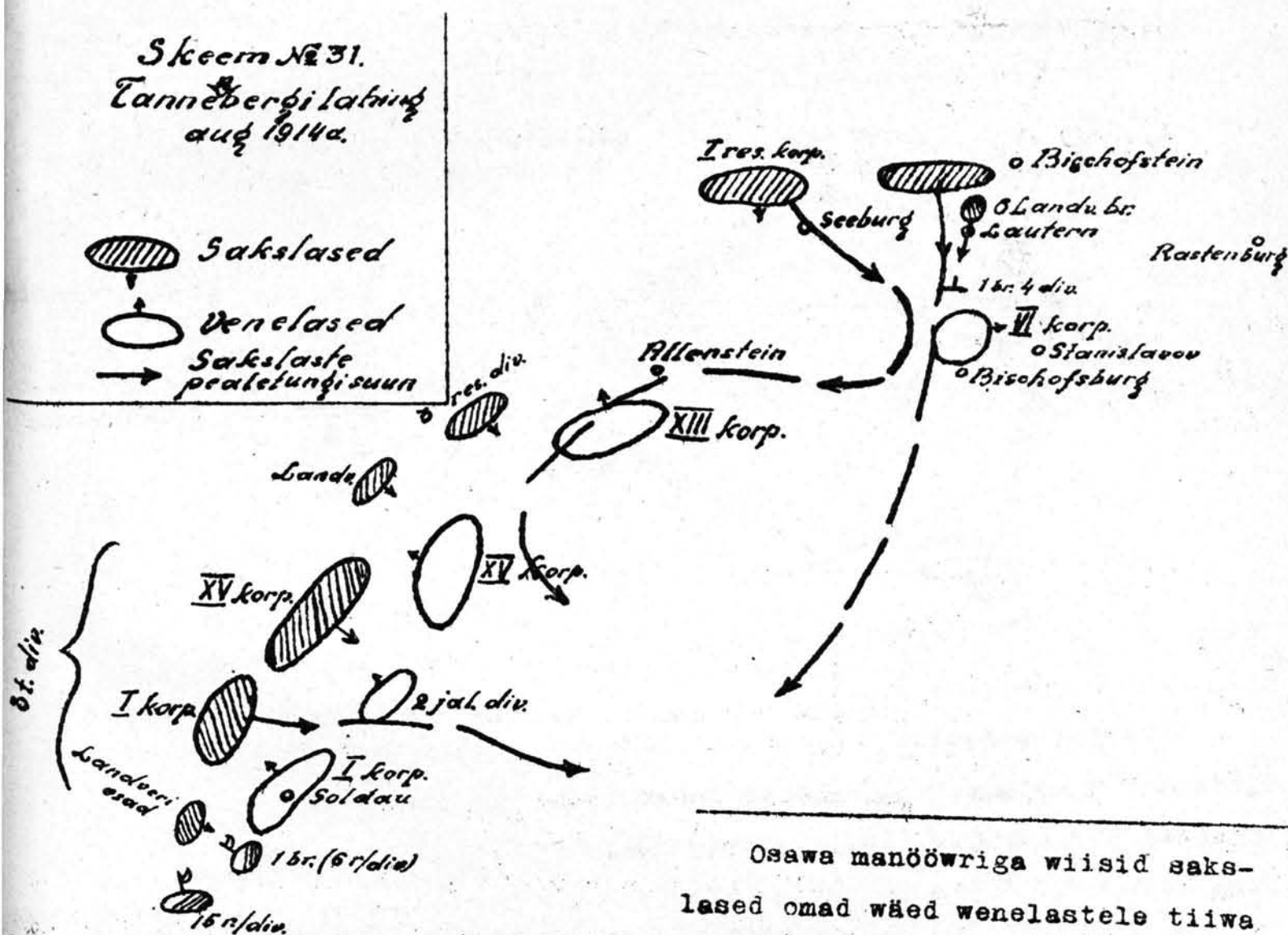
ei saanud Nii oli ka I. armee varu pealöögi ajaks demonstratsiooniga liikuma pandud ja lahingust osavõtta ei saanud.

Kiire tegewus on tähtsamaks nõudmiseks igasugu manöövri juures. Kui aeglaselt talitada, siis suudab waenlane oma jõudusi uuesti tegewusse rakendada Jss lahingus tungis ainult väike arv Greeklasi perslastele tiiwa peale, kuid nad tegutsesid niivõrd kiiresti, et waenlane ei suutnud end ümbergrupperida Tannenberg'1 lahingus oli sakslaste edu üheks algtingimiseks just nende kiirelt tegutsemine mille tõttu kõigis punktides otsustawal momendil olid nad 2-3 kordses arwulises ülekaalus wenelaste üle. (Skeem Nr. 31.)

Skeem № 31.
Tannenbergi lahing
aug 1914.

 Sakslased

 Wenelased
Sakslaste
pealetungisuun

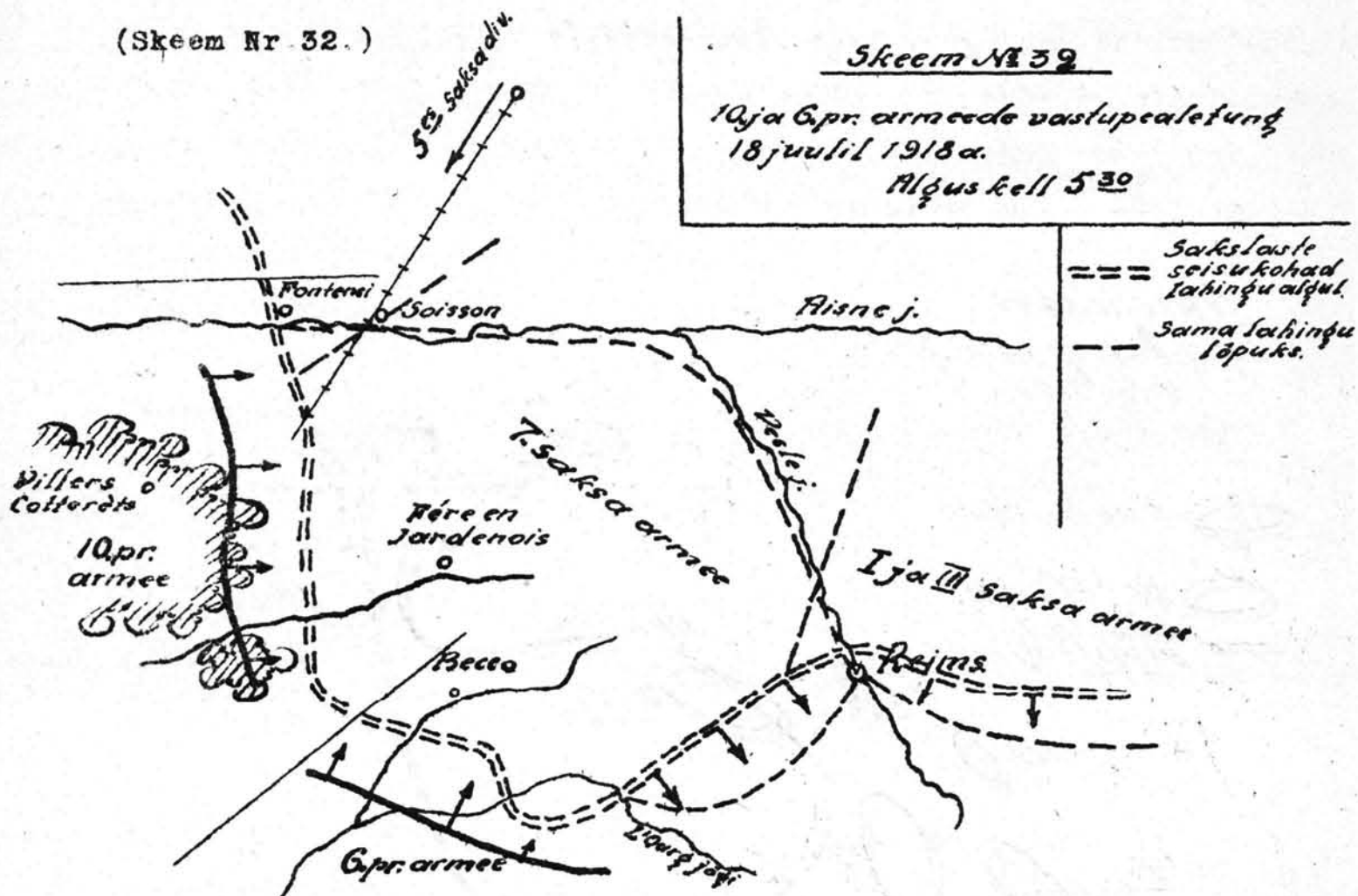

Osawa manöövriga wiisid sakslased omad wäed wenelastele tiiwa peale. Sakslastel wõtawad kõik jõud lahingust osa, wenelastel ainult wäikesed osad (paremal tiiwal ainult 1 brigaad, sest teised 6. korp. osad said käsu (26. aug) Allensteini pealetungida, hiljem muudeti see käsk, kuid lahingust ühiselt enam osavõtta ei saanud Edasi tegutsesid sakslased suure kiirusega mille tõttu wõimalus wene osasid ükshaawal purustada.

OOTAMATUS KUI ETTEWALMISTUSE ABINÖÜ.

Nagu Ilmasõja kogemused näitavad on ootamatus üks kõigetähtsam ja parem ettevalmistuse abinõu.

Näiteks 10 ja 6 prantsuse armeede vastupealetung 18 juulil 1918 a (Skeem Nr 32.)

Prantslastel:

10 armees 210 keskm. }
135 kerget } kokku 345 tanki; kaotusi 102 tanki.

6 " 145 tanki; kaotusi 58 tanki.

Kokku ligi 500 tanki; kaotusi 160 tanki.

Wiidi läbi ilma tule ettevalmistuseta ja oli täielikult rajatud ootamatusela. 15. juulil algasid sakslased suurte pealetungi Reimsi peale 7., 1. ja 3. armeega. Prantslased omalt poolt valmistasid vastulöögi 10 ja 6 armeedega. Kõik prantslaste ettevalmistused wiidi läbi täieliselt varjatult. Selles aitasid neile kaasa metsad (kaetud maastik) ja paha ilm, mille tõttu saksade lennuvägi ei suutnud prantslaste kawatsust õigel ajal deschifreerida.

Traattökked purustati tankide abil. Tanke oli tegewuses 10.-das ar-

mees 210 keskmiist ja 135 kerget ja 6-as armees 145 kokku ligi 500 tanki. Rünnak viidi läbi järgmises korras: eel tugew suurt. tuletöke (tulerull) selle järele tankid kunstlise udu ja katte all (ka aitasid wiljapöllumid tankide liikumist warjata). Esimese tankide eseloni järele teine eselon tanke laskuritega ja kuulipildujatega ning transporditeerimise abinõudega. Tagajärg oli suur, sakslased ei pannud üldse wastu waid hakkisid wärskeid wägesid juure tooma. 5. diw tuli raudteel Laonist Soissoni poole, kuid prantslased hoidsid raudtee tule all, mille tõttu diw oli sunnitud kaugel raudteelt mahatulema ja selle tõttu jäi hiljaks 19-es diwiis toodi autodel, kuid ilma wooriga ja suurtükkideta, mille tõttu ka tarwiliselt tegutseda ei saanud. Sakslased olid sunnitud taganema Aisne ja Wesle jõgedeni.

See pealetung andis suuri tagajärgi järgmistel põhjustel:

- 1) Rünaku aeg oli walitud hästi, sest saksa VII I ja III armee oli seotud pealetungiga Reims'i raioonis.
- 2) Rünaku raioon otstarbekohaselt walitud. Selle maaala wallutasid sakslased oma 3-dal pealetungil, 27 mail 1918 a. ja lühikese ajaga ei jõudnud seda tarwiliselt kindlustada.
- 3) Saksa wäed olid wäsinud endisest pealetungist.
- 4) Sakslastel uute wägede juuretoomine raskendatud (Ainult üks raudtee). Prantslastel töötas auto-transport suurepäraliselt.
- 5) Prantsuse positsiooni seljatagune oli selleks rünakuks väga soodne (kaetud metsadega mille tõttu wägede koondamine warjatud).
- 6) Halwad ilmad ei wõimaldanud saksa lennuwäele oma tegevust luure alal arendada.
- 7) Uued lahingu wõtted, tankid wiivad jalgwäe lahingväljale.
- 8) Kõik ettevalmistused olid läbiwiidud nii, et waenlane neid ei märkanud.

MAASTIKU ORGANISEERIMISE KUI ETTEWALMISTUSE ABINÕU. ÜLES-

ANDEKS ON:

- 1) Maastiku kasutamise ja kunstliste ehitustega wõimaldada kaitseta wäiksemate jõududega neid rinde osasid, kus aktiivselt ei tegutseta wõi kus toimib demonstratsioon, et suuremal arwul koondada otsustawale kohale. Kõrwalise tähtsusega rindeosadel (löögi suhtes) peab maastiku

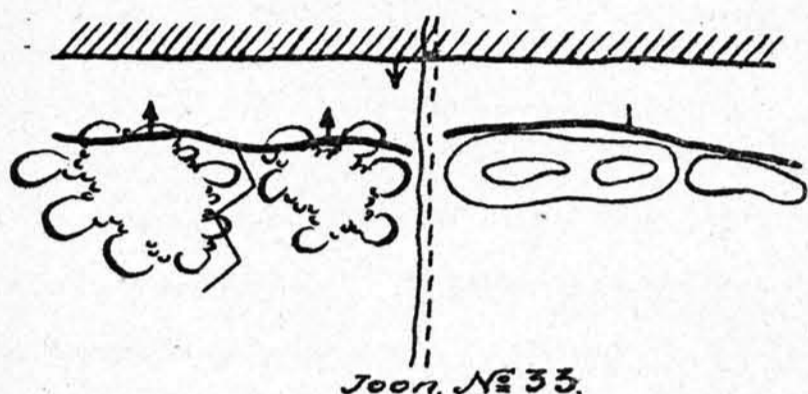
organiseerimisega käsikäes käima mõjuva tuletõkke loomiseks

2) Sellel rindeosal, kust pealetungile minnakse tulewad kindlustustööd läbiwiia eesmärgiga vähendada kaotusi rünnaku baasile asumisel.

Selleks tuleb kaevada ja ühendusteed luua (kui rünnaku lähtebaas asub lahtisel maastikul ja varjatud juure pääsud sinna puuduvad)

3) Rünnaku lähtebaasi kindlustamine on ka sellepõttes tarvilik, et juhusel, kui rünnak nurja läheb, sel joonel saaks peatada

Näide: (Joon Nr. 33)

Pealetungija kawatses pealööki anda wasakulpool teed. Sellest tuleb 1) selle poolele suuremad jõud koondada, 2) paremalpool teed kindlustada maastikku, et waenlane ei saaks pealetungiga siin meie kawatsust nurja ajada,

3) wasakulpool teed tuleb kindlustada selleks, et rünnaku nurjamineku puhul saaks sellel joonel kinnipidada.

LAHINGU OTSUSTAMINE.

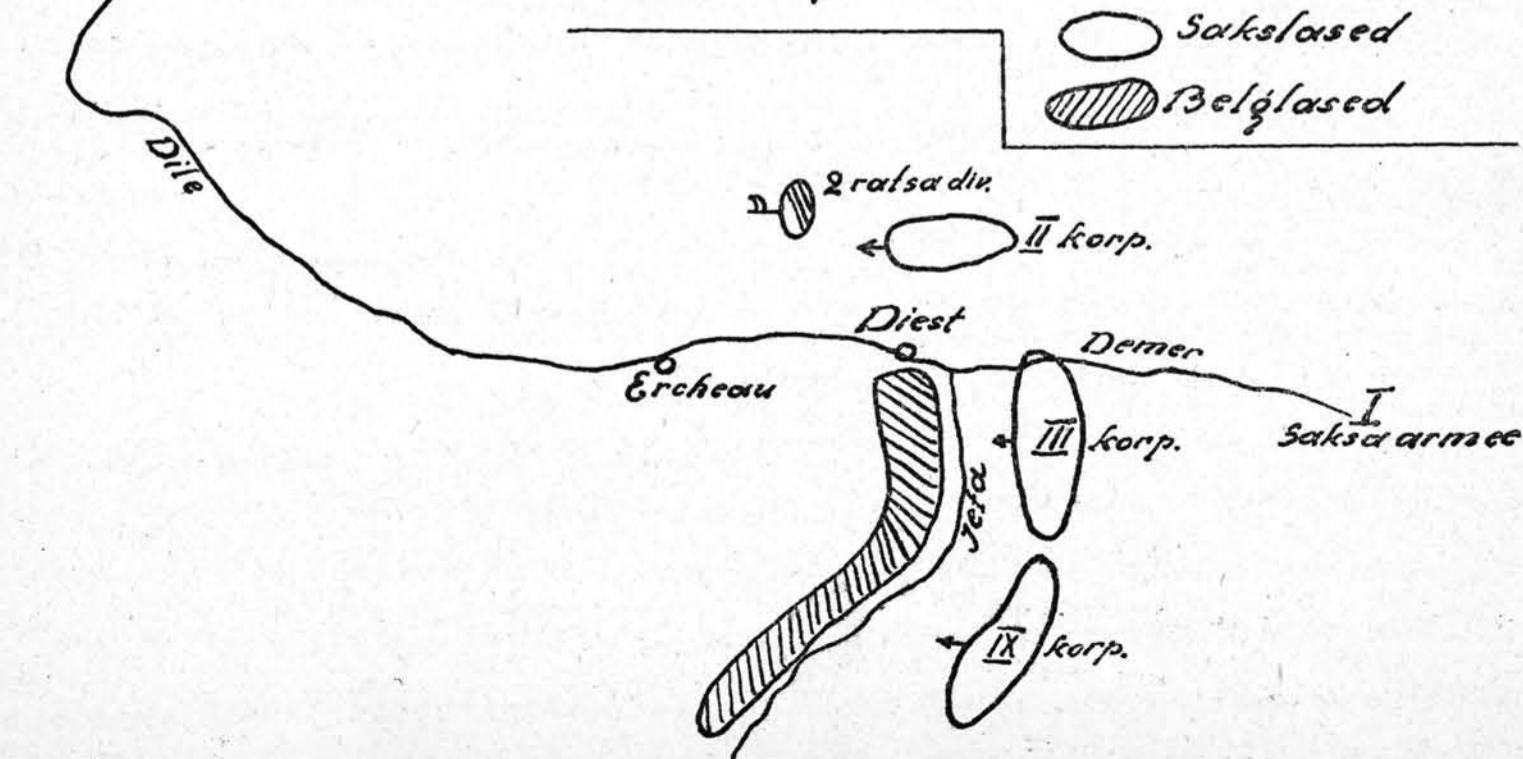
=====

On sarnane akt kus lõpulikult otsustatakse lahingu saatus. Nagu sõjaajalugu näitab, võib lahingu otsustamist väga mitmesuguselt saavutada.

Peale Liegeilangemist asus Belgia armee Jete jõele kaitseseisukorda.

Antwerpen. (Joon Nr. 34.)

Saksa I armee pealetung Belgias. Skeem № 34. 18 ja 19 aug. 1914 a.

Saksa I armee, kes tungis peale üldiselt Brüssel'i suunas edasi-
liikumisel suunis oma II korpuse ja 2-se ratsa-diwiisi Belglaste wasakr-
tiiwa haaramisele ja ette, eesmärgiga Belgia väljaarmeid äralõigata
Antwerpen'ist Belglaste, kartes äralõikamist, taganesid Antwerpen'i (20
aug. 1914 a.) ja sellega õieti lõppes Belgia armee tegewus lahtisel väl-
jal kogu Ilmasõja kestwuseks.

Seega oli lahingu otsustamine siin liikumisega kätte saadud. Kuid
mitte alati pole liikumine otsust annud. Nii ei annud Perlaste poolt
Jssa wallutamise mingisuguseid tagajärgi Aleksander Suure tegewuse lõpe-
tamise mõttes.

Gorlitsa-Tarnowi rinde läbimurdmisel 1915 a. purustati suurtäki-
tulega wenelaste positsioonid ja wenelased ei suutnud wastupanna, waid
taganesid. Selle kõrwal kordusid Ilmasõja kestwusel juhtumised, kus tu-
lega positsioonid ärahäwitati, kuid otsustamist see ei annud, sest waen-
lane kindlustas end uuesti lehterwäljas.

Sellest järgneb juba, et lahing on otsustatud siis, kui waenlane on
oma positsioonist wäljawisatud, s. o. kui waenlast on rünnatud. Üksikutel
juhustel võib otsustamist saada ka manöörwriga ja tulega.

POSITSIOONIST WÄLJAWISKAMINE ON LAHINGU OTSUSTAMISEL PEA-
=====

TEGURIKS JÄRGMISTEL PÕHJUSTEL:
=====

1) Kes saab positsioonist wäljawisatud, see kannab harilikult suu-
ri kaotusi nii surnutena ja haawatutena, kui ka (ja eriti) wangidena.

1918 a. oli sakslaste poolt ettewõetud 3-4rännakut.

Maaala, kust prantslased wäljawisati, ei ole suur, kuid selle juu-
res kaotasid prantslased wangidena 185.000 meest ja 2.250 kahurit peale
selle suur arw igasugu müid relwu ja laskemoona.

2) Positsioonist wäljawisatud wägede organisatsioon saab selle juu-
res segi paisatud. Selle tõttu on nad wähe kõlbulikud uuteks wõitlus-
teks ja wajawad aega uuesti kordaseadmiseks.

3) Positsioonist wäljawiskamine mõjub moraalselt mõlemipoole peale.
Wõitja ülendatud meeleolus; positsioonist wäljawisatud - aga wastupidi-
selt.

Positsioonist wäljawiskamist võib läbiwõia, nagu sõjakogemused näi-
tawad, suuremal arwul juhustel ainult rünnaku läbi, selle tõttu osutub

ka rünnak kõige tähtsamaks aktiks võitluses.

RÜNNAKU ISEÄRALDUSED.

=====

1) Rünnak on ikka olnud toores ja halastamatu akt. Rünnakul tuleb terrooriga purustada vaenlast. Humaansusel ei saa siin kohta olla.

2) Rünnaku ajal ei ole sõjakunstil ega juhtimise osavusel mingi - sugust tähtsust. Peateguriks siin on julgus, wahvus ja kiirus. Kõik tegevused peavad olema võimalikult lihtsad.

3) Ei ole ka suurt tähtsust jõudude arvulisel ülekaalul. Suurem tähtsus on moraalsel üleolekul. Seda asjaolu hinnati juba wanasti ja rünnaku eel püüti kõigi abinõudega vägede meeoleolu tõsta. (Peeter Suure käsk enne Poltawa lahingut Napoleon laskis rünnaku eel omale hobuse anda rinde ees, et näidata oma eeskuju j.n.e.)

Ilmasõja ajal, mil rünnaku ettevalmistused kaua aega võtsid, olid suured võimalused väeosade meeoleolu tõstmiseks.

4) Nüüdsel ajal jälgwägi ilma teiste wäeliikide tegewuseta kindlustatud positsiooni rünnata ei saa.

5) Rünnaku wiisid on ärarippuvad järgmistest asjaoludest:

a) missugused wäeliigid jälgwäe rünnakule minekul toetawad (suurtw., tankide, gaasi j.n.e. abistamisel on rünnaku wiisid üksteisest erinevad.)

b) Olukorrast, kui on võimalus olnud waenlase tiiwa peale wälja jõuda, siis ei wõi aega wiita ettevalmistusega, waid peab ründama hoolimata kaotustest. Rindelt ründamisel loomulikult peab teiste põhimõtete järele käima.

c) Kas on rünnataw positsioon kindlustatud wõi kindlustamata. Kui hästi kindlustatud positsioon, siis peab arwama et waenlane saab seda passiivselt kaitsma. Seega pole siin põhjusi ruttamiseks, waid rünnaku peab kindla meetodi järele läbiwiima. Kui kindlustamata positsioon, siis peab arwama, et waenlane wõib ka pealetungile üleminna ja juba wastawalt sellele rünnaku wiisi walima

d) Kas waenlasel on wäsinud wõi wärsked wäed ja kuidas tema meeoleolu. Kui wärsked wäed siis peab tegutsema suurema ettewaatusega

e) Ilmast, aasta- ja püewaaajast ning maastiku iseloomust.

6) Nagu sellest näha awaldawad rünnaku läbiwiimise wiisi peale mõju paljud tegurid, mis oma korda on väga muutlikud. Selle tõttu tekkitab

Rüsimus kas on üleüldse võimalus mingisuguseid rünnaku wiise ette kindlaksmäärata. Wastus selle peale võib ainult eitaw olla. sest olukord on alati muutlik. Kuidas rünnata, seda peab otsustama kohalik ülemus. Ilmasõja ajal olid juhused, kus ühe ja sama armeeosad ühes ja samas lahingus ründasid igaüks omal wiisil. (Näiteks 8. aug. 1918 a. I prantsuse armees 31. korp. tegi ettevalmistuse 45 min. jooksul, 9. korpus aga 4 tunni jooksul. Kui rünnak võetakse ette laiemal rindel, siis ei ole tähtsust ka sellel kas rünnak võetakse ette ühelajal kogu rindel või mitte. Tegewuse ühendajaks ei ole rünnakul mitte aeg, vaid eesmärk. Kõrgem ülem annab ülesande ja määrab abinõud, kuidas rünnata seda otsustab kohaline ülemus.

Hoolimata sellest, et rünnaku wiisid on väga mitmesugused, tuleb väge juba rahu ajal rünnaku läbiwiimiseks ettevalmistada. Taotlewaks eesmärgiks on siin, et jalgwägi oskaks igasugu olukorras teiste wäeliikidega koostööd teha.

7) Rünnaku ajal tulewad kõik elawad ja materjalsed jõud tegewusse rakendada. Sellest ei järgne, et kõik jõud ühelajal peawad tegewusse astuma, waid ühise eesmärgiga.

8) Praegusaja wõitluswahendid ja abinõud on väga mitmesugused. Kõigi nende tegewuse kooskõlastamine rünnakul on võimalik ainult, siis kui rünnaku kawa on enne kokkuseatud. Jga rünnakuks peal olema a) üldkawa kus on ettenähtud kõigi wäeliikide koostöö ja b) erikawa kus on ettenähtud iga wäeliigi tegewus.

9) Rünnaku initsiatiiv. Lähema koostöö saawutamiseks kõikide wäeliikide wahel on soovitatav, et rünnaku initsiatiiv kõrgema ülemuse poolt wälja läheks.

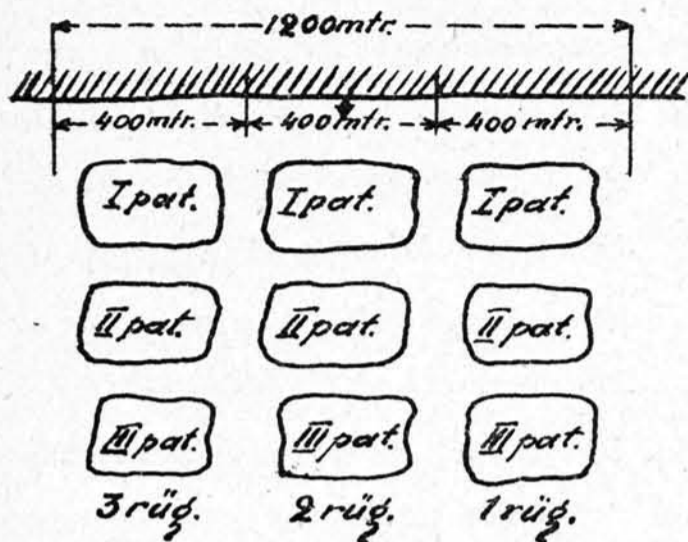
Positsioonsõjas, kus tuleb rünnata kõwasti kindlustatud positsioone, ei saagi see teisiti olla.

Manöwersõja olukorras korduwad aga sagedasti juhused, kus vähemate osade juhid, kes eeslinnil asuwad ja selle tõttu iga moment olukorda paremini tunnewad, otstarbekohasemalt rünnaku algmomenti woiwad määrata.

10) Rünnaku eel peab käima hoolas ja kawakindel luure kõigi wäeliikide poolt. Seda peab korraldama kõrgem juht andes wastawad ülesanded kõigile wäeliikidele.

11) Jalgwägewõime lähimurdmisel. Siin tuleb arwestada rünnatawa rinde laiussega ja sügawusega. Näiteks võib anda teatawale wäeosale kitsa-

ma ride ja nõnda sügawamat läbimurret wõi ümberpöördult Rünna-
kul Ver-
dun'i all 20 aug 1917 a kindral Niwel andis iga rüg rinde 400 mtr -i w
1200 mtr (Joon Nr 35)

Joon. № 35.

Rünna-
kuks olid rügemendid ese-
loneeritud pataljoni-
de kaupa süg-
wusse Rünna-
kul läkäkorda läbimuria
3 klm sügawuselt

Keskmiselt loetakse pataljoni
peale läbimurre 1 klm sügawuselt,
kui 3 pat üksteise järelle siis 3
klm sügawuselt Rinde laius on ära-
riippuw rünnatawa positsiooni kind-
lustuse iseloomust Kui kõwasti

kindlustatud siis 400 mtr kui nõrgalt siis 800 mtr pataljoni rünnaku
rinde laius

12) Rünna-
kul peab püüdma wõimalikult kiiremalt waenlase peawastupanu-
riba läbiminna Waremal saadi seda warude kiire edasiliikumise-
ga nüü-
disajal peab siin aga tulejõudu eesrinnas ärakasutama

Abinõud peawastupanuriba kiirelt läbiminemiseks:

a) tugewtule toetus ja tankid

Praegusaja kaitsekorras on kuulipilduja laialipillatud sügawuses
ja rinnet pidi Paljude kuulipildujate asukohad jääwad teadmatuks ja
selle tõttu ei saa neid ette valmistuse perioodil kahjutaks teha Nende
neutraliseerimiseks on tulerull, mis ründajate osade eel käib

b) Osa raskeid kuulipildujate ja suurtükke (saate suurt) tuleb korrald
wallatatud rajooni ülewiia Neil on suur moraalne mõju ründajate peale
ja annawad hoogsa tõuke jalgwäele edasiliikumiseks

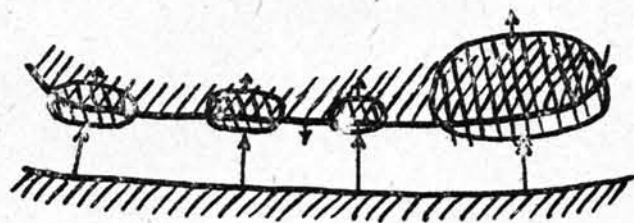
c) Ka warud peawad kogu aeg ründajatele järgnema, et kaotuste
tõttu kokkusulanud osasid wahetada

d) R kuulipildujad ja kahurid peawad olema kogu aeg walmis waen-
lase wastulööki-
de tagasilöömiseks, moodustades tuletökkeid ründajate ees
ja tiiwadel Peab arwesse wõtma, et iga wastulöök, kui ta ka ründajate
osade wõi warude poolt, pikendab rünnaku aega, sellepärast peab tuli
wõimetaks tegema igasuguse wastulöögi kaitse.

PEA- JA ABI RÜNNAKUD.

Kui tahetakse purustada waenlast lahingväljal siis peab teda attakeerima kogu rinde ulatusel. Et pikema rindel ründamiseks harilikult jõudu ei jätku, siis antakse ühte kohta pealööki kuna samal ajal teistel punktidel abilöögid antakse. (Joon. Nr 36.)

Joon. Nr 36.

Kui piirduda ainult pealöögi andmisega ühes punktis, siis on waenlasel võimalus oma jõudusid pearünnaku punkti abiks tuua või wastulööke anda ründaja tule osadele tiiwa peale. Abirünnaku eesmärgiks on kergendada pearünnaku läbiwiimist.

Seda saadakse sellega, et

a) abirünnakuga tõmmatakse waenlase warud teisale. Selleks peab abirünnak warem algama, et waenlase warusi liikumapanna enne pearünnaku algust

b) abirünnakuga seotakse waenlase jõud mis asuwad rindel, et nad ei saaks pearünnaku punktile abiks minna.

c) abirünnakuga wiiakse waenlane eksiarwamisele pearünnakuaja ja koha suhtes.

d) abirünnakuga võib katta manöövri läbiwiimist (näiteks taganemisel)

ABILÖÖKIDE (RÜNNAKUTE) LÄBIWIIMINE.

Nüüdisaja lahingkorrad on öredad, mis võimaldab maastiku kasutada warjatud liikumiseks, selle tõttu harilikult elawaid jõudusid näha ei ole. Waenlase tegewust ja jõudu otsustatakse tule järele. Sellest järgneb ka, et abirünnakud tulewad läbiwiia tugewa tule toetusel.

Et aga samal ajal nõuab pearünnaku läbiwiimine suurt tulejõudude koondamist pearünnaku punktile, siis kerkib küsimus kuidas tulejõudusid jaotada. Eriti meie oludes on see küsimus tähtis meie tulerelwade väikese arwu tõttu. Et abirünnaku eesmärgiks on waenlase eksiarwamisele wiimine ja rindel asuwate osade kinnisidumine, siis on abirünnaku ettevalmistusi võimalus pikema aja kestel läbiwiia. Seega peab tuli

relwade jaotusel kinnipidama põhimõttest - abirünnakupunktile suurema laskemoona tagavarad (iga tulesuu kohta), pearünnakupunktile aga suurem arv tulereelwu.

Marné'i lahingus muutis I saksa armee oma suuna; tema asemele asus Marwitzi ratsawägi tugewa suurtükiwäega köwendatud See ratsawägi pidas terve päewa inglise armee kinni kes arwamisel oli, et tema wastas alles armee tegutseb

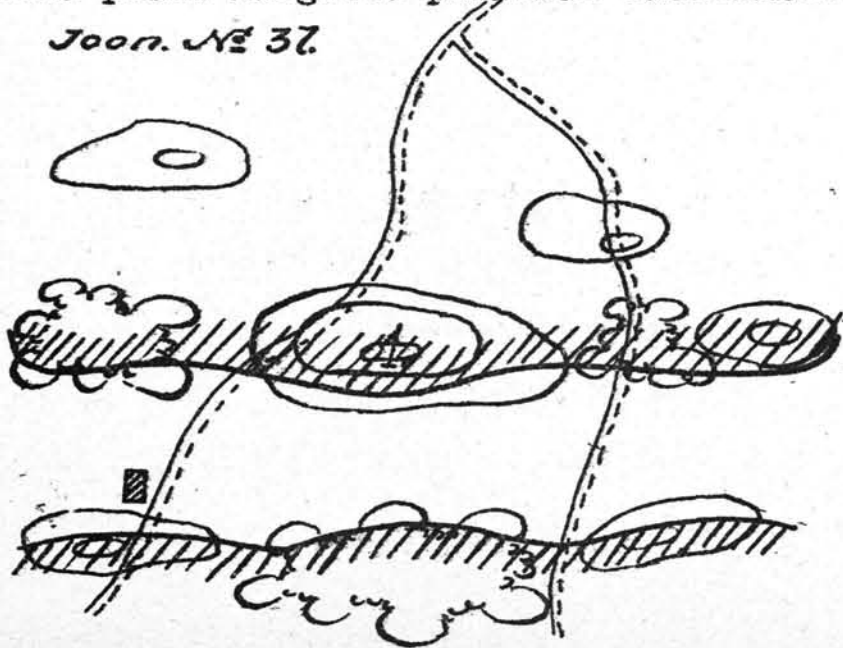
Peab arwesse wõtma, et tulega üksi abirünnaku ülesannet täita ei saa sest waenlane ei pane oma warusidweel liikuma Oma ülesande täitmiseks tuleb ka neil rinde osadel, kus abirünnak ettenähtud walida omad pealöögi punktid ja tingimata rünnata Teatawa positsiooni osa wallutamise paneb kahtlemata waenlase warud liikuma

PEALÖÖGI (RÜNNAKU) KOHA WALIMINE

Rünnaku tagajärg on alatiselt äwarippuw kui wõrd otstarbekohaselt on walitud pearünnakukoht.

Enne Ilmasõda seati rünnakukoha walikul esikohale ~~strateegilised~~ selle järele taktikalised tingimused Peale Ilmasõja on aga esikohale asetatud nõue, et rünnaku-eel ja ajal saaks tulejõudu täies ulatuses ära kasutada Sellest väljainnes tuleb rünnakukoha walikul 1) arwastada maastiku konfiguratsiooniga, kus juures pealööki suunida sinna a) kus awanewad laialisemad waatluswõimalused, b) kus soodsamad tingimused kahurwäe tegutsemiseks, c) kuhu on wõimalus oma jalgwäel warjatult läheneda ja d) kust on wõimalus waenlase ühendusteed tulealla wõtta peale märgitud punktide wallutamist. (Joon N.r. 37

Joon. N. r. 37.

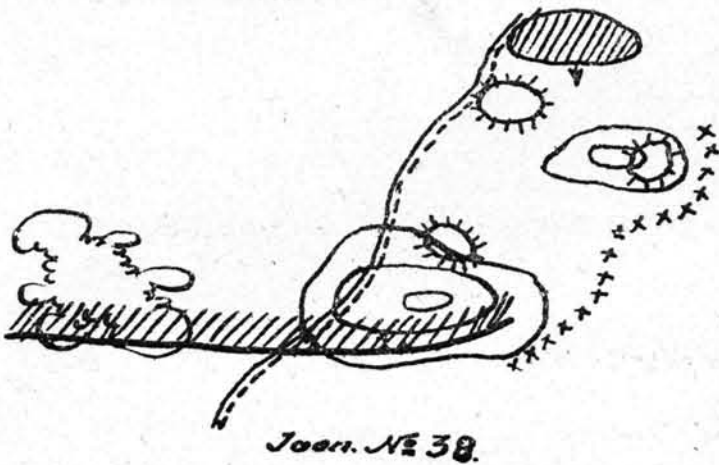
Käesolewal näites on eel-pooltöödud nõuete kohaselt kõige otstarbekohasem pealööki anda kõrgustiku pihta, mis asub suurel teel (1)

2) Pearünnak suunida nõrgemate kohtade pihta waenlase positsioonis.

See nõu kerkis päewakorrale Ilmasõja ajal, kus palju rünnakuid tagasi löödi. Tegelikud kogemused näitasid, et on parem saavutada edu nõrgemas kohas, kui olla tagasilöödud tugewama punkti ründamisel. Wastawalt sellele waatepunktile tuleb pearünnaku kohal arwestada.

- a) waenlase kindlustuse iseloomuga ja
- b) waenlase jõudude gruppeerimisega.

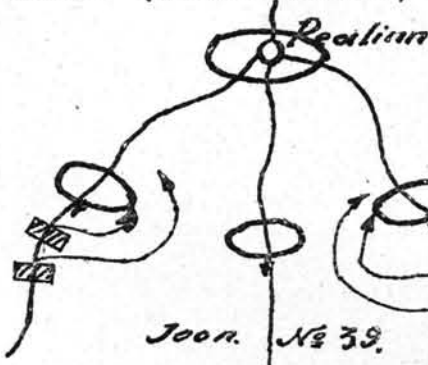
Näide: (Joon.Nr.38.)

Maastiku tingimuste järele on otstarbekohasem pealööki anda waenlase wasakutiwa pihta, kuid siin on tema positsioon kõwasti kindlustatud (tugipunktid ja traattökked) ja siin ka tema waru. Selletõttu juba tuleb kaaluda küsimust, kas ei ole otstarbekohasem lööki parema tiiwa pihta anda.

3) Strateegilised nõudmised:

Näide: (Joon.Nr.39.)

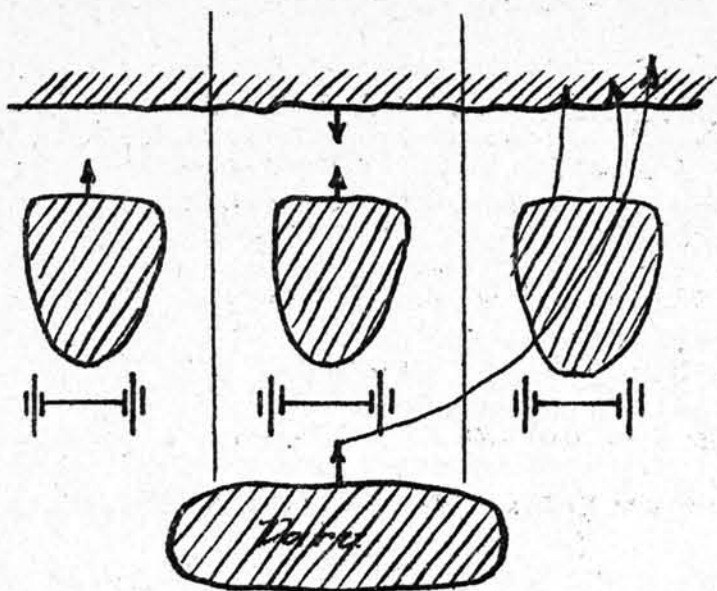

Pealinna kaitseks on wäljasaadetud 3 wäeüksust. Pealetungija ülesandeks on neid wäegruppisid üksteisest ja pealinnast äralõigata. Seega tuleb ka pealöögi koht wastawalt walida.

4) Pealöök sarnaste kohtade pihta ja suunades kus waenlane suudab vähem jõudusid wastu panna (lööktiiwale j.n.e. kus waenlane on sunnitud wastupanemiseks oma jõudude ümberpaigutamist ettewõtma).

Kõiki neid tingimusi hinnates tuleb lõpulikult walida pearünnaku koht. See küsimus on alati kõrgema ülemuse otsustada. Ilmasõja ajal toimetati pearünnakupunkti walikut sel teel, et pealöök anti sinna, kus oli kordaläänud sisse murda. See arenes wälja järgmisest asjaolust. Ilmasõja ajal liikusid esijoonel tugewad jõud. Kui mõnel osal läkskorda waenlase positsiooni sisse murda, siis suuniti sinna ka warud. Sellega anti pealöök seal, kus korda läks sisse murda.

Näiteks: (Joon.Nr.40.)

Esijoonel liiguwad ühesugused jõud millede järele tugew waru. Esijoonel liikuwatel kolonnidel igalühel oma tegewuse riba. Kõrgem juht walwab selle järele, missugusel kolonnil on edu ja sinna suunib ka oma waru. Sarnast meetodi tarwitati sakslaste taganemisel Poolamaalt ja Brussilow'i pealetungidel.

RÜNNAKU RINDE LAIUS.
=====

Ilmasõja ajal olid ette wõetud rünnakute rinnete laiused väga mitmesugused:

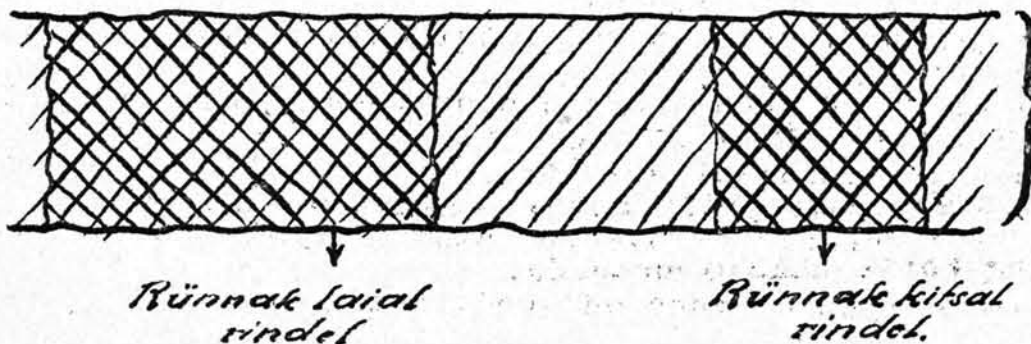
Näiteks: prantslaste poolt ette wõetud rünnakud.

1915 a.	Champagne'is lahingus	35 klm.	} Kogu Läänerinde laius 650 klm.
1916 a.	Somme'i	15 "	
1917 a.	Aisne	40 "	
1917 a.	Flandria	4 "	
1917 a.	Malmaison'i	10 "	
1918 a.	18 juuli	36 "	
1918 a.	8 aug.	30 "	
1918 a.	18 aug.	15 "	

Sakslaste poolt ette wõetuid rünnakuid:

1915 a.	Gorlitsa-Tarnow'i lahingus	11 klm.
1917 a.	Riia all	4 "
1918 a.	Champagne'i	90 "

LAIA JA KITSA RÜNNAKU RINDE OMADUSED:
=====

Vaenlasepeavastupanuriba.

Lai rinne:

- 1) Mida laiem rinne seda suurem moraalne mõju.
 - 2) Laial rindel sissemurdmisel on edu arendamine kergem.
 - 3) Waenlasel on raske tiiwalöökidega paraliseerida läbimurret.
 - 4) Kaotused vähemad, sest kaitsja peab oma suurtükitud laiailipillama.
 - 5) Kahurtule ettevalmistus on nõrgem.
 - 6) Lai rinne nõuab suuri vägesid ründamiseks.
- Näiteks kindral Nivelil poolt etteõetud rünnakul Verduni all oli diivisi rünnaku rinne 1200 mtr.)
- 7) Laia rinde ründamisel on raske mõjuvat suurtükitud toetust rünnaku ajal anda.
 - 8) Laia rinde ründamine nõuab palju laskemoona.
 - 9) Rünnaku rinde laiuse peale mõjuvad ka maastiku omadused.

Rünnak kitsal rindel.

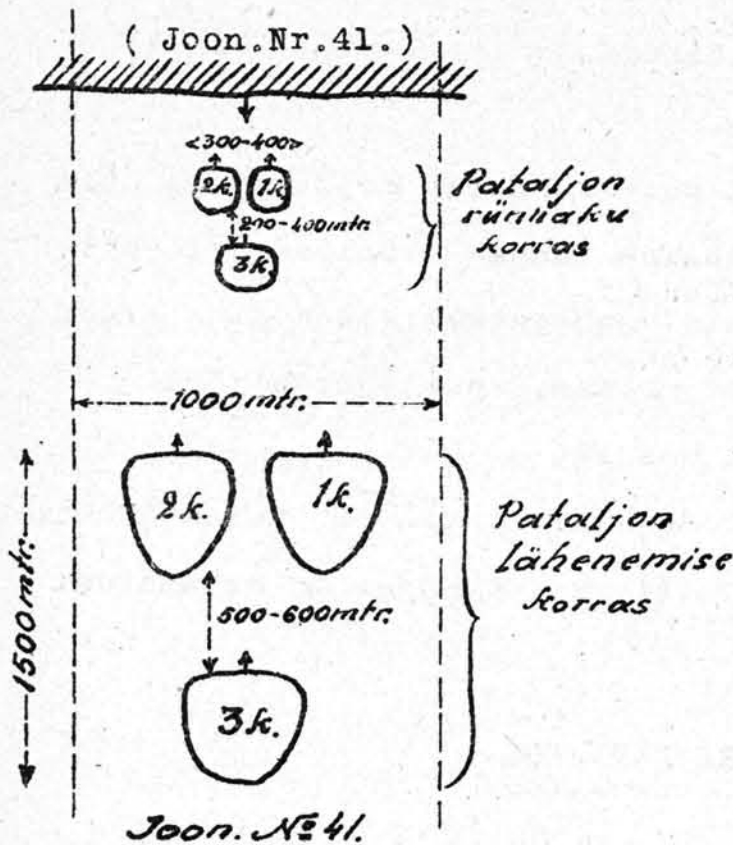
- 1) Suurtükitud ettevalmistus parem.
- 2) Ründavaid vägesid võib eseloneerida sügavusse ja selletõttu saavutada sügavamad läbimurret.
- 3) Moraalne mõju nõrk.
- 4) Kaotused suured sest waenlane saab koondada massilise suurtükitud kitsale alale.
- 5) Edu kasutamine on raske, sest waenlane võib tiiwa-löökidega sissemurdunud osasid kergesti äralõigata.

Rünnaku rinde laiused väeosadele praegu makswate määrustikkude järele.

<i>Väeosad</i>	<i>Prantsusemaal</i>	<i>Saksamaal</i>	<i>Poolamaal</i>	<i>S.S.S. R. vabariigis</i>
<i>Pataljonile</i>	<i>Kindlustatud posits. rün. 300-400 mtr. Kindlustamata - 800 mtr.</i>	<i>400-800 mtr.</i>	<i>300-400 mtr.</i>	<i>Väljamäärustiku järele 1 1/2 klm. diivisile, kui oletada et 4 patalj.- esijärjus, siis ka 300-400 mtr. pataljonile.</i>
<i>Kompanile</i>	<i>200 mtr.</i>	<i>Ei ole</i>	<i>norme ettenähtud.</i>	
<i>Rühmale</i>	<i>150 mtr. rinde ja ka sügavusse</i>	<i>Ei ole norme</i>	<i>ettenähtud</i>	<i>150-200 mtr.</i>
<i>Diivisile</i>	<i>Külmanni korpusele positsioonid 3-5 klm. abilööki 6-8 " demoustr. kuni 12 klm.</i>	<i>3-4 klm.</i>		<i>1 1/2 klm.</i>

PATALJONI RINDE LAIUS RÜNNAKUL JA LÄHENEMISEL

PRANTSUSE MÄÄRUSTIKU JÄRELE.

Prantsuse määrustiku järele on rünnaku ajal 3 pataljoni sellel rindel kus lähenemise ajal oli ainult 1 pataljon.

Kui suur võiks meie oludes rünnaku rinde laius olla.

Meie võime oma jõududest paarünnaku läbiwiimiseks määrata 1. diviisi.

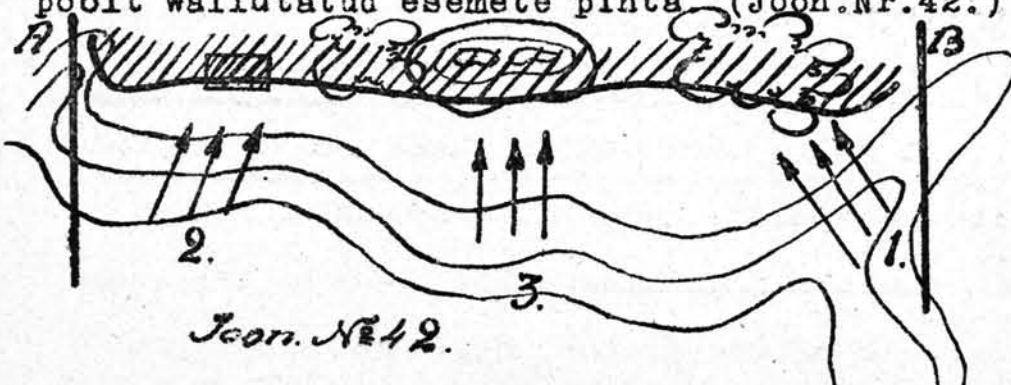
Nagu eelpooltoodud sõrdlusest näha, on soovitatavam laiemal rindel rünnakut läbiwiia. Et waenlane ei

saaks wastulöökidega tiiwadelt läbimurret likwideerida, selleks peaks rünnaku rinde laius olema keskmiselt 10 klm. Sarnase laialise rinde läbimurdmiseks meil jõudu ei jätku. Seega peame püüdma pealööke anda tiiwadel, kus see kitsamal rindel võib sündida (sest siin ei saa waenlane wastulööke nii kergesti läbiwiia). Kui aga siiski oleme sunnitud rünnakut otserindel ettevõtma, siis tuleb see rünnak läbiwiia osade kaupa (järg-järguliselt).

RÜNNAK TERWEL RINDEL KORRAGA JA RÜNNAK OSADE KAUPA

JÄRK-JÄRGULISELT.

Rünnak võib sündida kas kogu rindel korraga (ühelajal), või järkjärguliselt. Viimasel juhusel antakse löögid üksteise järele waenlase poolt wallutatud esemete pihta (Joon. Nr. 42.)

Näiteks: otsustatud rünnata positsiooni osa AB järkjärguliselt. Selleks antakse löögid üksteise järele (1, 2 ja 3).

Eeltoodud rünnaku wiiside omadused.

Rünnak terwel rindel ühelajal.

1) Moraalne mõju suur ja tegewus areneb kiiremalt.

2) Tuleettewalmistus nõrk, sest ei jätku kahureid kogu rinde ulatusel põhjaliku ettewalmistuse läbiwiimiseks.

Rünnak järk-järguliselt.

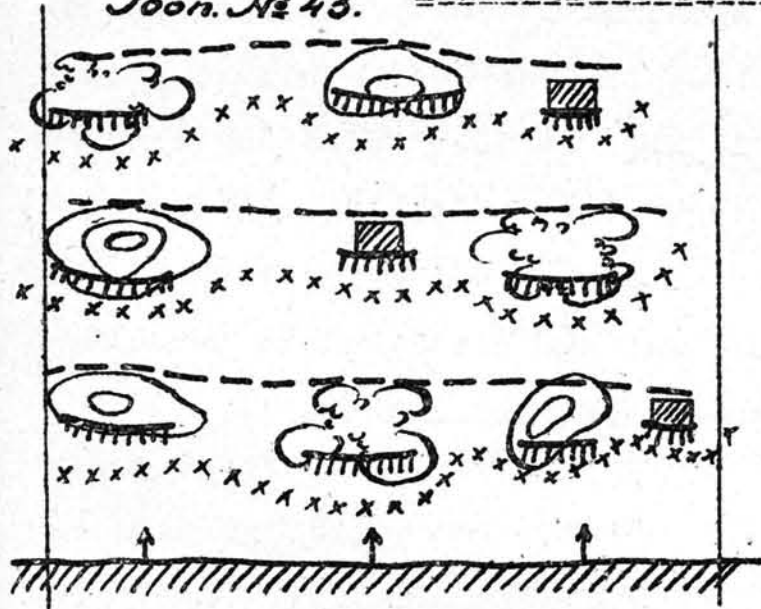
1) On võimalus rünnatawaid esemeid enne rünnakut mõjuwa tule alla wõtta. Enne Ilmasõda ei olnud järk-järguline rünnak üleüldse ettenähtud, kuid see tekkis loomusunnil juba esimestel sõjapäiwil (wene I. armee, tungides Jda-Preisimaale, ründas üksikuid mõisapid järk-järguliselt).

2) Wõtab palju aega ja moraalne mõju nõrk.

Järk-järguliste rünnakute läbiwiimise kiirustamiseks tuleb löökide järjekord juba ette kindlaksmäärata. Siin on võimalus ka ootamatust saawutada.

PIIRALADE MÄÄRAMINE RÜNNAKUL.

Joon. № 43.

Enne Ilmasõda ja sõja esimestel päewadel maksis põhimõte : rünnata ja jätkata edasitungi kuni lõpu eesmärgini. See oli ka sel ajal teostataw, sest kaitsekord moodusdas enesest joone. Ilmasõja ajal seati kaitsekorra aluseks paigunemise sügawus. Kaitsekord kujutas enesest rea üksteise taga asuwaid kindlustatud ja tõketega kaitstud jooni. Esimese joone läbimurdmisel sattusid ründajad osad teise kindlustatud positsiooni peale ja, et siin rünnak ettewalmistamata oli, siis ka kaotused suured. Sellest tekkis tarwidus ründajatele teatawat piirala määrata milleni nad ühe hoobiga peawad jõudma ja kus nad peawad peatuma uue rünnaku ettewalmistamiseks. (Järgmise joone ründamiseks).

Sellel ründamise wiisil on halwaks küljeks: 1) wõtab kauem aega ja 2) peatama jäänuid osasid on raske ülessetösta uueks rünnakuks. Kuid sügawuses kindlustatud positsiooni muidu rünnata ei saa. See ründamise wiis teostatakse järgmiselt. Ohust tehtud üleswõtete järele tehakse kindlaks waenlase positsiooni elementide asetus. Selle järele määrab

kõrgem ülemus need esemed, kus ründavad osad peavad peatuma. Esemed walitakse kohtadel: 1) kust paremad võimalused tulistamiseks (järgmise rünnaku ettevalmistamisel ja waenlase wastulöökide pareerimisel, 2) mis soodustawad edasitungimist (joonistusel on peajooned märgitud - - -).

Peatusjoonelt wägede edasiwiimine on harilikult võimalik ainult uute wägede juuresaatmisega. Niisuguste hüpetena tuleb rünnak wiia kuni waenlase kahurwäe positsioonideni.

WÄGEDE WAHETUS RÜNNAKUL.

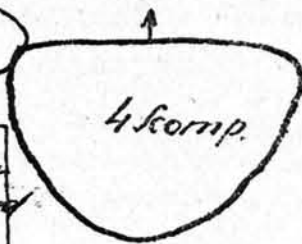
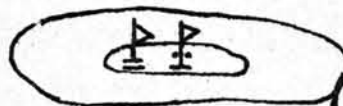
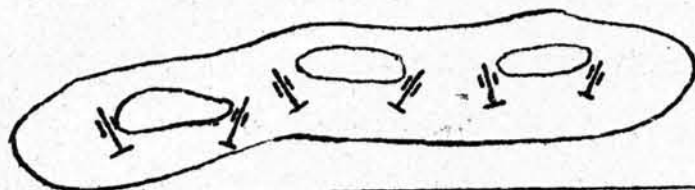
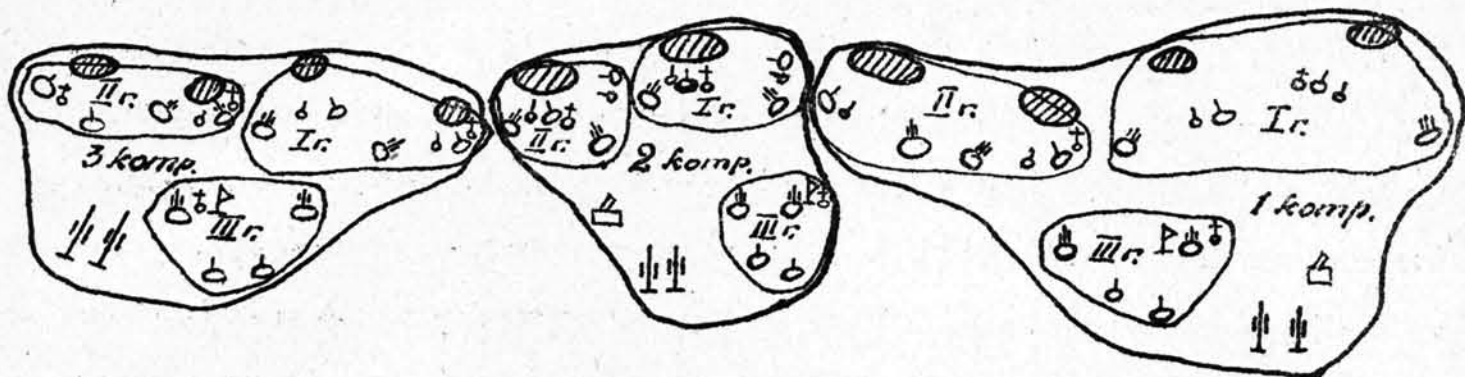
=====

Enne Ilmasõda nõudsid kõikide riikide määrustikud, et rünnakule saadetud wägesid wahetada ei wõi, neid wõis ainult täiendada. Ilmasõja kogemused aga näitasid, et rünnaku läbiteinud wäed, kandes suuri kaotusi ja sattudes organisatsiooniliselt segamini, olid wähe kõlbulikud järgnewate löökide andmiseks organiseeritud positsioonide pihta. Kindral Nivel asetab rünnakule minewad rügemendid eseloonidesse pataljonide kaupa ja pataljonid andsid järgimööda hoope sügawusse, s.o. esimeselt peatusjoonelt (peale rünnakut) ründas juba III. pataljon j.n.e. Seega oli tegelikult ründajate osade wahetus läbiwiidud. Wahetuse halwaks küljeks on see, et peatustega seotud ja seega pikendawad rünnaku aega. Kui wiiakse rünnak hüppetena, siis muidugi wahetus erilist takistust ei tee.

Wägede wahetuse küsimus rünnaku ajal meie oludes on seotud suurte raskustega. Nagu eelpool juba oletatud, suudame pealöögiks koondada maximum ühe diwiisi. Kui rüg. eseloneerida pataljonide kaupa, siis on diwiisi rinne tegelikult 1 rüg. rünnaku rinde laiune; kuid see on liiga kitsas, et soowitawaid tagajärgi saawutada.

R ü n n a k u k o r d.

(Joon.Nr.44.)

○ k. kuulip. jagu (lahingutoimkond) rühma ülem
 ○ laskurjagu komp. ülem rünnata
 ○ k. k. tagavara toimkond pat. ülem vadesmed

Nüüdisaja kaitsekorra moodustavad rinnetpidi ja sügavusse laiaili-
 pillatud tugipunktid. Seega ei saa ühte rünnaku objekti olla terwel
 osal, vaid rünnata tulewad üksikud punktid väiksemate osade poolt.

Rünnaku ajal on tähtis, et sellest kõik mehed osa võtaks. Meie
 organisatsiooni juures tuleb hoolitseda, et k.k.jagude tagavara toim-
 konnad passiivseks pealt waatajateks ei jääks, vaid ühes laskurjagude-
 ga rünnakust osa võtaks. Kui on rühmal üksainuke ese rünnata, siis
 ei või ka rühm üheskoos rünnakule minna, sest juhusel, kui waenlasel
 mõni kuulipilduja saab tegewusse astuda, siis saab kogu rühm hävitatud
 (vähemalt rühma rünnak nurja aetud.)

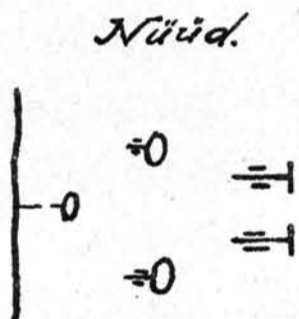
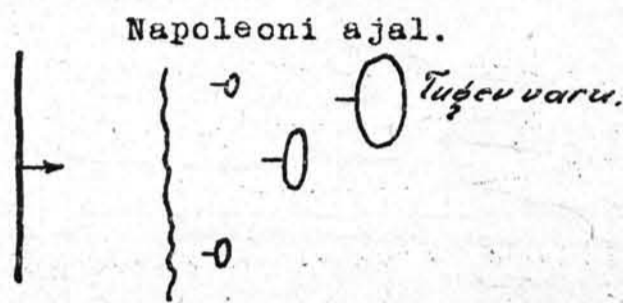
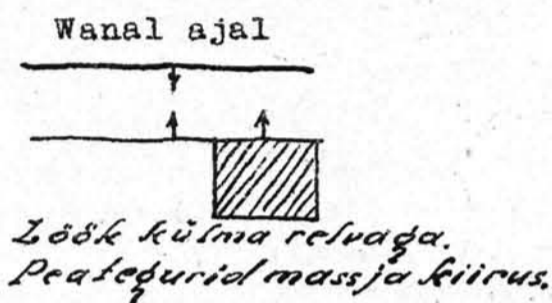
Ulemate kohad. Jao ülemad on oma jagude juures. Kerge kuulipilduja
 tagavara toimkonda juhatab jao ülema abi. Rühma ülem läheb ühes ühe
 laskurjaga. Kompani ülem on waru rühma juures ja läheb rünnakule ühes
 wiimasega (kui waru rünnakule läheb).

Pataljoni ülema ülesanne on juhatada. Rünnakust osawõtmisega ei
 saaks ta suuremat kasu tuua. Ta liigub ühest komandopunktist teise.
 Komandopunkt peab nii walitud olema, et ta näeks seda kompanid, mis
 pealööki annab.

See on tähtis selles mõttes, et pataljoni ülem ise (ilma kompani
 ülema palwet ootamata) võiks abi anda (tulega) või saata waru.

RÜNNAKUL TARWITATAWAD RELWAD.

1) Nüüdisaja rünnak erineb endise aja rünnakust sellega, et siin puudub löök massiga. Massi ei saa praegusaja lahingväljal tarwitada ja ei ole ka märke, mille pihta wõiks lööki massiga suunida. Peamine relw rünnakul on siiski tääk. Täägi löögi andmiseks on jagu kõige suurem osa mida wõib kokku koondada (Wene *30CHO*) ründamisel ühe eseme pihta. Täägilöögi ajalooline arenemise käik on üldjoontes järgmine:

2) Käsigranaat. Ilmasõjas positsiooni perioodil tarwitati neid väga palju.

3) Tuleheitjad (*огнемётчи*).

Neid on kolme liiki:

Wäiksed.

Keskised.

Suured.

	Wäiksed.	Keskised.	Suured.
Tuleulatus.	25 mtr.	22 mtr.	35-40 mtr.
Tulekestwus.	20 sek.	25 sek.	45 sek.

Nende tarwitamine ei ole praegusajal laialine. Osa sõja-kirjandust hindab neid alawäärtusliseks. (Nendega ümberkäimine hädasohklik, on juhuseid olnud, kus nende tarwitamisel omad wäed on kannatanud ja selle tõttu ka segadusi tekkinud.)

Annawad häid tagajärgi toetuspunktide, blokhauside ja muude ehituste tulistamisel.

Ilmasõja ajal saadeti neid 3 laenega ja sealt juhiti wastupanu-

punktide vastu.

T u l i r ü n n a k u l .

Küsimuse üle kas rünnakul tuld tarvitada on palju waieldud. Praegusel ajal on ründaja osa wäike (laskurjagu) ja ilma tule toetuseta ta oma ülesannet täita ei saa. Nüüdisaja ründaja osa jõud on saatjates relwades (kerged ja rasked kuulipildujad). Selleks peawad rasked kuulipildujad enne rünnaku algust juba nii seatud olema, et nad iga moment wöiksid ründajaid toetada. Kergete kuulipildujate suhtes on küsimus igas riigis isemoodi lahendatud. Prantslased nõuawad, et k.kuulip.sel juhusel, kui ta wiimaselt positsioonilt tulistada ei saa, peab ka rünnakule minema. (Prantsuse k.k.on niiwõrd kerge, et temast saab üks mees käigupeal tulistada).

Saksa kerge-kuulipilduja on liiga raske käigupeal tulistamiseks (tulistamiseks tarwis kaks meest). Selle tõttu nõuawad sakslased eesrinnas, et k.kuulip.meeskond (wäljaarwatud 2.meest, kes jätkawad tulistamist) peab ühes laskurjagudega rünnakule minema. K.kuulip.peab aga nii asuma, et ta wöiks kogu aeg ründajaid toetada.

S.S.S.R.Wabariigi " *Боевая служба пех.* " järele k.k.rünnakule ei lähe, waid toetab wiimaselt positsioonilt tulega.

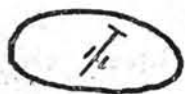
Kõik määrustikud aga nõuawad, et niipea kui löögiosad on waenlase positsiooni sissemurdnud, peawad ka k.k. edasiliikuma uutele positsioonidele asumiseks, kust wöiksid ründajaid osasid toetada.

Peale nende relwade saawad ka ründajad ise tulistada. Möjuwaks relwaks on siin püstol-kuulipilduja.

Reaalne tuletoetus kindlustatakse just tulerelwade (rasked ja kerged kuulipildujad) paigutamiseega rünnaku lähtebaasil. (Joon.Nr.)

Joon. № 45.

Sarnane tuletoetus on tähtis just selles mõttes, et waenlase tulirelwa meeskond, kes neutraliseerimise tule mõjul oma tegewuse pidi katkestama, toibudes wöib oma tulerelwa rünnaku ajal uuesti tegewusse panna. Seda saawad takistada ainult kuulipildujad, sest suurtükiwägi oma jalgwäe lähedu-

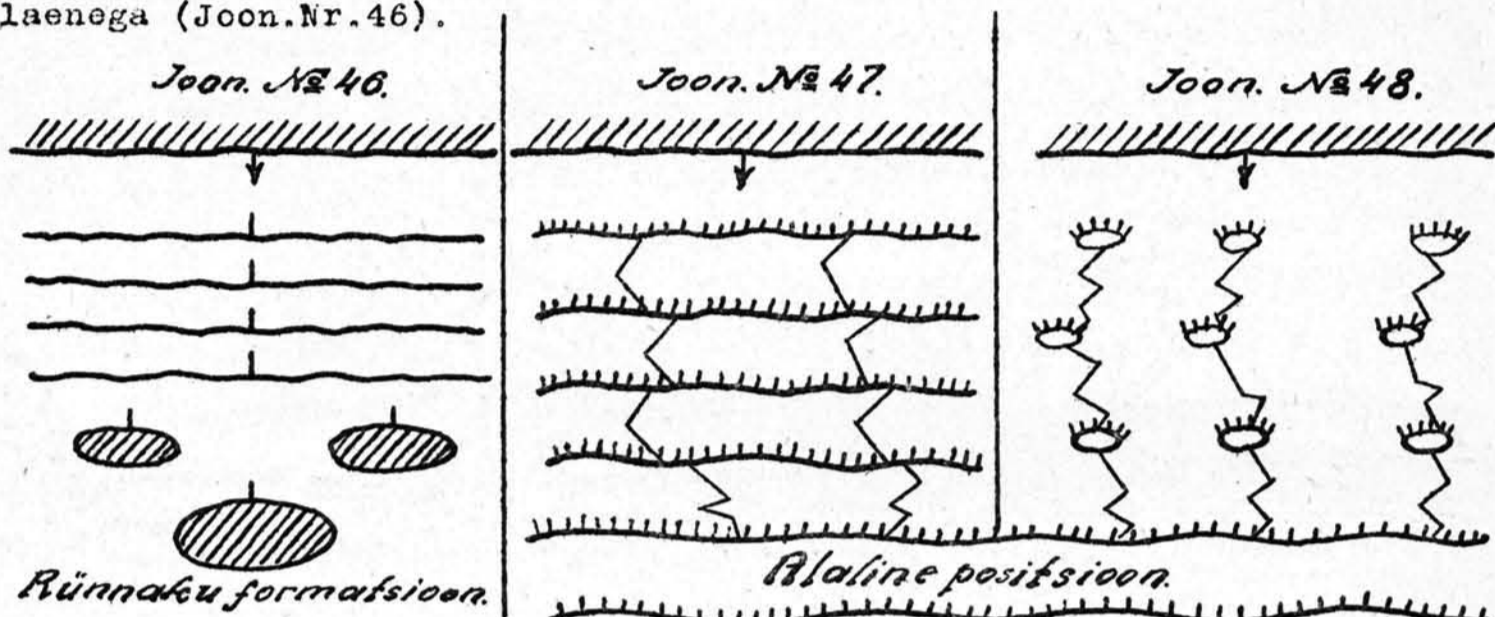

se tõttu enam tegewusse astuda ei saa siin.

RÜNDAMISE WIISID.
=====

Ilmasõja ajal tarwitati väga mitmesuguseid ründamise wiise.

1) Kindral Joffri ründamise wiis seisib selles, et peale põhjalikk rünnaku ettevalmistust suurtükitlega tormati peale mitme(4-5) rünnaklaenega (Joon.Nr.46).

Rünnaklaenete järele liikusid warud juba enam vähem kompaktsetes formatsioonides (osalised warud ja üldwaru).

Et ründawaid wägesiwäenlase lähedusse koondada, selleks ehitati eriline platsdarm, mis koosnes 3-4 kaewikute joonest ühendatud jooksu-kraawidega (Joon.Nr.47.)

Suurtükitle eest warjamiseks ehitati rida blindasche (mahutusega üks rühma peale), mis olid samuti jooksu-kraawidega ühendatud. (Joon.Nr. 48.)

Rünnakule minekuks platsdarmilt: 1) kaks laenet hüppasid kordamööda wälja esimesest kraawist wõi, 2) hüpati wälja kõigist neljast paralleelkraawist korraga (wiimasel juhusel olid sillad eelmistest kraawidest üleminekuks.)

Blindaschidest hüpati wälja wasakule ja paremale poole ühel ajal, et jällegi laenet moodustada edasitormamiseks.

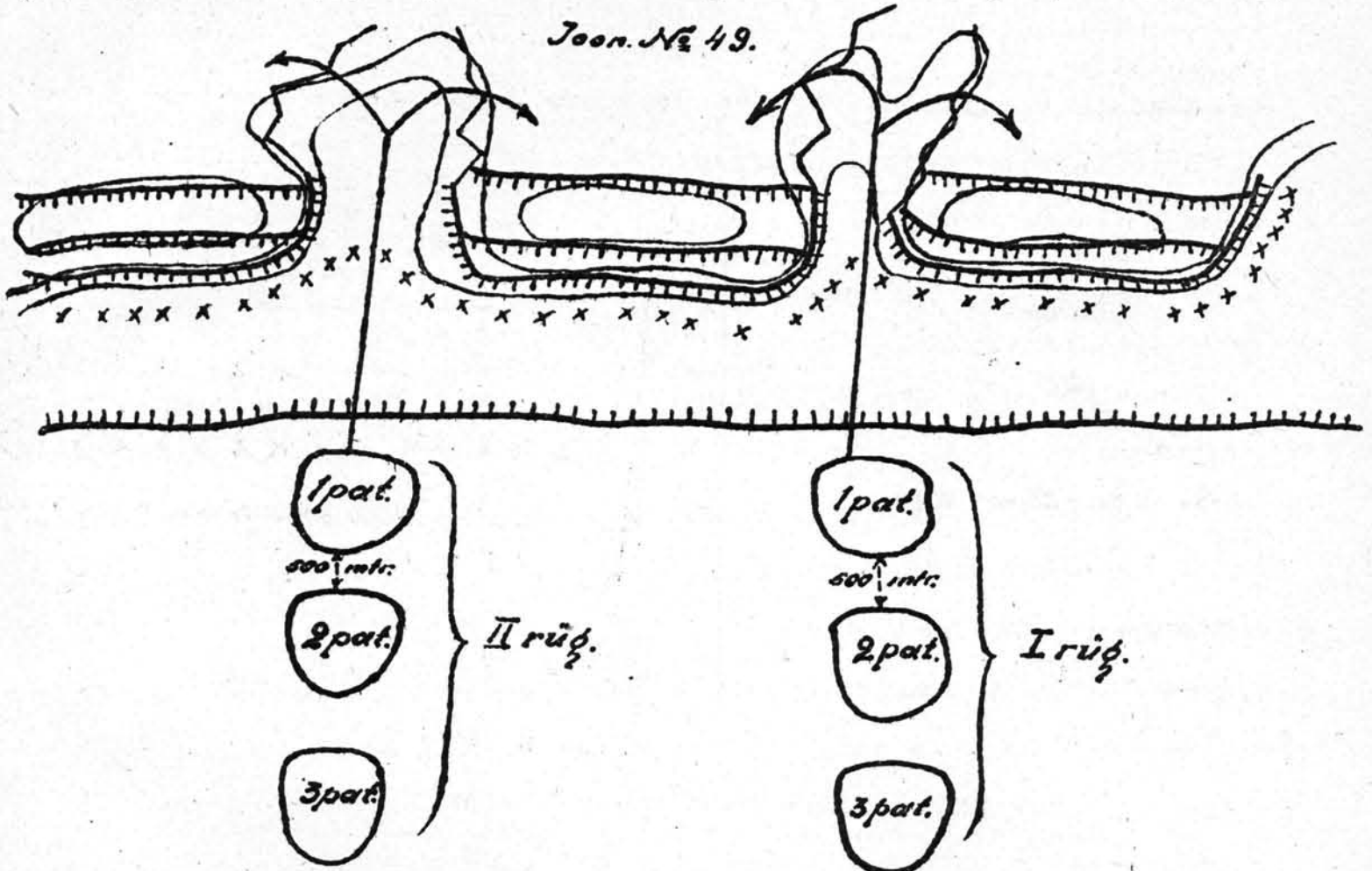
Kindral Joffri ründamise wiis andis algul häid tagajärgi, kuid see muutus pea schablooniks ja sellega oli wõimalus kaitsjal wastawalt end organiseerida. Selle wiisi nõrkadeks külgedeks olid: 1) Pikad laened mis ei saanud maastikule kohaneda; 2) laened kujutasid suurt ja lahtist

märki selle tõttu kaotused suured.

Samal ajal selgus ka, et katkestamatuid laineid peale waenlase positsiooni wallutamist instinktiivselt gruppeerisid üksikutesse salkadesse, kes juba edaspidist tegewust arendasid. Sellest arenes wälja uus ründamise wiis, nimelt kindral Niweli ründamise wiis.

Kindral Niwel loobus platsdarmist ja ka pikadest laenetest, wõttes nende asemele üksikud grupid.

Rünnaku kohaks walis Niwel kõrgemad punktid waenlase positsioonis. Tugewamate punktide peale koondati suurtükitali ja tuletökked kummagi pool läbimurde kohta (et kaitsta külje löökide eest). (Joon.Nr.49.)

Rünnakuks olid rüg.eseloneeritud pataljoni kaupa, et saawutada suuremat sügawust läbimurdes. Ründajad tormasid kõrgematest kohtadest läbi ja siis andsid lööke juba külje pealt ja seljatagant kõwemate punktide pihta. Suurtükitali ettevalmistus kestis 5-6 päewa. Rünnaku eel tule intensiivsust ei suurendatud, et waenlane ei saaks rünnaku algust kindlaksmäärata ega aimata. (Selle tõttu jäisaksa suurtüki tuletöke ka alati hiljaks. Ründajate eel liikus tulerull. Selle wiisi paremuseks on weel see asjaolu, et ründajalwäeosal on waba walik rünnakorra suhtes (kas ahelik wõi gruppidena). See wiis andis ilmasõjas häid tagajärgi.

Hoolimata kõigest sellest ei saa Niveli viisi võtta kui schablooni. Wene rindel tutvustati ka väeosasid selle meetodiga, kuid siin olid kõik nõrgemad kohad sakslaste poolt just eriti kindlustatud (eriti mitme rea traattöketega). Kui hakati väljaarwama, kui palju laskemoona nõuab nende tökete purustamine, siis selgus, et see arv oli niivõrd suur, et tuli rünnakust loobuda. See asjaolu kriipsutab veel kord alla, et sõjategevuses üldse ja rünnakul eriti ei saa mingisugust schablooni olla. Ründaja ise peab alati oma tegevusviisi walima.

RÜNNAK TANKIDE TOETUSEL.

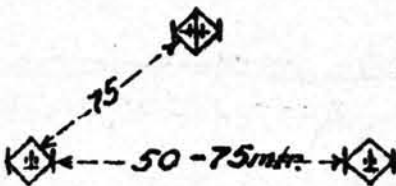
=====

Kerge-tanki üldomadused waata II.osa "jalgwäe relwad".

Kerge-tankide organisatsioon.

M e i l.

Rühm.

Tankide komp. = 4 rühma.

Diwisjon. = 3. komp.

P r a n t s e s m a a l.

Rühm.

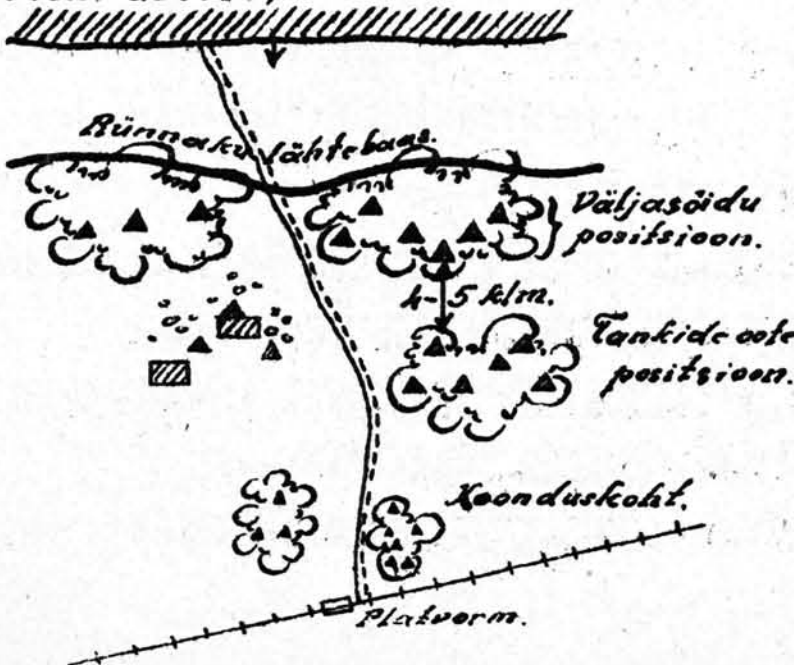
Komp. = 3.rühma.

Pataljon = 3.komp.

K. TANKIDE LAHINGWÄLJALE TOIMETAMINE.

=====

(Joon. Nr.50.)

Tankid astuvad tegevusse ainult rünnakuks. Lahingväljale toodakse autodel või raudtee kaudu.

Koonduse kohast liiguwad tankid ootepositsioonile, mis peab asuma lahingusse sõidupositsioonilt nii kaugel, et tankide osade ülemad suudaks toimetada maastiku luuret ja isikliku ühendust luua jalg-

wäe ülemustega ning tanke õigeks ajaks lahingu väljasõidu positsioonile wiia. Väljasõidu positsioonile liikumine peab sündima warjatult (soowitaw öösel). Ootepositsioon on sel juhusel, kui waenlane asub kindlustatud positsioonil. Manööwersõja olukorras võib tanke otse väljasõidu positsioonile autodel tuua. Tankide toomist väljasõidu positsioonile warjatakse suurtükitlega või lennukite abil, kui selleks tarwidus on.

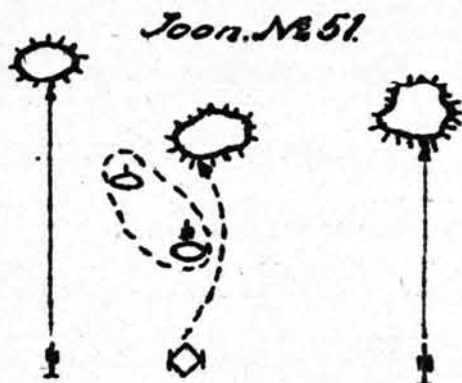
TANKIDE TOETAMINE RÜNNAKU AJAL.
=====

Ulesannete täitmisel wajawad tankid teiste wäeliikide toetust.

a) Jalgwäe toetus.

1) Jalgwägi loob kontakti waenlasega, informeerides tankide osasid waenlase paigunemise üle ja juhatab punktid mida tankid peawad wallutama.

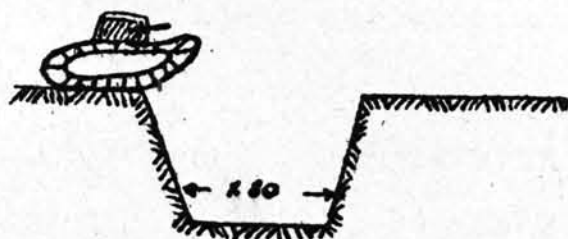
2) Rasked kuulipildujad wõtawad tule alla need waenlase wastupanupunktid mida tankid ründawad ja mis tankide tegewust kõige roh-

takistawad.

3) Jalgwägi peab tankidele järgnema, et wallutada neid punkte, mis tankide poolt purustatud (Joon.Nr.51.).

Joon. Nr. 52.

4) Jalgwägi peab tankisid tööga toetama (takistustest üle pääsemiseks j.n.e.) Kui kaewik (kraaw) on laiem 1,80 mtr., siis omal jõul üle ei saa teda tuleb aidata. (Joon.Nr.52.)

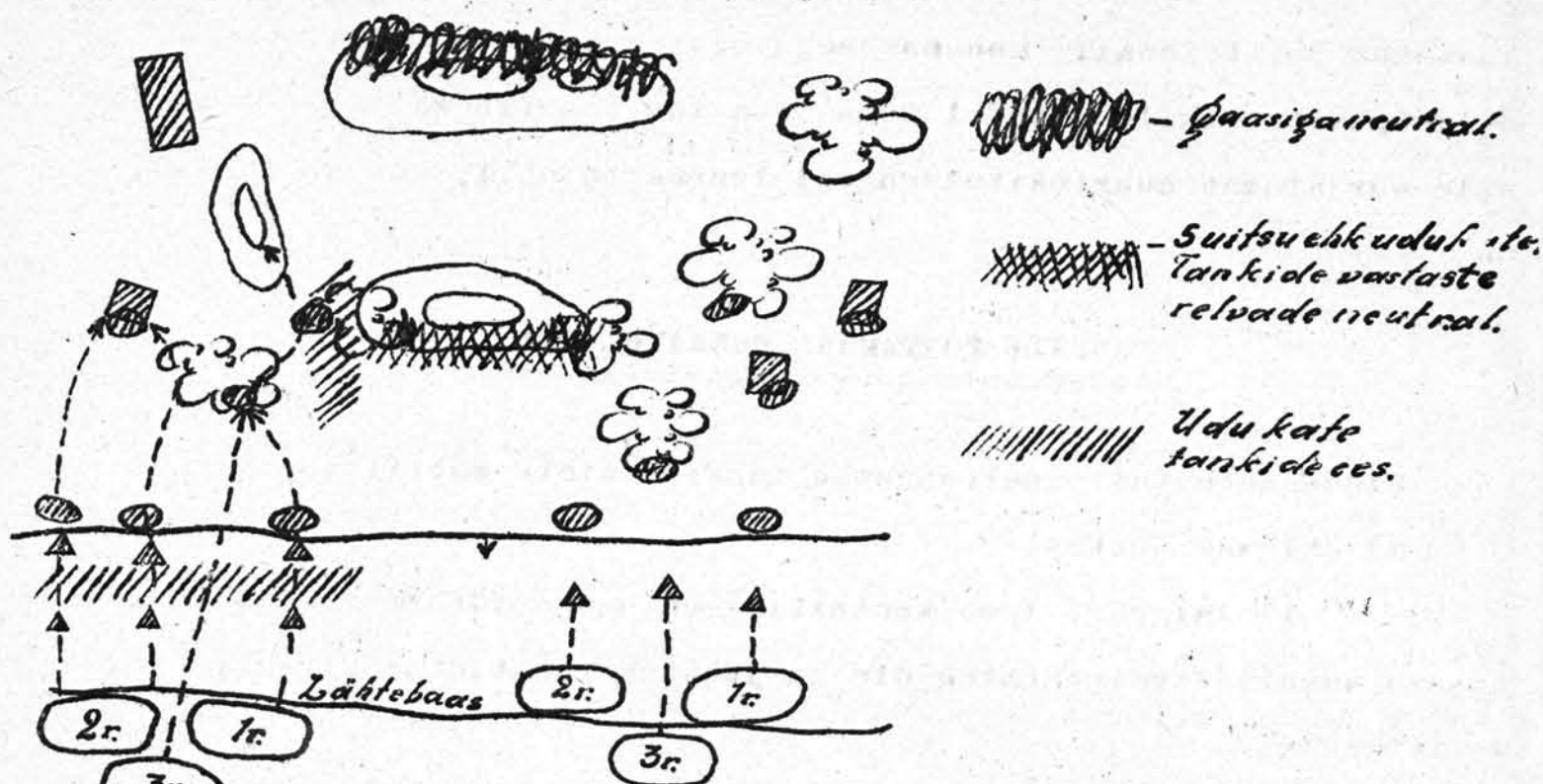
b) Kahurwäe toetus.

1) Suurtükiwäest määratakse eriti patareid, kellede ulesanneks tulistada waenlase neid relwi, mis meie tanke tulistawad.

2) Kahurwägi peab looma suitsu või udu nende esemete ees, kus woiwad asuda waenlasel tankide wastu ülesse seatud relwad.

3) Kahurwägi peab neutraliseerima waenlase kahurwäe ja waatluspunktid (soowitaw gaasi alla panna).

4) Tarbekorral loob kahurvägi udu kätte tankide eel liikumise ajal või eraldab suitsu või udukattega tankid neist waenlase positsiooni osadest mida ei rünnata. (Joon.Nr.53.)

c) Lennuwäe toetus.

Joon. №53.

Lennuwägi võib tankide tegewust toetada

- 1) Waenlase positsiooni pildistamisega (õhu üleswõtted) millede järele waenlase paigunemise ja organiseerimise skeem kokku seatakse ja tankide üksikasjalik tegewuse kawa kokku seatakse.
- 2) Eriti määratud lennukitega wälja selgitades märke, mis tankide liikumist takistawad ja nende märkide asukoha testamisega suur-tükiwäele.
- 3) Waenlase lennuwäe wäljatõrjumisega lahingwäljalt lahingu ajal.
- 4) Lennukid oma müraga woiwad warjata tankide liikumist; sarnasest warjamisest wõtab osa ka suur-tükiwägi.

ERILISED KÜSIMUSED MIDA PEAWAD KINDRALSTAABI OHWITSERID

KAALUMA RÜNNAKU KAWA KOKKU SEADMISEL.

- 1) Rünnakul tankide toetusel on maastikul eriline tähtsus. Selle tõttu tuleb alati enne rünnakut maastikku luuret ühes tankide ohwitsereidega toimetada.

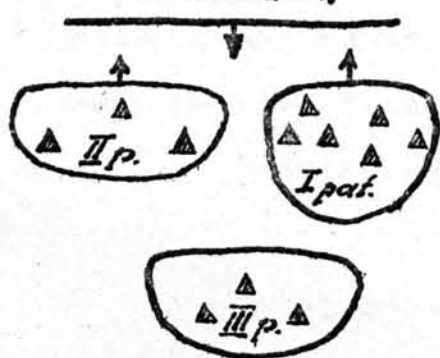
2) Tuleb kindlaks teha operatsiooni iseloom (tanke võib eduga kasutada ainult pealetungil).

3) Aja elemendi arvestamine. Tankide toomine lahingväljale ja nende tegewusse rakendamine nõuab aega, samuti ka eeltööd selleks. Selle tõttu ka aja arvestamise tarvilikkus.

"
ULDTINGIMUSED TANKIDE KASUTAMISEL.
=====

1) Tankid võivad eduga tegutseda siis, kui neid rakendatakse tegewusse massiliselt. Uksikute tankide tegewusse saatmisel ei ole tegewusel seda suurt moraalset mõju, mida tankide tegewuselt oodatakse. Sellest ka tingitud nõudmine, et tankide rühm on jagamata üksus lahigus. Teisest küljest peab silmaspidama, et tanke ei või kitsal rindel tegewusse panna, siis on kaotused suured. Kui on rügemendile 1 tankide komp. juure antud, siis võib neid järgmiselt jaotada: pataljonile, mis pealööki annab, anda juure 2. rühma, kuna teisele (esijoones olevale pataljonile) 1. rühm tanke juure anda. Sellega on tankide tegewus laiemal rindel võimalik. Kasulik on ka tanke eseloneerida, selleks määrata 4. rühm III. pataljoni (teises järgus) juure. (Joon. Nr. 54.) Ootamatuse

Joon. Nr. 54.

ja moraalse efekti suurenemiseks ei ole soovitatav rünnakut tankide toetusel järkjärguliselt läbi viia, vaid korraga kogu rindel. Sellega on waenlane ka sunnitud oma kahurväetuld laialipillama ja kaotused tankide juures väiksemad.

2) Tankid võivad edu tuua tegutsedes jalgwäe kasuks, kes pole väsinud ja on sõjakas meeleolus. Ekslik on arvamine ja tegewus, kui tanke määratakse väsinud ja langenud meeleoluga jalgwäe juure, et sellega jalgwäe meeleolu tõsta.

3) Rünnaku ajal alluvad tankid selle jalgwäe osa ülemale (rüg. või pataljoni ülemale) kelle tegewuse raionis nad tegutsevad.

Ulesande saamiseks peab tankide kompani ülem ilmuma jalgwäe rügemendi ülema juure instruksioonide saamiseks. Tankide kompani ülemat tuleb informeerida täielikult operatsiooni üle. Tähtis on, et tankide kompani ülem saaks selge pildi selle üle, mida rügemendi ülem tahab operatsiooniga kättesaada ja missugust abi ta tankidelt ootab.

Üksikasjaliselt peab rügemendi ülema käsk tankide kompanile järgmist sisaldama.

1) Teated waenlase üle (wõimalikult üksikasjaliselt rünnatawal positsioonil).

2) Oma wäed ja nende asukohad.

3) Rügemendi peale pandud ülesanne ja kuidas rügemendi ülem kawatseb seda läbiwiia.

4) Missugused ülesanded on rügemendi ülema poolt iga pataljoni peale pandud.

5) Tankide kompani jaotus pataljonide wahel (näiteks määran I.pataljoni juure 2 rühma, II.pataljoni juure 1 rühma, III. pataljoni juure 1 rühma.)

6) Millas esimese järgu pataljonide juure määratud rühmad peawad lahingwäljasõidu positsioonile ilmuma (näit.I.ja II.pat.juure määratud rühmadel ilmuda lahingwäljasõidu positsioonile t - 30.)

7) Kahurwäetule ettevalmistus (millal algab).

8) Tulerull (näit.I.serwal t - 1 kuni t, hüpped.)

9) Rünnaku algus kell t.

10) Suurtükiwäeosad, mis määratud otsekoheseks tankide toetuseks (näiteks: tankide otsekoheseks toetuseks pat.N....., mis asub ja läheb tankide kompani ülema käsutusse kell t - 2.

11) Minu komando punkt kell t-20..... kell t..... j.n.e.

Pataljoni juure määratud tankide rühma (rühmade) ülem peab ilmuma isiklikult pataljoni ülema juure. Pataljoni ülem omas käsus tankide rühma (rühmade) ülemale peab kinnipidama samadest põhimõtetest, mis rügemendi ülem. Ainult 5.punkti all annab pataljoni ülem tankide rühmale suuna, kus tegutseda (Joon.Nr.53.).

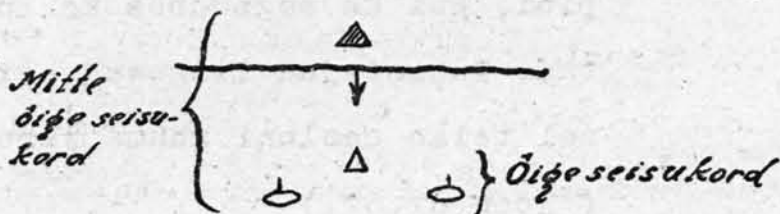
Üksikasjalisi juhtnõure tankidele tegutsemiseks saab anda rünnaku algul ja rünnaku esimesteks momentideks, hiljem peawad nad tegutsema juba wastawalt olukorrale (milleks nad kawatsetawa operatsiooni üksikasjalikult peawad tundma). Rünnak võib algada kahel wiisil: 1) tankid lähewad ette (kuna jalgwägi weel lähtebaasile jääb), et häwitada waenlase kuulipilduja pesasid. Seda wiisi tarwitatakse sel juhusel, kui waenlase positsioon on kaugel ja kui waenlase kuulipilduja pesad weel häwitamata. Sel juhusel algawad tankid liikumist tugesuurtüki ja jalgw.

relwade tule toetusel ja kattel. Tankide liikumine kaetud udu wõi suitsu kattega,

2) tankid ja jalgwägi algawad liikumist ühekorruga (ühel ajal). Tankid muidugi jõuawad jalgwäest ette. Ka siin tankide liikumise müra saab sumbutatud suurtükitlega (joon.nr.53.wasakul poolel l wiisi järele näidatud).

Tegewus sissemurde momendil wõib areneda väga mitmesuguselt. Jgal juhusel ei tohi jalgwägi end lasta isoleerida tankidest. Waenlane saab seda muidugi püüdma, et peale tankide ülesõitu terweks jäänud kuulip.saaksid rünnakule tulewat jalgwäge maha niita. Selle ära hoid-

Joon. Nr 54.

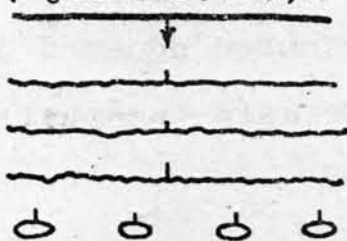
miseks peab jalgwägi kõike jõudu pingutama, et sisse- murde momendil tankidele järele jõuda ja wallutada positsioon enne, kui waen-

lane suudab toibuda. Samal ajal ei wõi jalgwägi liiga lähedal tankide järele (rünnaku ajal) liikuda, sest waenlane koondab oma tule tanki- de peale ja lähedal olew jalgwägi wõib sama tule all kannatada.

Tankid peawad rünnakut jätkama kuni waenlase suurtükiwäe posit - sioonideni, et seda omalt kohalt liikuma panna (et waenlane ei saaks nii kergesti wastulööki möjuwa tule toetusel ette wõtta).

WALLUTATUD POSITSIOONI JA ELUASEMETE PUHASTAMINE.

Wäed, kes ründawad, peawad wõitlust ainult nende waenlase osade- ga, kes awalikult wastupanewad. Neid waenlase osi, kes warjul hoone - tes wõi sügawates warjendites, ründawad osad ei atakeeri, sest selle tõttu tekiks seisak ning wägede uuesti edasiliikuma panemine on ala- ti seotud teatawate raskustega. Waenlase positsioonil asuwate warjen- dite ja hoonete puhastamiseks on selleks määratud eriosad - puhastajad. Ilmasõja ajal kui rünnati laenetega, siis liikusid puhastajad 3.laene taga (joon.nr.55.).

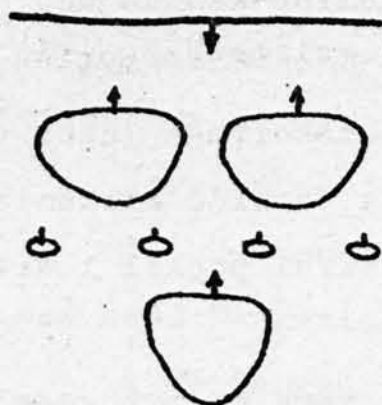
Joon. Nr 55.

Praegusaja lahingkorra juures

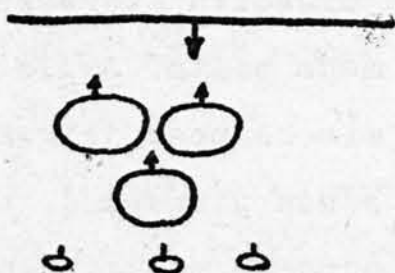
wõiwad olla kaks juhust:

- 1) waenlane tegutseb eesmär- giga, aega wõita. Ta algab tulis -

Joon. Nr 56.

Joon. Nr 57.

tamist kauge maa peale. See on aga omakord tõenduseks, et tugewat wastupanu siin oodata ei ole. Nii-sugusel juhusel läheb kompani rünnakule öredates ridades. Puhastajad liiguwad sel juhusel esimese eselon-i rühmade järele (joon.nr.56.);

2) waenlane awal dab tugewat wastupanu sel juhusel läheb komp. rünnakule tihedamates formatsioonides, s.o.rühmad on nii rinnet pidi, kui ka sügawuses kokku surutud. Puhastajad liiguwad sel juhusel teise eseloni rühma järele (joon.nr.57.)

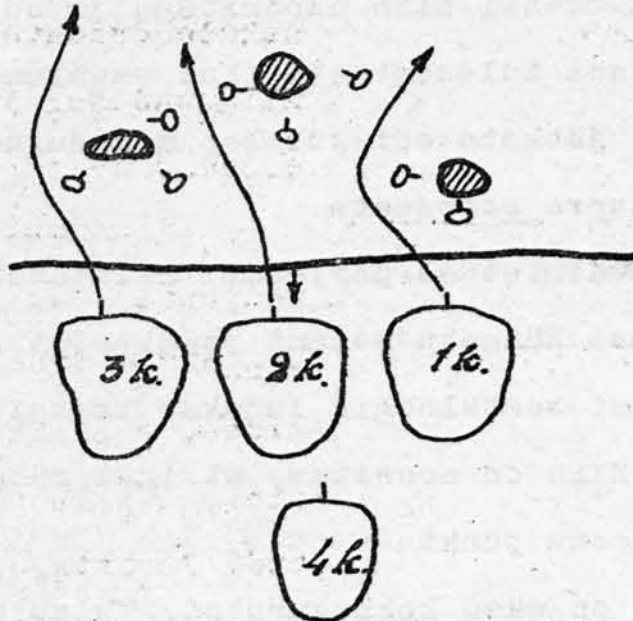
Puhastajate tegewust on otstarbekohane ühtlustada kogu pataljoni rünnaku piirkonnas, olguki, et nad täidawad oma ülesandeid oma komp. piirides. Neid tuleb warustada käsigranaatidega ja püstolitega wõit-luseks ruumides wõi rebase koobastesse püsima jäänud waenlase osade wõi üksikute wõitlejate häwitamiseks.

Kui puhastajad töötawad suuremas elamise tsentrumis (suurem kü-la wõi alew j.n.e.), siis jääwad nad koha peale korrapidajatena kuni wastawa komandandi ja sellekohaste osade kohale jõudmiseni, mille jä-rele oma wäeosade juure tagasi tulewad.

Kui waenlasel on kindlustatud positsioonil ainult üksikud toetus punktid wõi wastupanusõlmed, siis ei jää ründawad osad peatuma nende üksikute punktide juures, waid panewad wälja ainult walwepostid nii suguste punktide tegewuse järele walwamiseks, ise aga jätkawad edasi - liikumist (joon.nr.58.). Toetuspunktide ja wastupanupesade walluta-miseks määratakse eriosad. Et need eriosad saaksid oma ülesannet edu - kamalt läbiwiia tuleb nende koosseisu määrata: 1) kahurid, 2) kui wõi-malik tanke, 3) miinipildujaid, 4) pioneere, 5) r.kuulip. ja 6) jalg - wäge, niisugusel määral nagu seda olukorra tingimused nõuawad ja luba-wad. Sarnased eriosad ei liigu ühes ründajatega, waid tagapool, pidades

sidet ründajatega. Ründajad, sattudes sarnaste wastupanu-sõlmede wõi toetuspunktide peale teatawad sellest tagapool olewatele eriosadele mille järele ka wiimased edasiliiguwad.

Joon.nr.58.

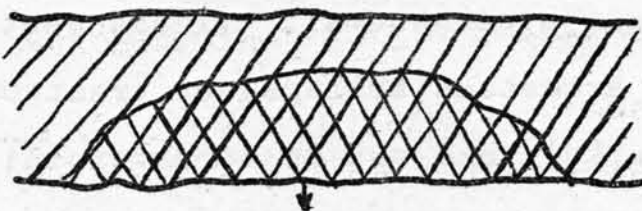

WALLUTATUD MAAALA KINDLUSTAMINE.

Kui rünnaku ajal ei suudetud waenlase wastupanu positsiooni kogu

ulatusel läbi murda, siis tuleb kohe asuda walluta-

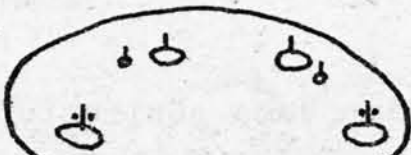
Joon. № 59.

tud maaala kindlustamisele (joon.nr.59.). Tegewus siin

peab argnema järgmiselt: 1) Rünnaku ajal olid ees-laskur

Joon. № 60.

Rühma rünnaku kord.

jaod ja ka k.k.jagude taga-wara toimkonnad. (Joon.nr.60.)

Nii pea kui need eelmised osad on seisma jäänud tule-

wad k.kuulipilduja juurde tõmmata, et wõimalikke waenlase wastulööke tulega tagasi lüüa. K.kuulip.ettepoole asetamist wõib läbiwiia:

a) sellega, et k.kuulip. lükatakse edasi. Peab aga arwesse wõt - ma, et sarnane ümberpaigutus sünnib möjuwa tule all (ega muidu poleks rünnak seisma jäänud) ja selle tõttu raskesti teostataw,

b) k.kuulip.nihutatakse edasi niipalju, kui see wõimalik ja üht - lasi tõmmatakse laskurjaod tagasi.

2) kogu rinde ees tuleb luua katkestamata tuletõke, sidudes se - da tiiwadel naabri osade tuletõkkega.

3) Rünnaku ajal ei ole eesluurajaid ega ka vaatlejaid. Nii pea kui tuletöke korraldatud, tulewad ka vaatlejad välja panna (sest tuletöke kutsutakse välja vaatlejate poolt).

4) Rünnaku ajal harilikult katkeb side. Rünnaku seisma jäämisel tuleb wiibimata luua uuesti side naabritega ja suurtükiwäega.

5) Ei tohi kaotada tulekontakti. Kui waenlane taganeb, siis kobe edasiliikumist jätkata wõi kui see mõnesugustel põhjustel wõi malik ei ole, siis luure ettesaata.

6) Rünnaku ettevalmistuse perioodil kulutatakse harilikult ära suurem osa laskemoona. Rünnaku seisma jäämisel tulewad osad warustada laskemoonaga, (sest wastulöögid lüüakse tagasi eesrinnas ja peaesjalikult tulega). Siin on soowitaw, et igal rühmal esimeses eselonis oleks oma laskemoona punkt.

7) Rünnaku ajal on wäed kokkusurutud. Tuleb uuesti wõtta tarwiline sügawus. Selle juures on soowitaw sügawust wõtta osade ettepoole nihutamisega.

8) Wallutatud maa-ala organiseerimine.

a) Kuulipildujate pesad.

b) Ehitada waatluspunktid (warjatud vähemalt kildude eest).

c) Ehitada traattöked. Peab arwestama sellega, et traattöketel on suur moraalne tähendus ka siis, kui töke oma konstruktsiooni poolt wäga soliidne ei olegi. Ilmasõja kogemused näitawad, et wäed wallutatud positsioonil ainult siis püsiwalt peatuma jäid, kui olid traattökked ehitatud.

d) Ühendusteede loomine, mis peab sündima sama põhimõtte järele nagu kaitsekorras. (Waata kaitseplaani). See teede wõrk peab wõimaldama ühenduse pidamist nii rinnetpidi, kui ka sügawusse.

e) Ehitada warjendid. Siin on otstarbekohane ajawiitmise mõttes ehitada wäikesi warjendeid (3-4 mehe peale) wõi sügawaid ja kitsaid kaewikuid (УЛАН). Ilmasõja ajal andsid need häid tagajärgi.

EDU KASUTAMINE.

=====

Praegusaja positsioonid kujutawad endast peawastupanu-positsioon katkestamatu kogu ülerinde warude, positsioon aga üksikuid toetuspunkte. Peawastupanu-positsiooni läbimurdmise järele tuleb tegemist

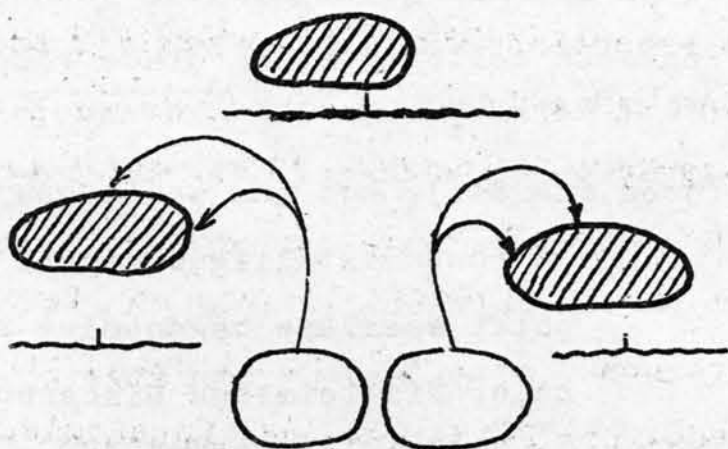
teha juba üksikute wastupanu-sõlmedega ja toetuspunktidega. Tegewus peale rinde läbimurdmist tuleb rajada järgmistele põhimõtetele:

1) Kiire tegewus. Enamalt jaolt juhustel ei ole olukord siin kõigiti selge. Kindel on ainult see, et waenlane omad wastulöögid suunib sinna, kus kõige suurem edu. Selle tõttu tuleb aga ka peale-tungijal suunida omad warud ja suuremad jõud sinna, kus on edu. Rün-naku jätkamine piiraladega on siin ebakohane. Parem tegewuswiis-haa-ramine.

2) Jalgwägi ei pea ootama jääma suurtükiwäe toetust; suurtükiwägi peab wahetama positsioone ja selle tõttu woiwad momendid tekkida, kus jalgwäel tarwilist suurtükitle toetust ei ole. Seda ootama jäädes väheneb aga tegutsemise kiirus. Selle tõttu peab jalgwägi siin alati walmis olema ja ainult oma tulerelwade toetusel edasiliikuma. Patal-jonidele tulewad juure anda saatjad suurtükid, miinipildujad ja s/au-tod.

Tegewus selles faasis üldjoontes sarnaneb tulekontakti loomi-sele, s.o. (Joon.nr.61.) nõrkade osadega tungitakse toetuspunktidele pea-

Joon. № 61.

le rindelt, kuna samal ajal suuremad jõud püüawad toetus-punktide wahelt läbitungida ja neid seljatagant ja külge-delt atakeerida. Läbitungi-nud wäed saadawad muidugi et-tepoole kätte enne kui eelmi-si toetuspunkte seljatagant atakeerida. Tugipunktide wal-lutamise järele jätkub liiku-

mine jälle lähenemise korras.

Tagaajamine.

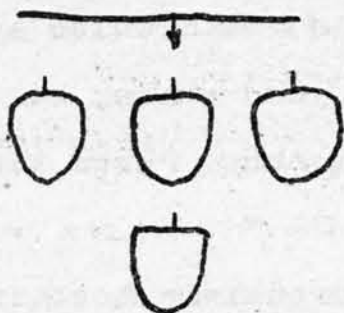
Tagaajamine võib olla:

1) rinde suunas (фронтальное), s.o. kui tagaajawad wäed järgnewad waenlasele otse rindel. (joon.nr.62.). See tagaajamise wiis suuri ta-gajärgi ei anna, sest waenlane saab kergesti kinnipidada uuesti wastu-

panu organiseerides. Näiteks mai kuus 1915 a. Gorlitsa-Tarnowi läbi-
murde juures said sakslased wene wägede tagaajamist korraldada ainult

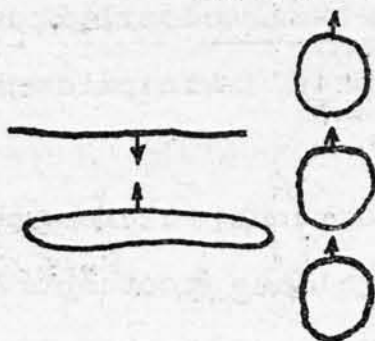
Жоон. № 62.

ka wõimalust olnud wene wäge selles rinde osas lõpulikult häwitada.

2) Paralleelne tagaajamine (joon. 63.), s.o. tagaajawad wäed liigu-

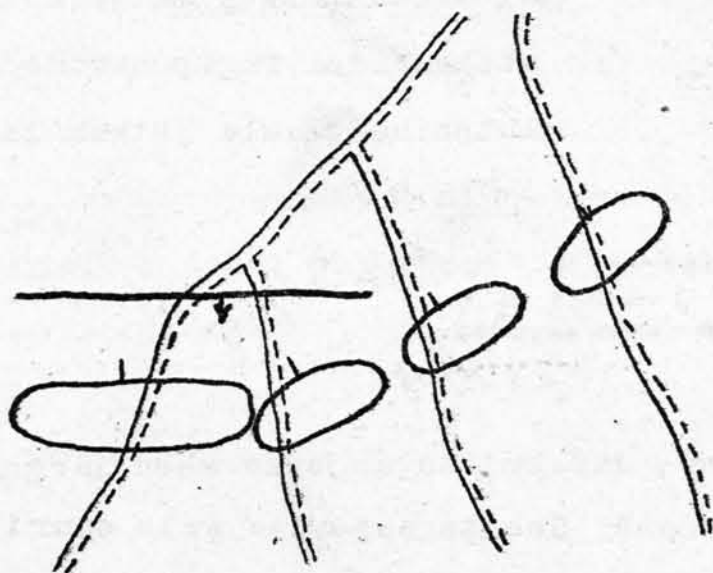
Жоон. № 63.

wad paralleelseid teid kaudu waenlase kõrwal oma peajõudu-
dega (küllaliselt tugewate jõududega), kuna rinde suunas vähemad jõud waenlast jälgi-
wad. Sarnane tagaajamine an-
nab mõjuwaid tagajärgi, sest
see wõimaldab waenlase segipaisatud ja moraalselt wapustatud jõudusid
haarata. Paralleelne tagaajamine saadakse sellega, et waenlase rinne nõrgemas punktis läbi murtakse.

3) Pool pöigiti tagaajamine (joon. rnt. 64.), s.o. kus osa tagaaja-

Жоон. № 64.

rinde suunas. Kindral Luden -
dorf omas mälestustes ("Мои
военные воспоминания" Э. Лю-
дендорф стр. 137) kurdab, et

sakslaste kawatsused-wene wäe
tiiwasid haarata, ei ole taga-
järgi annud ja sellega pole

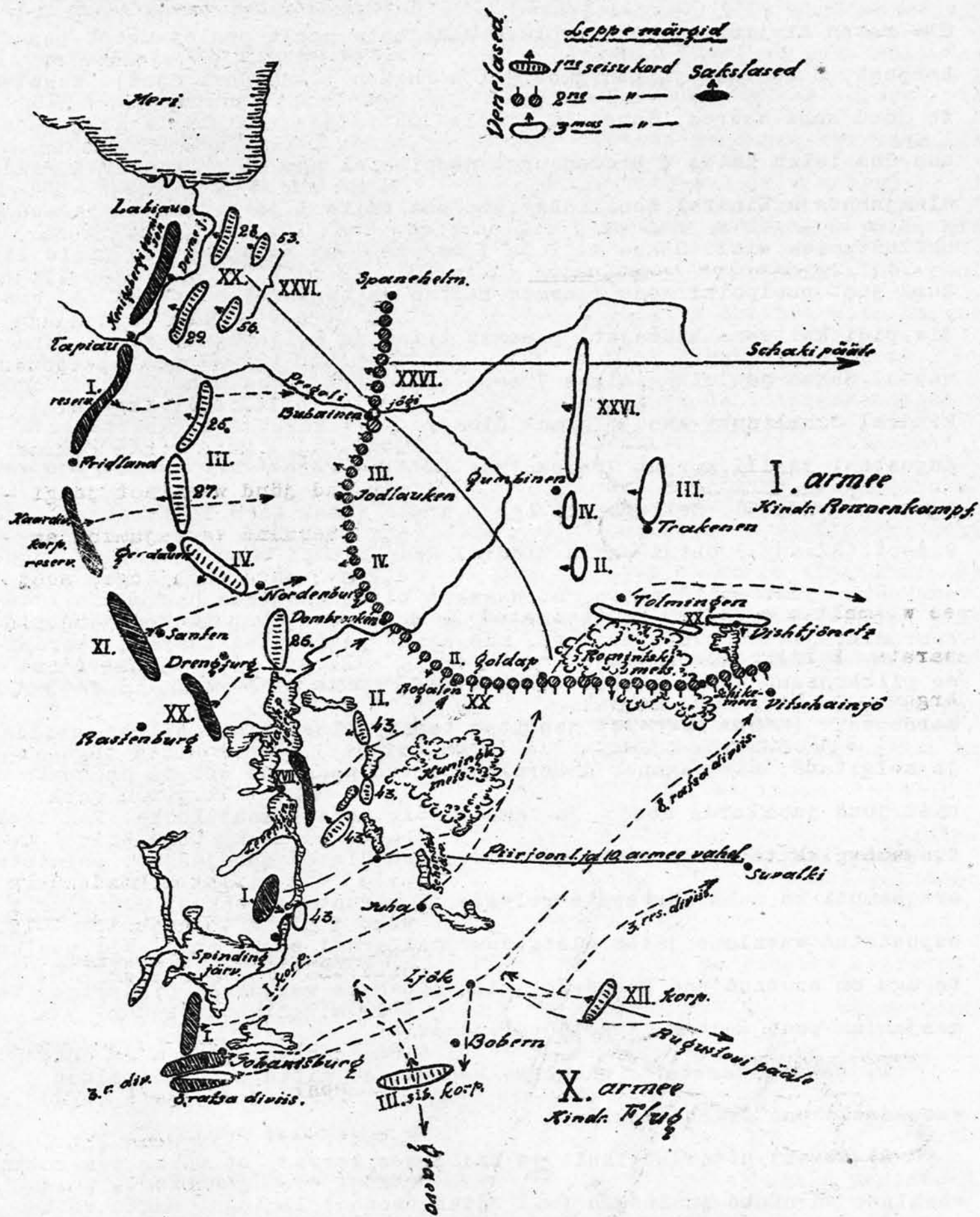
wad paralleelseid teid kaudu
waenlase kõrwal oma peajõudu-
dega (küllaliselt tugewate
jõududega), kuna rinde suunas
wähemad jõud waenlast jälgi-
wad. Sarnane tagaajamine an-
nab mõjuwaid tagajärgi, sest

ja jõududest liiguwad pool
pöiki waenlase taganemise suu-
nale. Nii toimetas Hindenburg
wene I. armee tagaajamist 7-12.
sept. (25-30 aug. w. k. järele)
1914 a. lahingus Masuuri jär-
wede juures. (Skeem nr. 65).

Peale Samsonow'i armee
katastroofi olid wene P.L.
rindel osad järgmiselt paigu-
tatud: I. armee Jda-Preisimaal
merest (Deime jõgi) kuni
Atis'ini, lõuna pool kuni

Skeem № 65.

Lahing Insterburgi all 25-30 aug 1914a.

Rudschanö - Tschischew'i jooneni uuesti loodud 10.armee (kindral Radkewits, hiljem kindral Flug), wasakul pool X.armeest - II.armee kuni Mlawani (Mlawa oli sakslaste käes). Pealetungi alguseks oli saksa VIII.armee kõwendatud prantsuse rindelt toodud kahe korpusega ja ühe ratsa diwiisiga. Kokku võtsid sakslaste poolt pealetungist osa 6. korpust, 3.res.diw. ja Königsberg'i karnison (landwehri osad). Wenelaste jõud sama suured. Wahe oli ainult juhtimises. Sakslaste kogu juha-^{oli}tus ühe isiku kätes (Hindenburg), wenelastel aga ei suutnud P.L.rinde ülemjuhataja Kindral Schilinsky oma osa täita I. ja X.armee tegewuse ühtlustamise alal. Saksa XVII. ja I.korpus ja ratsawäe diw.pidid liikuma just poolpöiki wene I.armee kaitse ja taganemise suunas. 3. rew. diw.pidi kaitsema haarajat paremat tiiwa ja seljatagust wene X.armee vastu. Saksa pealetung algas 7.sept.(25.aug.). Juba 8.sept.õhtul andis kindral Schilinsky käsu X.armee ülemale XXII.korpust tagasi tõmmata Augustowi ja III.korpus Grajewo'sse (*для окончательного сосредоточения и устройства тыла*). Sellega oli aga I.armee wasak tiiw lahtiseks jäänud. 9.sept.(27.aug.) õhtul andis kindral Rennenkampf käsu I.armeele taganemiseks just selle tõttu, et wasakut tiiwa ähwardas haaramine. See haaramine jätkus kuni 12.sept., mis ajast peale juba I.armee haaramise piirkonnast wälja jõudis. (*Краткий стратег. очерк войны 1914-18. выпуск I.*) Werchowsky (*общая тактика*) soovitab tagaajamisel alati silmas pidada ja selgitada: kas taganeb domoraliseeritud waenlane wõi ta on suutnud omad jõud juba korda seada ja temalt wõib oodata wastulööke. Peamiseks tundesmärgiks taganewa waenlase seisukorra üle on mahajääjate inimeste arv, samuti ka maha jäetawate relwade ja warustuse rohkus. Moraalselt wapustatud waenlane jätab alati suuremal arwul saaki maha. Nii pea kui ta aga on suutnud end koondada, siis lõpeb ka warustuse pillamine. Tagaajamine peab wastama kahele põhinõudele:

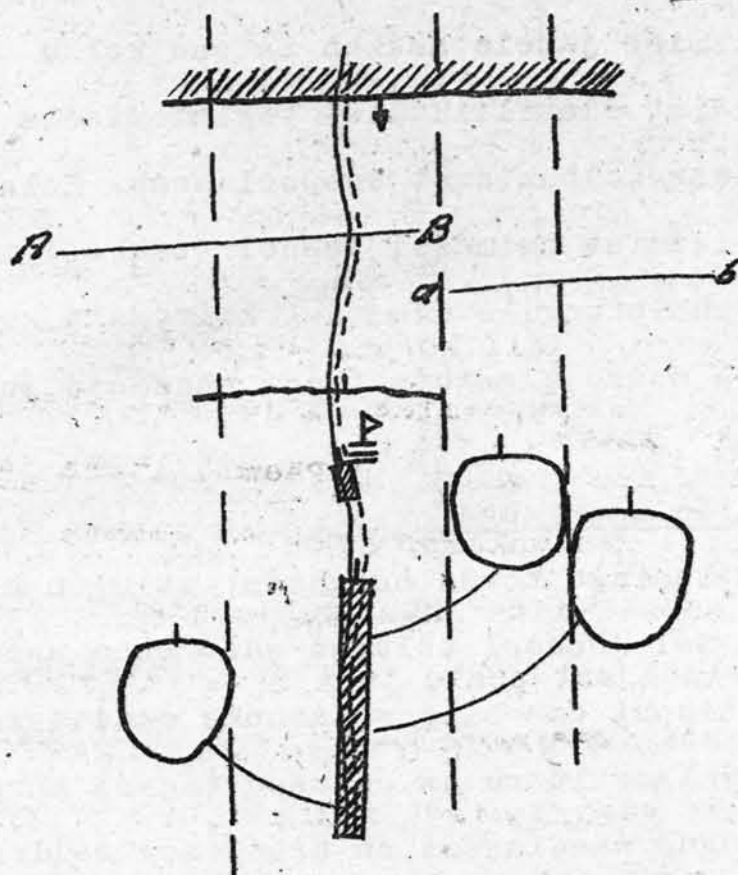
1) wahetpidamata waenlase kannul, et mitte anda wõimalust waenlasele end organiseerida.

2) Siiski ettewaatlikult ja täielises korras, et wõiks iga moment waenlase wärskete jõududega (mis abiks toodud) lahingut vastu wõtta. Tagaajamisest wõtawad osa kõik wäeliigid. Eelwäe juures liiguwad inseneriwäe osad, et lõhutuid leid korda seada

PEALETUNGI MEETODID.

Pealetungi võib läbiwiia mitmesuguse meetodi järele.

1) Pealetung võib järgneda otsekohe peale rännakkolonnist hargnemist. Seda meetodi tarwitatakse peajasjalikult puht manöwersõja olukorras, s.o.kus mõlemad pooled on liikwel. Waenlane pole wallutanud mingisugust positsiooni kaitseks ega korraldanud oma tulede süsteemi. Niisuguses olukorras on peamine tähtsus tegewuse kiirusel. Kiirust saawutatakse sellega, et a) kolonnid liiguwad teid mööda, b) ot-

Joon. № 66.

sekohe peale hargnemist alatakse pealetungi. Käsk pealetungiks antakse siin hargnemise algul (joon.nr.66.). Kõrgem juht liigub eelwäe juures, et siin kiiremal saada andmeid olukorra üle ja ka isiklise waatlusega selgitada olukorra tingimusi. Sellega suudab ta ka aega wõita pealetungi käsu kokkuseadmiseks. Eelwägi liigub hargnelt laiemal rindel, kui harilikult, et luuret laiemal rindel toimetada ja kindlustada suurtükiwäele positsiooni

walikut laiemal rindel. Manöwri idee wiiakse seega läbi, et demonstreeriwatele osadele antakse laiemad rinded ja pealöögiks määratud osadele kitsamad ribad pealetungiks. Niisuguse pealetungi wiisi juures tegutsewad pataljonid täiesti iseseiswalt. Rügemendi ülem saab pataljonide tegewust ühtlustada ja juhtimist oma käes hoida:

a) Ülesande andmisega ja

b) joonte määramisega esemetel.

kus pataljonide pealetung ühtlustatakse. Niisuguste joonte määramine on pea ainsam abinõu juhtimise oma käes hoidmiseks ja pealetungiwate osade joondumiseks. Wiimane asjaolu on tähtis selles mõttes, et mitte anda wõimalust waenlasele

üksikult ette jõudnud osad lüüa. (Näiteks wene I. armee pealetungil Ilmasõja esimestel päewadel (5/18. aug. 1914 a. waata I. osa Skeem Nr.) ei olnud määratud üldist joont, kus korpused oleksid wõinud oma edasiliikumist ühtlustada; selle tagajärjel III. korpus jõudis teistest ette ja pidi üksikult wõitlust algama Eidkuneni juures. Liikumise ühtlustamiseks määratakse harilikult joon ja aeg millal sellest wäeosad peawad üle minema. Kui on soowitaw, et teataw wäeosast liiguks astmena eespool wõi tagapool, siis määratakse wastawalt murdjoon. (joonistusel AB ja ab .) Eelwäel on harilikult algul laiem rinne, kuitalle määratud riba. Wiimase määramise järele hakkab ta end kokku tõmbama ja ta suudab seda ilma üldist edasiliikumist takistamiseta läbiwiia selle tõttu, et ta teistest kolonnidest eespool asub. Kolonnid ühtlustawad oma pealetungi liikumist esimesel joonel (täkkel).

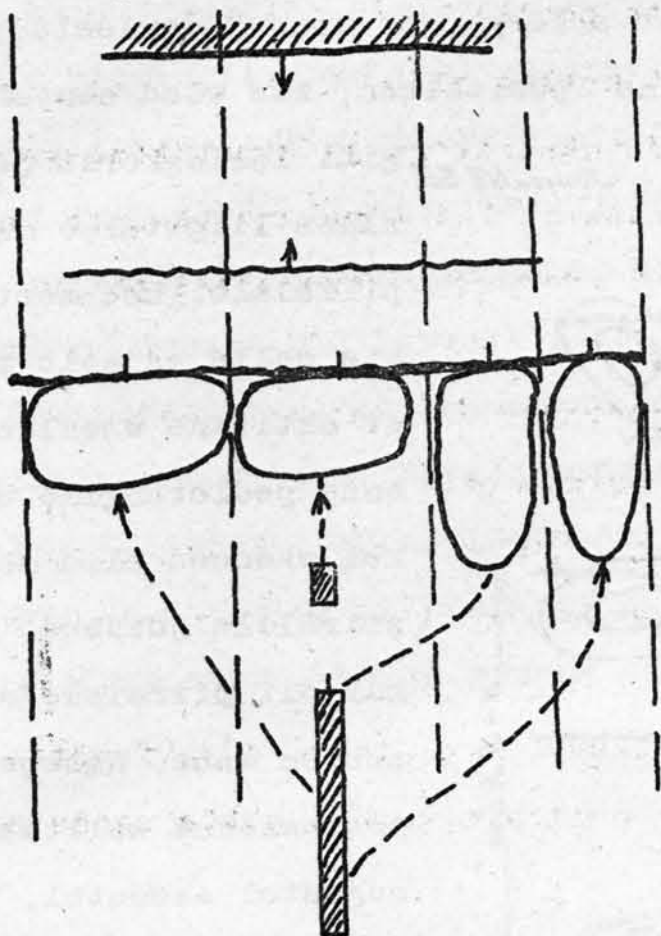
Selle meetodi järele sünnib pealetungile üleminek kiiremalt, kuid see nõuab hästi ettewalmistatud ja suure algatuswõimega vähemaid juhte.

2) Pealetung lähte positsioonile asumisega.

Kui waenlane on suutnud juba lahingu korda hargneda, siis on kardetaw kolonnides temale läheneda. Sel juhusel tulewad wäed enne asetada lähte positsioonile. Lähte positsiooni oma alla wõtmiseks saadetakse ette tugew luurekate, kes peab waenlase luure ja eelosad tagasi suruma. Ettewalmistuse positsiooni kaugus waenlasest on ära olenew sellest, kui kaugemale suudawad luure osad waenlase eelosasid tagasi suruda. Mõnikord wõib see ettewalmistuse positsioon olla ühtlasi ka kallaletungi lähtekohaks. Enamal jaol juhustel on ta kaugemal (see on ära olenew ka maastiku tingimustest). Jgal juhusel tuleb ettewalmistuse positsioon walida niisuguses kohas, et sellel asuwad wäed oleksid warjatud õhu ja maapealse waatluse eest. Ettewalmistuse positsiooni walikuks lähewad kõrge mad juhid (rüg. ja pat. ülemad) ette, et isiklise luurega olukorda selgitada. Kõrgem juht annab siin käsu ettewalmistuse positsiooni oma alla wõtmiseks, mille ühtlasi ärajaotab positsiooni osade wahel. (osadele määratawa rinde laius on ära olenew ülesandest, s.o., kas pealöögiks wõi demonstr. on äramääratud.).

Osad tuuakse ettewalmistus-positsioonidele ülemate asetäitjate

poolt. Selle aja jooksul kogub kõrgem juht täiendavaid andmeid olukorra üle ja annab käsu pealetungiks.

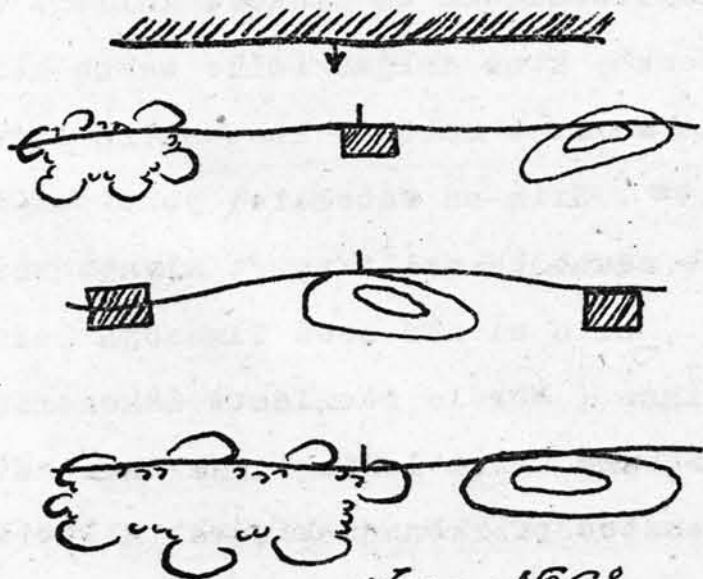
Joon. Nr. 67.

(Joon.Nr.67.) Selle pealetungi viisi paremuseks on see asjaolu, et osade ettevalmistus positsioonile asetamisega võtab kõrgem juht juhatuse oma kätte ja järgneva pealetung saab läbi viidud korralikult. Kuid see nõuab rohkem aega ja edu on tunduvalt ära rippuv sellest, kui võrd häästi on ettevalmistus-positsioon just varjamise mõttes valitud. Fu.G.§ 280 järele soovivad sakslased rännakolonnist ettevalmistus-positsioonile asu-

mist raskest ja selgusetas olukorras eriti kinnisel maastikul ja pimedas joonele joonele asumisega läbi viia, et tagada ühtlast asumist läheteisukohale. Kuid seda peab nii korraldama, et see üleliigselt aega ei nõuaks.

3) Pealetung ühelt piiralt teisele.

Kui vaenlane on juba positsioonile asunud ja kaitseks tarvilikud ettevalmistused teinud, siis tuleb juba raske-suurtükile piirkonnas liikuda ühelt piiralt teisele. Juha raske-suurtüki tule piirkonda

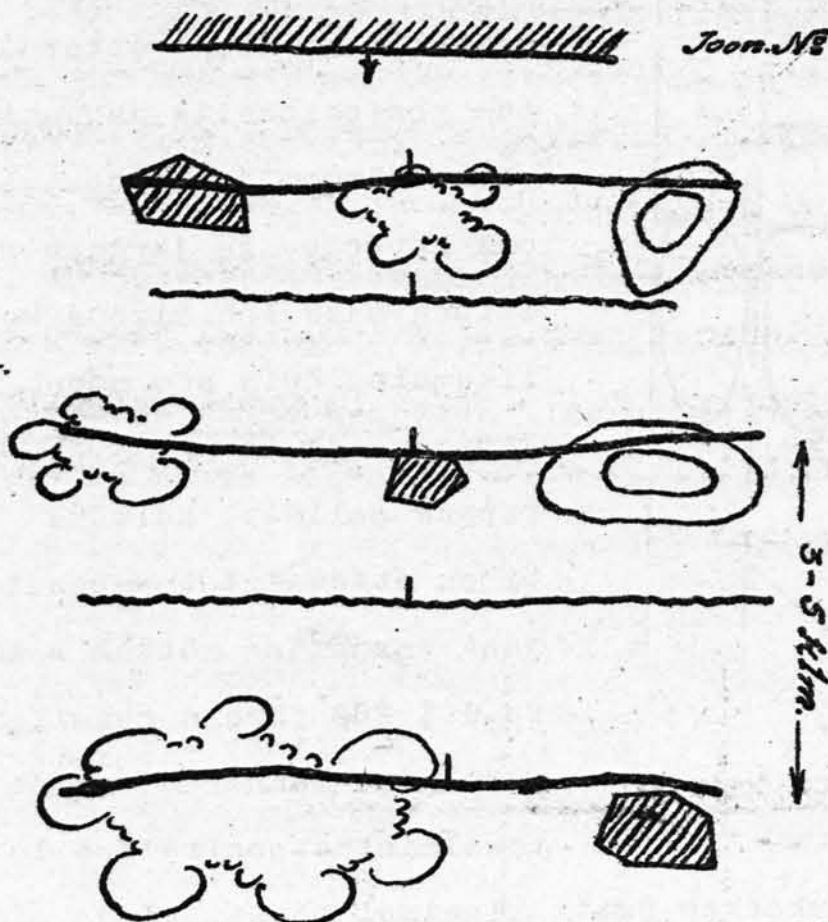
Joon. Nr. 68.

jõudes tulevad väed teataval joonel kinnipidada, side luuamende vahel ja kahurite järeljõudmist oodata. Viimaste positsioonile asumise (osa kahureid kuidugi) järele liigutakse edasi järgmise piirani, kus peatus samaks otstarbeks. Nii jätkatakse liikumist hüpe-

tena kuni rünnaku lähte-baasini (joon.nr.68.).

4) Pealetung ühelt lähte-baasilt teisele (joon.nr.69.)

See meetod erineb eelmisest sellega, et enne järgmisele piir -
alale asumist võetakse wahepealne positsioon, kus väed seatakse kõi-

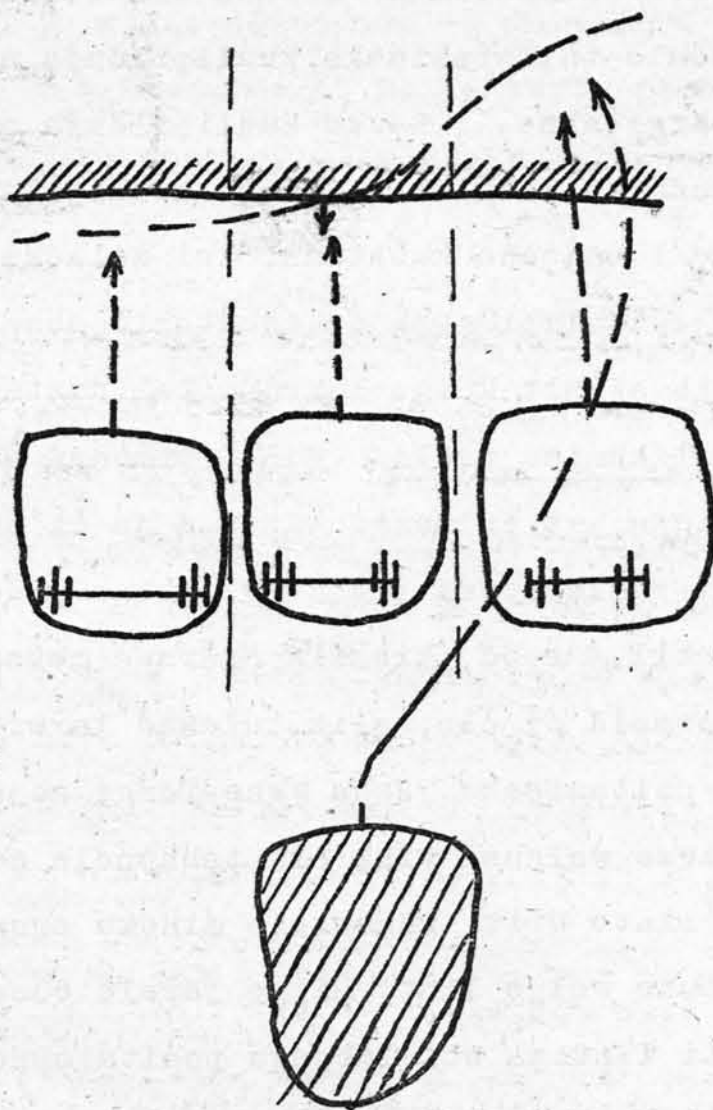

giti lahingkorda ja siis
alles liigutakse määratud
piiralale. See meetod tek-
kis selle asjaolu tõttu,
et aktiivne waenlane võis
enne pealetungile üleminna,
kui väeosad olid määratud
piiralale jõudnud. Eriti
kui oli piiralade vahel
suurem vahe. Wahepealsed
peatuskohad valitakse nii-
sugustel esemetel, kus
oleks võimalus tarbekorral
wastupanu organiseerida.

See meetod on otstarbekohane selles mõttes, et siin on väed alati
korras lahingu wastuvõtmiseks ja ülem juhataja saab vägede tegewust
juhtida. Kuid tal on see halb omadus, et see kaua aega võtab.

Neid nelja meetodi võrreldes selgub, et esimene on edasilükumi-
se kiiruse mõttes kõige soodsam, temale järgnewad teine, kolmas ja nel-
jas, wiimane aga kõige rohkem nõudew. Vägede juhtimise mõttes on was-
tupidiselt esimene kõige vähem kohane, sest siin lähewad väed juba alguses
laiali, seal juures ei ole hargnemise alguks ka olukord küllalt selge
osadele täpsete ülesannete andmiseks, kuna neljas selle vastu kõige
soodsam. Kõige suuremat edu andis esimese meetodi kasutamine Ilmasöjas
, eriti saksa wäejuhtide kättes. Siin on vähematel juhtidel kõige
suurem tegewuse wabadus, kuid see nõuab ka neilt suurt algatuswõimet.
Mis puutub III. ja IV. meetodisse, siis ei ole need Ilmasöja leidis,
waid tarwitati juba hallis minewikus (wõrdle roomlaste lähenemine
ühest kindlustatud laagrist teise enne Cannä lahingut ja wene-
laste pealetung Schache jõe-
le 1914 a. raudtee piirkonnas-kindral Bilderlingi
grupe).

Kõigis eelpooltoodud juhustel on välja mindud sellest, et on olemas kindel manöövri idee ja tegewuse plaan. See peaks ka nii alati olema, kuid tegelikus olukorras korduvad juhused, kus r/suurtükiwäe tule piirkonda jõudmisel olukord veel küllalt selge pole. Eriti sagedasti kordub see waenlase rinde läbimurdmise järel ja siis kui waenlane asub laial rindel. Neil juhustel ei lähe alati korda kindlaks teha, kus asuvad waenlase peajõud. Niisugustel juhustel võib kõwenda da esimeses eselonis liikuwaid pataljone suurtükiwäe ja teiste abiwägede juure andmisega, et kujundada pataljoni küllalt wõimeliseks iseseiswalt tegutsemiseks. Pataljonidele antakse niisugustel juhustel ühe laiused tegewuse ribad (joon.nr.70.). Waruks jäetakse suuremad jõud, see on määratud ka pealöögi andmiseks, mis suunitakse sinna, kus esimese järgu osadel kõige suurem edu.

Joon. № 70.

Üine tegewus.

Kuidas mõjub öösine tegewus inimese peale.

- 1) Inimene on harjunud öösel puhkama, selle tõttu wäsitab öösine

tegewus rohkem, kui päewane. Sel põhjusel ei saa öösel wägedelt nõuda seda mis päewal.

2) Inimese moraalsed ja intellektuaalsed jõud öösel langewad (näiteks kohusetunne langeb, orienteerimine raskeneb inimene on wäga wastuwõtlik ja sattub kabuhirmu).

3) Inimesed tegutsewad öösel masinlikult. Inimene suudab edukalt täita ainult seda, mis lihtne ja trillimisega sisse juurdunud.

4) Öösel saawutatakse rohkem kuulmisega kui nägemisega.

Ööpimeduse mõju lahingu peamiste tegurite tule, liikumise ja juhatamise peale.

1) Mõju tule peale. Rahuloldawate tagajärgedega võib öösel tulistada ainult, siis kui see on päewal ettevalmistatud. Raske kuulipilduja tule ettevalmistamine seisab ainult selles, et päewal soowitud esemete peale tulistamiseks kuulipilduja sihiku ja nurgamõõtja seisakud äramärgitakse. Raske-kuulipilduja on ka kõige reaalsem abinõu öösel tuletõkke loomiseks. Kerge-kuulipilduja saab öösel ainult, siis tõkketule loomiseks kasutada, kui selleks erilised puust alused ehitatud. Kerge-kuulipilduja tulesektorid öösel peawad olema kitsamad. Püssituli võib ainult kõige lähedamatel distantsidel tagajärgi anda.

2) Mõju liikumise peale. Öine pimedus mõjub liikumise peale halwawalt sellega, et inimesed wäsiwad ja ei oska orienteerida. Selle tõttu on eriti raske suuna pidamine. Suuna pidamine on võimalik pikade esemete abil (teed, kraawid, järsud metsaserwad j.n.e.). Kui niisuguseid esemeid ei ole, siis tulewad tarwitusele wõtta kunstlised abinõud suuna näitamiseks. Juba Wene-Türgi sõjas olid tarwitusel laternad, millede walguse wiik oli tahapoolse suunitud. On tarwitatud weel paelu ja linte eriti rännakule mineku suuna näitamiseks (päewal pandi wälja õhuke walge lint, mille järele öösel osad rännakule läksid. Ka märgiti lindiga wõi lubjaga positsioone, kus osad peatuma jäid. Peale nende abinõude on weel kompass, taewa tähed j.n.e., kuid need ei ole küllalt kindlad abinõud vähematele osadele täpse suuna näitamiseks.

3) Öö pimeduse mõju juhatamise peale. Öösel tegewuse ajal juht enam suuremat mõju tegewuse peale awaldada ei saa. Kõrgem juht

saab operatsiooni edu peale mõjuda ainult ettewalmistusega. Sellest ka tarvidus ja põhimõte kõik öised operatsioonid tulewad üksikasjalikumalt ja põhjalikumalt ettevalmistada kui päewal.

ÕÖ PIMEDUS MEIE OLUDES.

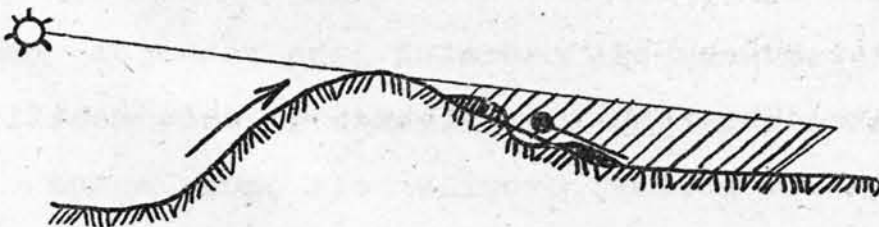
Meie georgaafilise asendi tõttu on meil täiesti pimedaid öid wähe. Suwel ja talwel on ööd walged. Täiesti pimedaid öid on ainult kewadel ja sügisel (ka neis perioodides erandisi kuuwalgete ööde näol.) Öösel tuleb alati hoolitseda selle eest, et omasid äratunda, selleks tarwitatakse näituseks walge side käewarre ümber wõi üle öla. Samuti peawad ka laternad nähtawat tundemärki kandma.

" ÜRSIKU MEHE OOSINE TEGEWUS.

1) Jga sõjamees peab alati öösel meeles pidama, et kuulamise abil saadakse öösel rohkem, kui nägemisega. Selle tõttu peab sagedasti peatuma, et kuulamisega olukorda selgitada. Kuulata on kergem põlwe peal olles wõi lamades.

2) Peab oskama ennast öösel warjata eriti kuuwalgel ööl. Kuu walguse tõttu sündiw inimese wari on harilikult mitu korda suurem, kui inimene ise ja selle tõttu wõib just wari inimese wäljaandjaks saada. Samal ajal on aga ka esemetest antawad warjud hääks warjamise abinõuks ja just wiimaseid peab oskama kasutada (näiteks puude, müüride, majade, aedade, ekkide j.n.e. warjud on hääks abinõuks edasilikumiseks, tuleb ainult walida teed ühest warju-alast teisele üleminemiseks). Kui tuleb tegutseda kõrgustiku (künka) läheduses, siis peab samuti wõtma positsiooni wõi liikuma künka warjus (joon.nr.71.).

Joon. № 71.

Wee juurest peab hoidma eemal, sest wees peegeldub inimese kuju, mis kaugele nähtaw.

ÖINE TEGEWUS SUUREMAS MASSTABIS.

Nagu eelpool juba tähendatud on inimene öösel tundelikum, kui päewal. See tundelikkus annab massis end weel terawamal kujul tunda

sellega, et iga ootamatus võib kergesti paanika esile kutsuda. Orienteerimise raskus ühes eelmisega ja paljude teiste pahedega (näiteks tule juhtimine raskendatud, ei saa korrekteerida j.n.e.) raskendavad suuremate operatsioonide läbiwiimist. Öösel on võimalus tegutseda ainult vähemate osadega, piiratud ülesannetega. See on kasulik ja tarvilik eriti seal, kus on tarwis tulistawatest maaaladest nägemata üle minna ja ootamata kallale tungi ette wõtta. (Peab meeles pidama, et käputäis julgeid mehi võib terwed osad paanikas laiali ajada). Osade eduka tegewuse eeltingimusteks öösel on:

- 1) Moraalselt kõrgel olewad wäed ja harjutamine õiseks tegewuseks.
- 2) Hoolikas ja üksikasjaline operatsioonide ettevalmistus ja
- 3) operatsioonide lihtsus.

Suurte üksustega öösel opereerida ei saa. Kõige suurem-brigaad, kuid ka siin on tegewus juba teatawate raskustega seotud. (Wene-Japani sõjas olid juhused, kus rünnati öösel terwete diwiisidega, kuid need tagajärgi ei annud).

Wähematele üksustele antakse kindlad ülesanded, mille piirides nad täiesti iseseiswalt woiwad tegutseda, kõigi nende üksikute osade tegewuse tulemused woiwad aga kogusummas suuri tagajärgi anda.

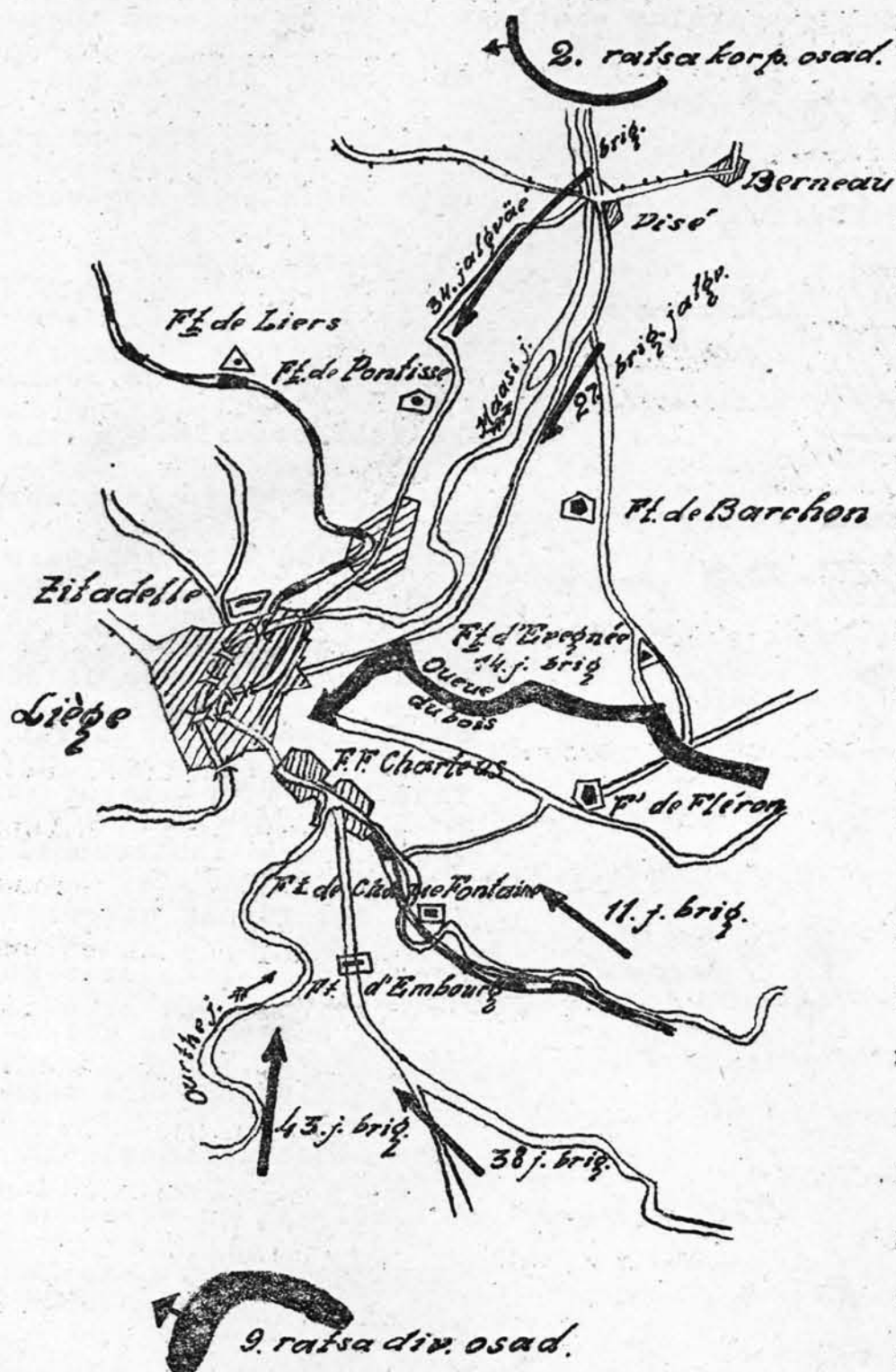
"Oist . . . tegewust suuremas masstabis iseloomustab Lüttichi kindluse ründamine öösel 5/6.aug.1914 a. (Skeem nr.72.)

Sakslaste poolt tegutsesid 6.brigaadi (34. 27. 14. 11. 38. ja 43.brigaad). 34.brigaadist paremal pool tegutses 2.ratsa korpuse ja wasakul pool 43.brigaadi 9.ratsa diw.osad. Igale brigaadile oli antud kindel ülesanne, mille täitmisel pidid tegutsema täiesti iseseiswalt, kogusummas pidi see aga andma Lüttichi kindluse wallutamise.

Lüttichi kindluse wallutamiseks oli määratud juba rahuajal selleks eriliselt ettevalmistatud wäegrupp (6.brigaadi.). Nende mobilisatsioon wiidi läbi eriti kiires korras. Grupile oli juure antud tarwiline arw r/kahurwäge. Operatsiooni juhatas kindral v. Emmich (14.brigaadi juures tegutses muude seas kindral Ludendorf.) Armeegrupi ülesanne kiires korras wallutada Lüttichi kindlust, et sellega awada tee saksa wägedele Belgiasse tungimiseks. See wäegrupp toodi Lüttichi

Skeem. № 72.

*Lüttichi kindluse ründamine
5-6 aug. 1914 a.*

ette 3 päewa jooksul (3-5 aug.) liikudes ühelt piiralaist teise. Pealetung algas 5. aug. öhtul. Brigaadid tungisid peale kontsentriliselt kolmest küljest. 34. brigaad pidi juba päewal üle Maas'i jõe minema. Öösel ta ründas õnnelikult wälimist fortide joont Maas'i wasakul kaldal, murdis läbi, kuid ei saanud ühenduse puudumise tõttu informatsiooni teistelt brigaadi osadelt ja hommikuks pööras tagasi. 27. brigaadi tegewusel erilist edu ei olnud. Kõige suurem edu oli 14. brigaadi tegewusel. (üksikasju waata kindral Ludendorff "minu sõja mälestused"). 14. brigaad möödus fort de Fléron'ist põhjapoolt. Queue du bois külas oli suurem wastupanu belglaste poolt. Ludendorff laskis 2 haubitsat ette tuua ja nende abil wabastas tee. Järgmiseks hommikuks jõudis brigaad

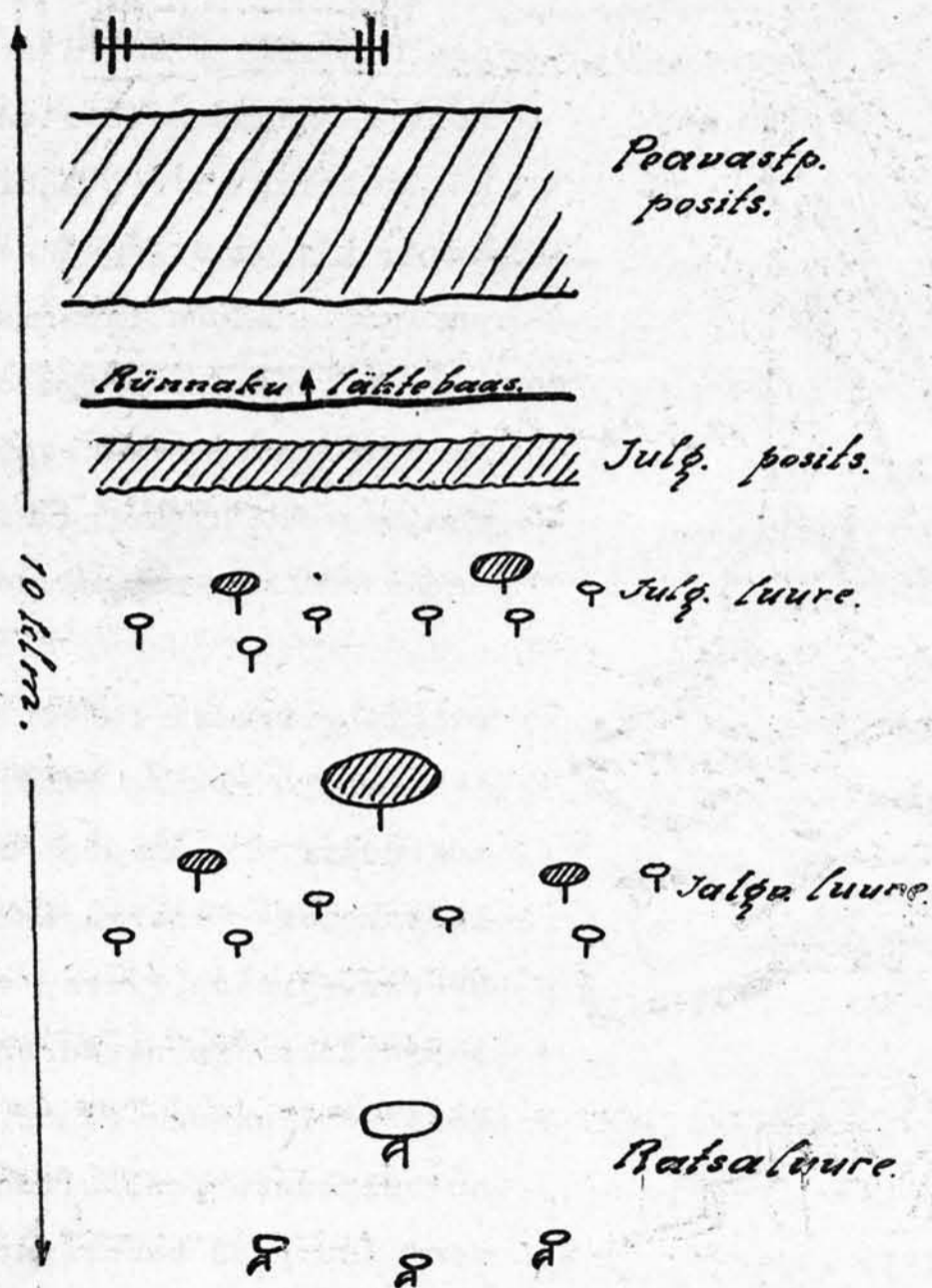
f. Chatreus'i. 11. brigaadil öösel edu ei olnud, alles järgmisel päewal jõudis kohale. Samuti ei olnud edu 38. ja 43. brigaadide tegewusel. Peamine põhjus oli side puudus ja orienteerimise raskus. Nagu see näide kinnitab võib brigaadi operatsioonil öösel edu olla ainult teata -

watel juhustel.

MIDA WÖIB ÜHE ÖÖ JOOKSUL LÄBI WIIA.

Nüüdisaja lahingkord on sügaw (jocn.nr.72.). Luure osadest kuni kahurwäe positsioonini on sügawus 10 klm.ümber. Seega ei ole ettekujutataw, et ühe öö jooksul suudaksime waenlase luure ja eelosad tagasi suruda, ning ka peawastupanu-positsiooni rünnata. Siin peab tegewuse kahte ossa jagama.

Jocn. № 73.

si suruda, ning ka peawastupanu-positsiooni rünnata. Siin peab tegewuse kahte ossa jagama.

1) luure ja eelosade tagasi surumine ja rünnaku lähtebaasile asumine.

2) Rünnak ja läbi murdmine. Seda wöib läbiwiia

a) Päewal luure ja eelosad tagasi suruda ja jõuda rünnaku lähtebaasini.

Teha kõik ettevalmistused rünnaku lähtebaasil ja öösel rünnak ettewötta.

See on wöimalik, siis, kui päewal suudetakse kõik

ettevalmistused ära teha (see nõuab minimaalselt

2 tundi) ja on wöimalus ka wägesid lähtebaasile

tuaa.

2) Päewal waenlase luure ja eelosad tugewa luursalgaga tagasisuruda, luua kate rünnaku lähtebaasi ees. Öö jooksul tuua wäed rünnaku lähtebaasile ja teha tarwilised ettevalmistused, ning hommikul koidu ajal rünnak ettewötta. Missugust wiisi ühel wõi teisel juhusel tarwitada, see oleneb olukorrast igal juhusel, kuid kogu operatsioon ühe öö jooksul läbiwiia ei saa.

MISSUGUSEID RIWI-KORDI "ÖÖSEL" TARWITADA.

Rünnaku ajal võib tarvitada üldiselt kahte riwi korda:

- 1) Joon
- 2) Kolonn

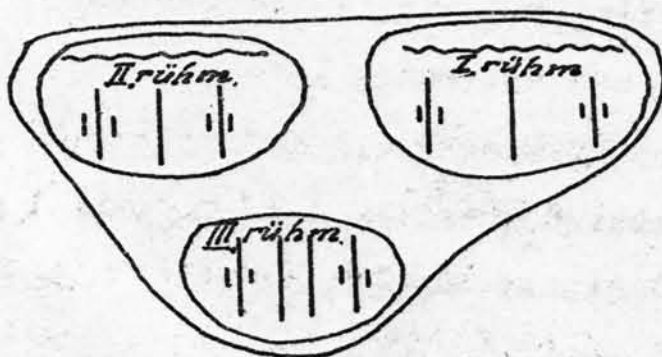
Nende omadused:

- 1) Joonel rohkem mehi astub korraga wõitlusesse.
- 2) Kolonnis astuvad wõitlusesse algul ainult esimesed, teised seltsiwad hiljem.

3) Kolonnis saawad mehed üksteise peale moraalselt mõjuda rohkem ja osa võib tegutseda julgemalt. Jaos on jao ülem ees. Tema isiklik eeskuju on alluwatele suureks toeks. Jao ülem ise aga ei saa ka tagasi tõmbuda, et mitte häbisse jääda alluwate ees. Juba wanad kreekklased hindasid kolonni tähtsust just selle tõttu, et see aitas sõjawäe morali alalhoida ja ergutada. Nende falanga's olid 8 meest üksteise järel (wahel weel rohkem) ja massiliselt üksteise kõrwal. Seega on morali mõttes kolonn otstarbekohasem, kuid halvaks küljeks nagu eelpool juba tähendatud see asjaolu, et mitte kõik mehed ei astu korraga wõitlusesse.

Meil on rühmas 4 jagu. Rünnakut öösel tuleb läbiwiia rühmade kaupa. Kui rünnaku rinne ei ole lai ja liikumine läheda maa ulatusel, siis on kasulik jagusid wiia rünnakule kolonnis ühe kaupa. Jnterwall wastawalt rinde laiuzele. Rühma ees üks laskurjagu abelikus (interwall meeste wahel nii kaugel, et üksteist wöiksid näha (silma side). (Joon.nr.74.)

Joon. № 74.

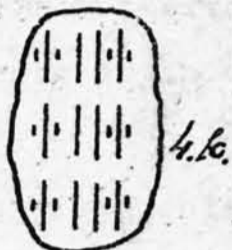
Teises eselonis asuwal rühmal ahelikku ees ei ole.

Jgal kompanil peab olema oma waru, mis peab asuma wöimalikult lähedal neile osadele, kellede toetuseks ta on määratud. Uldwaru öösel palju teha ei saa.

Pataljoni öösine rünnakukord kujutatud skeemaatilisel skeemil nr. 75. Kõik osad, mis rünnakule ei lähe (pat.waru) peawad olema kolonni-

des, sest muidu nende juhtimine raskendatud. Lähene mine öösel ainult kolonnides.

Joon. № 75.

⇐ Löpβ ⇒

Plaan. Treiberingi

Jalgwäe rügemendi kaitse kawa.

I. Üldine taktikaline olukord.

- Diivisi ülesanne.
- Rügemendi ülesanne.
- Maastik: 1) positsioonil, 2) positsiooni seljataguses, 3) positsiooni ees (teed, waenlase warjatud lähene-mise suunad, kahurpositsioonid ja waatluspunktid).
- Oma wägede seisukord ja naabrid.
- Waenlane ja tema tegutsemise wõimalused.
- Aja element.
- Kuidas rügemendi ülem kawatseb oma ülesande täita? (Rügemendi peawõitlusjoon, rügemendi waru asukoht ja üldne tegewuse idee).

II. Taktikalised ülesanded alluwatele.

- Luure teadete kogumiseks waenlase kohta.
- Ülesanded pataljonidele: 1) Kuupalju pataljonisid määratakse wõitlusjärku; wahejooned; mis ülesanded antakse igatühele; missugused abiwäed ja materjalid määratakse igatühele; kus astuda ühendusse naabriga. 2) Kuupalju pataljonisid waru järku, nende asukoht ja ülesanded (kus kindlustada positsiooni).
- Walweriba organiseerimine ühes teiste korraldustega peawastupanuriba warjamiseks maa- ja õhuwaatlejate ja luurajate eest. Tiibade julgeolek, kui wiimased lahtised; rügemendi waru kate, kui wiimane asub wäljaspool tiiba; maskeerimine, walehitused.
- Purustamise tööd peawastupanuriba ees ja peawastupanu riba sees. Kes ja kudas need tööd peab läbi wiima. Üksikute eseme-te purustamine: jaamad, teed, sillad, defileed, waatluspunktid ja n.e. Maaribade purustamine. Gaaside kasutamine.
- Tulistamisülesanded, millistel on üldtähtsus.
 - Jalgwäe tuletõkked: peatuletõkke ja tuletõkked sügawusse, põik tuletõkked.
 - Kahurwäe tuletõkked: kus kahurwägi peab kõwendama jalgwäe tuletõkkesid.
 - Miinipildujad.
- Waatlus. a) Pääwane. Kawakindel waatluspunktide wõrgu sisse-seadmine ja nende töö ühtlustamine. b) Öine - kuulajate-postide wõrk. Helgiheitjad.
- Tankide wastu wõitlemise korraldused ja ülesanded.
- Õhukaitse.
- Gaasi wastu wõitlemine.
- Komandopunktid ja sidewõrk.
- Ühendus seljatagusega ja rinnet pidi: a) jooksukaewikud (maa-hissekaewatud ühendus paralleel ja sügawusse); b) maskeeri-tud teed rinnet mööda ja sügawusse; c) teede wõrk seljataga. Operatiivsuunad ja teed jaamad.
- Laskemoonaga warustamine: a) wäljaandmise koht; b) rügemendi laskemoona keskkohad; c) pataljonide laskemoona keskkohad; d) kompani laskemoona postid; e) rühmade laskemoona postid.
- Sidumise-punktid ja haawatute tagasitoimetamine.
- Inimeste ja hobuste toiduga warustamine.
- Korraldused kohaliste elanikkude kohta.

III. Tegewuse kawa, kui waenlane peawastupanu ribasse sissemurrah.

Oletame, et 2. jalgwäe rügemendil on kästus kaitsta ~~peawõitlus~~ peawõitlusriba - B.. kuni C..ni. Paremal poolel asub 1. jalgwäe rügement, wasakul poolel 3. jalgwäe rügement. Wahejooned 1. ja 2. rüg. wahel - C.. G.. L.., 2. ja 3. rüg. wahel - B.. F.. K.. Peawõitlusjoon - A.. B.. C.. D.. Wõitlusescheloni pataljonide warupositsioonid - E.. F.. G.. H.. Rügementide waru positsioonid J.. K.. L.. M.. 2. jalgwäe rügemendi warupataljon (III.) on walmistanud positsiooni

9.komp. n.o., 10.komp. l.m., 11.komp. g. k. Kompanid kaewikutes ei asu, waid asuwad tildjoonel N...O.. nagu näidatud skeemil.

1.juhus. Waenlane murrab parempoolsesse naabrirügsisse.

- a) I.pataljon loob tuletõkke d..h.. ja sellega katkestamatu tuletõkke joonel b,c,d,h,H.
- b) Kui waenlane murrab sisse 3.rüg.pataljoni waru positsiooni, 9.komp.wõtab positsiooni, et luua tuletõkke v..w.. ja sellega katkestamatu tuletõkke b,c,d,h,v,w,M.
- c) Mõlematel juhtumistel kahurwägi koondab sissemurdnute waenlase osade pihta oma tule. Kui waenlane hakkab ründama positsiooni d,h,v,w, siis loob selle positsiooni ette tuletõkke.

2.juhus. Waenlane murrab wasakpoolsesse naabri rügementi sisse.

- a) II.pataljon loob tuletõkke a..e.. ja sellega katkestamatu tuletõkke c,b,a,e,E.
- b) Waenlane murrab ka 3.rüg.patalj.warude positsiooni sisse. 11.komp.wõtab positsiooni, et luua katkestamatu tuletõkke q..h.. ja sellega katkestamatu tuletõkke e,b,a,e,q,p..J.
- c) Mõlematel juhtumistel kahurwägi koondab sissemurdnud osade pihta oma tule. Kui waenlane hakkab ründama positsiooni a,e,q,q,h, siis tema loob ette tuletõkke.

3.juhus. Waenlane murrab I.ja II.pataljoni rindesse sisse.

- a) Mõlemad pataljoniid panewad vastu pataljoni waru positsioonil. Kahurwägi loob tarbekorral selle positsiooni ette tuletõkke.
- b) Kui waenlane murrab sisse ka pataljoni warude positsiooni, siis 9.,10.ja 11.komp.wõtawad oma alla positsioonid K.L.joonel. Kahurwägi tarbekorral loob selle positsiooni ette tuletõkke.

4.juhus. Waenlane murrab I.pataljoni rindesse sisse.

- a) II.pataljon loob tuletõkke b..g.. ja sellega katkestamatu tuletõkke a,b,g,h,H.
- b) Kui waenlane murrab sisse ka pataljoni warupositsiooni, siis 10.komp.wõtab positsiooni, et luua tuletõkke t..u.. ja sellega ühes 9.komp.katkestamatu tuletõkke a,b,g,t,u,o,M.
- c) Mõlemal juhustel kahurwägi koondab sissemurdnute osade pihta oma tule. Tarbekorral loob tuletõkke.

5.juhus. Waenlane murrab sisse II.pataljoni rinde.

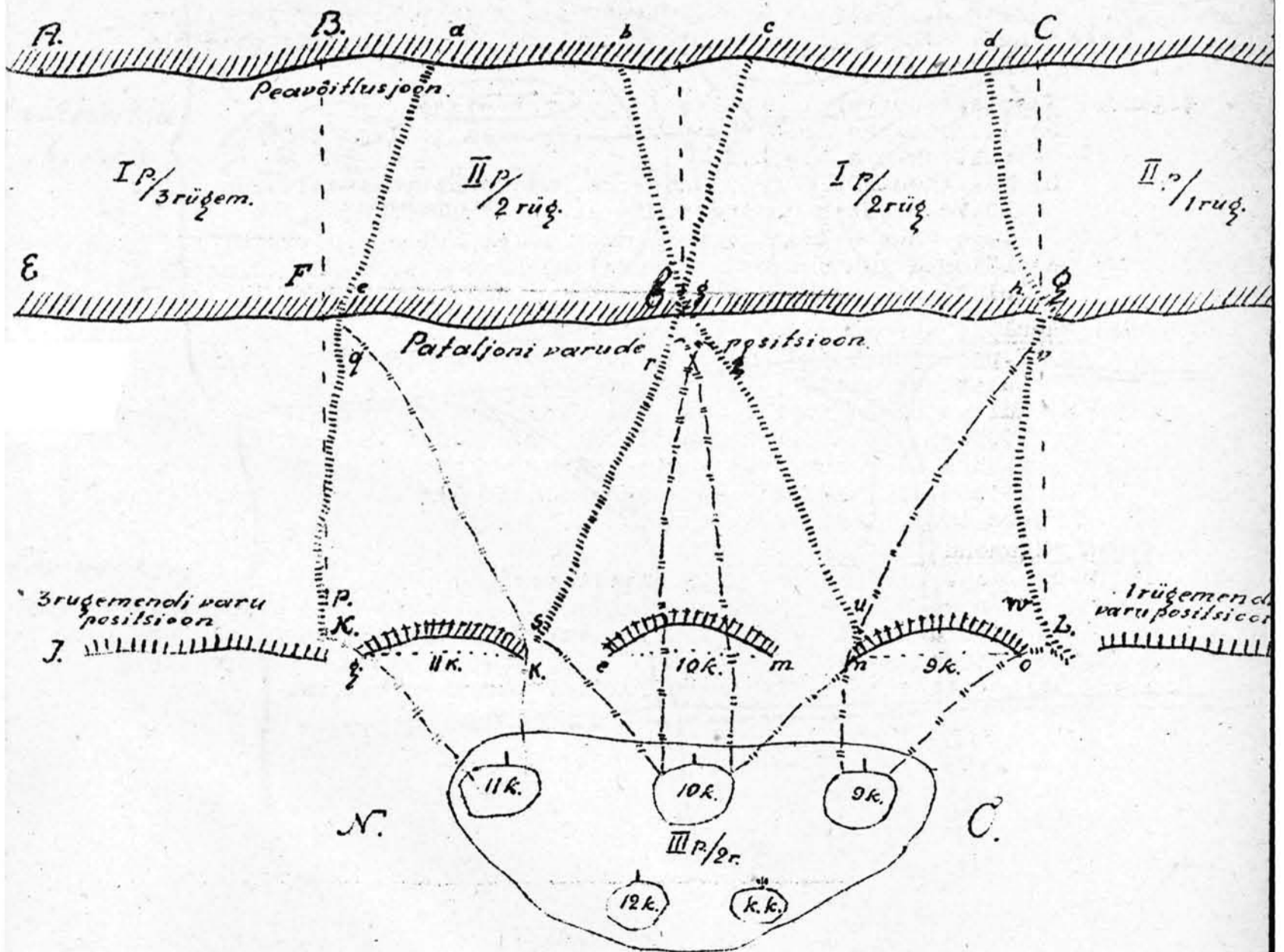
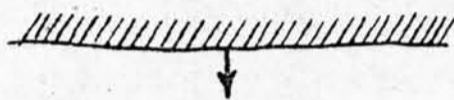
- a) I.pataljon loob tuletõkke c..f.. ja sellega katkestamatu tuletõkke d,c,f,e,E.
- b) Kui waenlane murrab sisse ka pataljoni warupositsiooni, siis 10.komp. wõtab positsiooni, et luua tuletõkke r..s. ja sellega ühes 11.kompaniga katkestamatu tuletõkke d,c,f,r,s,g,J.
- c) Mõlematel juhustel kahurwägi koondab sissemurdnud osade vastu oma tule. Tarbekorral loob tuletõkke.

IV. Lisad rügemendi kaitse kawale.

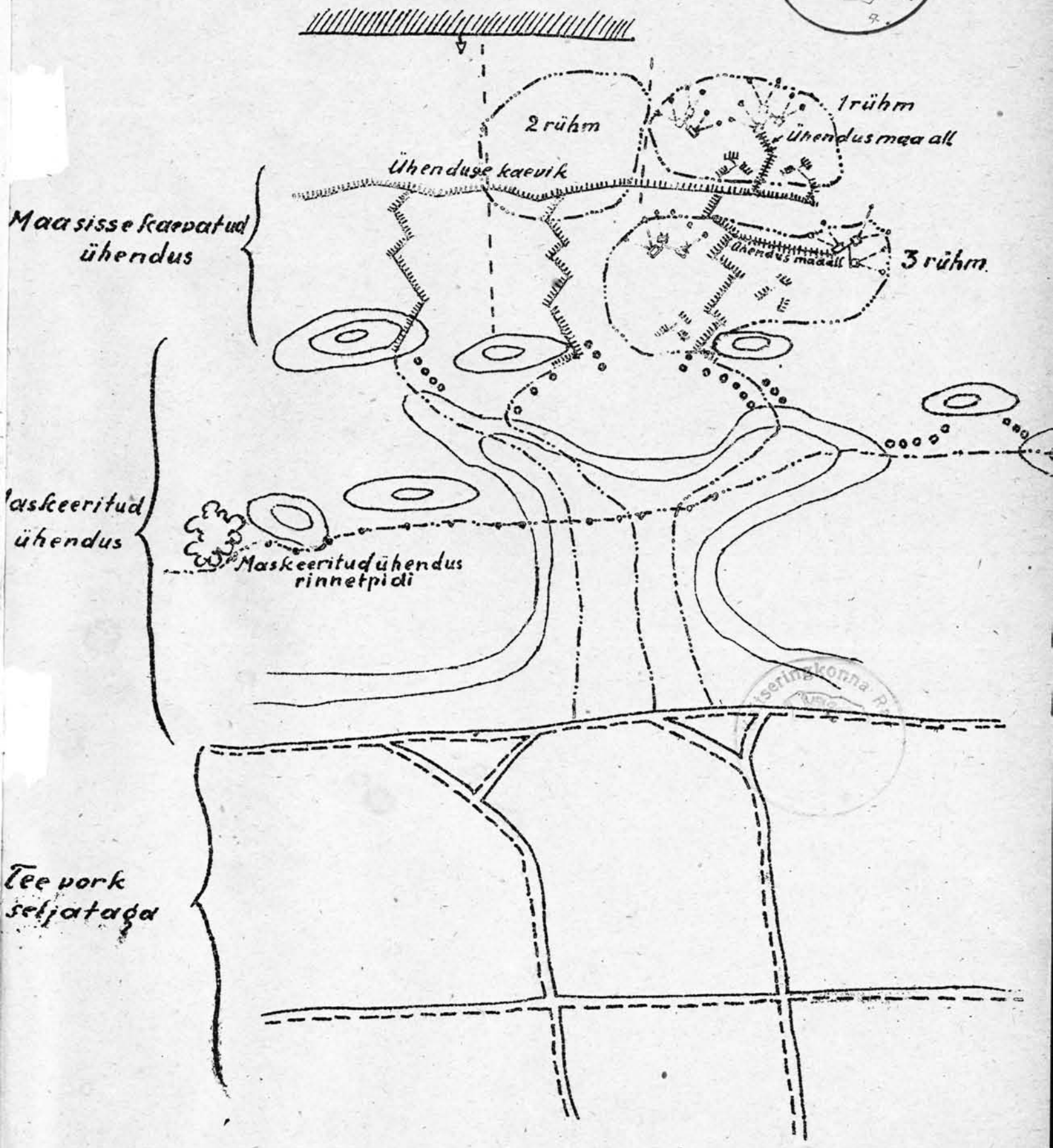
- 1) Tule plaan. 2) Waatlus- ja kuulajatepostide wõrgu kawa. 3) Positsiooni organiseerimise kawa. 4) Siddekawa. 5) Tankide vastu wõitlemise kawa. 6) Õhpkaitse kawa. 7) Gaasi vastu wõitlemise kawa. 8) Ühenduse teede wõrgu kawa. 9) Haawatute tagasitoimetamise kawa. 10) Lakke-moona warustamise kawa. 11) Toiduga warustamise kawa.

2. jalgväe rügemendi
peavastupanu riba skeem.

Ühendusteede võrk kaitselahingus.

Maa sisse kaevatud ühendus

Maskeeritud ühendus

Tee võrk seljaga

2 rühm

1 rühm

Ühendus maad all

Ühenduse kaevik

3 rühm

Maskeeritud ühendus rinnetpidi

